

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Innsbruck, ULB Tirol, Cod. 278

Kloster Stams

Süddeutscher Raum (Tirol?), 13. Jahrhundert

11 0.0

ITC 10

1

278

1

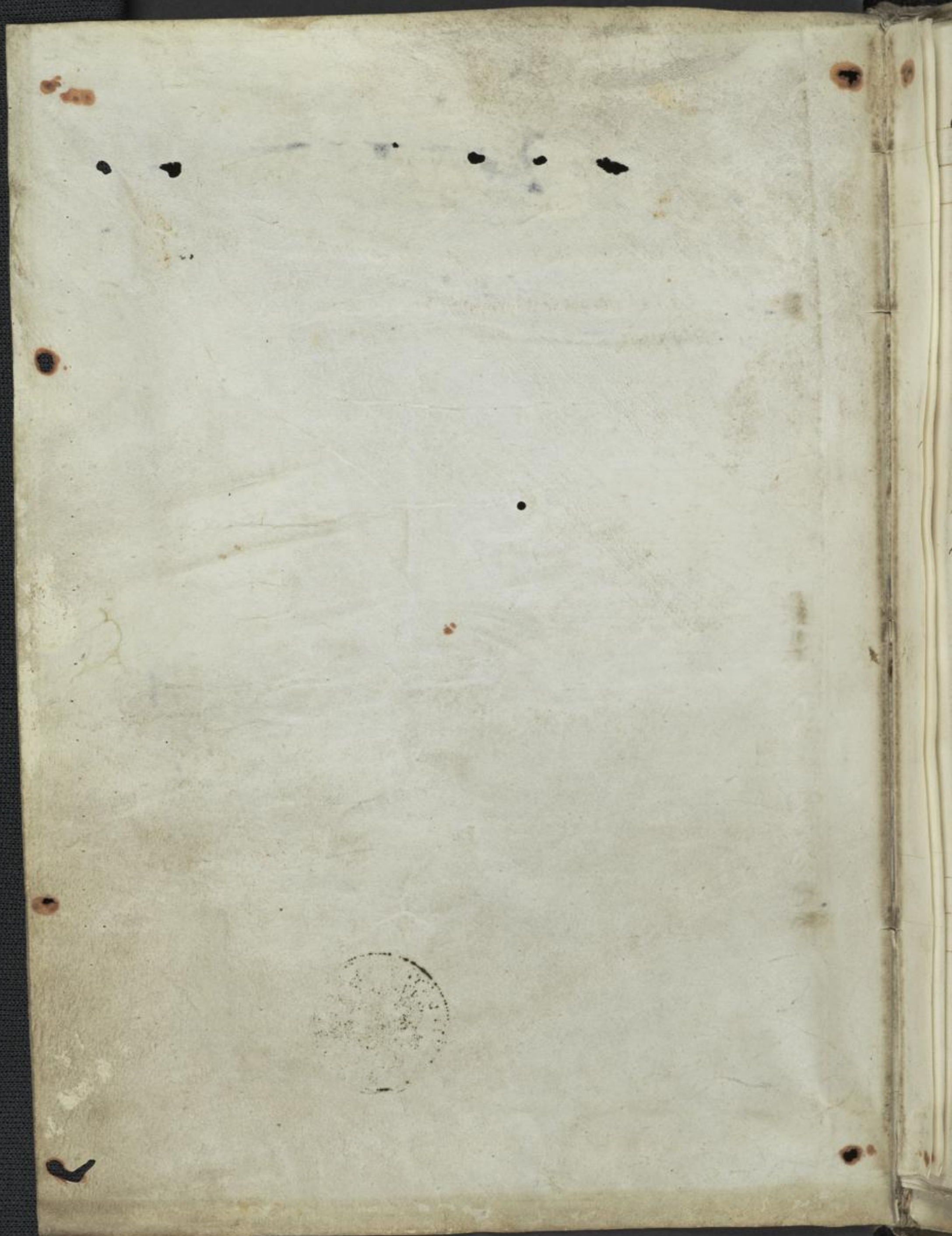
Will C. Mansfield

I

Tabula demeritis bte virginis ifine

Deserto hildebrando archiepo et eius vestimeto abra virginis sibi dato iij
Dmonacho fornicatoe aq̄ submerso et p̄maria resuscitato ij
Dclero lupioso qui iussione bte virginis melius e sepultus m
Dbono clero q̄ solebat dice antiphaz Gaude maria z̄q̄ m
Demendico q̄ ded̄ elemosinas obhonde bte virginis v
Dfure noie exone suspeso et p̄virgiz libato vi
Dmonacho s̄ti petri p̄maria libato abacusacoē dmonu viij
Dgiraldo cluniacese q̄ se infect p̄honde s̄ti iacobi viij
Dparcote pieti tm̄ missa dmaria et p̄hoc d̄posito viij
Dperro et stephano droma auaris libat p̄maria x
Drustico tera p̄p̄mi sibi subripere et fonte libato xij
Dp̄iore dissoluto q̄ prando p̄ dix̄ hoas bte virginis xij
Dclero ieronimo q̄ p̄btas virginis t̄p̄m e p̄motus xij
Dauskelmo iuveni q̄ capsula itincta rubedie p̄ab̄ candida fet xij
Dymagine bte virginis q̄ ignis nō lepit xv
Dclero q̄ voluit nuptias celebre s̄ p̄maria amonet̄ xv
Dmuliere vesana q̄ putabat fide se potae s̄mamill xvij
Dlangwido cui sanis ped̄ resituit̄ p̄btas virginis xvij
Dmiracle grecois maie et wilhelmo duce et gellmo abate xix
Dymagine bte virginis t̄p̄e ap̄loy p̄tecta xv
Dymagie i getsamina q̄ e ierosolims i uenacoē xxi
Dmuliere q̄ i mari pepit et libata p̄virgine maria xxij

Monacho rebato q̄ ter b̄ta virgo adyā lo libau^t xxxij

Steili xpoē milut et p̄q̄ ifarete ei) amote sup̄tato xxxij

Sto dunstano q̄ adin^t cāte d̄uz Gadet icel i^{q̄} xxx

Scoro viginū cātātib⁹ ipcessioē Cantem⁹ d̄uo sone cāte⁹ xxxi

Dillo q̄ ipfudo mar⁹ adterā p̄vent^t ducete b̄ta māia xxxij

Smult⁹ p̄tis iuocātib⁹ imar⁹ tepesta⁹ s̄ p̄māia libat^t xxxij

Religioso q̄ b̄ta virgo p̄m̄ copletōm̄ docuit xxxviii

Dillo febricitate q̄ b̄ta virgo lactado sanabat xxx

Dito capo q̄ postlabat videtaz appo q̄ dix^t p̄ute me i^{q̄} xxxi

Sp̄uo indeoz q̄nitate i^{q̄}fonate p̄iecto p̄viginē illeso xxxij

Moniale q̄ b̄ta virgo docuit p̄lipiq̄ d̄re d̄n̄s tecū xxxij

Sarcidiano q̄ adin^t m̄iscor⁹ ḡna i^{q̄}ccā xxxij

Odinite q̄ indeo vade i^{q̄}magiez xpi p̄p̄m̄ia q̄stituit xxxv

Religioso asūā d̄apnatō⁹ reuocato p̄māia viginē xxxvi

Sclerico q̄ b̄ta virgo am̄p̄rijs reuocant^t xxxvii

Dabatissa ipgnata et p̄māia adifamia libatā xxxviii

Sp̄ule diuina celeb^t i^{q̄}medio p̄riarchaz xxxix

Iymagine vigin⁹ q̄ aper aseptis ferijs vespaz usq̄ fine sabati xl

Monacho q̄ abaratu iuste obtinuit p̄māia libatū xli

Smilite q̄ diabulu h̄ntez p̄camāio d̄n̄te d̄uc māia xliij

Incipit prologus regule pastoralis. edite
Pastoralis cure me a beatissimo pp Gregorio
pondera fuge deluendo uoluisse benigna
frater km̄e atq; humillima intenti
one reprehendis. Que ne quibdam leuia eē ui
deantur. p̄sentis libri stilo exprimo. de eoz gra
uedine omne qd̄ penso. ut ⁊ hec qui uacat non
expetat. ⁊ qui incaute expetit. adeptū se eē ptimescat
Quadruplita v̄ disputatione lib' iste distinguitur. ut
ad lectores sui animū ordinatis alligatoibz. quasi quibz
dam passibz gradiat. nam cū rez necessitas exposcit.
pensandū ualde est ad culmē quisq; regis qualē ue
niat. atq; rite pueniens qualē uiuat. ⁊ bñ uiuens
qualē doceat. ⁊ recte docens infirmitatē suam cotidie
quanta p̄sideratione cognoscat. ne aut hūilitas accessū
fugiat. aut p̄uentioni uita p̄radicat. aut uita doctri
na destituat. aut doctnam p̄sumptio extollat. Prius ḡ
appetitū timor tēpet. post at̄ magistrum. qd̄ non
a querente suscipitur. uita p̄mendet. Ac deince pasto
ris necesse ē ut pastoris bonū qd̄ uiuendo ostendit.
⁊ loquendo p̄pgetur. Ad extremū v̄ sup̄est ut p̄fecta
queq; opa p̄lidatio p̄prie infirmitatis tēp̄nat. ne hec

Shiacu
la

B. V. M.

ante ocelli arbitris oculos. tumor elationis extinguat. Sed
q̄ s̄ pleriq̄ michi in iūtia similes. qui dū mentiri se ne-
sciunt. que n̄ didicerunt docē. cupiscunt. qui pondus
magisterij tanto leui⁹ estimant. quanto iū magnitu-
ditus illi⁹ ignorant. Ab ipso libri hui⁹ reprehendantur exce-
dio. ut q̄ indocti ac p̄cipites doctrine artē tenere appe-
tunt. a p̄cipitatoris sue ausibz in ipsa locutois nostre

Panua repellantur.
Nulla ars doceri p̄sumatur. n̄ intenta p̄t̄i me-
ditatione discatur. Ab iūtis ḡ pastorale magisteri-
um qua temitate suscipit. q̄n̄ ars ē artū regimen
aīaz. Quis cogitationū uuln̄a occultiora ēē nesciat.
uuln̄ibz uiscerum. Et tū sepe qui nequaḡ sp̄ritalia
p̄cepta cognouerūt. cordis se medicos p̄firi n̄ metunt.
dum qui p̄gn̄torz uim nesciunt. uidi medici carnis
etubescunt. S; q̄ auctore deo ad religionis reuētiā
omne iā presentis sc̄li culmen inclināt. sunt n̄nulli
qui intra sc̄am eccl̄am p̄ specīe religionis. gl̄am affec-
tant honoreis. Vidi doctores appetunt. tūscendere cetos
cupiscunt. atq; attestante ueritate p̄mas salutari-
ones in foro. p̄mos recubūt incenul. p̄imas in puen-
tibz cathedras. querunt. Qui susceptū cure pastora-

us officium ministrare digne tantomagis nequeunt,
 quanto nesciendo ad humilitatis magistrum ex sola elatione
 pueniunt. Ipsa quippe in magisterio lingua perfunditur
 quoniam aliud discitur et aliud docetur. Quos et
 dominus per prophetam queritur dicens. Ipsi regnauerunt et non
 ex me principes extiterunt et non cognoui. Ex se namque
 et non ex arbitrio summi rectoris regnant. Qui nullis
 fulta uirtutibus nequam diuinitus uocati sed sua cupidine
 accensi culmen regiminis rapiunt. postquam quam
 assequantur. Quos tamen intrinsecus iudex et peruenit et non
 cognoscit. quia quos permittendo tolerat. profecto per iudicium
 reprobationis ignoscit. Unde ad se quibusdam et post miracula
 uenientibus dicit. Recedite a me operum iniquitatis. nescio qui estis.
 Pastorum imitia uoce ueritatis increpatur. cum per prophetam dicit. Ipsi pastores
 ignorauerunt intelligentiam. Quos rursum dominus detestatur dicens.
Et tenentes legem nescierunt me. Et nesciri se ab eis
 ergo ueritas queritur et nescire se principatum nescientium
 protestatur. Quia profecto hi qui ea que sunt domini nesciunt
 a domino nesciuntur. paulo attestante qui ait.
Siquis autem ignorat ignorabitur. Que nimirum sepe

pastorū īpūtia. mītis agrūit subiectoz. Qui quīs lumen
 scīe sua culpa exigente n̄ habeant. districto tñ iudicio
 agitur. ut p̄ eoz ignorantia. hū z qui secunt̄ ignorat̄
 Hinc nāq; in ewanglō p̄ semetipsam uitas dicit. Si ce-
 cus ceto ducatu p̄bebat. ambo in fouea cadunt. Hinc
 psalmista n̄ optantis animo. s; p̄phantis mīsterio te-
 nunciat dicens. Obscurent̄ oclī eoz ne uideant. z dor-
 sum eoz semp incurua. Oclī quippe s; qui in ipsa
 honoris sūmī facie positi. p̄uidendi uitis officium
 susceperunt. Quoz hū nimirum qui subsequunt̄ dor-
 sa nominantur. Obscurent̄ oclis g oclis dorsum flectit.
 qz culmen scīe p̄dunt qui p̄eunt. p̄fecto ad portanda
 p̄ccoz curuantur om̄a qui secuntur.

dū

Hic sunt n̄nulli qui solerti
 cura. spiritalia p̄cepta p̄scrutant. s; que in
 telligendo penetrant. uiuendo p̄culcant. Repente to-
 cent. que n̄ ope s; meditatione didicunt. Et qd̄ uerbis
 p̄dicant. morib; īpugnant. Vñ fit. ut cū pastor p̄ ab-
 rupta graditur. ad p̄cipitium grex sequatur. Hinc
 nāq; p̄ p̄pham dñs p̄tra p̄tēptibilem pastorū sciam
 queritur dicens. Cum ipsi lipidissimā aquam bibe

4.

ritis. reliq̄ pedib; ur̄is sculcabatis. ⁊ oues mee que scul-
cata pedib; ur̄is fuerant. pascabantur ⁊ que pedes ur̄i
turbauerunt hec bibebant. **A**q̄ quippe lipidissimam pa-
stores bibunt. cū fluentia uirtutis recte intelligētes hau-
riunt. ⁊ eandē aquam pedib; pturbare ē scē medita-
tionis studia male uiuendo corrūpe. **A**q̄ scilicet eoz
turbata pedib; oues bibunt. cū subiecti quique n̄ sec-
tant uerba ⁊ facta que audiunt. ⁊ sola que aspici-
unt exempla prauitatis imitantur. **A**ui cū dicta si-
tuunt que p̄ opa puerunt. quasi corruptis fontib; in-
potib; lutum sumunt. **H**inc quoq; scriptū est p̄ p̄ph̄a.
Causa ruine ppl̄i sacerdotes mali. **H**inc rursum de
sacerdotib; dñs p̄ p̄ph̄am dicit. facti s̄ domui isrl̄ in-
offendiclm̄ iniquitatis. **N**emo q̄ppe ampli⁹ in eccl̄a nocet
q̄ qui puerse agens nomen l̄ ordinem sc̄itatis habet.
Delinquentē namq; hunc redarguere null⁹ p̄sumit. ⁊
in exemplū uehement̄ culpa extendit̄. q̄n̄ p̄ reue-
rentia ordinis p̄ccor̄ honoratur. **I**ndigne at̄ quique tā-
ta reat⁹ pondera fugent. si uirtutis sententiā sollicita ce-
dis aure pensaret. que ait. **Q**ui scandalizauit unū de
pusillis istis qui in me credunt. expedit ei ut suspenda-

tur mola asinaria collo ei? et demigatur in profundum maris.

P mola quippe asinaria seclari vite circum? ac labor exp?
mitur. Et p profundum maris. eterna damnatio designatur.

Qui g ad scitatis spem deducit? uel uerbo cetos destruit.
l' exēplo. meli' pfecto fuerat ut hunc ad montē sub ex-
tiorū hitu trena acta pstringent. q' sacra officia in cul-
pa cetis inuitabile demonstrarent. q' nimirū si solus ca-
deret. ut cūq' hunc tolerabilior inferni pena cruciaret.

Et itaq' breuiter dixim?

Qut quantum sit pond' regiminis monstrarent? ne
temerarie sac' regimina: quisquis hūc ipar ē audeat susci-
pe. et p pcurpiscentiā culmūs. ducatu' suscipiat pditionis.

Hinc enī pie iacobz phibet dicēs. Nolite pler magistri
fieri frēs mei. hinc ipse dei hoimq' mediator. regnū pci-
pe uitauit in tris. qui supnoz q' spūm sciam sensū
q' tūstendens. an' scia regnat in celis. Scriptū quippe est.

Aht at' cum cognouisset. q' uenti eēt ut rāpent eū. et
facent eū regem. fugit itum in montē ipse solus. Quis
enī pncipate hoibz tā sine culpa potuisset. q' is qui hos
nimirū reget. quos ipse creauerat. Sed q' idcirco in
carne apparuit ut n' solū nos passionem redimet.

5.

uerum & p̄ r̄sationē doceret exemplū se sequentib; p̄te
bens rex fieri noluit. ad crucis v̄ patibulū sponte uenit.
Oblatā glām culminis fugit. penā p̄brosē mortis appe
tuit. ut mēbra ei uidelicet dicerent fauores mundi
fuge. & t̄ores n̄ timere. p̄ uitate aduersa dilige. p̄o
s̄pa formidato declinare. q̄ & ista sepe p̄ timorē cor inq̄
nant. & illa p̄ dolorē purgant. In istis se animus erigit.
in illis & si quā se exēperit st̄nit. In istis sese hō obliuī
scit. in illis v̄ ad sui memoriā nolens & coact̄ reuo
catur. In istis sepe & aū acta bona depeunt. in illis aut̄
tōgi quoq; tēp̄is amissa t̄guntur. Nam plūmq; aduer
sitate magisterio sub disciplina cor p̄mitur. Quod si
ad regim̄is culmen erupit. in elationē p̄tū usū glē
p̄mittatur. Sic saul qui indignū se p̄us p̄sidans fuge
rat. mox ut regni gubernacula p̄cepit itumuit. Hono
rari nāq; coram p̄plo cupiens. dū tēptehendi publice
noluit. ip̄m qui in regno se unperat scidit. Sic da
uid auctoris iudicio pene in cūctis actib; placens.
mox ut p̄sūte pondere caruit. in timorē uulne
ris erupit. factusq; est in morte uiri crudelit̄ r̄gi
dus. q̄ i appetitu femine fuit enuiter fluxus. Et

qui malis an nouerat pie parere. in bonoz q̄ necesse p̄
didicit sine obstaculo retractatois anhelare. Prius quippe
ferire dephensum p̄secutorē noluit. et post cū dāp
no desudantis exercitū et deuotum militē extinxit.
Quē p̄fecto ab elcōz nūmō culpa longi r̄pūssū?
n̄ hunc ad ueniā flagella reuocassent.

Spe suscepta cura regimīs cor p̄ diuisa deuer
berat. et ip̄at quisque inuenitur ad singlā. dū
p̄fusa mēte diuiditur ad mltā. Vñ quidā sapiēs p̄u
de phibz dices. fili ne in mltis sint actū tuū. q̄ uidelz
nequaquā plene in unū cuique op̄is rationē colligit.
dū mens p̄ diuisa partitur. Cūq; foras p̄ insolentē
curā trahitur. a timoris intūni soliditate uatuat.
fitq; in extiorz dispositōe sollicita. et sui solūm igna
ra scit mltā cogitare se nesciens. Nam cū plusq; ne
cesse ē se extioribz implicat. q̄ occupata in itinē obli
uiscitur q̄ tendebat. Ita ut ab studio sue inquisitionis
aliena ne ipsa quidē que patitur dāpna sciet. et
p̄ quanta deliquat ignoret. seq; enī se peccare ezech
as credidit. cū ueniētibz ad se alienigenis. cellas
aromatū ostendit. s; in dāpnatione secuturē plus

6.

ex eo iram iudicis protulit. quod se face licenter estimauit.

Sepe enim dum multa suppetunt. dumque agi possunt que subiecti quod acta sunt ammirantur in cogitatione sese animi eleuat. et plene in se iram iudicis prouocat. Quis per iniqua foras opera non erumpat. Inquit quippe est qui iudicat. inquit quod iudicatur. Cum ergo in corde delinquimus. latet homines quid apud nos agimus. sed tamen ipso iudice teste peccamus. Neque enim rex babilonie se reus de elatione extitit. cum ad elationis uerba peruenit. Quippe qui ore propheta et ante cum elatione tacuit. sententiam reprobationis audiuit. Cui

Culpam namque perpetrare superbie iam ante detulerat. qui omnipotentem deum quem se offendisse repperit. tunc cunctis sub se gentibus predicauit. Sed post hec successu sue potestatis eleuat. dum magna se fecisse gaudet. cunctis prius in cogitatione se protulit. et post adhuc tumidus dixit. Nonne hec est babilon magna. quam ego edificauimus in domum regni. et in robore fortitudinis mee. et in gloria decoris mei. Que uidelicet uox illi uere uindictam apte protulit. quam occulte elationis flamma accendit. Nam districtus iudex prius inuisibiliter uidit. quod postea publice feriendo reprehendit. In et uitationale hunc

in aial uertit ab humana societate separauit. Ig lesti
is mutata mente iunxit ut districto uidelicet itoq
iudicio ho quoq ee pderet. qui magnu se ult hoies
estimaret. Hec itaq pferentes n potestate reprehe
dimus. s ab appetitu illi cordis infirmitate muni
mus. ne ipfecti quiq culmen atype audeant. r
qui i planitie stantes titubant. in pcpitu pedem/

Nam s nonnulli / ponant
qui eximia uirtutu dona papiunt. r pro
exercitatione cetoz magnis munibz exaltant. Qui
studio castitatis mudi. abstinentie robore ualidi. do
trine dapibz refecti. patie longanimitate huiles. auc
toritatis fortitudine erecti. pietatis gra benigni.
iticie seuitate districti s. Qui nimiru culme re
giminu si uocati suscipe rennuunt. ipsa sibi ple
tuzq dona adimunt. que n p se unim s r p aliis
accepunt. Cumq sua r n alioz lucra cogitant. ip
sis se que puata habe appetunt. bonis puant. Hinc
naq ad discipulos iutas dicit. Non potest ciuitas ab
scondi sup monte posita. neq accendunt lucnam
r ponunt ea sub modio. s sup candelabru ut luce

7.
at oib; qui in domo s. Hinc naq; petro ait. Sumo ioha-
nis amat me. qui cu se amare ptu' respondit. au-
diuit. Si diligis me pascere oues meas. Si g est dilectiois
testimoniu cura pastionis. quisq; uirtutib; polles
grege dei tenuit pascere. pastore summu iuincit
n amare. Hinc paulus dicit. Si xpc p oib; mortuus
e g omnes mortui s. Et qui p oib; mortuus e supest
ut qui uiuant iam n sibi uiuant s; do. qui p ipsis
mortu' est r resurrex. Hinc moyses ait. ut uxorem
frs sine filiis defuncti supstes fr accipiat. atq; ad
nom frs filios gignat. q si accipe forte tenuerit?
huic in facie mulier expuat unuq; ei pede discal-
ciet. eiq; hitaculu domi discalciati uocetur. frater
quippe defunct' ille e. qui post resurrecois glam
aparens dixit. Ite dicite frib; meis. qui q sine fi-
lius obit. q adhuc electoz suoz numum n imple-
uit. hu' scz uxore supstes frat' sortiri papitur. q
dignu pfecto est ut cura sce eccle ei qui hanc bene-
rege pualet. iponatur. Qui nolenti in facie muli-
er expuit. q quisquis ex munib; que papit pro-
desse aliis n curat. bonus q; ei sca eccle expbrans ei

quasi in facie saluam iactat. Cui ex uno pede calciamentum tollitur: ut discalciati domus eius uocetur. Scriptum quippe est calciati pedes in preparatione euangelii patif si ergo ut nostram sic curam proximi gerimus. utrumque pedem per calciamentum munimus. Qui uero sua cogitans utilitate proximorum negligit: quasi unius pedis calciamentum cum dedecore amittit. Sunt itaque nonnulli qui magnis sicut ut diximus muneribus ditati. dum soli contemplationis studium inardescunt: parere utilitati proximorum in predicatione refugiunt. secretum quietis diligunt. secessum speculatois appetunt. De quo si districte iudicentur ex tantis proculdubio rebus. quantis uenientibus ad publicum prodesse potuerit. Quia enim mente ut quod proximis profuturum enitescerit. utilitati ceterorum secretum proponit suum. quoniam ipse summi patris unigenitus ut multis prodesset. de sinu patris egressus est ad publicum nostrum.

Et sunt nonnulli qui ex sola humilitate refugiunt. ne eis quibus se ipares estimant preferantur. Quorum profecto humilitas si ceteris quoque uirtutibus cingitur. ante dei oculos uera est. cum ad respuendum hoc quod utiliter subire percipitur. peritum

Non est. Neque enim uere est humilis. qui superbi nuntio arbitrio ut debeat preesse intelligit. et tamen preesse contempnit. sed diuini dispositio subdit. atque a uiciorum obstinationibus subdit. alieni cum sit regis culmen impatur. si iam donis preuentus est quibus et alius proficit. et ex corde debet fugere et inuictus obedire.

Suauius unumquodque predicatoris officium. et nonnulli laudabiliter appetunt. et ad hoc nonnulli laudabiliter coacti perhibentur. quod liquide agnoscimus si duorum prophetarum facta pensamus. Quorum unus ut ad predicandum mitti debuisset. sponte se perhibuit. quod tamen aliter page cum pauore recusauit. Isaias quippe domino querenti quem mitteret. ultro se obtulit dicens. Ecce ego mitte me. Jeremias autem mittitur. et tamen ne mittatur humiliter reluctatur dicens. Ad domine deus. ecce ego nescio loqui. quia puer ego sum. In ab utriusque exteriori diuisa uox prodit. sed non a diuiso fonte dilectionis emanauit. Quo quippe sunt precepta caritatis. di uidelicet. et amor proximi. Per actiuam ergo uitam. preesse proximo cupiens. Isaias officium predicatoris appetit. per contemplatiuam uero uitam. Jeremias. amoris auditoris sedulo inherere

desiderans. ne mitti ad p̄dicandum debeat dicit.

Quod ḡ unū laudabiliter appetit. hoc aliter laudabiliter
expauit. Iste ne stēplatois lucra loquendo p̄teret. ille
ne dāpna opis fructuosi tacendo sentiret. S; hoc uti
que ē subtiliter intueendum. qz is qui recusauit. ple
ne n̄ restitit. et is q̄ mitti uoluit. an̄ se p̄ altaris cal
culū purgatum uidit. Ne aut n̄ purgatus q̄sque
adire sc̄a ministria audeat. aut quem sup̄na gr̄atia
elegit. sub hūilitatis spē p̄radicat. Quia ḡ ualde dif
ficile ē purgatū se quēlibet cognoscere posse. p̄dica
tionis officium tucius declinat. nec tū declinate ut
dixim̄ p̄tinaciter debet. tū ad suscipiendū hoc sup̄na
uoluntas agnoscit. Quod moyses utriusque miro
ope expleuit. qz p̄cesse tante multitudinū et no
luit et obediuit. Sup̄b; enī fortasse eēt si ducatum
plebis innum̄e sine t̄p̄datione suscipet. et rur
sum sup̄b; existeret. si auctoris ip̄io obedire recu
saret. Utrūq; ḡ hūilis. utriusque subiectus est. et p̄esse
p̄plo semetip̄m metiendo noluit. et tū de impant̄
uitib; p̄sumendo p̄sensit. Hinc ḡ. hinc quiq; p̄eci
pites colligant. cū quanta culpa ex appetitu p̄o

prio cetis p̄ferti n̄ metuānt. si sc̄i uiri plebū dūca
 tū suscipe. deo z̄ iubente timuerūt. Moyses suaden
 te dño t̄p̄idat. z̄ infirmus q̄sque ut honous onus
 p̄cipiat anhelat. z̄ qui ad casū ualde urget̄ ex p̄t̄us
 humum libenter opp̄mendus ponderibz̄ submittit
 alienus. que egit ferre n̄ ualet. z̄ auget qd̄ portet.

Derumq; v̄ qui p̄esse
 occupiscunt. ad usum sue libid̄is instrumē
 tum apl̄ici sermonis arripunt. Quo ait. Si q̄s
 ep̄iscopatū cupit. bonū opus desiderat. Qui tamē
 laudans desiderū in pauore uertit p̄t̄ qd̄ lauda
 uit. cū repente subiungit. Optet at̄ ep̄m irrep̄
 hensibilē eē; cumq; uirtutū necessaria subsequē
 ter enūmat. Que sit irrep̄hensibilitas ipsa manu
 festat. z̄ fauet q̄ ex desiderio. z̄ tenet ex desiderato p̄cep
 to. Ac si apte dicit. Laudo qd̄ queritis. s; p̄r̄ discite
 quid queratis. Ne dū uos metip̄os metiri negligitis.
 tanto fedior ur̄a rep̄hensibilitas appareat. quāto
 z̄ a cunctis sp̄nci honous arte festinatis. Magnū enī
 regendi artifex fauoribz̄ ipellit. t̄roribz̄ retrahit. ut

auditores suos. et descripto irrephensibilitatis culmine
restringat a supbia. et officium quod laudato querit sponat
ad uitam. Quamuis notandum quod in illo tempore de quousque
plebibus pererat. prius ad martirij tormenta ducebatur. Tunc
ergo fuit laudabile episcopatum querere. quam per hunc quod que
dubium non erat. ad supplicia grauosa peruenire. Non ipsum quod
episcopatus officium boni operis expressione definitur. cum de.

Siquis episcopatum desiderat bonum opus desiderat. Ipse ergo sibi
testis est qui episcopatum appetit. qui non per hunc boni operis
ministerium sed honoris gloriam querit. sacrum quippe offi-
cium non solum non diligit omnino sed nescit. quod ad culmen regi-
nis anhelans. in occulta cogitationis meditatione ceterorum
subiectione pascitur. laute propria letatur. ad honorem cor ele-
uat. rex affluentium habundantia exultat. mundi ergo
lucrum queritur. sub eius honore specie ab episcopis quo mun-
di lucrum destrui debuerant. Tunc mens humilitatis cul-
mine arripe ad elationem cogitat. quod foras appetit intus

Sed plerumque ymutat.

Hij qui subite magistrum pastorale cupiunt.
nonnulla quoque bona opera animo proponunt. et quamuis hoc ela-
tionis intentione appetant. operaturos tamen magna prece

tant se fitq; ut aliud in unius intentio subprimat. aliud
 tractantis animo superficies cogitationis ostendat. Nam sepe
 sibi de se mens ipsa mentitur. et fingit se de bono opere
 amare quod non amat. de mundi autem gloria non amare quod
 amat. Que principati appetens fit adhuc pauca cum
 querit. audax cum pervenit. timens enim ne non perveniat
 trepidat. sed repente perveniens iure sibi hoc debitum ad quod
 pervenit putat. Cumque precepti principatus officio profertur
 sceleriter cepit. libenter obliviscitur quicquid religiose
 cogitavit. Unde necesse est ut cum cogitatio exitum usum du-
 cit. prout mentis oculos ad opera transacta revocent. ac per-
 ser quosque quid subiret ageret. et repente cognoscat
 si placuit bona agere que proposuerat possit. Quia ne-
 quaquam valet in culmine humilitatem discere. quod in unius
 positus non desinit superbiere. Nescit laudem cum superpetit
 fugere. qui ad hanc didicit cum deesset. anhelare. Neque
 vincere potest avaritiam. quam ad multorum sustentatio-
 nem tenditur. ut cui sufficere propria nec soli potuerunt.
Ex amata ergo vita se quisquam inveniat. ne in appetitu
 se culminis ymago cogitationis illudat. Quamvis ple-
 rumque in occupatione regimus. ipse quoque boni operis

uisus p̄ditur qui in t̄nquillitate tenebat. quia quieto
mari recte nauem ⁊ ip̄tus dirigit. turbatus at̄ tem-
pestatis fluctib; ⁊ picus se nauita pfundit. **Quid** nāq;
ē potestas culm̄is. nisi tēpestas mēt̄is. in qua cogitatio
nū semp p̄cellis nauis cordis quatit̄ huc illucq; des-
santer ip̄ellitur. ut p̄p̄entiū excessus ois ⁊ op̄is
q̄i p̄ obuiantia saxa frangatur. **Int̄** hec itaq; quit
sequendū est. q̄ tenendū nisi ut uirtutib; pollens co-
act̄ ad regimē ueniat. v̄tutib; v̄ uacuis nec coact̄
accedat. **N**e si oīno uenit̄. caueat ne acceptā pecu-
niā in sudariū ligans. de eī occultatione iudicet. **P**ecu-
niā quippe in sudario ligare ē. p̄cepta dona sub ocio
lenti torporis absconde. At̄ p̄tra iste cū regimē appe-
tit. attendat ne p̄ exemplum p̄u op̄is phariseor̄ mo-
re. ad ingressum regni tēdentib; obstaculū fiat. Quia
iuxta magr̄i uocē nec ipsi intrāt. nec alios intrare
p̄mittunt. **C**ui p̄sidandum q̄ est. qz cum cām ppl̄i elec-
tus p̄sul̄ suscipit. q̄i ad egrū medic̄ accedit. **S**i ergo
adhuc eī t̄ ope passionel̄ uiuunt. qui a p̄sūptio-
ne percussū mederi p̄perat. qui in facie uulū
portat. **N**e igitur modis omnib; debet ad ex-

11.

emplum uiuendi p̄trahi. qui cunctis sue car-
nis passionib⁹ moriens iam spiritaliter uiuit.
qui prospera mundi post ponit. qui nulla ad-
uersa p̄timeſcit. qui sola eterna deſiderat.
cuius intencioni bene congruens. nec omni-
no p̄ inbecillitatem corpus. ne spirit⁹ ualde p̄
contumeliam repungnat. qui ad aliena cupien-
da non de ducitur. ſed propria largitur. qui
per pietatis uiscera cunctis ad ignoscendū flectit.
ſed numquā plus qm̄ debet ignoscens. ab arte
rectitudinis non in clinat. qui nulla illicita
p̄penat. ſed p̄penata ab alijs ut p̄pria de plo-
rat. qui ex affectu cordis aliene in firmitati con-
pantur. ſic q; in bonis pximi ſicut in ſuis pro-
fectibus letatur. qui ita ſe imitabilem ceteris i-
cunctis que agit in ſinuat. ut in ter eos non
habeat qd̄ ſaltem de tranſactis erubescat. qui
ſic ſtudet uiuere ut pximorum corda aſſencia
doctrina ualeat fluente irrigare. qui orationis
uſu et ex p̄mēto iam didicit qd̄ optime ado-
mino que popoſcerit poſſit. cui p̄ prophete

ysaie uocem iam quasi specialit^r dicit. Ad huc
loquente te dicam ecce assum. **S**i enim fortasse
quis ueniat. ut pro se ad intercedendum nos apud
potentem quempiam uirum qui sibi uatus no-
bis uero est in cognitus ducat. protinus respon-
demus. ad intercedendum uenire non possum^{us}. quia
familiaritatis eius noticiam non habemus. **S**i er-
go homo apud hominē de quo minime presu-
mit fieri intercessor erubescit. qua mente apud
deum intercessionis locū p̄ populo arripit. qui
familiarem se eius gratie esse p̄ uire meritū nescit.
aut ab eo quom̄ aliis ueniam postulat. qui utrum
sibi placatus sit ignorat. **Q**ua inre est ad huc
aliud sollicitus formidandū. ne qui placare se posse
uam credidit. hanc ip̄e ex propo reatu me re-
atur. Cuncti enī liquido nouim^{us}. quia cum is qui
displicet ad intercedendum mittit. itati animū
ad deteriora p̄uocat. Qui ergo ad huc desideris
terrenis astringit. caueat ne districti uam iudicis
grauis accēdat. dum locum delectat glorie. fiat
subditis auctor ruine. **S**olleter ergo se quisq;

metatui ne locum regiminis assidue audeat. si ad
 huc in se uicium dampnabile regnat. ne is quem
 crimen deprauat proprium. intercessor fieri ap-
 petat pro culpis aliorum. **H**inc et enim superna
 uoce ad moysen dicit. Loquere ad aaron. Homo
 de semine tuo pro familias qui habuerit maculam
 in se. non offerat panes deo suo. nec accedat ad mi-
 nisterium eius. Unde et repente sub iungit. Si ce-
 cus fuerit. si claudus. si uel paruus uel grandi et
 torto naso. si fracto pede. si manu. si gypposus. si
 lippus. si albuginem habens in oculo. si uigem scabi-
 em. si in periginem in corpore. uel si ponderosus. **C**e-
 cus quippe est. qui supne lumen contemplationis
 ignorat. qui presentis uite tenebris pressus. dum
 uentura lucem nequaquam diligendo conspiciat. quo
 gressum operis porrigat ignorat. **H**inc et enim
 prophetante anna dicit. Pedes sanctorum suorum ser-
 uabit. et impium in tenebris conticescent. **C**lau-
 dus uero est. qui quidem quo pergere debeat
 aspiciat. sed pro firmitate mentis. uite uiam per-
 fectam non ualeat tenere quam uidet. quia ad uir-

No 67

tutis statum cum flura consuetudo non erigitur quo
desiderium miratur. Illuc gressus operis efficaciter
non sequuntur. Hinc et enim paulus dicit. Remissas
manus et dissoluta genua erigite. et gressus rectos
facite pedibus uestris. ut non claudicans erret.
magis autem sanetur. **P**aruo autem naso est qui ad te-
nendam mensuram discretionis idoneus non est. Na-
so quippe odores fetoresque discernit. Rette ergo pro na-
sum discretio exprimitur. pro quam virtutes eligimus.
delicta reprobamus. Unde et in laude sponse dicitur.
Nasus tuus sicut turris que est in libano. quia
nimium sancta ecclesia que ex causis singulis tempta-
menta prodeant pro discretionem aspicit. et uentura in-
tior bella ex alto deprehendit. **S**ed non nulli sunt
qui dum estimari ebetes nolunt. sepe se in quibus-
dam inquisitionibus plusquam necesse est exercentes
ex nimia subtilitate falluntur. Unde hic quoque
subditur. uel grandi et torto naso. Nasus et enim gra-
dis et tortus est. discretionis subtilitas in modera-
ta que dum plus quam decet excreuerit. actionis
sue rectitudinem ipsam confundit. **F**racto autem pe-

de uel manu equam uiam dei p̄gere omnino nō
 ualet. adq; a bonis actib; funditus ex ois uacat.
 quatenus het sacrificia non ut claudus saltim
 cum in firmitate teneat. set ab his omnino deo
 alienus ex iltat. **C**ippus uero est. quē terrene
 sollicitudinis pondus deprimit. ne unqm̄ ad su
 perna respiciat. set solis his que in isimis calcan
 tur intendat. qui et si aliquando aliquid ex bono
 patrie celestis audierit. ad hoc nimirum p̄uise
 consuetudinis ponde p̄grauatus. cordis faciem nō
 ex tollit. quia cogitationis statum erigere non ualet.
 quem terrene usus sollicitudinis curuum tenet. Ex ho
 rum quippe specie psalmista dicit. Incuruatus et hu
 miliatus sum usq; quaq; **Q**uoz quoq; culpam p̄le
 metipam ueritas reprobandis ait. Semen aut qd̄ in spi
 nis cecidit. hu sūt qui audiūt uerbū. et a sollicitudi
 nib; et diuiciis et uoluptatib; uite euntes suffocant.
 et non referūt fructū. **C**ippus ū est. cui quidem i
 genium ad cognitionē ueritatis emicat. set tamen
 hoc carnalia opa obscurant. In lippis quippe oca
 lis pupille sane sūt. set humore de fluenti infirma

te palpebre grossescunt. quarum quia in fisione crebro
atteritur. etiam acies pupille uiciatur. **E**t sunt non
nulli quorum sensum carnis uite opatio lauciat. qui
uide recta subtiliter pingentium poterant. set usi pra-
uorum actuum caligant. Nippus itaque est. cui sensum natu-
ra ex acuit. set conuersionis prauietas confundit. Cui be-
ne per angelum dicitur. **U**nge oculos tuos ut uideas colli-
rio. Collurio quippe oculos ut uideamus unguimus. cum
ad cognoscendam claritatem ueri luminis. in telluris
nisi aciem medicamine bone opationis adiuuamus.
Albuginem uero habet in oculo. qui ueritatis lu-
cem uidere non sinit. quia arrogancia sapientie seu
iusticie cecat. Pupilla namque oculi nigra uidet. albu-
gine tollerans nichil uidet. quia uidehcer sensus
humane cogitationis. si stultum se peccatorem que intel-
ligit. cognitionem in tunc claritatis apprehendit. Si aut
candorem sibi iusticie seu sapie tribuit. a luce se super-
ne cognitionis excludit. et eo claritatem ueri lumi-
nis nequam penetrat. quo apud se per arroganciam se
exaltat. sicut de quibusdam dicitur. **D**icentes enim
se esse sapientes stulti facti sunt. **J**ugem uero habet

14.

scabiem. cui carnis petulantia sine cessatione dominatur.
In scabiē enim feruor uiscerū ad cutem trahit. per quā
recte luxuria designatur: quia si cordis temptatio us-
que ad opationē proficit. nimirū feruor in timus usq; ad
cutis scabiem prumpit. et foris iam corpus sauciatur. quā-
dum in cogitatione uoluptas non reprimitur. etiam in ac-
tione dominatur. **Q**uasi enim cutis pruriginē paulus cu-
rabat abstergere cum dicebat. Temptatio uos non appre-
hendat nisi humana. Ac si aperte diceret. Humanū quidē
est in corde temptationē perpeti. demoniacū uero ē tempta-
tionis certamine et opatione superari. In petiginem quoq;
habet in corpore. quisquis auaritia uastatur in mente. que
et si in paruis non conuulsatur. nimirum sine mensura
dilatur. In petigo quippe sine dolore corpus occupat. et
absq; occupati tedio ex crescens membrorum detorem fedat. quā
et auaritia capti animū dum quasi delectat ex ulcerat.
dum adipiscenda queq; cogitationi obicit. ad inimicitias
animū accendit. et dolore in uulnē non facit. quia estuan-
ti animo ex culpa habundantiā promittit. sed detore me-
broz pditur. quia aliaz quoq; uirtutū p hanc pulcritu-
do de piauatur. et quasi totū corpus exaspatur. quia p uni-
uersa uicia animū sub plantat. paulo attestante qui ait.
Radix omnium maloz est cupiditas. **P**onderosus uero ē
qui turpitudinē non ex erit opere. sed tamē ab hac cogi-
tatione continua sine modatione grauat in mente. qui

nequaquam quidem usque ad opus nefarium rapit. sed eius
animus uoluntate luxurie sine ullo repugnacionis stimu-
lo delectatur. **V**icium quippe est ponderis. cum humor
uiscerum ad uires labitur. quia profecto cum molestia de-
detoris in tumescunt. Ponderosus ergo est qui totis cogita-
cionibus ad lasciuiam defluens. pondus turpitudinis gestat
in corde. et quibus praua non exerceat ope. ab his tamen
non euellitur mente. nec ad usum boni operis in aperto
ualet assurgere. quia grauat hunc in absconditis pondus
turpe. Quisquis ergo quolibet horum uicio subiungitur. pa-
nes domino offerre prohibetur. ne profecto diluere aliena delicta
non ualeat. **I**s quem ad huc propria deuastant. **Q**uia
igitur paucis uerbis ad pastorale magistrum dignus qui-
liter ueniat. adque ad hoc indignus qualiter pertimescat os-
tendimus. nunc is qui ad illud digne peruenit. in eo quali-
ter uiuere debeat. **T**antum debet
actionem populi actio transcendere presulis. quantum distare
solet a grege uita pastoris. **O**portet namque ut metire se
solicite studeat. quanta tenende rectitudinis necessitate
constringitur. sub cuius estimatione populus grex uoca-
tur. **S**it ergo necesse est cogitatione mundus. actione
pretipuus. discretus in silencio. utilis in uerbo. sin-
gulis ex compassione proximi. pie tuncis contemplati-
one suspensus. bene agentibus per humilitatem socius. con-
tra delinquentium uicia per zelum iusticie erectus. in-

15.
ternor curam in exterior occupatione non minuens.
exterior providentiam interior sollicitudine non re-
linquens. Sed hec que breuiter enumerando perscripsi-
mus. paulo laetius replicando disseramus.

Rector semper cogitatione sit mundus. quatenus
nulla hunc in mundicia polluat. qui hoc susci-
pit officium. ut in alienis quoque cordibus pollutionis
maculas tergat. quia necesse est ut esse munda stude-
at manus. que diluere sordes curat. ne tacta queque de-
terius coinquinet. si sordida in sequens lumen tenet.

Hinc namque per prophetam dicitur. Mundamini qui
fertis uasa domini. Vasa et enim domini ferunt. qui pro-
ximorum animas ad interna sacramenta producendas. in sue
conuersationis fide suscipiunt. Aput semetipsos ergo quan-
tum debeant mundari conspiciant. qui ad eternitatis
templum uasa uiuentia in sinu proprie sponsonis por-
tant. **H**inc diuina uoce precipitur ut in aaron pec-
tore rationale iudicium uittis ligantibus in primatur. qua-
tenus sacerdotale cor nequaquam cogitationes fluxe pos-
sideant. sed ratio sola constringat. nec indiscretum quid uel
inutile cogitet. qui ad exemplum alius constitutus. ex
grauitate uite semper debet ostendere. quantam in pecto-
re rationem portet. In quo etiam rationali uigilanter
ad iungitur. ut duodecim patriarcharum nomina descri-
bantur. **A**scriptos et enim patres semper in pectore fer-

re est. antiquorum vitam sine intermissione cogitare. Nam
tunc sacerdos irreprehensibiliter graditur. cum ex exempla partium
precedentium in desinentem intuetur. cum sanctorum uestigia
sine cessatione considerat. et cogitationes illicitas depunit.
ne extra ordinis limitem operis pedem tendat. Quod
bene etiam rationale iudicium uocatur. quia debet rector
subtili semper examinatione bona malaque discernere. et
que uel quibus quando uel qualiter congruant studiose cogi-
tare. nichilque proprium querere. sed sua commoda popu-
lorum bona deputare. **¶** Unde illic scriptum est. Pones autem
in rationali iudicium doctrinam et ueritatem que erunt in pecto-
re aaron quando ingreditur coram domino. et gestabit iudicium
filiorum israel in pectore suo in conspectu domini semper. Sacerdos
quippe iudicium filiorum israel in pectore coram domino conspectu
ferre est. sub rectorum causas pro sola in termini iudicis intencio-
ne discutere. ut nichil se ei humanitatis admisceat. in hoc
quod diuina positus uice dispensat. nec correctionis studio
priuatus dolor exasperet. cumque contra aliena uicia emula-
tur. ostendit ut que sua sunt ex sequatur. ne tranquillitatem
iudicium aut latens inuidia maculet. aut preceps uia pertur-
bet. **¶** Sed dum considerat terrorem eius qui super omnia pre-
sident uidelicet iudicis intui. non sine magno timore
regantur subiecti. Qui nimirum timor dum mentem rec-
toris humiliat. purgat ne hanc aut presumpcio spiritus
eleuet. aut carnis delectatio in quinet. aut perterrenas

rerum cupidinē inportunitas puluere cogitationis obscu-
ret. Que tamen non pulsare rectoris animū nequeunt. set
festina necesse est ut repugnacione uincant. ne uicium qd
p suggestionē temptat. mollitia delectacionis subigar. tumq;
het ab animo tarde repellitur. inuicrone consensus occidat.

Sit rector operatione p̄cipuus. ut dum uiam uite
subditis uiuendo de nunciat. et grex qui pastoris uo-
cem moresq; sequit̄ p̄ exempla melius qm̄ p̄ uerba gradiat̄.

Qui em̄ loci sui necessitate exigitur summa dicere. hac ea-
dem necessitate compellit̄ summa monstrare. Illa namq; uox
libentius auditor̄ cor penetrat. qm̄ dicentis uita comendat.
quia qd loquēdo inpe rat. ostendendo adiuuat ut fiat.

Hinc enim per p̄phetam dicit̄. Sup̄ montē ex celsum
ascende tu qui ewangelizas syon. ut uidelicet qui celesti
predicatione utitur. ima iam terrenar̄ operū deserens.
in rerum celestium culmine stare uideatur. tanto facili-
us subditos ad meliora p̄trahat. quanto p̄ uite meritū
de sup̄nis clamat. Hinc diuina lege armū sacerdos
in sacrificium et dextrum accipit et separatim. ut non
solum sit eius opacio utilis. set etiam singularis. nec
inter malos tantūmodo que recta sunt faciat. set bene-
quoq; opantes subditos sic honore ordinis sup̄at. ita eti-
am moerum uirtute transcendat. **C**ui in esu petruscu-
lum quoq; cum armo tribuit̄. ut qd de sacrificio p̄api-
tur sumere. hoc de semetip̄o auctori discat in molare.

Et non solum pectore que recta sunt cogitet. sed secta-
tores suos ad sublimia armo opis in uiter. nulla presentis
uite appetat. nulla p timeat. blandimenta mundi respec-
to in timo terrore despiciat. terrore autem confidat in terne
dulcedinis blandimento contempnat. Unde supne quoque uo-
cis impio in utroque humo sacerdos uelamine sup hume-
ralis astringitur. ut contra ad uersa et prospera uirtutum
semper ornamento muniat. quatenus iuxta uocem pauli p
arma iusticie adextris sinistrisque gradiens. cum ad sola que in
terrore sunt nititur. in nullo de letacionis in fine latere
electatur. non hunc prospera eleuent non ad uersa p turbet.
non blanda usque ad uoluptatem demulceant. non aspera usque
ad desperationem premant. ut dum nullis passionibus in tentione
mentis humiliat. quanta in utroque humo sup humeralis
pulcritudine regatur ostendat. **Q**uod recte etiam super
humeralis ex auro iactincto. purpura. bis tincto cocto. et
retorta fieri bisso precepit. ut quanta sacerdos claresce uir-
tutum diuersitate debeat demonstrat. In sacerdotis quippe
habitu ante omnia aurum fulgeat. ut in eo intellectus sapi-
encie principaliter emittet. cui iactinctus qui acri colore resple-
det ad iungit. ut p omne quod intelligendo penetret. non ad
sauros in simos sed ad amorem celestium surgat. ne dum suis
incautus laudibus capitur. ipso etiam ueritatis in intellectu ua-
cuetur. **A**uro quoque adque iactincto purpura permiscetur.
ut uidelicet sacerdotale cor cum summa que predicat spe-

rat. in se metipso etiam suggestiones uiciorum reprimat. eisq;
 uelud ex regia potestate contradicat. quatenus nobilitatem
 semp in time generationis aspiciat. et celestis regni sibi ha
 bitum moribus defendat. **De** hac quippe nobilitate spc
 p petrum dicit. Vos autem genus electum. regale sacer
 docium. **De** hac etiam potestate qua uicia subigim. iohannis
 uoce roboramur qui ait. Quod qd aut recepunt eum. dedit
 eis potestate filios dei fieri. Hanc dignitatem fortitudinis
 psalmista considat dicens. Michi aut nimis honorificati
 sunt amici tui deus. nimis confortatus e principatus eor
Quia nimirum sanctorum mens principaliter in summis
 erigitur. et cum exterius ppeti ab iecta certant. **Cauro**
 aut. iactinctho. purpure. bis tinctus coctus ad iungitur.
 ut ante in terni iudicis oculos omnia uirtutu bona exa
 ritate de corent. et cuncta que coram hominibus rutilant.
 her in aspectu occulti arbitris flama in timi amoris accedat.
Que salicet caritas quia deum simul ac proximu diligit. qsi
 ex dupli tinctura fulgescit. Qui igitur sic ad auctoris spe
 ciem anhelat ut proximorum curam negligat. uel sic proxi
 morum curam ex sequit ut adiuino amore torpescat. qui u
 nu horum qdlibet negligit. in sup humeralis ornamento
 habere coctum bis tinctu nescit. **S**er cu mens ad pcepta ca
 ritatis tendit. restat pcul dubio ut p abstinentia caro ma
 ceretur. unde et bis tincto cocto torta bissus ad iungitur
De tercia et enim bissus nitenti specie oritur. Et qd

per biffum. nisi candens detor mundicie. corporalis castitas de
signatur. Que uidelicet cocta pulcritudini fuphumalis in nec
tatur. quia tunc castimonia ad pfectum mundicie candorem
duatur. cu p abftinencia caro fatigatur. cumq; in ter ceteras
uirtutes etiam afflicte carnis meritum pfiat. quasi in di
uerfa fuphumeralis fpecie biffus cocta tandefat.

5
Sit rector difcretus in fententio. utilis in uerbo. ne aut
tacenda pferat. aut pferenda reticeat. nam ficut in
cauta locutio in errorem p trahit. ita in difcretu fententium
eos qui erudiri poterant in errore dereliquit. Sepe namq;
rectores in puidi humana gram amittere foemidantes. loq;
libere recta ptimefcunt. Et iuxta ueritatis uocem nequaquam
iam gregis custodia pafte studio. fed merenarior; uice de
feruiunt. quia ueniente lupo fugiunt. dum fe sub fententio
ab fcondunt. **H**inc namq; eos p ppham dñs in aepar dices
Canes muti non ualentes latrare. Hinc rurfum querit dices
-f. in ezechiele. Non ascendiftis ex aduerfo. neq; ob pofuiftis
muru p domo ifrl. ut staretis in prelio in die dñi. Ex aduer
fo quippe afcende est. pro defenfione gregis uoce libera hui
mundi potestans contra ire. Et in die dñi stare in prelio est
pauis de certantib; ex iufticie amore refifte. Pafte eni
recta timuiffe dicere quid e aliud. qm tacendo terga pbu
iffe. Qui nimiru fi p grege fe obiat. muru p domo ifrl ob
ponit hoftib;. Hinc rurfum delinquenti populo dicitur.
Prophete tui uiderut tibi falfa et ftulta. nec aperiebant ini

quiritatem tuam. ut te ad penitentiam puocaret. **P**rophete
 quippe in sacro eloquio non nūquā doctores uocantur. qui dū
 fugitiua presencia esse indicant. que sint uentura manifestant.

Quos diuinus sermo falsa uidere redarguit. quia dū
 corripere culpas metuunt. in cassum de linquentibus pmissa
 securitate blandiunt. qui iniquitatem peccantium nequaquam
 aperuunt. qui ab increpationis uoce conticescunt. **C**lanis quip-
 pe apionis est sermo correctionis. quia in crepando culpam
 de tegit. quā sepe nescit ipse etiam qui p peccauit. **H**inc pau-
 lus ait. **U**t potens sit exortare in doctrina sana. et eos qui
 contradicunt redarguere. **H**inc p malachiam dicit. **L**abia sacer-
 dotis custodiunt scientiam. et legem requirunt ex ore eius. quia an-
 gelus dñi exercituum est. **H**inc p ysaiam dñs ammonet dicens.
Clama ne cesses. sicut tuba ex alta uocem tuam. **P**recomis
 quippe officium suscipit. quisq; ad sacerdotium accedit. ut an-
 te aduentum iudicis qui terribiliter sequitur. ipse salicet clamando
 gradiatur. **S**acerdos ergo si predicationis est nescius. quā cla-
 moris uocem daturus ē prece mutus. **H**inc est enim qd sup
 pastores primos in lingua specie spē scō in sedie. quia nimirum
 quos repleuerit. de se pronus loquentes facit. **H**inc moysi p-
 cipit ut tabernaculum sacerdos in grediens rimbabilis ambi-
 atur. ut uidelicet uoces predicationis habeat. ne supni specta-
 toris iudicium ex silencio offendat. **S**criptum quippe ē. ut au-
 dianus sonitus quando in greditur et egreditur sanctum in con-
 spectu dñi. et non moriatur. **S**acerdos namq; in grediens uel

egrediens moritur. si de eo sonitus non auditur. quia uā
contra se occulti iudicis exigit. si sine predicationis soni
tu incedit. **C**apte autem tintinnabula uestimentis illi
de scribuntur inserta. Vestimenta et enim sacerdotis quid ali
ud quam recta opa debemus accipere. propheta attestante qui ait
**Sacerdotes tui induantur iusticia. Vestimentis itaque illi
tintinnabula in herent. ut uite uiam cum lingue sonitu ip
sa quoque opa sacerdotis elament. Set cum recte se ad lo
quendum preparat. sub quanto tante studio loquat
ad tendat. ne si inordinate ad loquendum rapitur. erro
ris uulnere audiencium corda feriannur. et cum fortasse sapi
ens uideri desiderat. unitatem compagum insipient abscindat.
Hinc namque ueritas dicit. Habete sal in uobis. et pa
tem habete inter uos. Per sal quippe uerbi sapia de
signatur. **Q**ui igitur loqui sapienter nititur mag
nope metuat. ne eius eloquio audiencium unitas con
fundant. Hinc paulus ait. Non plus sapere quam op
ter sapere. sed sapere ad sobrietate. Hinc in sacerdotis uest
te iuxta diuinam uocem. tintinnabulis mala punica con
iungunt. **Q**uid. n. p. mala punica. nisi fidei unitas
designatur. Nam sicut mala punica una exterius
corrice. multis interius granis muniunt. sic innum
os sancte ecclie pplos unitas fidei contegit. quos in tuis
diuersitas meritoz tenet. **N**e igitur rector in tant
ad loquendum pro ruat. hoc quod iam premisim p se met**

ipam discipulis ueritas clamat. Habere sal in uobis. et pacem habere inter uos. Ac si figurate p habitum sacerdotis dicat. Mala punita tintinabulis iungite. ut p omne qd dicitis unitatem fidei cauta ob seruatione teneatis. **P**ro uidentu quippe e sollicita in tenaone rectoribz. ut ab eis non solum praua nullo m. sed nec recta quidem nimie et in ordinate proferant. quia sepe dictor uirtus pditur. cum apud corda audientiu loq citas in cauta in portunitate leuigatur. et auctorem suum hec eadem loquacitas in quinat. que seruire auditoribz ad usum pfectus ignorat. Vnde bene p moy sen dicitur. Vir qui fluxum seminis parit in mundus erit. In mente quippe audientiu seme seuture cogitationis est. audita qualitas locutionis. quia dum sermo p aure concipitur. in mente cogitacio genatur. Vnde et ab hui mundi sapientibz predicator egregius semi uerbis est uocatus. **Q**ui ergo fluxum seminis sustinet in mundus asseritur. quia multiloquio subditus ex eo se in quinat. qd si ordinate pferret. plem recte cogitationis edere in audientium corde potuisset. dumq; in cautus p loquacitatem defluit. non ad usum generis. sed ad in mundicia seme fundit. Vnde paulus quoq; cu discipulu de instancia predicationis amoneret dixit. Testificor cora deo et xpo ihu qui iudicatus e uiuos et mortuos et aduentu ipi et regnum ei. predica uerbu in sta oportune i portune. **D**icitur

in poenite premisit oportune. quia scilicet apud audi-
tores mentem ipsa sua uilitate se destruit. si habere in por-
tunitas oportunitatem nescit. **S**it rector singulis
compassione proximus. pre cunctis contem-
platione suspen-
sus. ut et per pietatis uiscera in se in firmitate ceteris trans-
ferat. et per speculationis altitudinem se metipsum quoque in uis-
bilia appetendo transcendat. ne alta petens proximorum in fir-
mitatem despicat. aut in firmitatibus proximorum congru-
ens. appetere alta derelinquat. Hinc namque est quod paulus
in paradysum ducitur. ceterisque reuera scrutatur. et ta-
men illa in uisibilibus contemplatione suspensus ad uibile
carnalium mentis animum reuocat. adque in occultis suis qua-
liter debeant conuersari dispensat dicens. Propter fornicati-
onem autem unusquisque suam uxorem habeat. et unaqueque
suum uirum habeat. uxori uir debitum reddat. similiter
autem et uxor uiro. **E**t paulo post. nolite fraudare in ui-
cem nisi forte ad tempus ut uacatis orationi. et iterum reuer-
timini in id ipsum. Ecce iam celestibus scrutans in scrutatur. et tam-
per condescensionis uiscera carnalium uibile perstruat. et que
subleuatus ad inuisibilia erigit. hinc miserans ad secreta in fir-
manorum oculum cordis flectit. Celum contemplatione transcen-
dit. nec tamen stratum carnalium deserit sollicitudine. quia
conpage caritatis summus simul et in finis unctus. et in se
metipso uirtute spiritus ad alta ualenter rapitur. et pi-
etate in aliis equanimiter infirmatur. Hinc etiam di-

citur Quis in firmatus. et ego non in firmos. Quis scan-
 dalizatus. et ego non uror. **H**inc rursus ait. factus
 sum iudeis tanquam iudeus. Quod uidelicet ex hibebat
 non amittendo fidem. sed ex tendendo pietatem. ut in
 se personam in fidelium transfigurans. ex se metipso disceret
 qualiter aliis misereri debuisset. quatenus hoc aliis in-
 penderet. quod sibi ipse si ita esset in pendi recte uoluisset.
Hinc iterum dicit. Siue mente excedimus deo. siue sobrii
 sumus uobis. Quia et se metipsum nouerat contem-
 plando transcendere. et eundem se audire condescendendo te-
 perare. **H**inc iacob domino de super in uidente et uncto de or-
 sum lapide. ascendentes ac descendentes angelos uidit.

Quia saliter predicatores recti non solum sursum sanctum
 et caput ecclesie uidelicet dominum contem-
 plandum appetunt. sed de orsum
 quoque ad membra illius miserando descendunt. **H**inc moyses
 crebro tabernaculum intrat et ex it. et qui in tuis in con-
 templatione rapit. foris in firmamentum negotium uigetum. in
 tuis dei archana considerat. foris onera carnalium portat.
Qui de rebus dubiis semper ad tabernaculum recurrit.
 coram testamenti archa dominum consulit. ex exemplum proculdubio
 rectoribus prebens. ut cum foris ambigunt quid disponant.
 ad mentem semper quasi ad tabernaculum redeant. et uelud
 coram testamenti archa dominum consulant. si de his in quibus
 dubitant apud se metipsum in tuis sacri eloquii paginas
 requirant. **H**inc ipsa ueritas per susceptione nobis

noſtre humanitatis oſtenſa in monte orationi in heret.
miracula in urbibus ex eret. imitationis uidelicet uiam bo
nis rectoribus ſternēs. ut et ſi iam ſūma contemplando appe
tunt. neceſſitantibus tamen in firmamentum compatiendo miſce
antur. quia tunc ad alta caritas mirabiliter ſurgit. cū ad ima
primos ſe mirabiliter miſericorditer ad uahit. et quo benign
ne deſcendit ad inſima. ualenter currit ad ſumma. **T**ales au
tem ſe ſe qui p̄ſunt exhibeant. quibus ſub iecti occulta quoque
ſua proderet non erubeſcant. ut cum temptationū fluctus
tolerāt. ad paſtoris mentem quaſi ad maris ſinū recurrant.
et hoc quod ſe in quinari pullantis culpe ſordibus p̄uident exor
tationis eius ſolano ac lacrimis orationis lauent. Unde et
ante fores templi ad abluendas in gredientiū manū maris ene
um. i. lucerem duodecim boues portant. qui quidem ſane ex
terius eminet ſer ex poſteribus latent. **Q**uid uamque duode
cim boues niſi uniuerſus paſtoris ordo ſignatur. De quibus
paulo diſſerente lex dicit. Non obdurabis os boui trinitā
ti. quos quidem nos aperta opa terminus. ſer apud diſtictū
iudicem. que illis poſterius mancant in occulta retributione
neſcimus. Qui tamen cum condeſcenſionis ſue patientiā dilu
endis primos conſeſſionibus p̄parant. uelud ante fores templi
lucere portant. ut quiſquis in mare ianuam eternitatis nitit.
temptationes ſuas menti paſtoris in dicit. et quaſi in boue
lucere cogitationis uel operis manus lauet. **E**t ſit plerū
que ut dum rectoris animus aliena temptamenta condeſcen

do cognoscat. audinis temptacionibz etiam ipse pulset. quia
 et hec eadem p quam populi multitudo diluetur aqua p
 culdubio luteris in quinatur. nam dum sordes diluendi
 um suscipit. quasi sue mundicie serenitate perdit. **S**er hec
 nequaquam pastori timenda sunt. quia deo cuncta subtiliter
 pensante tanto facilius a sua eripit. quanto misericordius
 ex aliena temptatione tangat. **S**ir rector bene agenti
 bus p humilitate socius. contra delinquentium uicia per
 zelum iusticie erectus. ut et bonis se in nullo preferat.
 et cum prauorum culpa exigit. potestatem sui priuatus ag
 noscat. quatinus et honore suppresso. equalem se subdins
 bene uiuentibus de putet. et erga puerlos iura principat
 et rectitudinis non ex extere formidet. Nam sicut in li
 bris moralibus dixisse me memini. liquet qd omnes homi
 nes natura equales genuit. ser uariante meritoz ordine.
 alios a **l**ius culpa pponit. **I**psa aut diuersitas que ac
 cessit ex **u**icio. diuino iudicio dispensatur. ut quia om
 nis homo **e**que stare non ualet nisi alter regatur ab al
 tero. vnde cuncti qui presunt non in se potestatem debent.
 ordinis. ser equalitatem pensare conditionis. nec pre esse
 se hominibus gaudeant ser pro desse. Antiqui et em pa
 tres nostri non reges hominum. ser pastores pecorum fuisse
 memorant. **E**t cum dñs noe filius q; eius dicit. cresci
 te et multiplicamini et replete terram p tinus ad iunxit.
 Et terrar uester ac terrar ser sup cuncta animantia

S

terre. Quocirca uidelicet timor ac tremor quia esse super animalia
a rebus precipit. profecto esse super homines prohibetur. **H**omo
quippe brutis animalibus non autem hominibus ceteris natura
prelatus est. et ideo ei dicitur ut ab animalibus et non
ab hominibus timeat. quia contra naturam superbiere est ab e-
quali uelle timeri. et tamen necesse est ut rectores a subdi-
tis timeantur. quando ab eis dominum minime timeri depre-
hendunt. ut humana saltem formidine peccare metuant.
qui diuina iudicia non formidant. Nequaquam namque pro-
positi ex hoc querito timore superbiunt. in quo non suam
gloriam sed subditorum iustitiam querunt. In eo enim quod metum
sibi a pueris uiuentibus exigunt. quasi non hominibus sed
animalibus dominantur. Quia uidelicet ex qua parte bestiales
sunt subditi. ex ea debent etiam formidini iacere subiacere.
Sed plerumque rector eo ipso quo ceteris preminet elatio-
ne cogitationis in tumescit. et dum ad usum tantum sub-
iacent. dum ad uotum uelociter uincta complentur.
dum omnes subditi si qua bene gesta sunt lau-
dis efferunt. male gestis autem nulla auctoritate contradicunt.
dum plerumque laudant etiam quod reprobare debuerant. seduc-
tus ab his que infra subiacent. super se animus tollitur.
et dum foras in mensis fauce circumdatur. intus ueritate
uacuetur. atque oblitus sui. in uoces se spargit alienas. ta-
lemque se credit qualem foris audit. non qualem intus discer-
nere debuit. **S**ubiectos enim despicit. eosque equales sibi

nature ordine non agnoscat. et quos forte potestatis
 excesserit. transcendisse se etiam uite meritis credit. cunc-
 tis se estimat amplius sapere quibus se uider amplius pos-
 se. **I**n quodam quippe se constituit culmine apud se met-
 ipm. qui equali ceteris natura conditione constituitur. ex eo
 respice ceteros de dignatur. sicq; usq; ad eius similitudinem
 ducitur. De quo scriptum est. Omne sublime uidet. et ipse est
 rex sup uniuersos filios supbie. qui singulare culmen ap-
 petens. et socialem angeloz uitam despiciens ait. Domum sede
 meam ad aquilonem. et ero similis altissimo. Huius ergo iudi-
 cio in tuis foueam deiectionis inuenit. dum fecis se in cul-
 mine potestatis ex tollit. apostata quippe anglo similis
 efficitur. dum homo hominibus esse similis de dignatur. Sic
 saul humilitatis meritum in tumore supbie culmine potes-
 tatis excreuit. p humilitate quippe prelatiis e. p supbia
 reprobatus. dno attestante qui ait. Nonne cum
 esses paruulus in oculis tuis. capud constitui te in tri-
 bubus isrl. **P**aruū se prius in suis oculis uidebat.
 set fultus temporali potentia. iam se paruulū non uide-
 bat. Ceteros namq; cōparatione se pfectos quia plus cūc-
 tis poterat. magnū se p omnibus estimabat. Mirō aut
 modo cum apud se paruulus apud dnm magnus. cum
 uero apud se magnus apparuit. apud dnm paruulus
 fuit. **P**lerūq; g dū exibet affluentia animus in fla-
 tu. in fluxum supbie ipse potencie fastigio tenocinate

†
et enī

corumpit. Quam uidelicet potentiam bene regit. q̄
et tenere illam nouerit et in pugnare. Bene hanc regit.
qm̄ sic p̄ illam sup̄ culpas erigi. sit cum illa ceteris
equalitate componi. **H**umana mens plerumq; extol-
litur. etiam cum nulla potestate fulatur. quanto magis i-
altum se erigit. cum se ei potestas ad iungit. Quam tamē
potestate recte dispensat. qui sollicitate nouerit et sumere
ex illa qd̄ adiuuat. et ex pugnare qd̄ temptat. et equalem se
cum illa ceteris tenere. et tamē se peccantibus zelo ulcionis
ante ferre. Ser hanc discretionē plenius agnoscimus si pas-
toris primi exempla cernam. Petrus nāq; auctore deo sancte
ecclē principatū tenēs. a bene agente corneho et se se ei hu-
militer p̄sternente. i moderatius uenerari retusauit. seq̄ illi
similem recognouit dicens. Surge ne fetis. et ego ip̄e homo
sum. ser cum ananie et saphirē culpam repperit. mox quan-
ta potentia sup̄ terros ex creuisset ostendit. Verbo nāq;
eorū uitam p̄tulit. quam sp̄u p̄scurando deprehendit. et
sūmum se in nā ecclēam contra peccata reuoluit. qd̄ hono-
re sibi uehement̄ in penso coram bene agentibus fratribus
non agnouit. illic cōmunionē equalitatis meruit sanc-
titas actionis. hic zelus ulcionis. ius aperuit potesta-
tis. **P**aulus bene agentibus fratribus planū esse se nescie-
bat cum diceret. Non quia dominamur fidei uestre. ser
ad iutores sum' gaudiū uestri. Adq; ^{illic} ~~ip̄e~~ ad iunxit. fide
enī stans. ac si id qd̄ pro uilerat aperiret dicens. Ideo

non dominamur fidei uestre quia fide stans. equales
 enim uobis sumus. in quo uos stare cognosimus; quasi p-
 latum se fratribus esse nesciebat cum diceret; facti sumus
 paruuli in medio uestro. Et rursus. Hos autem co-
 seruos uos pro christo. **S**er cum culpam que corri-
 gi debuisset in uenit. illico magistrum se esse reuoluit
 dicens. Quid uultis in uirga ueniam ad uos. Summus
 itaque locus bene regitur. cum is qui p-est uicis pot-
 us quam fratribus dominatur. Ser cum delinquentes sub-
 ditos p-positi corrigunt. necesse est ut sollicitate attendat.
 quatenus p- discipline debitum culpas quidem iure po-
 testatis feriant. ser p- humilitatis custodia etiam equa-
 les se ipsis fratribus qui corriguntur agnoscat. Quibus ple-
 rumque etiam dignum est ut eosdem quos corrigunt. tanta
 nobis cogitatione p-ferant. illos namque p- nos uita disci-
 pline uigore ferunt. In his uero que ipsi committimus.
 ne uerbi quidem ab aliquo in uectione laceramur.
Tanto ergo apud dominum obligatiores sumus. quanto
 apud homines in uita peccauimus. Disciplina autem nostra
 subditos diuino iudicio tanto liberiores reddit. quan-
 to hic eorum culpa sine uindicta non deseritur. Seruanda
 itaque est et in corde humilitas. et in opere disciplina.
 adque inter hec solliciter in tuendum est. ne dum imo-
 deratus custoditur uirtus humilitatis. soluantur
 iura regiminis. et dum platus quisque plus se quam

detet deicit. subditos uita restringere sub discipline uic
culo non possit. **T**eneant ergo rectores exterius quod pro
alios utilitate suscipiunt. seruet in terius quod de sua es
timatione promiscuit. ser tamen quibusdam signis decent
erupentibus eos apud se esse humiles etiam subiecti dep
hendat. quatenus et in auctoritate eorum quod formidet uide
ant. et de humilitate quod imitentur agnoscant. **S**tudeant
igitur sine in remissione qui presunt. ut eorum potentia
quanto magis exterius certetur. tantum apud eos in te
rius deprimatur. ne cogitatione uincatur. ne in delectati
one sui animum rapiat. ne iam sub se mens eam regere
non possit. que se libidine dominandi superponit. **Q**ue
enim presidentis animus ad elationem potestatis sue delecta
tione rapiat. recte per quendam dicitur sapientem. **D**uce
te constituerunt. noli ex tolli. ser esto in illis quasi unus
ex illis. **H**inc etiam petrus ait. **N**on dominantes in cle
ro. ser forma facti gregis. **H**inc per se metipsum ueritas
ad altiora nos uirtutum merita per uocans dicit. **S**atis quod
reges gentium dominantur eorum. et qui maiores sunt po
testatem exercent in eos. **N**on ita erit inter uos. ser
quicumque uoluerit inter uos maior fieri sic uos ministrus.
et qui uoluerit inter uos primus esse erit omnium seruus.
sicut filius hominis non uenit ministrari ser minis
trare. **H**inc est quod seruus ex suscepto regimine elati
tus. que post supplicia maneat in dicitur dicens. **Q**uod

aut

si dixerit malus ille seru⁹ in corde suo. moram facit
 dñs m̄s uenire. et cepit pcutere cōseruos suos. mādu-
 cet enī et bibat cū ebriosis. ueniet dñs serui illius ī die
 qua non sperat. et hora qua ignorat. et diuidet eum. par-
 temq; eius ponet cū ypocritis. **I**nter ypocritas enim
 iure deputatur. qui ex simulatione discipline ministe-
 rium regimini⁹ ue nit in usum dominationis. et tamen
 nō nunquā grauius delinquit. si inter puerlos plus
 equalitas qm̄ disciplina custodit. Quia enī falsa pietate
 supatus ferre hely sacerdos delinquētes filios noluit.
 apud districtū iudicem semetipm̄ cū filiis crudeli damp-
 natione percussit. Hinc namq; ei diuina uoce dicitur. Ho-
 norasti filios tuos magis qm̄ me. Hinc pastores ī crepat
 p̄ propheta dicens. Qd fractū est non alligastis. et qd
 ab iectum non reduxistis. **A**biectus enī reducitur.
 cum quisq; in culpa lapsus. ad statū iusticie ex pastora-
 lis sollicitudinis uigore reuocatur. Fracturā uero liga-
 men astringit. cum culpā disciplina de p̄mit. ne plaga
 usq; ad interitū defluar. si hanc distinctionis seueritas
 non uariat. Sed sepe deterius frangitur. cū fracturā ī
 caute colligatur. ita ut grauius scissuram sentiat. si
 hanc in moderatius ligamenta cōstringat. **U**nde
 necesse est ut cū peccati uulnus in subditis corrigen-
 do restringitur. magna se sollicitudine etiam distric-
 tio ipā moderet. quaten⁹ sic iura discipline contra de-

linguentes exerceat. ut pietatis viscera nō amittat.

Curandū quippe est ut rectorem subditis. et manū pietas. et patrem exhibeat disciplina. adq; inter hec sollicita circūspectiōe p̄uidendū est. ne aut districtio rigida. aut pietas sit remissa. Nam sicut in libris moralibus dicimus. disciplina uel misericordia multū destituitur. si una sine altera teneatur. set erga subditos iuste debet rectoribus et iuste cōsulens misericordia. et perseuens disciplina. Hinc nāq; est qd̄ docente ueritate p̄ samaritani studium seminiuis instabulū ducitur. et uinū adq; oleum uulneribus ei' adhibetur. ut p̄ uinum scilicet mordeant uulnera. p̄ oleum foueant. **N**ecessē quippe est ut quisquis sanandis uulneribus p̄re est. in uino morsum doloris adhibeat. in oleo molliem pietatis. q̄ tenuis p̄ uinū mundentur putrida. per oleum sananda foueantur. **M**iscenda ḡ est lenitas cum seueritate. et faciendum quoddam ex utroq; temperamētū. ut neq; multa asperitate exulcerentur subditi. neq; nimia benignitate soluantur. **Q**d̄ iuxta pauli uocem bene illa tabernaculi archa significat. in qua cum tabulis uirga simul et manna est. qd̄ cum scripte sacre sententia in boni rectoris pectore si ē uirga districtiōis. sic et manna dulcedinis. Hinc dauid ait. Uirga tua et baculus tuus ip̄a me cōsolata sunt. uirga enim p̄cutimur. baculo sustentamur. **S**i ergo est districtio uirge que ferret. sic et consolatio baculi que sustentet.

Sit itaq; amor ser non emolliens. sit uigor ser non exasperans. sit zelus ser non in moderate seuiens. sit pietas ser non plusqm̄ expedit partes. ut dum se in arte regiminis iustitia clemētiaq; pmisceat. is qui preest coeda subditoꝝ et terrendo de mulceat. et tamē ad terroris reuerentiā de mulcendo constringat.

Sit rectoꝝ internōꝝ curam in exteriōꝝ occupatione non minues. exteriōꝝ prouidenciā internōꝝ solitudine non relinquēs. ne aut exteriōꝝ dectus ab inimis corruat. aut solis ^m teriōꝝ occupat. et que foris debet proximis non impendat. Sepe namq; non nulli uelut oblitū qđ fratrib; animā causa prelati sūt. toto cordis annisu secularib; curis inseruiūt. Has cū assūt se agere exultant. ad has etiam dū desūt dieb; ac noctib; cogitationis turbine estib; anhelant. cumq; ab his cessante forsitan oportunitate quieti sūt. ipi deterius sua quiete fatigant. uolu^p tate namq; cense^{re} ut si actionib; depmūtū. laborem deputant. si in teriōꝝ negociis non laborāt. **S**icq; fit ut dum se urgeri mundanis tumultib; gaudēt. interna que docere alios debuerant ignorant. unde subiectoꝝ quoq; pcul dubio uita repest. Ad cum pficere aliquis spiritaliter appetit. in exemplo eius qui sibi placus est quasi in obstaculo itineris offendit. **T**anguente et enī capite membra in cassum uigent. et in exploratione hostium frustra ex eitis

uelociter sequitur. si ab ipso duce itineris erratur. **N**ulla
subditorum mentes ex oratione subleuat. eorumque culpas in
crepatione nulla castigat. quia dum per animarum presulem
terreni exerceatur officium iudicis. a gregis custodia uacat
tua pastoris. et subiecti ueritatis lumen apprehendere neque
unt. quia dum pastorum sensus terrena studia occupant.
uento temptacionis in pulvis ecclesie oculos puluis exci-
tat. Quo contra recte humani generis redeptor cum nos a
uentris uocacione compelleret dicens. attendite enim uobis
ut non grauentur corda uestra in crapula et ebrietate. illico ad-
iunxit. aut in curis huius uite. ubi pauore quoque prius in-
tente adiciens. ne forte superueniret repentina dies illa. cui-
us aduentus etiam qualitate denuntiatus dicitur. Tanquam la-
queus enim ueniet super omnes qui habitant super faciem orbis
terre. **H**inc iterum dicit. Nemo potest duobus dominis
seruire. Hinc paulus religiosorum mentes a mundi consortio
contestando. ac potius conueniendo suspendit dicens. Nemo
militans deo implicat se negotiis secularibus. ut ei place-
at cui se probauit. Hinc ecclesie rectoribus et uacandi studia
precepit. et consolandi remedia ostendit dicens. Secularia
igitur negotia si habueritis. contemptibiles qui sunt in
ecclesia illos constituite ad iudicandum. ut ipsi uidelicet dis-
pensationibus terrenis in seruiant. quos dona spiritualia non
exornant. **A**c si apertius dicat. Qui penetrare in tima
nequeunt. saltem necessaria foras operentur. Hinc moyses

qui cum deo loquitur. ab iethro alienigene reprehensione iudicatur. quod terrenis populorum negotiis stulto labore deseruiat. Cui et consilium mox prebetur. ut ipse alios ad iurgia dirimenda constituat. ut ipse liberius ad erudiendos populos spiritualium arthana cognoscat.

A subiectis ergo in superiora gerenda sunt. a rectoribus summa cogitanda. ut scilicet oculum qui providentis gressibus preminet. cura pulueris non obscurat.

Caput namque subiectorum sunt cuncti qui presunt. et ut recta valeant pedes itinera carpere. hoc procul dubio caput debet ex alto providere. ne a profectu sui itineris pedes torpeant. cum curvata rectitudine corporis caput sese ad terram declinat.

Qua enim mente animarum presul honore pastoralis inter ceteros utitur. si inter terrena negotia que reprehendit in aliis debuit et ipse versari. **Q**uid videlicet ex ira iuste retributionis per prophetam dominus minatur dicens. Et erit sicut populus sic et sacerdos. Sacerdos quippe est ut populus. quando ea agit is qui spirituali officio fungitur. que illi nimirum faciunt. qui ad huc de studiis carnalibus iudicantur.

Quod cum magno scilicet dolore caritatis hieremias propheta conspiciens. quasi sub destructione tabernaculi deplorat dicens. Quomodo obscuratum est aurum. mutatus est color optimus. dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum. Quid namque aurum quod metallis ceteris preminet. nisi excellentia sanctitatis. Quid colore optimo. nisi cunctis amabilis reverentia religionis exprimitur.

Quid sanctuarii lapidibus: nisi sacrorum ordinum persone signantur. Quid platearum nomine: nisi presentis vite latitudo figuratur. Quia enim greco eloquio planus latitudo dicitur profecto a latitudine platee sunt uocare. Per semetipsum uero ueritas dicit. Lata et spaciosa est uia que ducit ad perfectionem. Aurum igitur obscurat. cum in terrenis actibus sanctitatis uita polluitur. Color optimus commutatur. cum quorundam qui agere religiose credebantur. estimatio ante acta minuitur. Nam cum quilibet post sanctitatis habitum terrenis se actibus inserit. quasi colore permutato. ante humanos oculos eius reuerentia despecta palleat. Sanctuarii quoque lapides in plateas dissipantur. cum causas secularium foras lata itinera expetunt. hi qui ad ornamentum ecclesie in terrenis mysteriis quasi in secretis tabernaculi uacare debuerant. Ad hoc quippe sanctuarii lapides fiebant. ut intra sancta sanctorum in uestimento summi sacerdotis apparerent. Cum uero ministri religionis a subditis honorem redemptoris sui ex merito uite non exigunt. sanctuarii lapides in ornamento pontificis non sunt. Tunc nimirum sanctuarii lapides dissipati per plateas iacent. cum persone sacrorum ordinum uoluptatum suarum latitudine dediti. terrenis negociis in herent. Et notandum quod non hos dissipatos in plateis sed in capite platearum dicit. quia cum et terrena agunt summi uideri appetunt. ut et lata itinera teneant ex uoluptate

delectationis. et tamē in plateis sint capite ex honore
 sanctitatis. **¶** Nil quoque obstat. si sanctuarii lapides
 eosdem ipsos quibus constructū sanctuariū ex utebat acci-
 pimus. Qui dispersi in capite platearū iacent. quando sancto-
 rum ordinū uiri terrenis ex eorum desiderio in seruiunt. ex
 quoque prius officio sanctitatis gloria stare uidebantur. **¶** Secula-
 ria itaque negotia aliquādo ex compassione toleranda sunt.
 nūquam uero ex amore requirenda. ne cum mentē diligen-
 tis aggrauāt. hanc suo uictam ponde ad ima de celest-
 ibus mergāt. At contra non nulli gregis quidem curā susci-
 piunt. sed sic sibi mer uacare ad spiritualia appetūt. ut rebus
 exterioribus nullatenus occupentur. qui cum curare corporalia
 funditus negligunt. subditorum necessitatibus minime concu-
 rūt. **¶** Quorum nimirum predicatio plerūque despiciat. qui cum
 delinquentium facta corripunt. sed tamē eis necessaria pre-
 sentis uite non tribuunt. nequaquam libenter audiunt. Egen-
 tis et enim mentē doctrine sermo non penetrat. si hunc
 apud eorum animū manū mē nō commūdat. Tunc autē uerbi se-
 men facile germinat. quando hoc in audientis pectore
 pietas predicantis rigat. **¶** Unde rectorem necesse est ut in
 teriora possit in funde cogitatione in uoxia etiā exteriora
 prouidere. Sic itaque pastores erga in teriora studia subditorum
 suorum ferueant. quatenus in eis exterioris quoque uite prouide-
 ciam non relinquāt. **¶** Nam quasi iure ut diximus ap-
 capienda predicacione gregis animus frangitur. si curā exte-

riozis subsidū a pastore negligatū. Vnde et primū pas-
torē sollicitē nos ammonet dicens. Seniores qui in uobis
sūt obsecro consenior et testis xp̄i passionū. qui et eius
que in futū reuelanda est glorie cōmunitatus. pascite
qui in uobis est gregem dei. **Q**ui in hoc loco passionē
cordis an corporis suaderet aperuit. cū pronū ad iunxit.
Prouidentes non coactos sed spontanee scdm̄ deum. neq;
cuius lucri gratia sed uoluntarie. Quibus profecto uerbis
pastoribus pie p̄cauetur. ne dum subiectos in opiam faciat.
se inuidie ambitionis occidat. ne dum p̄ eos carnis subsidi-
is reficiunt p̄ximi. ip̄i remaneat a iustitie pane ieiuni. Hęc
pastorē sollicitudinē excitat dicens. Qui suorum et maxime domes-
ticorum curam non habet fidem negauit. et est in fidei deteri-
or. **E**t inter hec itaq; metuendū semp̄ est et uigilantē in tuen-
dum. ne dū cura ab eis exterior agitū. ab interna intenci-
one mergant. **P**lerumq; enī ut p̄dixim⁹ corda rectorū
dum temporalī sollicitudinī in caute deseruiūt. ab intimo a-
more frigestūt. et foras fusi obliuisci non metuūt. qđ animarū
regimina susceperūt. Sollicitudo ergo que subditis et ex teruis
in pendit. sub certa necessē est mensura teneatur. Vnde bene
ad ezechielem dicitur. Sacerdotes caput suū non radent. neq; co-
mā nutriant. sed tondentes ad tondant capita sua. **S**acerdotes
nāq; iure uocati sunt. qui ut sacrū duratū p̄beant. fidelibus quibuslibet
presūt. Capilli uero in capite exteriores. sunt cogitationes ī men-
te. qui dū sup̄ cerebrum insensibiliter oriunt. curas uite p̄sen-

tis exprimunt. que ex sensu negligenti in portune aliquando
 pdeunt. quasi ex nobis non sentientibus procedunt. **Q**u^{ia} igitur
 tunc qui presunt habere quidem sollicitudines exteriores de-
 bent. nec tamen eis uehementer in tūbere. "sacerdotes recte et
 caput phibent iadere et comā nutritiē. ut cogitationes carnis
 de uita subditoꝝ nec ase funditus amputent. nec rursus ad
 crescendū nimis relaxent. **V**nde et bene dicitur. Tondentes ton-
 dant capita sua. ut uidelicet cure temporalis sollicitudinis
 et quantū necesse est prouideant. et tamen resercentur citius.
 ne in moderatius ex crescant. **D**um igitur et p ad ministratā
 exteriorū prouidentia corpore uita protegitur. et rursū p in-
 moderatā credis intentionē non in penditur. capilli in capi-
 te sacerdotis et reseruantur ut cure copiant. et reserantur ne
 oculos claudant. **I**nter hec necesse est ut rector solleteri
 in uigilet. ne hūc cupido placendi hominibus pulset. ne cū
 studiose in teriora penetret. cū p uide exteriora sub ministrat.
 se magis a subditis diligi qm ueritatem queat.
 ne cum bonis artibus fultus. a mundo uide nū-
 alienus. hunc auctori reddat extraneum amor suus. **H**os-
 tis namq; redemptoris est. qui p recta opera que facit. eius
 uite ab ecclā amari cōcupiscit. **Q**u^{ia} ad ulterine cogitatiois
 res est. si placere puer sponse o culis appetit. p quem spon-
 sus dona transmisit. Qui nimirū amor proprius cū rec-
 toris mentē reperit. aliquando hanc inordinate ad mollitiē.
 aliquā u ad aspiratē rapit. **E**x amore et enī suo mens ret-

1

tozis in molliciem uertit^r. qd cum peccantes subditos respicit.
ne erga hunc eoz dilectio corpeat coripe non psumit. Non
nūq̄m ū errata subditoz que in crepare debuerat adulationibz
demulcet. **¶** Vnde bene p̄ prophetam dicit. Ve illis qui consu-
unt puluillos sub omni cubito man^r et faciunt cervicalia sub
capite uniuerse etatis ad miserias capiendas animas. Puluil-
los quippe sub omni cubito manus est ponere. cadentes a sua
rectitudine animas. adq; in hui^r rectitudine mundi se delecta-
tione declinantes. blanda adulatione refouere. Quasi enim
puluillo cubitus uel cervicalibz caput iacentis excipitur. cum
correctionis duritia peccanti subtrahitur. eiq; molliores fauo-
ris adhibetur. ut in errore mollietate iaceat. qm̄ nulla aspi-
tas contradictionis in pulsat. **¶** Sed hec rectores qui se met-
ip̄os diligūt his p̄culdubio exhibent. a quibz se noceri pos-
se in studio glorie temporalis timēt. Nam quos nil contra
se ualere cōspiciūt. hos nimirū asperitate semp rigide iuer-
tionis p̄mitt. nūq̄m ~~de~~ element^r ammonēt.
Sed pastoralis mansueti- ~~dis~~ dinis oblitū iure domi-
nationis terrent. Quos recte p̄ prophetam diuina uox i cre-
pat dicens. Vos aut̄ cum austeritate in peiabat̄ eis. et cum
potencia. Plus enī se suo auctore diligentes iactantē erga
subditos erigūt. nec quid agere debeant sed quid ualeant
attendūt. et nichil de subsequenti iudicio metunt. impbe-
de tempali potestate gloriant. Libet ū licent^r et illicita faciāt
et subditoz nemo onāditat. **¶** Qui ergo et praua studet age

et tamē uult ad hec ceteros tacere. ipse sibi meritis
 est. qd plus se ueritate appetit diligi. qm contra se non
 uult defendi. **N**emo quippe est qui ita uiuat. ut ali
 quatenus non delinquat. ille ergo se ipso amplius ueritate
 desiderat amari. qui sibi a nullo uult contra ueritate parti
 hinc et em penus in crepatione pauli libenter accepit.
 Hinc dauid correptione subditi humiliter audiuit. Quod
 rectores boni dum priuato diligere amore se nesciunt.
 libere uerbu puritatis a subditis. obsequium humilita
 tis credunt. Sed inter hec necesse est. ut cuius regiminis
 tanta moderacionis arte temperet. quatenus subditorum
 mens cum quedam recte sentire potuerit. sic in uotis
 libertate p deat. ut tamē libertas in supbiam non
 erupat. ne dum fortasse in moderacionis lingue eis li
 bertas conceditur. uirtute ab eis humilitas amittatur.
Sciendum quoque ē ut rectores boni placere hominibus
 appetant. sed ut sue estimacionis dulcedine. proxi
 mos in affectu ueritatis trahunt. non ut se amari
 desideret. sed ut dilectione suam quasi quandam uiam faci
 ant. p qm corda audientium ad amore conditoris introdu
 cant. Difficile quippe est. ut qm libet recta denūcians p
 dicator qui non diligit. libent audiantur. **D**eberet er
 go qui p est et studere se diligi quatenus possit audiri.
 et tam amore suum p se metipso non querere. ne inue
 niat ei cui seruire possit. cernitur. occulta medi

tacione cogitationis tyrannide resultare. Ad bene paulus
in sinuat. cum sui nobis studium occulta manifestat dicens. Sicut
et ego pro omnia omnibus placeo. Qui tamen rursus dicit. Ego
si ad huc hominibus placere christi seruus non essem. Placet
ergo paulus et non placet. quia in eo quod placere appetit.
non se sed pro se hominibus placere ueritatem querit.

Sicut etiam rector debet quod plerumque uicia uirtutes
se esse mencuntur. Nam sepe sub parsimonie nomi-
ne se tenacia palleat. contraque se effusio sub appellatione
largitatis occultat. Sepe in ordinata remissio pietas creditur.
et effrenata uia spiritalis zeli uirtus estimatur. Sepe precipi-
tata actio uelocitatis efficacia. adque agendi tarditas. graui-
tatis consilium putatur. Unde necesse est ut rector am-
marum uirtutes ac uicia uigilanti cura discernat. ne aut-
tor tenacia occupet. et partem se uideri in dispensationibus
exulter. aut cum effuse quid perditur. largum se quasi
miserando gloriatur. aut remittendo quod ferire debuit.
ad eterna supplicia subditos pertrahat. aut in manibus se-
riendo quod delinquit ipse grauius delinquat. aut hoc quod
agi recte ac grauiter potuit. in mature proueniens leuiget.
aut bone actionis meritum differendo ad deteriora permutet.

Sciendum quoque est quod aliquando sub rector uicia
prudenter dissimulanda sunt. sed quia dissimulantur
indicanda. Aliquando et aperte cognita mature toleranda.
aliquando uero subtiliter et occulta perscrutanda. Aliquando le-

niter arguenda. aliquando aut uehement in crepanda. Non
 nulla ut dixim prudent dissimulanda sunt. sed quia dissimu-
 lantur induanda. ut cum delinquentes et deprehendi se agnos-
 cit et ppen. has quas in se taate tolerari considerat. augeri
 culpas erubescat. se se q iudice puniat. qm sibi apud se rec-
 toris paciencia clementer excusat. **¶** Quia scilicet dissimula-
 tione bene uideam dñs corripit. cum p propheta dicit. Mentis
 es. et mei non es recordata. neq cogitasti in corde tuo quia ego
 sum tacens. et quasi non audiens. et dissimulauit erga cul-
 pas et innotuit. quia et contra peccantē tacuit. et hoc ipm
 tamen qd tacuerit dixit. Non nulla aut uel apte cognita
 mature toleranda sūt. cum uidelicet rerum oportunitas mini-
 me congruit. ut aperte corrigant. Nam secta in mature uul-
 nera deterius in feruescunt. et nisi cum tempore medicamenta con-
 ueniant. constat pcul dubio qd medendi officium amittant. Ser-
 tum tempus subditis ad correctionē queritur. sub ipso culpa-
 rum pondere paciencia p sulis ex eretur. **¶** Unde p psalmis-
 tam dicitur. Supra dorsum meum facti bricauerunt peccatores.
 In dorso quippe onera sustinent. Sup dorsum igitur suum fab-
 tasse peccatores querit. At si apte dicat. Quos corrige neqo
 quos quasi sup inpositum onus porto. Non nulla sunt aut
 subtiliter occulta pscrutanda. ut quibusdam signis erupen-
 tibus rectore in subditos mente omne qd clausum latet in-
 ueniat. et interueniente correctionis articulo ex minimis
 maiora cognoscat. Unde recte ad ezechielem dicit. Fili hois

fode tibi parietem. Vbi mox idem ppheta sub iungit. Et cū
fodissem parietem apparuit ostium unū. Et dixit ad me. In-
gredere et uide ab hominaciones pessimas. quas isti faciunt
hic. Et in gressus uidi. Et ecce omnis similitudo reptilium.
et animalium ab hominatio. et uniuersa ydola domus istius
depicta erant in pariete. ¶ Per ezechielem quippe ppositus
ordo ac psona signatur. Per parietē duritia subditos. Et qd
est parietē fode. nisi acutis inquisitionibus duriciam cordis
aperire. quem tū pfodisset apparuit ostium. qz cum cordis
duritia. uel studiosis p tunctionibus uel maturis correctio-
bus scindit. quasi quedam ianua ostendit. ex qua omnia in
eo qui corripit cogitationū interiora uideant. Vnde et bñ
illic sequitur. In gredere et uide ab hominaciones pessimas.
quas isti faciunt hic. Quasi ingreditur ut ab hominaciones
uideat. qui discussis quibusdam signis exterius apparen-
tibus ita corda subditos penetra. ut cuncta ei que illicite co-
gitantur inuolent. Vnde et subdit. Et in gressus uidi. et ec-
ce omnis similitudo reptilium. et animalium ab hominatio.
¶ In reptilibz cogitationes omnino terrene signant. in ani-
malibus uero iam quidem aliquantulum a terra suspense. sed ad-
huc terrene mercedis premia requirentes. Nam reptilia to-
to ex corpore terre in herent. animalia uero magna ex parte cor-
poris a terra suspensa sunt. appetitu aut tam gule ad terram
semp inclinantur. Reptilia itaq; sunt in terra parietē. quando
cogitationes uentilantur in mente. que a terrenis desideriis

nūq̄m leuant̄. ¶ Animalia quoq̄ sunt in nā parietem. q̄n
 et si qua iusta si qua honesta cogitantur. appetendis tamen lu-
 cris temporalibz honoribzq; deseruiūt. et p̄semetip̄a quidē
 iam quasi a terra suspensa sunt. sed ad huc quasi p̄ ambitum
 quasi p̄ uigile desiderium sese ad ima submittunt. Unde et
 bene subditur. Et uniuersa ydola domus isrl̄ de picta erāt
 in pariete. Scriptū quippe est. Et auaritia que est ydolorū
 seruitus. Recte ḡ post animalia ydola de scribunt̄. quia
 et si honesta actione non nulli quasi a terra se erigunt. am-
 bitione tamē in honesta se metip̄os ad terram deponunt.
 ¶ Bene aut̄ dicitur de picta erant. quia dum exteriorū
 rerum in n̄ inseris spene ad trahunt̄. quasi in corde de pin-
 gi tur. quicquid de fictis ymaginibz loquendo cogitatur.
 ¶ Notandū itaq; est qd̄ prius foramē in pariete. ac de inde
 hostium cernitur. et tunc demū oculta ab hominatio demō-
 stratur. Quia nimirū unius cuiusq; peccati prius sig-
 na forinsetus. de inde ianua aperte in iquitatis ostendit̄.
 et tunc demū omne malum qd̄ intus later aperitur.
 ¶ Non nulla aut̄ sunt leniter arguenda. Nam cum
 non sola malicia sed ignorantia uel in firmitate delinq̄-
 tur. p̄fecto netesse est ut magno moderamine ip̄a delic-
 ti correctio temperetur. Cuncti quippe quousq; in hac mor-
 tali carne sub silimus. corrupcionis nostre in firmitatibz
 sub iacemus. ¶ Ex se ergo debet quisq; collige. qualiter
 aliene nūc oporteat in betillitati misereri. ne cont̄ in fu-

mitatem primi si ad in crepationis uocem feruentius rapi-
tur. oblitus sui esse uideatur. Vnde bene paulus ammonet
dicens. Si quis pre-occupatus fuerit in aliquo delicto. uos
qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu mansuetu-
dinis. considerans te ipsum ne et tu tempteris. **A**c si aperte
dicat. Cum displicet ex aliena in firmitate quod conspicias.
pena quod es. ut in crepationis zelo se spiritus temper. dum sibi
quisque quod in crepat timet. Non nulla autem sunt uehement-
er in crepanda. ut cum culpa ab auctore non cognoscitur.
quanti sit ponderis ab in crepantis ore sentiantur. et cum
sibi quis malum quod perpenamur leuigar. hoc contra se grauius
ex corripientis asperitate pertimescat. **D**ebitum quippe recto-
ris supne parte gloriam per uocem predicationis ostendere.
quanta in huius uite itinere temptamenta antiqui hostis
lateant aperire. et subditorum mala que tolerari leniter non
debent. cum magna zeli asperitate corrigere. ne si minus contra
culpam attenditur. culpam omnium reus ipse teneatur. :.
Vnde bene ad ezechielem dicitur. Sume tibi laterem. et
pones eum coram te. et de scribes in eum ciuitatem ierusalem. Sta-
timque subiungitur. Et ordinabis ad uersus eam obsidi-
onem. et edificabis munitiones. et comportabis aggerem. et da-
bis contra eam castra. et ponas arietes in giro. **E**t ad am-
monitionem suam pertinet sub iungitur. Et tu sume tibi sar-
taginem ferream. et ponas eam murum ferreum iter te et in-
ter ciuitatem. **C**uius enim ezechiel nisi magistrorum speciem

tenet. . . cui dicitur; sume tibi laterem et pones eam corā
 te. et de scribes in eo ciuitatē ierlm̄. Sancti quippe doctores
 sibi laterem sumunt. quando terrenū auditorū cor ut doce
 ant apprehendūt. **Q**uem laterem scilicet coram se po
 nūt. quia tota illum mentis in tentione custodiunt. In
 quo et ciuitatē ierlm̄ iubent describere. quia p̄dicando
 terrenis cordibz. curant sūmope que sit sup̄ne pacis ui
 sio demonstrare. Sed quia in cassum gloria patrie cele
 stis agnoscitur. nisi et quanta hic irruant hostis callidi
 temptamenta noscatur. apte subiungitur. **E**t ordina
 bis ad uersus eam obsidionē. et edificabis munitiones
Sancti quippe p̄dicatores obsidionē ciuitatis laterē in quo
 ierlm̄ ciuitas descripta est ordināt. quando terrene menti
 etiam sup̄nā patriam requirunt. quanta est eam in hui⁹
 uite tempore uiciorū in pugna ad uersitas demonstrāt
Ham unūquodq; peccatū quom̄ p̄ficiētibz insidiet
 ostenditur. quasi obsidio ciuitatē ierlm̄ uoce p̄di
 catoris ordinatur. Sed quia non solum debent in notes
 cere qualiter uicia in pugna. uerū etiam quom̄ custo
 dite nos uirtutes roborent. recte subiungit. **E**t edifica
 bis munitiones. Munitiones quippe sc̄s p̄dicator edifi
 cat. quando uirtutes quibz resistant uiciis demonstrat. Et
 quia crescente uirtute plerūq; bella tēptationis augent. rec
 te ad huc addit. **E**t adportabis aggerem. et dabis cont̄
 eam munitiones et pones arietes i gyro. **A**ggerē namq;

cu

cōportat. quando predicator quisq; molem crescentis temp-
tationis enunciat. et contra ierlm castia erigit. quando
recta in tentione audientibz. hostis callidi circūspectas et
quasi in cōprehensibiles insidias p̄dicat. **C**Adq; in giro
arietes ponit. cū temptationū aculeos in hac uita nos un-
diq; circūdantes et uirtutū murū p̄forantes in notescit.
Sec cuncta hec licet subtiliter rector in sinuet. nisi cont̄
delicta subditoꝝ emulacionis spū ferueat. nullā sibi in
p̄petuū ab solutionē parat. Vnde ad huc illic recte sub-
iungit. **E**t tu sume tibi sartaginē ferream. et pones eā
murū ferreum in ter' te et ciuitatem. Per sartaginē
quippe fixura mentis. p̄ferū uero fortitudo in crepan-
onis signat. Quid uero acius doctoris mentē. qm̄ zelus
dei frigit et ex truitat. Vnde paulus hui' sartaginis
urebat fixura cū dicit. quis in firmat. et ego non i
firmos. Quis scandalizatur. et ego non uiuor. **E**t q̄
quisq; zelo dei attenditur. ne dampnari ex negligētia
debeat. forti in p̄petuū custodia munit. Recte dicit. Po-
ne murū ferreum in ter' te et in ter' ciuitatē. Sarago enī
ferrea murus ferreus in ter' p̄pham et ciuitatem poni-
tur. quando cū fortem zelum rectores tenet exhibent. eū-
dem zelum post modū in ter' se et auditores suos fortem
munitionē tenent. ne tunc ad uindictam destinati sint.
si non fuerint in correptione dissoluti. **S**ec in ter' hec
sciendū est. quia dum ad in crepacionē se mens doctoris

ex aspar. ^f difficile ualde est. ut non aliquando et ad aliqd
 qd dicere non debet erumpat. et plerumq; contigit ut dū
 culpa subditoꝝ cū magna in uentione corripitur. magis
 tri lingua usq; ad excessus uerbi p̄trahatur. **C**umq;
 in crepacio in moderate accenditur. corda delinquentū
 in despacione dep̄muntur. Vnde necesse est ut ex aspar
 rectoꝝ cū subditoꝝ mentē plus se qm̄ debuit p̄tullisse
 considat. apud se semp̄ ad penitentiam recurrat. ut pla
 menta ueniā in conspectu ueritatis obtineat. ex eo etiam
 qd p̄ zeli eius studium peccat. **A**d figurate dñs p̄ moy
 seu p̄ cepit dices. Si quis abierit cum amico suo simpli
 titer in siluam ad ligna cedenda. et lignū securis fugerit
 de manu. ferrūq; lapsū de manubrio amicu eius p̄cul
 serit et occiderit. hic ad unā sup̄dictarū urbium fugiet. et
 uiuet. ne forte pxim⁹ eius cui effusus est sanguis. doloris
 stimulo p̄sequatur et apprehendat eum. et occidat a
 nimā eius. **A**d siluam quippe cū amico inuis. quoti
 ens ad in uenda subditoꝝ delicta conuertim⁹. et simplici
 ligna succidim⁹. om̄ delinquentū uicia pia in uentione
 reserant. **S**ec securis de manu fugit. cū se se in crepacio
 plusq; necesse est in asperitate p̄trahit. ferrū quippe de
 manubrio p̄silit. cum de correctione sermo durior ex
 cedit. **E**t amicu p̄cutit et occidit. quia auditoꝝ suū pro
 lata contumelia a spū dilectionis in terficiat. **C**orrep
 ti mens namq; repente ad odium p̄ruat. si hanc

in moderata in crepacio plus qm̄ debuit ad dicit. Ser
his qui in caute ligna p̄cutit et pximū extinguit. ad
res necesse est urbes fugiat. ut in una earū defensio ui
uat. quasi ad penitencie lamenta conuersus. in unitate sa
cramenti sub spe fide et caritate ab sconditur. reus p̄pe
trati homicidii non tenet. eumq; extincti proximus
cum in uenerit non occidit. quia cum districtus iudex
uenerit. qui se se nobis p̄ nature nre consociū iunxit.
ab eo procul dubio culpe reatu non expetit. qm̄ sub ei
uenia. spes fides et caritas ab scondit.

Sec omne hoc uite a rectore agitur. si supne formi
dinis et dilectionis spū afflatus. Studiosē cotidie
sacri eloquiū p̄cepta meditetur. ut in eo uim sollicitudi
nis. et erga celestem uitam p̄uide circūspeditionis. quā
humane cōsolationis usus in definitēter destruit. diuine
ammonitionis uerba restaurent. Et qui ad uenustatem
uite p̄ uenustatē uite p̄sociatē seculariū ducit. ad amo
rem semp̄ spiritalis. patrie cōpunctionis aspiratiōe
renouatur. Valde nāq; inter humana uerba cōe deflu
it. cumq; in dubitancer constat qd̄ ex ternis occupatiōnū
tumultibus in pulsum a semetip̄o corruat. Stude in cessa
biliter debet. ut p̄ eruditionis studium resurgat. Hic
est qd̄ prelatū gregi discipulū paulus ammonet
dicens. Dum uenio intende lectioni. Hinc dauid
ait. Quom̄ h̄ dilexi legem tuā dñe. tota die. et cetera.

Hinc moysi dñs de portanda artha p̄cepit di-
 cens. facies quatuor titulos aureos. quos pones per
 quatuor arthe angulos. faciesq; uectes de lignis sethi
 et operies auro. inducesq; per titulos qui sūt in ar-
 the laterib; ut p̄tetur in eis. qui semp erunt in titu-
 lis. nec unquā ex trahent̄ ab eis. Quid p̄ artham nisi
 sancta ecclā figurat̄. cui quatuor tituli p̄.iii. angulos
 iubentur ad iungi. quia in eo qđ p̄ quatuor mūdi par-
 tes dilatata tenditur. proculdubio. nū. ewanglū sc̄i
 libris acuta predicatur. Vectesq; de lignis sethim
 fiunt. qui ● eisdem ad portandū titulis in serunt.
 quia fortes p̄seuerantesq; doctores uelud in putribilia
 ligna querendā sunt. qui in instructione sacroz uolumi-
 nū semp in herentes sancte ecclē unitatē denūciant.
 et quasi in romissi titulis artham portant. **V**ectib;
 quippe artham portare est. bonis doctorib; sanctā
 ecclā ad rudes in fidelium mentes p̄dicando dedu-
 cere. Qui auro quoq; iubentur ● operiri. ut cū
 sermone aliis in sonāt. ipi eni ● am uite splen-
 dore fulgescant. De quib; apte sub
 subdit. Qui semp erunt in titulis : : :
 nec unquā ex trahent̄ ab eis. quia nimirū necesse ē
 ut qui ad officū predicatiōis exiibāt. a sacre lectio-
 nis studio non reterant. **A**d hūc namq; uectes
 esse in titulis semp iubent. ut cū portari artham

oportunitas exigit. de inuoluitandis uet
tibus portandi tarditas nulla generetur. **Q**uia uide
licet cum spiritali aliquid a subditis pastor inquit.
ignominiosum ualde est si tunc querat discere cum ques
tionem debet enodare. **S**ed circulis uectes in heret.
ut doctores semper in suis cordibus eloquia sacra meditan
tes. testamenti artham sine mora eleuent. si quicquid ne
cesse est prout docent. **V**nde bene primus pastor ecclie
pastores ceteros ammonet dicens. parati semper ad satis
factionem omni poscenti uos rationem de ea que in uobis
est spes. **A**c si aperte dicat. **V**t ad portandam artham
mora nulla impediat. uectes autem circulis nunquam recedant.

Quia igitur qualis esse debeat pastor ostendimus.
nunc qualiter doceat demonstremus. **V**t enim longe
ante nos reuerende memorie gregorius nazanzenus
edocuit. non una eademque cunctis exortatio congruit. quia
uet cunctos pariter mox qualitas astringit. **S**epe namque
aliis nocent que aliis prosunt. quia et plerumque her
be que hec amalia nutriunt alia occidunt. **E**t
lenis sibilus equos mitigat tanulos in sti
gat. et medicamentum quod hunc morbum in minu
it. alteri uires iungit. **E**t panis qui uitam fortium robo
rat. paruulorum necat. **P**ro qualitate igitur audientium forma
ri debet sermo doctor. ut et sui singulis congruat. et tamen
a communis edificacionis arte non recedat. **Q**uid enim sunt

in tante mentes auditorum. nisi ut ita dixerim quedam incho-
 ra tensione & stricte corda. quas tangendi artifex ut non
 sibi metipis dissimile cantu faciant. dissimilit pullat. et
 id cito chorde consona modulatione reddant. quia uno qui-
 dem plectro. sed non uno in pulsu ferunt. **V**nde doctor
 quisque ut in una cunctos uirtute caritatis edificet ex una
 doctrina non una eademque doctri ex oratione tange cor-
 da audientium debet. **A**lter namque amonendi sunt uiri
 et aliter femine. aliter iuuenes. aliter senes. aliter in opes
 aliter locupletes. aliter leti. aliter tristes. aliter subditi. aliter
 plani. aliter serui. aliter domini. aliter huius mundi sapientes
 aliter ebetes. aliter in pudentes aliter ueretundi. aliter pro-
 terui. aliter pusillanimes. aliter in patientes aliter patientes.
 aliter beniuoli. aliter inuidi. aliter simplices aliter impuri.
 aliter in columes aliter egrum. Aliter qui flagella merentur
 et propter hoc in nocenter uiuunt. aliter qui sic iniquitate du-
 re uerunt ut nec per flagella corrigantur. aliter nimis tacti.
 aliter multiloquio uacantes. aliter pigri. aliter procapites. aliter
 mansueti. aliter uacundi. aliter humiles aliter elati. aliter per-
 tinaces. aliter inconstantes. aliter gula dediti. aliter absti-
 nentes. **A**lter qui sua misericorditer tribuunt. aliter
 qui aliena rapere contendunt. aliter qui nec alia rapiunt
 nec sua largiuntur. aliter qui ex ea que habent tribuunt
 et aliena rapere non desistunt. aliter discordes. aliter paca-
 ti. aliter iuria seminantes. aliter pacifici. **A**lter ammo

uendi sunt qui sacre legis uerba non recte intelligunt.
aliter qui recte quidem intelligunt. sed humiliter non loquuntur.
Aliter qui cum predicare digni ualeant per humilitate formidant.
aliter quos a predicatione imperfectio uel etas prohibet. et tamen
peripitatio impellit. **A**liter qui in hoc quod temporaliter appetunt
prosperant. aliter qui quidem que mundi sunt concupiscunt.
sed tamen ad uersitans labore fatigantur. aliter cum coniugis ob
ligati. aliter coniugum liberis. aliter ad mixtionem carnis
conperti. aliter ignorantes. aliter qui peccata plorant operum
aliter cogitationum. aliter qui commissa plangunt nec tamen dese
runt. aliter qui deserunt nec tamen plangunt. aliter qui illicita
que faciunt etiam laudant. aliter qui accusant peccata non
tamen deuitant. aliter qui repentina concupiscentia superan
tur. adque aliter qui in culpa ex consilio ligantur. aliter qui
licet minima crebro tamen illicita faciunt. adque aliter qui se a
peccatis custodiunt. sed aliquando in grauius demerguntur.
aliter qui bona nec inchoant. aliter qui inchoata non consu
mant. **A**liter qui mala occulte agunt et bona publice.
aliter qui bona que faciunt abscondunt. et tamen quibusdam fac
tis publice mala se operari opinari permittunt. **S**ed quid
humilitatis uoluntas est quod cuncta hec collecta numeratione
transcurramus. si non etiam ammonitionis modos per
singula quanta possumus breuitate pandamus. . . .

a

Alter igitur ammonendi sunt uiri adque aliter femi
ne. quia illis grauius istis uero iungenda sunt

leuioza. ut illos magna exerceant. illas aut leuia de
 mulcendo conuertant. **A**liter ammonedi sunt iue
 nes alit seues. quia illos plerūq; seueritas animoni
 tionis ad prouectū dirigit. illos uero ad meliora opa
 depretatio blanda cōponit. Scriptū quippe est. Seniore
 ne in crepaueris ser obsetia ut patrem. **A**liter inopes
 adq; aliter locupletes. illis namq; offerre consolatiois
 solacium contra tribulationē. illis uero in ferre metum
 contra elacionē debem⁹. Inopi quippe a dño p̄ propham
 dicit. **N**on timere quia non confundis. **S**ui non longe
 post blandiens dicit. **P**aup̄ cula tempestate cōuil
 sa. **R**ursumq; hanc consolatur dices. **U**legi te in camino
 paup̄tatis. **A**t contra paulus de diuitib; discipulo di
 cit. **D**iuitib; hui⁹ seculi p̄ape non sup̄be sapere. nec
 sperare in incerto diuicia; suar;. **U**bi notandū ualde ē
 qd̄ humilitatis doctor memoriam diuitū faciens nō ait
 roga. ser preipe. quia et si imperanda est pietas infir
 mitati. honor tamē non debetur elacioni. **T**alib; ergo
 rectum qd̄ dicitur. tanto rectius iubet. quanto et in re
 bus transitoris altitudine cogitationis in tumescunt.
De his in ewanglo dñs dicit. **V**e uobis diuitib; qui
 habentis consolacionē urām. **Q**ui enī que sint eterna
 gaudia nesciunt. ex habundantia presentis uite conso
 lantur. **O**fferenda est ergo eis consolatio quos cami
 nus paup̄tatis ex quo quid. adq; illis in ferendus est n̄

ex toquit

mor quos consolatio gl'e temporalis extollit. ut et illi dis-
tant quia diuitias quas non cōspiciūt possident. et illi
cognoscāt quia eas quas cōspiciūt tenere nequaquā pos-
sunt. **P**lerumq; tamē psonarū ordinē permutat qualitas
mor. ut sit diues humilis. sit paup elatus. **V**nde mor
predicantis lingua cum audientis debet uita componi.
ut tanto districtius in paup elationē feriat. quanto
eum nec illata paup̄tas in clinat. et quanto eum tu-
mor elationis infestat. et tanto leuius humilitatem
diuitū mulceat. quanto eos nec habundantia que sub-
leuat ex altat. **N**on nūquā tamē etiam sup̄b; diues cum
exortanis blandimento placand⁹ est. quia et plerūq; du-
ra uulnera plena fomenta mollescūt. et furor in sanos
sepe ad salutem medico blandiente reducit. cūq; eis in-
dulcedine condescendit. langvor in sanie mitigatur. **N**e-
que enī negligenter in tuendū est. qd̄ cum saulem sp̄t ad-
uersus in uaderet. apprehensa dauit cythara. eius ue-
saniā sedabat. **Q**uid enī p̄ saulem nisi elatio potētū.
et quid p̄ dauid in uuitur. nisi humilis uita sanctorū.
Cum ergo saul et ab in mundo sp̄u arripitur. dauid
canente eius uesania temperat. quia cum sensus potē-
tium p̄ elationē in furore uertit. dignū est ut ad salute
mentis quasi dulcedine cythare lotionis nr̄e tranquil-
litate reuocetur. **A**liquando aut̄ cum hui' seculi po-
tentes arguunt. prius p̄ quasdā similitudines uelud

de alieno negotio requirendi sunt. ut cum rectam sententiam quasi in alterum protulerint. tunc modis congruentibus de proprio reatu ferendi. ut mens temporali potentia tumida. contra corripientem nequaquam se erigat. que suo sibi met iudicio supbie ceruicem taltat. et in nulla sui defensione se exerceat. quem sententia prioris ligat. **H**inc est enim quod nathanael propheta arguens regem uenerat. et quasi de causa pauperis contra diuitem iudicium querebat. ut prius rex sententiam ediceret. et reatum suum post modum audiret. quatenus nequaquam iustitie contradiceret. quoniam in se ipse pronulisset. Vir itaque sanctus et peccatorem considans et regem. miro ordine audacem reum prius per confessionem ligare studuit. et postmodum per inuentionem secare. Celauit paululum quoniam quesiuit. sed et percussit repente quem tenuit. **P**ignus enim fortasse in uideret. si ab ipso sermonis exordio aperte culpam ferire uoluisset. sed permissa similitudine. eam quoniam occultabat exacuit in crepatione. Ad egrum medicus uenerat. secandum uulnere uidebat. sed de patientia egrum dubitabat. Abscondit igitur ferrum medicinale sub ueste. quod deductum subito ferit in uulnere. ut secantem gladium sentiret eger ante quoniam cerneret. ne si ante cerneret sentire omnino et panem recusaret.

Aliiter ammonendi sunt leti. adque aliter nulli. Venis uidelicet et inferenda sunt nullia que secantur

ex supplicio. Tristibus uero inferenda sunt leta que promittuntur ex regno. **D**iscant leti ex minas aspirare quod timeant. audiant tristes premium gaudia de quibus presumant. **I**llis quippe dicitur. **V**e uobis qui ridetis nunc quoniam flebitis. **I**tem uero eodem magistro dicente audiant iterum uidebo uos et gaudebit cor uestrum. et gaudium uestrum nemo tollet a uobis. **N**on nulli autem leti uel tristes non rebus sunt. sed conspersionibus existunt. Quibus profecto in timendum est quod quedam uicia quibusdam conspersionibus iuxta sunt. **H**abent enim leti ex propinquo luxuriam. tristes uiam. **U**nde uetesse est ut non solum quisque consideret quod ex conspersione sustinet. sed etiam quod ex uicino deterius purgetur. ne dum nequaquam pugnat contra hoc quod tolerat. et quoque a quo se liberum estimat uicio succumbat. **A**liiter ammonendi sunt subditi adque aliter prelati. **I**llos ne subiectio contemnat. illos ne locus superior extollat. **I**lli ne minus que iubentur impleant. isti ne plus iusto iubeant que compleant. **I**lli ut humiliter sub iaceant. isti ut temperanter presint. **H**anc quod intelligi et figuratim potest illis dicitur. **F**ilii obedite parentibus uestris in domino. **I**stis uero precipitur. **E**t patres nolite ad iracundiam pronotare filios uestris. **E**t illi discant quomodo ante occultis arbitris oculos sua in terrore componant. isti quomodo etiam commissis sibi exempla bene uiuendi exterius prebeant. **S**cire etiam prelati debent. quia

si pueris unquam ppetrant. tot mortibus digni sunt. qd
 ad subditos suos pdicionis exempla transmittunt. Vnde
 necesse est ut tanto se cautius a culpa custodiant. quanto
 p prava que faciunt non solum moriuntur. **A**mmoneandi
 sunt illi ne districtius puniantur si absoluti reperiuntur nequi
 verint saltem de se. isti ne de subditorum erroribus iudicentur.
 etiam si se iam securos de se inveniunt. Illi ut tanto circa
 se sollicitius vivant. quanto eos aliena cura non implicat.
 isti vero ut sic aliorum curas expleant. quatenus et suas agere
 non desistant. et sic in propria sollicitudine ferueant. et
 a commissorum custodia minime torpeant. Illi enim sibi met
 vana dicitur. Vade ad fornicatam opiger et considera vias
 eius. et discite sapientiam. Istum autem terribiliter ammonet cum
 dicit. Fili mi si sponderis pro amico tuo de fixisti ap
 extaneum manum tuam. et laqueatus es verbis oris tui.
 et captus propriis sermonibus. **S**ponde namque pro a
 mico est. alienam animam in periculo sue conversationis
 accipere. Vnde et apud extaneum manus defigitur. quia
 apud sollicitudines que ante de erat mens ligatur. Ver
 bis vero oris sui laqueatus est ac propriis sermonibus captus.
 quia cum commissis sibi cogitur bona dicere. ipse prius
 necesse est que dixit custodire. Illaqueatur ergo verbis oris sui
 est. dum ratione exigente constringitur ne eius vita ad aliud
 quam ammonet relaxetur. **V**nde apud districtum iudicem
 cogitur tanta in ope exsoluere. quanta eum constat aliis

uoce predicasse. ul' precepisse. Vbi et bene mox ex oratio sc
ditur ut dicatur. fac ergo qd dico fili mi. et te meripm liba.
quia incidisti in manu proximi tui. Diserte festina suscita
amicu tuum. ne dedis sompnu oculis tuis. nec dormitent
palpebre tue. **Q**uisquis enim ad iudicandum aliis in ex
plo proponitur. non solum ut ipse euigilet. sed etiam et
amicum suscite ammonet. ei namq; euigilare bene uiuen
do non sufficit. si non illum cui pre est a peccati corpore dis
iungit. Bene aut dicitur. Ne dederis sompnu oculis tuis
nec dormitent palpebre tue. Sompnu quippe oculis da
re est. intencione cessante sub ditor curam omnino gerere n
Palpebre uero dormitant. cum cogitaciones nre ea que in
subditis arguenda cognoscant. pigritudine deprimente dis
simulant. **P**lene enim dormire est conuulsoz acta nescire
nec corrigere. Non aut dormire sed dormire est. que qui
dem reprehenda sunt cognoscere. sed tamen propter mentis
tedium dignis ea in correptionibus non emendare. Dormitan
do uero oculus ad plenissimu sompnu ducitur. quia plerumq;
qui preest^{cu} malum non reserat non qd cognoscit. ad hoc qua
doq; negligencie sue merito puenit. ut qd a subiectis delin
quitur nec cognoscit. Animi itaq; qui presunt ut partu
speccionis studium celi animalia fieri contendunt. oculos
pugiles intus et in circuitu habeant. Ostensa quippe ce
li animalia in circuitu et intus oculis plena de scribun
tur. **D**ignum quippe est ut aucti qui presunt intus

adq; in circuitu oculos habeant. "quatenus et in teruo iudi-
 ci in semetipis placere studeant. et ex exemplum vite foris
 prebentes. ea etiam que in aliis sunt corrigenda depre-
 hendant. **A**nimi subditoꝝ prepositoꝝ suoꝝ uitā non
 temere iudicent. si quid eos agere reprehensibile uider.
 ne unde recte mala redarguūt. inde pelacionis impulsū
 in profundiora mergantur. et ne cum culpas prepositoꝝ
 considant. contra eos audaciores fiant. sed sic siqua ualde
 sunt eoz praua apud se metipos diiudicent. ut tamen diui-
 no timore constricti ferre sub eis iugum reuerencie non re-
 tuseant. **Q**d melius ostendim? si dauid factū ad medium
 deducam? Saul quippe persecutor. cum ad purgandum
 uentrem speluncam fuisset ingressus. illic tū uiris suis
 dauit inerat. qui tam longo iam tempe psetucionis
 eius mala tolerabat. **E**umq; eum uiri sui ad feriendū
 ad se saul accēderent. fregit eos responsionibz. quia ma-
 nū mittere in xpm dñi non deberet. qui tamē occulte
 surrexit. et oram clamidis eius absudit. **Q**uid enī
 p saul nisi mali rectores. "quid p dauid n̄ boni subditi de-
 signant? **S**aule igitur uentrem purgare est. prauos
 prepositos conceptā in corde malitiā usq; ad opera mi-
 seri odoris extendere. et cogitata apud se noxia factis
 exterioꝝ exsequendo monstrare. **Q**uem dauit
 tamē ferre metuit. quia pie subditoꝝ mentes ab oī
 se peste obrectacionis abstinens. ppositoꝝ uitam

nullo lingue gladio percipiunt. etiam cum de imperfectione
reprehendunt. Qui et si quando pro in firmitate se se ab
stinere uix possunt. ut extrema quedam adq; exteriora p
positoz mala se tamen humiliter loquantur. quasi oram cla
mudis silenter incedunt. quia uidelicet dum p̄lati digni
tati saltim in noxie et latenter derogant. quasi regis super
positi uestem fedant. ac tamen ad se metip̄os redeunt. seq;
uehementissime ul' de tenuissima uerbi laceratione reprehen
dunt. **U**nde bene et illic scriptum est. Post hec dauid per
cussit cor suum eo qd ab seditet horam clamudis saul. **F**ac
ta quippe p̄positoz oris gladio ferienda non sunt. etiam cu
recte reprehendenda iudicantur. Si quando uero contra eos ul'
in minimis lingua labitur. necesse est ut p̄ afflictionem
penitentie cor premar. quatenus ad se metip̄m redeat. et
cum p̄positze potestati delinquendo resistit. contra se iu
diciam a quo sibi p̄lata est porrescat. **H**am cu in p̄re
positos delinquimus. eius ordini qui eos nobis p̄tulit
obuiamur. **U**nde cum moyses quoq; contra se et aaron con
queri populū cognouisset ait. Nos enī quid sumus neq;
contra nos est murmur uirū. sed contra dñm.

Multer ammonendi sunt serui adq; aliter domini.
Serui scilicet ut in se semp humilitate cōdiaonis
aspiciant. domini uero ut nature sue quo equaliter sūt
cū seruis conditi memoriam non amittant. Serui am
monendi sunt ne deum offendant. nec dñm suū de

spiciant. si ordinationi illius supbiendo contumeliantur.:

Dominum quoque ammonendi sunt. ne contra deum de-
 um de munere eius supbiant. si eos quos p^o conditione
 tenet subditos. equales sibi p^o nature consortiu non
 cognoscant. **I**sti aut^m ammonendi sunt. ut sciant se se-
 uos esse dominorum. illi aut^m ammonedi sunt ut cognos-
 cant se conseruos esse seruorum. **I**stis aut^m dicit. serui obe-
 dite dominis carnalibus. **E**t rursum. Quicumq^{ue} sunt sub-
 iugo seruitutis. dominos suos omni honore dignos
 arbitrantur. **I**llis aut^m dicit. **E**t uos d^oni eandem facite
 illis remittentes minas. scientes qd^{am} et illo^{rum} et uester
 domin^{us} est in celis. **A**lter ammonendi sunt sapientes
 huius mundi. adq^{ue} aliter ebetes. Sapientes quippe amo-
 nendi sunt ut amittant scire qd^{am} sciunt. **E**betes quoq^{ue}
 amonendi sunt ut appetat scire que nesciunt. **I**n illis hoc
 primu destruendu est qd^{am} se sapientes arbitrantur. in istis
 iam edificandu est. quicqd^{am} de sapientia supna cognoscatur.
 quia dum minime supbiunt. quasi ad suscipiendu edifica-
 um corda parauerunt. **C**um illis laborandu est ut sapienci-
 us stulti fiant. stulta sapientiam deserant. et sapientiam
 dei stultam distant. **I**stis uero predicandu est. ut ab ea q^{am}
 putatur stulticia ad ueram sapientia uiciu^m transeant.
Illis namq^{ue} dicit. si quis uidetur apud uos sapiens
 esse in hoc seculo. stultus fiat ut sit sapiens. **I**stis uero di-
 titur. non multi sapientes scdm carne. **E**t rursum. **Q**ue

Stulta sunt mundi elegit deus ut confundat sapientes. Illos
plerumque rationationis argumenta. istos non nunquam meli-
us exempla conuertunt. **I**llis nimirum prodest ut in suis al-
legationibus uicti iaceant. istis uero aliquando sufficit ut lau-
dabilia aliorum facta cognoscant. Unde magister egregius sapien-
tibus et insipientibus debitor. cum ebreorum quosdam sapientes
quosdam uero etiam tardiores ammoneret. illis de completionem tes-
tamenti ueteris loquens eorum sapientiam et argumentum superauit dicens.
Quod enim antiquatur et senescit prope in terram est. Cum uero so-
lis ex exemplis quosdam trahendos tenuerit. in eadem epistola
ad iunxit. Sancti ludibria et uerba experti. in super et uincula
et carceres. lapidati sunt. secti sunt. temptati sunt. in occasione gla-
dii mortui sunt. **E**t rursus. Meminere propositorum uerborum
qui uobis locuti sunt uerbum dei. quorum in tuentes exitum conu-
sationis imitamine fidem. quatenus et illos uictrix ratio fra-
geret. et istos ad maiora consistende imitatio blanda suaderet.
Aliiter ammonendi sunt impudentes. adque aliter uertun-
di. Illos namque ab impudencie uicio non nisi in crepacio
dura compestat. istos autem plerumque ad melius exortatio modesta
componit. Illi se delinquere nesciunt nisi etiam a pluribus in tre-
pent. istis plerumque ad conuersionem sufficit. quod eis doctor ma-
la sua saltem leniter ad memoriam reducat. Illos melius cor-
rigit quos in uehendo reprehendit. istis autem maiore prouet-
tus adducit. si hoc quod in eis reprehendit quasi ex latere tanga-
tur. **I**mpudentem quippe iudeorum plebem dominus aperte incre-

pans ait. **S**ons mulieris meae. **T**ritis facta est tibi. noluit
 erubescere. Et rursus ueretun- **d**ante refouet dicens. Con-
 fusione adolescentie tue obliuisceris. et obprobrium iudicantis
 tue non recedaberis. quoniam dominabitur tui qui fecit te. Inpudē-
 ter quoque delinquentes galathas apte paulus increpat di-
 cens. **O**mni sensati galathe quis uos fascinauit. Et rursus. Sic
 stulti estis. ut cum spiritu cepitis. nunc carne consumamini. **C**ul-
 pas uero ueretundancium quasi compantes reprehendit dicens.
Causus sum in domino uehementer. quoniam tandem aliquando reflo-
 tuistis pro me sentire sicut et sentiebatis. occupati enim eratis.
 ut et illorum culpas in increpatione dura detegeret. et hoc negligē-
 nam sermo mollior emendare ualeret. **A**liter ammonendi
 sunt proterui. atque aliter pusillanimes. Illi enim dum ualde de
 se presumunt ex probando ceteros dedignant. **I**lli enim dum ^{aut}
 nimis infirmitatis sue sunt conscij sunt. plerumque in despano-
 nem cadunt. Illi singulariter summa estimant cuncta que agunt.
 illi de spectata uehementem putant esse que faciunt. et idcirco in
 despanone frangunt. **S**ubtiliter itaque ab arguente disuincen-
 da sunt opera proteruorum. ut in quo se placent ostendant quoniam domino
 displicent. Tunc enim proteruos melius corrigimus. cum ea que
 bene agisse se credunt male acta monstramus. ut unde ad epta
 gloria creditur. inde utilis confusio subsequatur. Non nunquam uero
 cum se uicium proterui minime perpetrare cognoscunt. compen-
 diosius ad correctionem ueniunt. si alterius culpe manifestioris
 ex latere requisite in proprio confundantur. ut ex eo quod defen-

dere nequeunt. cognoscant se tenere improbe quod defendunt.
Vnde cum proterue paulus corinthios aduersum
se inuicem uideret inflatos. ut alius apollo alius pauli
alius cephe. alius christi esse se diceret. in testi culpam in me-
dium deducit. que apud eos et perpetrata fuerat. et in correct-
ta remanebat dicens. Audite inter uos fornicatio. et talis for-
nicatio qualis nec inter gentes. ita ut uxorem patris sui
quis habeat. et uos inflati estis. et non magis luctum habu-
istis ut tolleretur de medio uestrum qui hoc opus fecit. Ac si ap-
te dicat. Quid uos propter uiam huius uel illius dicitis. quando
per dissolutionem negligentie nullius meriti uos esse monstratis.

Ac contra pusillanimes apertus ad iter bene agendi re-
ducimus. si quedam illorum bona ex latere requiramus. ne dum in
eis alia reprehendendo corripimus. alia amplectendo laudemus.
quatenus eorum teneritudine laus ipsa lacus audita nutriat.
quam culpa in crepata castigat. Plerumque autem utilius apud
illos proficimus si eorum bene gesta memoremus. et si qua ab eis
inordinate gesta sunt. non iam tanquam perpetrata corripimus.
sed quasi ad huc ne perpetrari debeant prohibemus. ut et illa que
approbamus illatus fauor augeat. et contra ea que reprehendi-
mus. magis apud pusillanimes ex oratio uereturunda conua-
lescat. **V**nde idem paulus cum thesalonicenses in accepta
predicatione perdurantes. quasi de vicino mundi termino
quadam cognosceret pusillanimitate turbatos. prius in
eis que fortia prospicit laudat. et in caute monendo post-

modum que in firma sunt roborat. **A**it enim. Grās agere de-
 bemus dno semp pro uobis fratres. ita ut dignū est. qm̄ su-
 per crescit fides uā. et habundat caritas unius cuiq; ur̄m
 inuicem. ita ut nos ip̄i in uobis gloriemur in eccl̄is dei pro
 paciencia uā et fide. **¶** Qui cum bande uite eoz preconia
 p̄misisset. paulo post subdidit dicens. Rogam' uos fratres p
 aduentū dñi nr̄i ih̄u xp̄i. et nr̄e congregacionis in ip̄m. ut
 non cito moueamini auro sensu neq; terreamini. neq; p sp̄m.
 neq; p sermonē. neq; p epistolam tanqm̄ p nos missam quasi
 in stet dies dñi. **E**git enī uetus doctor ut prius audirent
 laudari qd̄ retognoscerēt. et post modū qd̄ ex orati sequerent.
 quatenus eoz mentē ne ammonicio subiuncta conciter lans
 p̄missa solidaret. et qui cōmotos eos uicini finis suspicione
 cognouat. non iam redarguebat motos. sed quasi nansacta
 nesciens ad huc cōmoueri prohibebat. ut dum de ip̄a leuita-
 te motiomis p̄dicatori suo se in cognitos nr̄derēt tanto repre-
 hensibiles fieri quanto et cognosca ab illo formidarent. . .

M **A**lter ammonēdi sūt impatientes. adq; aliter patientes
 Dicendū nāq; est in patientibz. quia dum restrenare sp̄m
 nesciūt et negligūt. p̄ multa etiam que non appenit iniquita-
 tum abrupta rapiuntur. qm̄ uidelicet mentē in pellit fure
 quo non trahit desid̄ium. et agit cōmota uelut nesciens. un-
 de post doleat sciens. **¶** Dicendū quoq; in patientibz ē. quia
 dum motiomis in pulsu p̄cipites quedam uelut alienan-
 pagūt. uix mala sua postqm̄ fuerint p̄penata cognosciūt.

qui dum p̄turbacioni sue minime obstitunt. etiam si qua
alē tranquilla mente fuerant bene gesta confundunt. et in p̄
uiso in pulsu destrunt. quicquid forsitan diu labore profundo
construxerunt. **I**mpa namq; que mater ē omnium custosq;
uirtutū. p̄ impatiencie uiciū uirtus caritatis amittitur. Scrip
tum quippe est. Caritas patiens est. Igit̄ cum minime ē patiens.
caritas non est. Per hoc quoq; in paciencie uiciū. ip̄a uirtu
tum nutrix doctrina dissipat̄. Scriptū namq; est. Doctrina uiri
p̄ pacienciā dimolat̄. Tanto ergo quisq; minus ostendit̄ doctus.
quanto minus conuincit̄ esse patiens. Neq; enī potest ueritatē bona
dicendo impende. si uiuendo nescit equanimiter aliena mala tolle
rare. Per hoc quoq; in paciencie uiciū. plerūq; mentē arrogancie
culpa nāssigit. qm̄ despici in mundo dum hoc quisq; non patit̄.
bona si qua sibi occulta sūt ostentare conat̄. adq; sic p̄ impatiencia
am usq; ad arroganciā ducit̄. dum quando ferre despectionē nō
potest. de regendo se metipm̄ in ostentatione gloriatur. Vnde scrip
tum ē. Melior est patiens arrogante. quando uidelicet eligit pa
tens quehbet mala p̄peti. qm̄ p̄ ostentationis uiciū bona sua
occulta cognoscit. **A**t cont̄ eligit arrogans bona de se uel fal
sa iactari. ne mala possit ul' minima p̄peti. Quoniam igit̄ cum
paciencia relinquit̄. etiam bona reliqua que iam gesta sunt
destrunt̄. recte p̄zechielem in altari dei fieri fossa p̄hibetur.
ut in ea uidelicet sup̄ posita holocausta seruent̄. Si enī in altari
fossa nō esset. omē qd̄ in eo sacrificiū repiret. sup̄ueniens aura dis
pergeret. **Q**uid ū accipim̄ altare dei nisi animā uultū. que

quod bona egerit. tot sup se ante eius oculos sacrificia impo-
 nit. Quid aut altaris fossa n̄ bonor̄ patientia. que dum me-
 tem ad aduersa tolleranda humiliat. quasi more fouee hat
 in imo positam demonstrat. **F**ossa ergo in altari fiat. ne sup
 positum sacrificium aura disp̄gat. Item elector̄ mens pacien-
 tiam custodiat. ne comota uento in patientie et hoc qd̄ bene
 operata est amittat. Bene aut̄ hec eadem fossa unius cubiti me-
 morat. qm̄ nimirū si patientia non deserit. unitatis men-
 sura seruat. Unde et paulus ait. Inuicem onera ur̄a portate. et
 sic ad implebitis legem xp̄i. Lex quippe xp̄i est caritas unita-
 tis. quam soli illi p̄ficiunt. qui nec cū grauant̄ excedunt. Au-
 diant in patientes qd̄ scriptū est. Melior est patientis uir̄o for-
 ti. et qui dominat̄ animo suo ex pugnatore urbium. Minor
 est em̄ uictoria urbium. qm̄ ex na sunt que sub iunguntur. ualde
 aut̄ maius est qd̄ p̄patientiam uincit. quia ip̄e ase ani-
 mus superatur. et se metip̄m sibi metip̄i subicit. quando eum pa-
 tencia inna se frenari compellit. **A**udiant impatientes quid
 electis suis ueritas dicat. Impatientia ur̄a possidebitis animas
 ur̄as. Sic enim conditi mirabiliter sum. ut ratio animā. et anima
 possideat corpus. Jus ū anime a corporis possessione repellitur.
 si non prius anima a ratione possidetur. Custodem igitur con-
 ditionis nr̄e patientiam dñs esse demonstrauit. qui in ip̄a nos
 posside nos metip̄os donat. Quanta ḡ sit in patientie culpa
 cognoscam. p̄ qm̄ et hoc ip̄m amittim̄ possidere qd̄ sumus.
Audiant impatientes qd̄ psalomonē rursus dicitur. . . .

Totum spm suum proferit stultus. sapiens aut differt et re-
seruat in posterum. **I**mpatients quippe impellente agitur.
ut totus sps foras proferatur. quem idcirco citius perturbatio
eiatur. qm nulla in terius disciplina sapientie virtutemcludit. Sa-
piens aut differt et reseruat in posterum. Iesus enim imp-
sens se ulcisci non desiderat. qm etiam tollerans parum optat.
set tamen iuste vindicari omnia in extremo iudicio non ig-
norat. **Q**uod contra ammonendi sunt patientes. ne in eo qd
exterius portant in terius doleant. ne tante uirtutis sacri-
ficiu qd in tegrum foris in molant. inuis malicie peste cor-
rumpant. et cu ab hominibus non agnoscat. tamen sub diuina
examinatione peccatur. et tanto deteriore culpa doloris fiat.
quanto sibi ante homines uirtutis speciem uindicat. **V**icēdu
itaq; est patientibus ut studeant diligere. quos sibi necesse est
tollerare. ne si patientiam dilectio non sequitur. in deteriozem
culpam odii uirtus ostensa uertat. **V**nde paulus cu dicit
caritas paxiens est. illico ad iunxit benigna ē. uidelicet
ostendens. qm quos ex patientia tolerat. amare etiam
ex benignitate non cessat. **V**nde isdem doctor egregius
cum patientiam discipulis suaderet dixit. **O**mnis ama-
ritudo et ira et indignatio. et clamor et blasphemia
tollantur a uobis cum omni malicia. quasi cunctis ex-
terius iam bene cōpositis ad interiora conuertitur dū
sub iungit. cum omni malicia. **Q**uonia nimirum
frustra in dignatio clamor et blasphemia ab exteri

orib; tollitur. si in interiorib; uicioꝝ mater malicia dominat.
 et in cassum foras nequicia ex ramis in adit. si siuectua
 multitudinis intus in radice seruat. **V**nde et pse met
 ipam ueritas dicit. **M**ilite inimicos uros. bene facite his
 qui oderunt uos. et orate p psequenti; et calumpniantib;
 uos. **V**irtus itaq; est coram hominib; aduersarios tolera
 re. set uirtus coram deo diligere. qm hoc solu sacrificium
 deus accipit. qd ante eius oculos in altari boni operis
 flamma caritatis incendit. **H**inc est em qd rursus qui
 buldam patientib; nec tamen diligentib; dicit. Quid aut
 uides festucam in oculo fratris tui. et trabem in oculo tuo malicia =
 non uides. **P**erturbatio quippe in paciencie festuca est. uero
 in corde traves in oculo est. **I**llam namq; agra temptatiois
 agitat. hanc aut consummata nequicia pene immobiliter
 portat. **R**ecte ergo illic sub iungitur. **H**ypocrita eice
 primum trabem de oculo tuo. et tunc uidebis eicere festucam
 de oculo fratris tui. **A**c si dicatur menti inique in terius do
 lenti. et sciam se exterius p pacienciam demonstranti. prius
 ate molem malicie excute. et tunc alios de impaciencie leui
 tate reprehende. ne dum non studes simulacione uincere.
 penus tibi sit aliena praua. tollerare. **E**uenire etiam
 patientib; solet. ut eo q. dem tempe quo uel adu
 sa patiunt ul contume. has audiunt. nullo dolore
 pullentur. et sic pacien. nam exhibeant. ut custodire
 etiam cordis in nocte. nam non obmittant. **S**et cum

immutacōis

post paululum hec ip̄a que p̄tulerint ad memoriā reuo-
tant. igne se doloris inflāmant. argumenta ulcionis inq̄-
runt. et mansuetudinē quā to lerantes habuerūt. retractā-
tes in maliciam uertunt. Quibz̄ r̄cius a predicante succur-
ritur. si que sit hui' imitacionis causa pandatur. **C**alli-
dus namq; ad uersarius bellum contra duos mouet. u-
nū uidelicet in flāmās ut contumelias prior in ferat.
alterū puotans ut cōnumelias lesus reddat. Ser plerūq;
dum hui' iam uictor est qui in iuriam psuasus irrogat.
ab illo uincit qui illatam sibi equanimiter p̄ctat. Vni
ergo uictor quem cōmouendo sub iugauit. tota contra
alterū uirtute se erigit. eumq; obsistentem foentem et ui-
centem dolet. quem quā commouere in ip̄a contumeliaz
ianulatione non potuit. ab aperto certamine in certum
quiescēs et secreta suggestionē lassesciens cogitatione. ap-
tū temptacionis et deceptacionis tempus inquit. Quē
enī publico bello non p̄didit. ad ex erendas occulte insi-
dias ex ardescit. **Q**uiens namq; iam tempe ad uicto-
ris animū redit. et uel rerum dampna uel in iuriarum
iacula ad memoriā reducit. cunctaq; que sibi illata sūt
uehement' exaggerans in tollerabilia ostendit. tantq;
mentem merore conturba- t. ut plerūq; uir patēs
illa se erubescat equanimiter. tollerasse post uictoriā
captus. seq; non reddisse con- tumelias doleat. et
deteriora repende si occasio p̄re- beat que rar. .:

Quibus ergo isti sunt similes. nisi his qui p fortitudine in campo uictores sunt. set p negligentiam postmodum in na urbis claustra capiuntur; Quibus sunt similes. nisi his quos irruens grauis languor auita no subtrahit. set leuiter ueniens rediuiua febris occidit; Ammonendi sunt igitur patientes ut cor post uictoriam inuuant. ut hostem b publico bello superati insidiari mentis in tendant. ut languore plus serpente timeant. ne calidus hostis eo in deceptione postmodum maiori exultatione gaudeat. quo illa dudum cont se rigida colla uictor

Alii ammonendi sunt beniuoli adq; aliter inuidi. Ammonedi sunt namq; beniuoli ut sic alienis bonis congaudeant. quatenus habere et propria concupiscant. sic proximor facta diligendo laudent ut ea etiam imitando multiplicet. ne si in hoc presentis uite stadio ad certamine alienum deuoti fautores set pigri spectatores assistunt. eo post certamine siue brachio remaneant. quo nunc in certamine non laborant. et tunc eor palmas afflictis respiciant. in quor nunc laborib; otiosi perdurant. **V**alde enim peccamus si aliena bene gesta non diligimus. set et nichil mercedis recipimus. si ea que diligimus in quantum possumus non imitamus. **D**icendum itaq; est beniuolis. qm si imitari bona minime festinant que laudantes approbant. sic eis uirtutum fit sanctitas. sicut multis spectatores iudicariu artium uanitas placet.:

Illi namq; aurigarū ac istrionū gesta fouorib; efferunt.
nec tamen tales esse desidant. quales illos conspiciunt
esse quos laudant. **M**irant^r eos placita egisse. sed tamen
similit^r deuitant placere. **D**icendū est benignolis ut
cum proximorū facta conspiciūt ad suū cor redeant et de
alienis actib; non presumār. ne bona laudent et agere
recusent. Grauius quippe in extrema ultione ferendi
sunt. quib; placuit qd̄ imitari noluerūt. **A**mmonen
di sunt inuidi ut ppendant quante cetitans sūt. qui ex
alieno pfectu deficiunt. aliena ex ultatione contabescūt
Quante in felicitatis sūt. qui in melioratione proximi
deteriores fiunt. dumq; augmenta aliene anxie pro
speritatis aspiciūt. apud semetipos afflicti cordis sui
peste moriunt^r. **Q**uid istis in felicius. quos dum con
spetta felicitas afficit. pena nequiores reddit. Aliorū ū
bona que habere non possūt. si diligēt sua fecissent.
Sic quippe sunt uniuersi consistentes in fide. sicut multa
membra uno continent^r in corpore. que p officium qui
dem diuersa sunt. sed quo sibi unissim congruūt unū
sūt. **V**nde fit ut pes p oculum uideat. et p pedes oculi
gradiant^r. ori auditus autium seruiat. et ad usum suū
aurib; ois lingua conuertat. suffraget^r manib; uent.
uenti operentur manus. **I**n ipa ḡ corporis compo
sitione accipiunt^r qd̄ in actione seruiem^r. **A**uius itaq; est tpe
non imitari qd̄ sum^r. nā sunt nimirū que et si imitari

non possum' amari' in aliis: et amantium fiunt queq;
 amant' in nobis. Hinc ergo pensent invidi. caritas quan-
 te uirtutis est. que aliam laboris opa nostra sine labore
 facit. **D**icendū itaq; est inuidis. qm̄ cum se aliuore
 minime custodiunt. in antiquū uersuti hostis nequitia
 demergunt. De illo namq; scriptū est. Inuidia autē dya-
 boli mors intravit in orbem terrarū. qm̄ eū ip̄e celum
 p̄didit. condito hoc homini inuidit. et dampnationē
 suam p̄ditus agnoscens ad huc alios p̄dendo cumula-
 uit. Ammonendi sunt inuidi ut cognoscāt quantis lap-
 sibus succrescentis ruine sub iaceant. qm̄ dum liuore
 atorde non proueniunt. adaptas opum nequicias deuol-
 uuntur. Nisi enī cayn inuidisset acceptam fratris fra-
 tris hostiam. minime puenisset ad extinguendā uitā.
Vnde scriptū est. Et respexit dñs ad abel et ad munera
 eius. ad cayn uero et ad munera eius nō respexit. Iatusq;
 est cayn uehementer. et condit uultus ei. Liuos itaq; sa-
 crificii fratricidii seminariū fuit. nam qm̄ meliorem se
 esse doluit. ne utcumq; esset esset amputauit. **D**i-
 cendū est inuidis. qm̄ dū se ista in menseis peste
 consumūt. etiam quicquid in se aliut boni ha-
 bere uidentur in teriunt. **V**nde scriptū est. **T**as
 credis. putredo os si-
 enī p̄ carnes nisi in firma que
 quid possit nisi forma acta sig-

fferunt.
 spm̄
 et tamen
 uolū
 ant et de
 et agere
 ferendi
 immouen
 r. qui et
 abelcū
 proximi
 re pro
 dis sui
 um con
 uis u
 rissent.
 it multa
 in qui
 ur unū
 es oculi
 sum suū
 bz uent.
 compoli
 q; est tpe
 iumtan

nantur. Et plerumq; contingit ut quidam in cordis
in nocentia in non nullis actibus in firmi videantur.
quidam uero iam quedam ante humanos oculos ro-
busta exerceant. sed tamen erga aliorum bona inuisi-
biliter pestilentia tabescant. **B**ene ergo dicitur. Vita carnis
sanitas cordis. quia si mentis in nocentia custodit. etiam
si qua foris infirma sunt quandoq; roborantur; et re-
re illic subdit. **P**urido os suum in uindicta. quoniam plures
uicium ante dei oculos peccant. etiam que humanis o-
culis fortia uidentur. **O**ssa quippe per inuidiam putrescere
est. quedam etiam robusta deperire. **A**liter amone-
di sunt simplices adque aliter in puri. **L**audandi sunt si-
mplices quod studeant nunquam falsa dicere. sed amonendi sunt
ut nouerint non nunquam uera reticere. Sicut enim semper
dicenda falsitas lesit. ita non nunquam quibusdam audita
uera nocuerunt. **V**nde coram discipulis dominus locutionem
suam silentio temperans ait. **M**ulta habeo uobis dice-
ret non potestis illa portare modo. **A**monendi sunt
igitur simplices. ut sicut falsum. lacrimam semper utiliter uitant.
ita ueritatem semper utiliter. proferant. **A**monendi etiam
sunt ut simplicitatis bono. prudentiam ad iungant
quatenus sic securitatem. de simplicitate posside-
ant. ut circumspectionem pruden- denae non amittant.
Hinc namque per doctorem gener- cium dicitur. **V**olo uos
sapientes esse in bono. simpli- ces autem esse in malo.

Hinc electos suos p̄semetip̄am ueritas ammonet di-
 cens. Estote prudentes sicut serpentes et simplices sicut co-
 lumbe. qm̄ uidelicet in electorum cordibz. debet et simpli-
 citatem colūbe astucia serpentis actuere. et serpentis astuciā
 columbe simplicitas temperare. quatenus nec seduc-
 ti p̄ prudentiam calleant. nec ab intellectus studio ex
 simplicitate torpeant. **A**t contra amonēdi sūt in pu-
 ri. ut qm̄ grauis sit quē cum culpa sustinēt. duplicita-
 tis labor agnoscant. Num enī deprehendi metuntur.
 semp in probas defensiones querūt. semp pauidis sus-
 spicionibz agitantur. Nichil aut̄ est ad defendendū
 puritate melius. nichil ad dicendū ueritate facili-
 us. nam dum fallaciam suā ueri cogit. duro tot
 labore fatigatur. Hinc namq; scriptū est. Labor labioꝝ
 ip̄oꝝ operiet eos. Qui enī nūc implet̄ operit. qm̄ cuius
 animū p̄ blandam inquietudinē exierit. p̄ asperam re-
 tribucionē premit. **H**inc p̄ jeremiā dicit̄. Vocue-
 runt suam linguam loqui mendaciū. ut inique age-
 rent laborauerūt. Ac si apte diceret̄. Qui amica
 ueritatis esse sine labore poterant. ut pet-
 tent laborant. nūq; uiuere simplici rennu-
 unt. laboribz exigunt ut moriant̄. Nam plerūq;
 in culpa deprehensi dū quales sunt cognosci refu-
 giunt. se se sub fallacie uelamine abscondunt. et
 hoc qd̄ peccant quodq; iam aperte certitur̄ ex cu-

care molunt. ita ut sepe is qui eorum culpas corripere
studet. asperis fallitans nebulis seductus. pene ami-
sisse se uideat. quod de is iam certum tenebat. Unde rec-
te sub iude spene per prophetam contra peccantem animam
sequi ex cula rem dicitur. Ibi foueam habuit hericus.

Herici quippe nomine impure mentis sequi callide
defendentis duplicitas designat. quoniam uidelicet heri-
cius cum apprehenditur. eius et caput teritur et pedes
uidentur. et corpus omne conspiciunt. sed mox ut apprehen-
sus fuerit semetipsum in speram colligit. et pedes in ter-
ram subtrahit. caput abscondit. et in terra tenentis
manus totum simul amittitur. quod totum simul
ante uidebatur. Sic enim nimirum sic impure
mentes sunt. cum in suis excessibus comprehenduntur.

Caput enim herici teritur. quia in principio quo ad cul-
pam peccator accesserit uidetur. Pedes herici conspi-
ciuntur. quia quibus uestigiis sit nequitia peccata cog-
noscat. et tamen ad ductis repente ex culationibus in-
pura mens in terrores pedes colligit. quia tunc
iniquitatis sue uestigia abscondit. Caput
subtrahit. quia multis defensionibus nec in co-
asse se malum aliquid ostendit. et quasi spera in manu
tenentis remanet. quia is qui corripit. tunc que
etiam cognouerit subito amittens. in uoluntum
in terra conscientiam peccatorem tenet. et qui tunc iam

deprehendo uideat. tergiversatione prave defensionis illusus totū pariter ignorat. **F**oveam ergo hericus habet in reprobis. quia maliciose mentis duplicitas sese intra se colligens. abscondit in tenebris defensionis. Audiant in puri qđ scriptū est. qui ambulat simpliciter ambulat confidenter. fiducia quippe magne securitatis est simplicitas actionis. Audiant qđ sapiens ore dicit.

Sp̄c sc̄s discipline effugiet fictum. Audiant qđ scripta teste rursum prohibebitur. Cum simplicibus sermocinatio eius. Neē enim sermocinari est. p̄ illustrationē sue p̄sente humanis mentibus archana reuelare. **C**um simplicibus igitur sermocinari dicitur. quia de supernis misteris illorū mentes radio sue uisitationis illuminat. quos nulla umbra duplicitatis obscurat. Est autē speciale duplicium malū. quā dum puerſa et duplici actione ceteros fallūt. quasi prestantius ceteris prudentes se esse glorientur. Et quā distictionem retributionis non considerant. de dampnis suis miseri exultant. Audiant autē. Audiant autē quantum sup̄ illos p̄pheta sophomas cum diuine animaduersionis intendat dicens. **E**cce dies dñi uenit magnus et horribilis. dies ire dies illa. dies tenebrarū et caliginis. dies nebulę. et turbinis dies tube et clangoris sup̄ omēs uinitates munitas. et sup̄ omēs angulos excelsos. **Q**uid em̄ p̄ uinitates munitas exprimitur. nisi sus-

spette mentes et fallaci semp defensione circūdate. que quo
ciens ex culpa corripit. ueritatis ad se iacula non admit
tunt. **E**t quid per excelsos angulos. nisi in pura corda
signant. **D**uplex quippe semp est in angulis paries. que
corda dum ueritatis simplicitatem fugiunt. ad semetipsa
quodammodo dupliciter puerilitate replicant. **E**t quid est
deterius qm̄ apud cogitationes suas in iustas. in fastu
prudencie ex ipsa se culpa in puritatis ex tolli. **D**ies igit
dñi uindictę adq; animaduersionis plena sup ciuitates
munitas et sup excelsos angulos uenit. quia uā extre
mi iudicii humana corda et defensionib; cont̄ ueritatem
clausa destruit. et dupliciter in uoluta dissoluit. **T**unc
enī munitę ciuitates cadunt. quando mentes deo in pe
netrate cadunt et dampnabunt. **T**unc excelsi anguli ca
dunt. quando corda. que se in puritatis prudencie mei
gunt. per iusticie sententiam prosternuntur.

Aliter ammonendi sunt in columes adq; aliter egri.
Amonendi sūt in columes ut salutem corporis exer
teant ad salutem mentis. ne si acceptę in columitatis
grām ad usum nequicie in clināt. dono dei deteriores.
fiant. et eo post modum supplicia grauiora mere
antur. quo nūc largiorib; bonis dei male un non
metuunt. **A**monendi sunt in columes. ne o
portunitatem salutis in ppetuum promerende despi
niant. **S**criptū namq; est. Ecce nūc tempus acceptabile.

ette nūc dies sabus **A**mmoneudi sūt ne placere deo
 si cum possūt noluerint. cū uoluerint sero. non possunt.
Hinc est em̄ qđ post sapientia deserit. quos prius diu
 us rennientes uocauit dicens. Vocauit et rennūstis. nō
 extendi manū meam et non fuit qui aspiceret. Despexis
 tis om̄e consiliū meū. et in crepaciones meas neglexis
 tis. eḡ quoq; iūteritu uirō uidebo. et subfannabo cū uo
 bis qđ timebatis aduenerit. Et rursū. Tunc in uoca
 bunt me et non exaudiam. mane consurgent et non
 inuenient me. Salus itaq; corporis quando ad bene o
 perandū accepta despiciat. quanti sit muneris amis
 sa sentiat. et in fructuosa ad ultimū querit. que con
 gruo concessa tempe utilit non habent. **V**nde bene
 psalomonē dicitur. Ne des alienis honorem tuū. et an
 nos tuos crudeli. ne forte impleant ex tanei uirib; tuis.
 et labores tui sint in domo aliena. et gemas in nouissimis
 quando consūpseris carnes et corpus tuū. Qui namq; ano
 bis alieni sūt. nisi maligni spiritus. qui celestis sunt parte
 sorte priuati. et separati. Quis uero noster honor est. nisi
 qđ etiā in luteis corporib; conditi. ad conditoris tam nri
 sumus ymaginē et similitudinē creat. Vel quis alius cru
 delis est nisi ille apostata angelus. qui et semetipm pena
 mortis supbiendo pculit. et in ferre mortem humano ge
 neri etiā pditus non pepercit. **H**onore itaq; suū alienis
 dat. qui ad dei ymaginem et similitudinē conditus. uite sue

tempora malignorum spirituum uoluptatibus amminuunt.
Annos etiam suos crudeli tradit. qui ad uoluptatem
male dominantis uoluptatis et aduersarii. accepta uiuen-
di spacia expendit. Vbi bene subdit. Ne forte impleamur
ex transeuntibus tuis. et labores tui sint in domo aliena.
Quisquis enim pro accepta ualitudine corporis. pro tributa sibi
sapientia mentis non exerceendis uirtutibus. sed pro peccatis
dis uitiis laborat. nequaquam suis uiribus suam domum
sed extraneorum habitacula id est in mundorum spirituum facta
multiplicat. uim uel luxuriando uel superbiendo agens.
ut etiam se addito peccatorum numerus crescat. **B**ene autem
subdit. et gemas in nouissimis. quando consumpseris car-
nes et corpus tuum. Plerumque enim accepta salus car-
nis pro uana expenditur. sed cum repente subtrahitur. cum
molestia caro atteritur. cum iam egredi anima urgetur.
dum male habita quasi ad bene uiuendum salus amis-
sa requiritur. Et tunc gemunt homines quod deo seruire
noluerunt. quando dampna sua negligentie recuperare
seruio nequaquam seruiendo possunt. Unde alias dicitur
Cum occideret eos tunc inquirebant eum. **A**t contra
ammonendi sunt egi. ut in eo se dei filios sentiant. quo
illos discipline flagella castigant. Nisi enim correctis
hereditatem dare disponeret. erudire eos pro molestias non
curaret. Hinc namque ad iohannem dominus per euangelium dicit.
Ego quos amo. arguo et castigo. Hinc rursus scriptum

est; **F**ili mi noli negligere disciplina dñi. neq. fatigeris
 tū ab eo argueris. quem enī diligit dñs castigat. fla-
 gellat aut omēm filium qm recipit. **H**inc psalmista
 ait. **M**ulte tribulationes iustoz. **H**inc beatus quoq;
 iob in dolore ex clamās ait. **S**i iustus fuerō non leua-
 bo caput. saturatus afflictione et miseria. **V**icendū
 est egris ut sic celestem patriam esse suam credant. ut
 necessario labores hic. uelud in aliena paciānt. **H**inc
 est enī qd lapides extra tansi sunt. ut in cōstructione
 templi dñi absq; mallei sonitu ponerent. quia uidelicet
 nūc foras p flagella tundimur. ut intus in templum
 dei post modū sine discipline percussione disponamur.
 quatenus quicqd in nobis est supfluum modo percus-
 sione reseret. et tūc sola nos in edificacione concordia
 caritatis liget. **A**mmoneudi sunt egrī ut considerēt.
 qm dura p picipiendis terrenis hereditatib; carnales fi-
 lios discipline flagella castigant. **Q**ue ergo nobis diui-
 ne cōrectionis pena grauis est. p qm et nūqm amitten-
 da hereditas pāpitur. et semp māliua supplicia uitant.
Hinc et enī paulus ait. **P**atres quidem carnis nrē ha-
 buim' eruditores et reuerēbam' eos. nonne multo ma-
 gis obtemperabimus patri spiritui et uiuem'. et illi
 quidem in tempe paucoꝝ dierū scdm uoluntatē suam
 erudiebant nos. **H**ic aut ad id qd utile est in recipien-
 do sctificacionē eius. **A**mmoneudi sunt egrī ut consi-

3

derent quanta salus cordis sit molestia corporalis. que
ad cognitionem sui mentem reuocat. et quoniam plerumque salus
abiecit. in firmitas ad memoriam reformat. ut a-
nimus quod extra se in elationem ducitur. cui sit con-
ditioni subditus ex poussa quoniam sustinet carne memo-
retur. **Q**uod recte per balaam si tamen uocem dei sub-
sequi obediendo uoluisset. in ipsa eius itineris retar-
datione signatur. Balaam namque puenire ad propo-
situm tendit. sed eius uotum animal cui presedit prepe-
dit. Prohibitione quippe immorata asina angelum
uidit. quoniam humana mens non uidit. quia plerumque
caro per molestias tarda flagello suo menti deum indicat.
quem mens ipsa carni presidens non uidebat. ita ut
anxietatem spiritus proficere in hoc mundo cupientis ue-
lut iter tendentis impedit. donec ei inuisibilem qui
sibi obuiat in notescat. **U**nde et bene per petrum di-
citur. Correctionem habuit sue uesanie a subiugali mu-
to. quod in hominis uoce loquens. prohibuit prophete
in sapientiam. Insanus quippe homo a subiugali mu-
to corripitur. quando elata mens humilitatis bonum
quod tenere debebat. ab afflictata carne memorat. Sed his
correctionis donum balaam idcirco non obtinuit. quia
ad maledicendum pergens uocem non mentem mutauit.
Ammonendi sunt egri ut considerent quanta sit mu-
neris. molestia corporalis. que et ad missa peccata dilu-

it. et admitti ea que poterant copesat. que sumpta ab
 exterioribus plagis concusse menti penitencie uulnera i fli
 git. Vnde scriptum est. **L**iuor uulneris abstergit mala. et
 plage in secretioribus uentris. **M**ala enim liuor uulneris ab
 stergit. quia Flagelloz dolor uel cogitatas uel ppenatas
 nequicias diluit. Solet uero uentris appellatione mens
 accipi. quia sicut uenter consumit escas. ita mens p tracta
 do excoquid curas. Quia enim mens uenter dicitur. ea sen
 tencia docetur qua scriptum est. **L**ucerna dñi spūculum
 hominis. que in uestigat omnia secreta uentris. Ac si dice
 ret. **D**iuini Flatus illuminatio cum i mentem hominis
 uenerit. eam sibi metipi illuminās ostendit. que ante scī
 spē ad uentū cogitationes pūas et portare poterat.
 et pensare nesciebat. **L**iuor ergo uulneris abstergit
 mala. et plage in secretioribus uentris. quia cū exterius
 pūm. ad peccatoz nrōz memoriā tantū afflictioz reuo
 cam. adq̄ ante oculos nrōs nuncta que a nobis sunt ma
 le gesta reducimus. et p hoc qd̄ foris patimur. magis
 intus qd̄ fecimus dolemus. Vnde fit ut in ter aperta uul
 nera corporeis. amplius nos abluat plaga secreta uentris.
 quia sanat nequicias pūi opis. occultū uuln̄ doloris
Ammonēdi sūt etiam egri quatenus paciencie uirtu
 tem seruent. ut inter flagella incessanter quanta re
 demptoz nostrē ab his quos creauit p uulerit mala con
 siderent. qd̄ tot ob iecta cōuicioz et ob probria sustinu

it. qd de manu antiqui hostis captiuos comedie ani-
mas rapiens. in sultantiu alapas accepit. Et qd aqua
saluus nos ab luens. ac peccata nra diluens. a pside
spuis faciem non abscondit. Quod ad uocatione sua
nos ab eternis suppliciis liberans. tacitus flagella to-
lerauit. **E**t consideret qd in ter anglor choros p ennes
nobis honores tribuens. colaphos ptulit. qd a peccate
nos punctionibz saluans. spinis caput subponere
non recusauit. quod eterna nos dulcedine debri-
ans. in siti sua fellis amaritudine accepit. Quod
qui pro nobis patrem qmuis diuinitate esset eq-
lis ad orauit. sub uisione ad oratus tacuit. quod
uita mortuis pparans. usq; ad mortem ipe uita p-
uenit. **C**ur itaq; aspum credit. ut adeo homo
toleret flagella p malis. si tanta deus ab hominibz
ptulit mala p bonis. **A**uc quis sana intelligen-
tia de puisione sua in gratias exiit. si ipe hinc
sine flagello non exiit. qui hic sine peccato uixit.
Alii ammonedi sunt qui flagella metuunt
et propterea innocenter uiuunt. adq; aliter
ammonendi sut qui sic iniquitate dur uerut. ut
neq; p flagella corrigantur. Dicendu namq; est
flagella timentibz. ut et bona temporalia nequa-
qm pro magno desiderent. que ad esse etiam pia-
uis uident. et mala presentia nequaqm uelud

in tolerabilia fugiant. quibus plerumq; hic etiam bo-
 nos afflicti non ignorant. **A**mmoneendi sunt ut si malis
 ueraciter carere desiderant. eterna supplicia prorescant.
 neq; in hoc suppliciorum timore remaneant. sed ad amoris
 gratiam nutrimento caritatis ex crescant. **S**criptum quippe
 est. Perfecta caritas foras mittit timorem. Et rursum
 scriptum est. Non accepistis spiritum seruitutis iterum in
 timore. sed accepistis spiritum adoptionis filiorum in quo
 clamamus abba pater. **V**nde idem doctor iterum dicit.
Ubi spiritus domini ibi libertas. Si ergo ad huc a praua ac-
 tione formidata pena prohibet. profecto formidan-
 tis animi nulla spiritus libertas tenet. nam si penam non
 metueret. culpam proculdubio propteraret. **I**gno-
 rat itaque mens gratiam libertatis. quam ligat seruitus
 timoris. **B**ona enim pro semetipsa amanda sunt. et non penis
 compellentibus exsequenda. Nam qui propterea bona fa-
 cit quia tormentorum mala metuit. uult non esse quod me-
 tuat. ut audacter illicita committat. **V**nde luce clarius
 constat quod coram deo in nocentia amittit. ante cuius
 oculos ex desiderio peccat. **S**ed et contra hi quos ab in-
 iquitantibus nec flagella compescunt. tanto acriori in uenti-
 one feriendi sunt. quanto maiori insensibilitate durue-
 runt. **P**lerumque enim isti sine de dignatione de dignandi
 sunt. sine desperatione desperandi sunt. ita dum taxat
 ut ostensa desperatio formidinem incutiat. et subiuncta

ammonitio ad spem reducat. **D**istricte itaque co-
tra illos diuine sententiae profertur. ut ad cog-
nitionem sui considerata eterna animaduersione reuo-
centur. Audiant enim in se completum esse quod scriptum
est. Si contra deum stultum in pila. quasi iupias
ferente desuper pilo. non auferetur ab eo stultitia
eius. Contra hos per prophetam domino conuocatur dicente.

Atriuisti eos. et ~~non~~ renuerunt accipere
disciplinam. Hinc est quod dominus dicit. Interfeci et peridi
populum istum. et tamen auiis suis non sunt reuersi.

Hinc rursus ait. Populus iste non est reuersus
ad patientem se. Hinc uoce flagellanti propheta conue-
ritur dicens. Curauimus babilonem. et non est sanata. . .

Babilon quippe curat. nec tamen ad sanitatem redu-
citur. quando mens in praua actione confusa uerba
correctionis audit. flagella correctionis percipit. et ta-
men ad recta salutis itinera redire contempnit. Hinc cap-
tiuum israheliticum populum. nec tamen ab iniquitate
conuersum dominus exprimat dicens. Versa est michi domus
israhel in scoriam. omnes isti facti sunt es et stagnum et fer-
rum et plumbum in medio fornacis. Ac si apte dicat.

Purgare eos per ignem tribulationis uolui. et argen-
tum uel aurum illos fieri quesiui. sed in fornace michi
in es stagnum ferrum et plumbum uersi sunt. quia non
ad uirtutem sed ad uicia etiam in tribulatione praeperunt.

Feris quippe dum punitur. amplius metallis ceteris som-
 num reddit. **Q**ui igitur in perturbatione positus erumpit
 ad somnum murmuracionis. in es uersus est in medio forna-
 cis. Stagnum uero cum ex arte componit. argenti speciem me-
 titur. qui uero simulationis uicio non caret in tribula-
 tione. Stagnum factus est in fornace. Ferro aut utitur. qui
 uite proximi in sibiatur. Ferrum quippe in fornace est.
 qui nocendi maliciam non amittit in tribulatione. Plu-
 bum quoque ceteris metallis est grauius. In fornace ergo
 plumbum inuenit. quando quis appetenti sue pondere p-
 mitur. ut etiam in tribulatione positus a terrenis desi-
 deris non leuatur. Hinc rursus scriptum est. Multo labo-
 re sudatum est. et non exiit de ea nimia rubigo eius
 neque pignus. **I**gnis quippe nobis tribulationis admo-
 uet. ut in nobis rubiginem uiciorum purget. sicut nec pig-
 nem rubiginem amittimus. quando et inter flagella uicio
 non taremur. Hinc per prophetam uerum dicit. Frustra con-
 flauit conflator. malicie eorum non sunt consumptae. Sciendum u-
 est quia non nunquam cum inter flagellos duriciam re-
 manent in correcti. dulci sunt ammonitione mulcendi.
 quos enim auidameta non corrigunt. non nunquam ab in-
 iquis accibus lenia blandimeta conpescunt. **Q**uia
 et plerumque egros quos forns pigmentorum ponit cu-
 rare non ualuit. ad salutem pristina tepes. aqua re-
 uocauit. et non nulla uulnera que tua in inchoe

nequeunt. fomentis olei sanantur. Et durus adamans in a-
sione ferri minime recipit. sed leni hircos sanguine mol-

Tacet ammonendi sunt nimis taciti. adque alii lesat.
multiloquio uacantes. Insinuari namque nimis taci-
tis debet. qui dum quedam uicia in tate fugiunt. oc-
culte deterioribus implicantur. Nam sepe linguam quam
in moderatius frenat. in corde grauius multiloquio tole-
rant. ut eo plus cogitationes in mente ferueant. quo
illos uolenta custodia indiscreti silentii angustat. Que
plerumque tanto lacius defluit. quanto se esse securius esti-
mat. quia foris arephens oribus non uidentur. Unde non
nunquam mens in superbiam tollitur. et quos loquentes au-
dit quasi in firmos despicit. nunquam os corporis claudit.
quantum se uicis superbiendo aperiat non agnoscit. lingua
enim premit. mentem eleuat. et cum suam nequitiam mini-
me considerat. tanto apud se cunctis liberius quanto
et secretius accusat uel arguat. **A**mmunendi sunt ergo
nimis taciti ut scire sollicite studeant. non solum quales
foris ostendunt. sed etiam quales se debeant intus exhibere.
ut plus ex cogitationibus occultum iudicium dei. quam ex ser-
monibus reprehensionem meruant proximorum. Scriptum
namque est. Fili mi attende sapientiam meam. et pruden-
tiam mee in clina aurem tuam. ut custodias cogitationes
Hicchi. quippe in nobis est tede fugatus. quod ano-
bis toties. reredit. quotiens per prauas cogitationes

Defluit. Hinc et enī psalmista ait. Cor meum dereliquit
 me. Hinc ad semetipm̄ rediens dicit. Inuenit seruus meus
 cor suum ut oraret te. **C**um ergo cogitatio p̄ custodia re
 stringit̄. cor qđ fugere consuevit inuenitur. Plerumq; aut̄
 nimis taciti cum non nulla in uisita patiuntur. eo in acrore
 dolorem prodeunt. quo ea que sustinent non loquuntur. Nā
 si illatas molestias tranquille lingua eliceret. a consuetudine
 dolor maneret. **V**ulnera aut̄ clausa plus cruciant. nam cū
 putredo que in terius feruet eicitur. ad salutem dolor ape
 ritur. Scire igit̄ debent qui plus qm̄ expedit tacent. ne
 inter molestias que tollerant diu linguam tenent. uim do
 lores exaggerent. **A**mmoneudi sunt ut sic proximos sic
 se diligant. minime illis taceant unde eos iuste reprehē
 dunt. **V**ocis enī medicamine utrorumq; saluti concurritur.
 dum et ab illo qui infert. actio piaua conpescitur.
 et ab hoc qui sustinet. doloris feruor uulneris apto tem
 peratur. **Q**ui enī proximorum mala respiciunt. et tamen
 in silencio linguam premunt. quasi conspectis uulneribus
 usum medicaminis subtrahunt. et eo mortis auctores fi
 unt. quo in eis quod potuerūt curare noluerunt. **L**in
 gua itaq; discretē refrenanda est. non insolubiliter obli
 ganda. **S**criptū namq; est. Sapiens tacebit usq; ad tempus.
 ut nimirū cū oportunū tempus cōsidat. post posita tensura
 silentii loquendo que congruit i usum se utilitatis i
 pendat. **E**t rursū scriptū est. **T**empus loquendi

et tempus tacendi. **D**iscrete quippe multitudinū
pensanda sunt tempora. ne aut cum restringi lingua de-
bet. puerba inutiliter defluat. aut oī loqui uoluerit po-
tē se metip̄am pigre restringat. Ad bene psalmista
considerās ait. Pone dñe custodiam ori meo. et ostium
circumstantiæ labiis meis. Non enī ori suo poni parie-
tem set hostium petuit. qđ uidelicet aperit et claudit.
Vnde et non caute dicendū est. quatenus os discretum
et congruo tempe uox aperiat. et rursū congruo ta-
citas claudat. **C**ontra ammonēdi sūt multi
loquio uacantes. ut uigilanter aspiciant a quanto ret-
itudinis statu depererunt. dum p̄multiplica uerba dila-
buntur. Humana et enī mens aque moe et circūclu-
sa ad supiora colligit. quia illud repetit unde descendit.
et relaxata deperit. quia se p̄ infima inutiliter spargit.
Quod enī p̄ uacuis uerbis a silentiū sui censura dissipat.
quasi tot riuus extra se ducit. unde et redire interius
ad sui cognitiōē non sufficit. quia p̄ multiloquiū spar-
sa. a secreto se in time considerationis excludit. totam
uero se insidiantis hostis uulneribz deregit. quia nul-
la munitione custodie circūcludit. Vnde scriptū est. Sicut
urbs patens et absq; muroz ambitu. ita uir qui non
potest in loquendo cohibere os suum. **Q**uia enī mu-
rum silentiū non habet. patet inimici iaculis ciuitas
mentis. et cum se p̄ uerba extra se metip̄am eiat. aptam

se ad uersario ostendit. qm̄ tanto ille sine labore superat. quanto et ip̄a que uincitur contra se metip̄am p̄ multiloquiū pugnat. **P**lerūq; aut̄ p̄ quosdam gradus desidiosa mens in lapsū casus in pellitur. dum otiosa uerba cauere negligim̄ ad uoxia puenim̄. ut prius loqui aliena libeat. postmodū denatioib; eoz uitā de quib; loqr̄ moedeat. ad extremū uero usq; ad aptas lingua cōtinentias erumpat. Hinc seminatur stimuli. oriunt̄ iræ. accendunt̄ faces odior. pax ex tinguūt̄ concordiū. vnde bene psalomone dicit̄. Qui dimittit aq̄m̄. caput est uirioz. **A**quam quippe dimitte est. lingua in fluxū eloquiū relaxare. Quo cont̄ etiā in bonā partem dicit̄ iterum. Aqua profunda uerba ex ore uiri. Qui ergo dimittit aq̄. capud est uirgioz. quia qui lingua non refrenat. cōcordiam dissipat. vnde bene ediuerso scriptū est. Qui imponit stulto silenciū uas mitigat. Qui aut̄ multiloquio seruiens lingua frenare nequiuerit. accidit ut rectitudinē iusticie tenere neq̄qm̄ possit. Et hoc testat̄ p̄pha qui ait. Vir̄ linguosus non diriget̄ sup̄ terrā. Hic salomon iterum dicit̄. In multiloquio peccatū non deerit. Hinc ysaias ait. Cultus iusticie silenciū. Videlicet in sinuans. quia mentis iusticia desolatur. q̄ndo ab inmodata locutione non parit̄. Hinc iacob dicit̄. Si quis putat se religiosū esse nō refrenās lingua suā set seductes cor suū. hui' uana ē religio. **H**inc rur̄sū ait. Sit

quius homo uelox ad audiendum tardus aut ad loquēdū
Hinc iterum ad iungit lingue uim difiniens. In quierū
malū plena ueneno mortifero. **H**inc p̄semetip̄am nos
ueritas ammonet dicens. Omne uerbū otiosum qđ locu
ti fuerint homines. rationē de eo reddent in die iudicii. Ot
iosum quippe uerbum est. qđ aut ratione iuste necessitatis
aut in reuisione pie utilitatis caret. Si ergo ratio de otioso ser
mone exigitur. pensē que pena multiloquiū maneat
in quo etiam p̄noxia uerba peccatur. **A**lter animo
nendi sūt pigri. adq; aliter p̄cipites. Illi namq; suadē
di sunt ne agenda bona dum differūt amittant. illi uero
ammonendi sūt. ne dum bonæ tempus intante festinan
do p̄ueniūt. eorū merita in mutent. Pigris itaq; in timan
dum est qđ sepe dum opoⁿⁱne agere que possumus nolu
mus. paulo post cum uolum^{us} non ualemus. Ip̄a quippe
mentis desidia dum congruo seruore non attenditur.
abonæ desiderio funditus conualescente furtim torpo
re mactatur. Vnde ap̄re psalomonē dicitur. Pigr^o do in
mittit soporem. Piger enī recte sentiendo quasi uigilat
qm̄uis nichil operando torpescit. **S**ed pigredo soporē
inmittere dicitur. quia paulisp̄ etiam recte sentiendi ui
gilancia amittitur. cum a bene opandi studio cessatur.
Vbi recte sub iungitur. Et anima dissoluta esuriet.
Nam que se ad superiora stringendo non dirigit. ne
glectam se in ferius p̄desideria expandit. et dū studi

a

orū
fin
mi
abe
otio
spū
tat
neg
tau
olter
p̄sa
dica
pe p
ger
nor
ri m
et r
sūd
tra
Se
ua
me
ta
ni
uid

orum sublimium uigore non constringit. cupiditatis in
 fine fame sauciatur. ut quo se ligare p̄ disciplina dissimulat.
 eo se esuriens p̄ uoluptatū desideria spargat. Hic
 ab eodem rursus salomone scribit. Indesiderus est om̄is
 otiosus. Hinc ip̄a ueritate p̄dicante uno quidē ex eunte
 spū munda dom̄ dicit. r. set multiphaus redeūte dum ua
 cat occupatur. **P**lerumq; piger dum necessaria agere
 negligit. quedam sibi difficilia opponit. quedam uero in
 taute formidat. et dum in uenit qd̄ uelut uultu meniat.
 ostendit qd̄ in otio quasi non in uultu torpescat. Cui recte
 p̄ salomone dicit. Propt̄ frigus piger arare noluit. men
 dicabit ergo estate et non dabitur ei. Propt̄ frigus quip
 pe piger non arat. dum desidia et torpore constrictus a
 gere que debet bona dissimulat. **P**ropter frigus pig
 non arat. dum parua et aduersa mala metuit. et opera
 ri maxima p̄termittit. Bene aut̄ dicit̄ mendicauit estate
 et non dabitur ei. Qui enī nūc in bonis operib; non ex
 sudat. cum sol iudicū feruentior apparuerit. quasi frus
 tra regni aditū postulat. nichil accipiens estate mendicat.
Bene huic p̄ eundem rursus salomone dicit. Qui obser
 uat uentū non seminat. et qui considat nubes nūq̄m
 metet. **Q**uid enī p̄ uentū nisi malignoꝝ spūituū tēp
 tatio exprimit. et quid p̄ nubes que mouent̄ a uento
 nisi ad uersitates p̄rauoꝝ hominū designant̄. **A**uentis
 uidelicet impellunt̄ nubes. quia imundoꝝ spūituū affla

tu prauū excitant homines. **¶** Qui ergo obseruat uen-
tum non seminat. et qui considerat nubes nūquā metet.
quia quisq; temptationē malignoꝝ spirituum. quisq; per-
secutionem prauoꝝ hominū metuit. neq; nūc grana bo-
ni operis seminat. neq; tunc manipulos sancte retribu-
tionis setat. **¶** At contra precipites dum bonoꝝ actuum
temp^{or} premiunt. meritū puerit. et sepe in malis corruūt
dum bona minime discernūt. qui nequaquā que quan-
do agant in spiciūt. set plerumq; acta quia ita non debu-
erunt agere recognoscūt. Quib; sub auditoꝝ spene recte
apud salomonē dicitur. **F**ili sine consilio nichil facias. et
post factū non penitebis. **E**t rursus. **P**alpebre me p̄ce-
dant gressus meos. **P**alpebre quippe gressus p̄cedunt. cum
opacionē nrām consilia recta p̄ueniunt. **Q**ui enī negligit
considerando p̄uidere qd̄ facit. gressus tendit. oculos clau-
dit. p̄gendo iter p̄ficiat. set p̄ueniendo sibi metip̄i non ante-
cedit. adq; idcirco citius corruit. quia quo pedem operis
ponere. debeat p̄ palpebram consilii non attendit.

Aliter ammonendi sūt mansueti adq; aliter iracundi.
Non nunquā namq; mansueti cum p̄sunt. uiciniū
et quasi iuxta positū torporem desidie patiunt. et plerūq;
nimia resolutione lenitatis ultra qm̄ necesse est uigore
distinctionis emolliunt. **¶** At contra iracundi cum regi-
minū loca p̄cipiunt. **U**quo in pellente ira immensis in-
mensis uesaniā de uoluuntur. eo etiam subditorum

uitam dissipata quietis tranquillitate confundit. Quos
 cum furor agit in preceps ignorant quid quod uan faci-
 unt. ignorant quid quod a semetipis uan patiuntur. Non
 nunquam uero quod est grauius ire sue simulum iusticie ze-
 lum putant. et cum uicium uirtus creditur. sine meti cul-
 pa cumulat. **S**epe ergo mansueti dissolutionis tor-
 pescent tedium. sepe uacundi rectitudinis zelo falluntur.
 Illos itaque uirtuti uicium latenter ad iungitur. in-
 his autem suum uicium quasi ferues uirtus uidetur.
 Ammonendi igitur sunt illi ut fugiant quod iuxta ipsos
 est. illi quod impiis est attendant. Illi quod non habent
 discernant. illi quod habent. Amplectantur mansueti sol-
 litudinem. torporem dampnet. uacundi perturbationem.
Ammoneudi sunt mansueti ut habere etiam
 emulationem iusticie studeant. ammonendi sunt uacun-
 di. ut emulationi quam se habere estimant. mansuetudi-
 nem subiugant. Idcirco namque spiritus sanctus in columba
 nobis et in igne monstratus. quia uidelicet omnes quos
 implet et columbe simplicitate mansuetos. et in igne
 zeli arduos exhibet. Nequaquam ergo spiritu sancto plenus
 est. qui aut in tranquillitate mansuetudinis feruorem
 emulationis deserit. aut rursus in emulationes ar-
 dore uirtutem mansuetudinis amittit. **Q**uod
 fortasse melius ostendimus. si in medium pauli magis-
 trum proferamus. qui duobus discipulis et non

diuersa caritate predictis. diuersa tamen ad uictoria pre-
dicacionis impendit. **T**imotheum namque ammonens
ait. **A**rgue. obsecra. increpa. in omni patientia et doc-
trina. **T**itu quoque ammonet dicens. **H**ec loquere et
exortare. et argue tu omni imperio. **Q**uid est quod doc-
trinam suam tanta arte dispensat. ut in exhibenda hec
alteri imperium. adque alteri patientiam proponat. nisi quod
mansuetioris spiritus tyrum. et paulo feruentioris uidit
esse timotheum. **I**llum per emulationis studium in flam-
mat. hunc plenitatem patientie temperat. illi quod deest
iungit. huic quod super est subtrahit. illum stimulo
in pellerere nititur. hunc freno moderat. **M**agnus
quippe suscepte ecclesie colonus alias palmites ut cres-
cere debeant rigat. **A**lios cum plus iusto crescere con-
spicit resecat. ne aut non crescendo fructus non refe-
rant. aut in moderate crescendo quos protulerunt amittant.
Sed longe est alia uia que sub emulationis specie
subripit. alia que per turbatum cor et sine iusticie pretextu
confundit. **I**lla enim in hoc quod debet in ordinate et ten-
ditur. hec autem semper in his que non debet in flammatur.
Sciendum quippe est quia hoc ab impatientibus uacundi
differtur. quod illi ab aliis illata non tollerant. isti autem
etiam que tolerent important. **N**am uacundi sepe etiam
se declinantes insecunt. rixae occasione commouent. la-
bore contentionis gaudent. quos tamen melius corrigi

mus. si in ipsa re sue commotione declinamus. Per turbati quippe quid audiant ignorant. sed ad se reducti tanto libentius ex orationis uerba recipiunt. quanto se tranquillius toleratos erubescunt. Mentis autem furore ebriomine rectum quod dicitur. puerum uidetur. **V**nde et nabal ebrio culpam suam abigail laudabiliter tacuit. quam digesto uino laudabiliter dixit. Idcirco enim malum quod fecerat cognoscere potuit. quia hoc ebrius non audiuit. Cum uero uacundi alios impetunt ut declinari omnino non possit. non apta exprobratione. sed sub quadam sunt cautela reuerentiae partendo feriendi. **Q**uid melius ostendimus si abner factum ad medium deducamus. Hunc quippe cum asahel in caute precipitationis gressu impeteret scriptum est. Locutus est abner ad asahel dicens. Retrede noli me sequi. ne compellat confodere in terram. Qui audire contempsit. et noluit declinare. Pertussit ergo eum abner auersa hasta in inguine. et transfodit eum. et mortuus est. **C**uius enim asahel tempus tenuit. nisi eorum quos uehementer arripies furor in preceps ducat. qui in eodem furoris impetu tanto cautius declinandi sunt. quanto et in sane rapiuntur. **V**nde et abner qui in sermone nostro patris lucerna dicitur fugit. quia doctor lingua que supernum dei lumen indicat. cum per abrupta furoris mentem cuiuspiam ferri com-

spicit. tuncq; contra irascentem dissimulat uerboz ianula
reddere. quasi psequente non uult ferire. **S**ed cum iracundi
nulla consideratione se mitigant. quasi asabel pseq
et in sanire non cessant. Necesse est ergo ut hi qui furen
tes reprimere conantur. nequaquam se in furore irigant.
set quiddam tranquillitatis est ostendant. que iam uero sub
tillie profertant. in quibus ex obliquo furentis animum
pungant. Vnde et abner cum contra psequente obsistit.
non eum recta set a uersa hasta transfodit. Ex mucrone
quippe percutere est. in petu apte in orpacionis obuiare

Auersa uero hasta ferire psequente est. furentem tranquil
le ex quibusda tangere. et quasi parcendo supare. Asabel
aut protinus occumbit. quia comote mentes dum er
panti sibi sentiunt. et tamen responsionu racione min
tims sub tranquillitate tangunt. ab eo qd se exereant
statim cadunt. **Q**ui ergo a furois sui impetu suble
mitatis p cussione resiliunt. quasi sine ferro moriuntur.

Aliter ammonedi sut humiles adq; aliter elati. Illis
insinuandu est qm uera sit excellencia qm sperando
tenet. Illis uero intimandu est. qm sit nulla temporalis

gloria qm et amplectentes non tenent.
Audiant humiles qm sint eterna
que appetunt. qm transitoria que
cotempnunt. **A**udiant elati qm
sint transitoria que ambiunt. qm

eterna
ueri
elati
miles
nam
nisi ad
os
humil
longe
milit
bia
se meti
elati q
ues fili
ta est
in uent
codit
noster
natus et
unt ad
se erig
et reho
titudine
te
suo

eterna que pdunt. Audiant humiles ex magistri uoce
 ueritatis. omis qui se humiliat exaltabitur. audiant
 elati. omis qui se exaltat humiliabitur. Audiant hu-
 miles. glam precedit humilitas. audiat elati ante rui-
 nam exaltabitur spe. Audiant humiles. ad qm respiciam
 nisi ad humilem et quietu. et timentem sermones me-
 os. Audiant elati. quid supbis teria et omis. Audiant
 humiles deus humilia respicit. audiant elati et alta a
 longe cognoscat. Audiāt humiles. non uenit ministrari s;
 ministrare. audiant elati. quia iudicium omis peccati sup-
 bia. Audiāt humiles. quia redēptor noster humiliavit
 se metipm. factus patri obediens usq; ad mortē. audiāt
 elati quid de eoz capite scriptū est. Ipe est rex sup om-
 nes filios supbie. **O**ccasio igitur pdicionis nostre fac-
 ta est supbia dyaboli. et argumentū redempcionis nost^e
 in uenta est humilitas dei. Hostis enī noster inter omnia
 cōditus. uideri sup omia uoluit elatus. Redemptor autem
 noster magnus manēs sup omnia. fieri inter omnia dig-
 natus est paruus. Dicat ergo humilibz quia dum se deici-
 unt. ad dei similitudinē ascendunt. Dicatur elatis quia dum
 se erigunt. in apostate angeli imitationē cadunt. Quid itaq;
 de rectione elatione de iectius. que dum sup se tendit. ab al-
 titudine uere celsitudinis elongatur. Et quid humilita-
 te sublimius. que dum se in ima deprimit. auctori
 suo manenti sup sūma diungit. **E**st tam aliud qd

in humilibz debeat caute pensari. quia sepe quidā humili-
tatis decipiuntur specie. quidam uero elationis sue ignorācia
falluntur. Nam plerūq; non nullis qui sibi humiles uiden-
tur. is qui hominibz de ferri non debet cōiunctus est ti-
mor. plerūq; uero elatos comitari solet libere uotis asser-
tio. et cum quedam in crepanda sunt uicia. illi renitent ex ti-
more. et tamē se tate estimāt ex humilitate. **I**lli loquuntur
p in patientiā elationis. et tamē loqui se credunt p liberta-
tem rectitudinis. Illos ut pueris nō in crepent. sub spene
humilitatis pmit culpa formidinis. istos ad in crepanda q̄
non debent aut magis in crepanda qm̄ debent. sub yma-
gine libertatis effrenatio impellit tumoris. Vnde et elati am-
monendi sunt ne plus qm̄ detet sint liberi. et humiles
ammonēti sunt ne plus qm̄ expedit sint subiecti. ne aut
illi defensionē iusticie uertant in exercitationē supbie. aut
isti cum student plus qm̄ necesse est hominibz subiti. cōpel-
lantur eoz etiam uicia uenerari. **C**onsidandū uero est qd
plerūq; elatos utilius corripimus. si eoz correctionibz
quedam laudum fomenta miscēam. In ferenda namq; si
illis aut alia bona que in illis sunt. aut dicendum certe
que poterant esse si non sunt. et tunc demū reseranda
sunt mala que nobis displicent. cū prius ad audiendū
placabilem eoz mentē feterint pmissa bona que placēt.
Nam et equos in domitos blanda prius ma-
nu tangimus. ut eos nobis plenius post mo. dum

etiam p Flagella subigam^r. et amaro pigmento poculo
 mellis dulcedo ad iungitur. ne ea que salua p futura
 est. in ipso gustu aspa amaritudo fennatur. Dum uero
 gustus p dulcedinem fallitur. humor mortiferus p amari-
 tudine uacuat. **I**pa ergo in elatis in uertionis exor-
 dia p mixta sunt laude temperanda. ut dum non amit-
 tunt fauores quos diligunt. etiam correctiones recipi-
 ant quas oderunt. Plerumq; aut p suadere elatis utilia
 melius possumus. si prouentū eor nobis potius qm
 illis p futurū dicam^r. si eor meliorationē nobis magis
 qm sibi in pendi postulem^r. facile enī ad bonū elatio flet-
 titur. si eius in flexio prodesse et aliis credatur.
Vnde moyses qui regente se deo deserti iteri duce aerea
 colūpna pergebat. cum ebab cognatū suū a gentilitatis
 conuersatione uellet educe. et omnipotentis dei domi-
 nio sub iugare ait. Proficiscam^r ad locū qm dñs datur^r
 est nobis. ueni nobiscū et bene faciem^r tibi. quia dñs
 bona p misit israheli. **C**ui cum respondisset ille nō ua-
 dam tecum. sed reuertar in terram in qua natus sum.
 illico ad iunxit. Noli nos relinquere. tu enī nosti lo-
 ta in quibz p desertū castra pone debeam^r. et eris ductor
 noster. Neq; enī moyli mentē ignorantia itineris ang-
 tabat. quam et ad prophete scienciā cognitiō diuinita-
 tis expandat. qm colūpna exterius preibat. qm de-
 tinctis in terius p conuersationē deo sedula locutio dei

auditor

familiaris in struebar. **S**ed uidelicet uir prouidus elato
auditori colloques solacium petit ut daret. clucem re
quirebar in uia. ut dux ei fieri potuisset ad uitam. Egit
itaq; ut supbus ad uitor uoti ad meliora suadenti eo ma
gis fieret deuotus. quo putaret^o necessarius. et unde
se ex orationem suam pcedere nederet. inde se sub uer
bis ex orationis inclinaret. **A**liter ammonendi sunt
pinnaces. adq; aliter inconstantes. Illis dicendum est.
qd plus de se qm sunt sentiunt. et idcirco alienis co
siliis non acquiescunt. Illis uero intimandum est qd
ualde de se despicientes negligunt. et ideo leuitate co
gitationu a suo iudicio ptempore momenta flectuntur.
Illis dicendum est quia meliores se ceteris estimarent.
nequaquam cunctoꝝ consilia sua deliberatione post po
nerent. illis dicendum est quia si hoc qd sunt ut
cumq; adtenderent. nequaquam eos p tot uarietatis la
tera mutabilitatis aua uersaret. Illis p paulu dicit.
nolite prudentes esse apud uos metipos. At cont illi
audiunt. non circūferamini omni uento doctrine
De illis psalomonem dicitur. Comedent fruc
tus uinee sue. suisq; consiliis saturabuntur. De illis
aut ab eo rursum scribit. Cor stultoꝝ dissimile erit.
Cor quippe sapientium sibi metipm semp est simile.
quia dum rectis puationib; ad quiescit. constanter
se in bono ope dirigit. **C**or uero stultoꝝ dissimile

est. quia dum mutabilitate se uarium exhibet. nūquā idē
 qđ fuerat manet. Et quia quedam uicia sicut ex semetipis
 gignūt alia. ita ex aliis oriuntur. **S**ciendū summope
 est. quia tunc ea corrigendo melius tergemus. cum ab ipō
 amaritudinis sue fonte siccamus. **P**ertinacia quippe ex
 supbia. in constantia aut ex leuitate generatur. Ammonē
 di sunt igitur p̄tinaces. ut elationē sue cogitationis cog
 noscant. et semetipōs uincere studeant. ne dum rectis
 alioꝝ suasionibꝫ fixis supari despiciunt. intus a supbia
 captiui teneantur. Ammonendi sūt ut sollerter aspiciāt.
 quia filius hominis cui una semp cum patre uoluntas
 est. ut ex emplm nobis frangende nostre uoluntatis
 prebeat dicit. Non quero uoluntatem meā. sed uolun
 tatem eius qui misit me patris. **Q**ui ut huiꝰ adhuc
 uirtutis gratiam cōmendarer. seruaturū se hoc in ex
 tremo iudicio p̄misit dicens. Non possum ego a me
 ipō facere quicquid. sed sicut audio iudico. Qua itaq; cō
 sciencia dedignatur homo aliene uoluntati acquiescere.
 quando dei adq; hominis filius. cum uirtutis sue glo
 riam uenit ostendere. testatur se non a semetipō iudica
 re. At contra ammonendi sūt inconstantes. ut mentē
 grauitate roborent. Tunc enī germina in se mutabi
 litatis arescunt. cū a corde prius radicem leuitatis
 absadunt. **Q**uia et tunc fabrica robusta constru
 itur. cum prius locus solidus in quo boni funda

mentum debeat providentur. Nisi enim autem mentis leuitas
caueatur. cogitationum in constantia minime vincitur. Ad
bus alienum se paulus fuisse prohibuit cum dicit. Numquid
leuitate usus sum. aut que cogito secundum carnem cogito. ut
sic apud me est et non. At si apte dicat. Idcirco muta-
bilitatis auita non moueoz. quia leuitatis uicio non sub-
cumbo. **A**lter ammonendi sunt gulae dediti. ad que
aliter abstinentes. Illos enim semper superfluitas loquutionis le-
uitas operis adque luxuria. istos uero sepe inpatientia. sepe
uero superbi et culpa committantur. Nisi enim gulae deditos in
moderata loquacitas raperet. diues ille qui epulat^{ba} cotidie
splendide. in lingua grauius non arderet dicens. Pater ab-
raham miserere mei. et mitte lazarium ut intingat ex tremum
digiti sui in aquam. ut refrigeret linguam meam. quia quicquid in
hac flamma **Q**uibus profecto uerbis ostendit. quia e-
pulando cotidie crebrius in lingua peccauerat. qui tonis
ardens refrigerari se precipue in lingua requirebat. Rur-
sumque gulae deditos leuitas protinus operis sequitur. quod
auctoritas sacra testatur dicens. Sedit populus manduca-
re et bibere. et surrexerunt ludere. Quos plerumque eda-
citas usque ad luxuriam pertrahit. quia dum satietate uentris
distenditur. aculei libidinis excitantur. **V**nde et hos-
ti calido qui primi hominis sensum in concupiscentia
a pomu aperuit. et se in peccati laqueo strinxit. di-
uina uoce dicitur. Pectore et uentre per repes. At

si aperte diceret. Cogitatione et in gluuie sup humana
 corda dominatis. **Q**uia gula deditos luxuria sequit.
 ppha testatur: quia dum aperta nariat. occulta denun-
 tiat dicens Princeps cocce destruxit muros ierlm. Prin-
 ceps cocce namq; uenter est. cui magna cura obsequiu
 a cocis impenditur: ut ipe delectabilis cibus impleatur.
Muri aut ierlm uirtutes sunt anime. ad desiderium supne
 pans eleuate. Cocce igitur princeps muros ierlm deie-
 cit. quia dum uenter in gluuie in gluuia tenditur. uirtu-
 tes anime pluxuriam destruiuntur. Quo contra nisi
 mentes abstinentiu plerumq; in paciencia a sinu tran-
 quillitatis ex tuteret. nequaquam petrus diceret. Minis-
 tate in fide uia uirtutem. in uirtute aut sciencia. in
 sciencia aut abstinentia. prouinus uigilant ad iungeret
 dicens. In abstinentia aut pacienciam. **D**e esse quippe
 puidit abstinentib; pacienciam. qm eis ut ad esset ammo-
 nuit. Rursum. nisi cogitationes abstinentium non nuqm
 supbie culpa transfigeret. paulus minime dixisset. Qui no
 manducat. manducante non iudicet. Qui rursus ad alios
 loquens. dum de abstinentie uirtute glorianciu precep-
 ta pstringeret. ad iunxit. Que sunt ratione quidem ha-
 bentia sapientie insupstiaone et humilitate. non ad
 partendu corpori. non in honore aliquo ad saturitatem
 carnis. **Q**ua in re notandum e. qd in disputatione
 sua egregius pdicator supstiaone humilitatis speciem

ungit. quia dum plus quā necesse est p̄ abstinenciam caro
atreritur. humilitas foris ostendit. set de hac ip̄a humili-
tate grauter interius supbitur. Et nisi mens aliquando ex
abstinenae uirtute tumesceret. nequaquā hāc uelud inter
magna merita phariseus arrogans studiose enumeraret
dicens. Ieiuno bis in sabbo. **A**mmone di sūt gula dedi-
ti. ne in eo qd̄ in esarū delectatione in cubant. luxurie se
mucrone transfigat. quantū sibi p̄sum loquacitas. quan-
ta mentis leuitas in di insidietur aspiciant. ne dum uen-
tri molliet seruiunt. uiciorū laqueis crudeliter astrin-
gantur. Tanto em̄ tōgnus a secundo parente receditur. quā-
to p̄ in moderatū esum dum manus ad cibum tenditur. pa-
rentis primi lapsus iteratur. **E**t contra ammonendi
sunt abstinentes. ut sollicitate semp̄ aspiciant. ne cum gu-
le uicium fugiunt. a tricea his uicia ex uirtute generē-
tur. ne dum carnē macerant. ad impatienciā sp̄t erūpat.
et nulla iam uirtus sit qd̄ caro uincitur. si sp̄t ab uā su-
patur. Aliquando aut̄ dum mēs abstineneciū ab uā se de-
primit. hanc quasi peregrina ueniens leticia corrumpit.
et eo abstinenae bonū deperit. quo sese a spiritalibz ui-
tūis minime custodit. **V**nde recte p̄ propham dicit.
Indiebz ieiuniorū uōz uoluntates uīe inueniunt. Et
paulo post. In iudicio et rixis ieiunatis. et p̄ uirtutis
pūgnis. Voluntas quippe ad leticiam p̄tinet. pūgn⁹
ad uiam. In cassum ergo p̄ abstinenciā corp̄ atteritur.

si inordinatis die missa moribus mens uicis dissipatur.
Rursusq; ammonendi sunt. ut abstinentiam suam
 et semper sine in mutatione custodiant. et nunquam hanc
 apud oculum iudicem eximie uirtutis credant. nisi
 fortasse magni esse meriti crediderit. quod in elatione
 subleuetur. Hinc namque per prophetam dicitur. Numquid
 tale est ieiunium quod elegi. set frange esurienti panem
 tuum. et egenos uagosque induc in domum tuam. Quia in
 re pensandum est. uirtus abstinentie quam parua aspiciat.
 que non nisi ex aliis uirtutibus commendat. Hinc Iobel
 ait. Sanctificate ieiunium. Ieiunium quippe sanctifi-
 care est. ad iunctis bonis aliis dignam deo abstinentiam
 carnis ostendere. **A**monendi sunt abstinentes. ut
 nouerint quia tunc placente deo abstinentiam offerunt. cum
 ea que sibi de alimentis subtrahunt. indigentibus largi-
 untur. Solleter namque audiendum est. quod per prophetam
 dominus redarguit dicens. Cum ieiunaretis et plangere-
 tis in quinto et in septimo mense per hos septuagi-
 ta annos. numquid ieiunium ieiunastis michi. et cum
 comeditis et bibitis. numquid non uobis comeditis. et
 uobis metipsis bibitis. Non enim deo set sibi quisque
 ieiunat. si ea uentri que subtrahit ad tempus. non
 in opibus tribuit. set uentri post modum offerenda
 custodit. Itaque ne aut illos appetitus gule amen-
 tis stant deiciat. aut istos afflictis carnis ex elatione

subplantet. **A**udiant illi ex ore ueritatis. **A**udiant
Attendite aut uobis. ne forte grauentur corda uia in ca-
pula et ebrietate. et curis huius mundi. Vbi uilis quicquid
pauor ad iungitur. et superueniet in uos repentina dies
illa. Tamquam laqueus enim superueniet in omnes. qui se-
dent super faciem omnis terre. **A**udiant isti. non quod in-
trat in os contaminat hominem. sed quod procedit ex ore
hoc contaminat hominem. **A**udiant illi. esca uentri et
uenter escas. **D**s aut hunc et has destruet. **E**t rursus.
Non in conuersionibus et ebrietatibus. **E**t rursus. **E**sta
nos non commendat deo. **A**udiant isti. quia omnia
munda mundis. contaminatis aut et in fide. **I**libus
nichil est mundum. **A**udiant illi. quod deus uen-
ter est. et gloria in confusione ipsorum. **A**udiant isti. dis-
cedent quidam a fide. et paulo post. prohibentium nu-
bere. abstinere a cibis quos deus creauit ad partipi-
endum cum gratiarum actione fidelibus. et his qui cog-
nouerunt ueritatem. **A**udiant illi. bonum est non man-
ducare carnem et non bibere uinum. neque in quo fiat
tuus scandalizat. **A**udiant isti. modico uino utere
propter stomachum tuum. et tuas frequentes infirmita-
tes. **Q**uatenus et illi distanc abos carnis inordinate
non appetere. et isti creaturam dei quam non appetunt. non au-

Alii amonendi sunt qui deant contempnare.
sua iam misericorditer tribuunt. adque aliter

qui ad huc rapere aliena contendunt. **A**monēdi nam
 q; sūt qui iam sua misericordit̄ tribuunt. ne cogitandē
 tumida sup̄ eos se quib; terrena largitur ex tollant.
 ne igit̄ se meliores estimēt. quia cōtineri p̄ se ceteros ui
 dent. Nam terrene domus dominus famuloꝝ ordiēs
 ministeriaq; dispiciens. hos ut regant. illos uero statuit
 ut ab aliis regant. **I**stos iubet ne necessaria ceteris p̄be
 ant. illos ut accepta ab aliis sumāt. et tam̄ plerūq;
 offendūt qui regunt. et in panis familias grāna per
 manēt qui regunt. **I**tam merent̄ qui dispensatores sunt.
 sine offensione p̄duant qui ex aliena dispensatione sub
 sistent. **A**monēdi sūt igit̄ qui iam que possident mi
 sericordit̄ tribuunt. ut a celesti dño dispensatores se esse po
 sitos subsidioꝝ temporalium agnoscant. et tanto humiliter
 p̄beant. quanto et aliena esse intelligunt que dispensant.
Cumq; in illoꝝ ministerio quib; accepta largiuntur. con
 stitutos se esse cōsiderant. nequaquam eoz mentes tumor
 subleuet set timor premat. **V**nde necesse ē ut solli
 cite p̄pendant. ne cōmissa indigne distribu
 ant. ne quedam his quib; nulla. ne
 nulla quib; quedā. ne multa quib;
 pauca. ne pauca p̄beant quib;
 inpende multa debuerant. ne
 p̄cipitatione hoc qd̄ tribuunt
 inutilit̄ spargant. ne tardi-

tate petentes noxie crucient. **A**tendant etiā sollicitē ne
recipiende huius gratie intentio subrepat. ne dationis lumē
laudis transitorie appetitio extinguat. ne oblatū munus
iuncta tristitia obsideat. ne in bene oblato munere obla-
tū plus quā deest hilarescat. ne sibi quicquid cum totū
recte impleuerint tribuāt. et simul omnia postquā pegerint
perdant; Ne enī uirtutē sibi sue libertatis depurent. Audi-
ant quod scriptū est. Siquis administrat tanquā ex uirtute
quā administrat deus. ne in bene factis in moderatius gaude-
ant. Audiant quod scriptū est. tū feceritis omnia que precepta uo-
bis dixi. serui in utiles sumus. que debuimus facere fecimus. uide-
ant quod scriptū est. **H**ilarem enī datorem diligit deus. et ne in
expenso munere transitoria laudem querat. audiat quod scrip-
tum est. nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. id est ne
pie dispensationi nequaquam se gloria uite presentis admisce-
at. sed opus uirtutinis appetitio ignoret fauoris. Ne in
pense gratie inassuetudine requirant. audiat quod scrip-
tum est. cum facis prandium aut cenā. noli uoca-
re amicos tuos. neque fratres tuos. neque cog-
natos. neque uicinos diuites. ne forte
ip̄i te remunerent. et fiat tibi ret-
ributio. **S**ed cum facis conuiu-
ium. uoca pauperes. debiles. clau-
dos. cetos. et beatus eris. quia
non habent tibi retribuere.

Ne oblatū
munus tristitia
obsideat. †

et deus tibi pro ipis retribuet. Neque que p̄benda sunt
 citius sero p̄beant. audiant qđ scriptū est. ne dicas ami-
 co tuo uade et reuertere. et cras dabo tibi. cū statū possis
 dare. Ne sub obtentu largitatis ea que possident inutiliter spar-
 gant. audiant qđ scriptū est. sudet elemosina in manu tua.
Et ne cum multa necesse sint pauca largiant. audi-
 ant qđ scriptū est. qui parte seminat. parte et metet. Ne
 cū pauca p̄be oporteat multa p̄beant. et ipi post modū
 minime inopiam tollerantes ad impacientia erūpant. au-
 diant qđ scriptū est. Non ut alius sit remissio uobis aut
 retributio tribulatio. sed ex qualitate uia habundantia il-
 loꝝ in opia suppleat. ut et illoꝝ habundantia uie in opie
 sit suppletū. Cum enī dantis mens ferre in opia nescat. si
 multa sibi subtrahit. occasione contra se impacientie exq̄-
 rit. prius nāq; p̄parandus est paciencie animus. et tūc aut
 multa sūt aut cuncta largienda. ne dum min⁹ equanimi-
 ter inopia irruens fertur. et p̄misse largitatis merces
 perat. et ad huc mentē deterius murmuraō subsequens
 perdat. **N**e omnino nichil eis p̄beant. quibz conferre
 aliquid parū debent. audiat qđ scriptū est. Omni peten-
 ti te tribue. Ne saltem aliquid p̄beant quibz omnino
 cōferre nichil debent. audiant qđ scriptū est. da bono
 et non reciperis peccatorē. Bene fac humili. et nō de-
 deris impio. **E**t rursum. Panē tuum et uinū sup sepul-
 trū iusti constitue. et noli ex eo manducare et bibe

cum peccatoribus. **P**anē enim et uinū suū peccatoribus
præbet. qui in iquis subditā subsidia pro eo qđ uiquus ē
inpendit. Unde non nulli huius mundi diuites cū fame cri-
ticiantur xpi paupes. effusis largitatibus nutriunt ulcio-
nes. Qui uero indigenti etiam peccatori panē suū. non
quia peccator s; quia homo est tribuit. nimirū non pecca-
tozem set iustū nutrit. qui in illo non culpam set naturam
diligit. **A**mmoneudi sunt etiā qui iam sua misericor-
diter largiunt. ut solliate custodire studeant. ne cū cōmis-
sa peccata elemosinis redimūt. ad huc redimenda cōmit-
tant. ne uidelicet uenalem dei iusticiam estimēt. si non curāt
peccatis nūmos tribuere. arbitrantur se multū posse pecca-
re. Plus est nāq; anima qm̄ esca et corpus plus qm̄ uestimē-
tum. Qui ergo ergo escam adq; uestimentū paupibus largi-
tur. set tamē anime uel corporis iniquitate polluitur. qđ
minus est iusticie obtulit. et qđ maius est culpe. sua
enī deo dedit. et se ipm̄ diabolo. **A**t contra ammonēdi
sunt qui ad huc et aliena rapere contendūt. ut solli-
te audiant. quid ueniens in iudiciū dñs dicat. **A**it
namq; esurui et non dedisti m̄ manducare. sitiui et
non dedisti michi potū. hospes eram et nō collegisti
me. nudus et non opulisti me. infirmus et i cartē
et non uisitasti me. Quibus etiam p̄mittit dicens.
Discedite a me maledicti in ignē eternū. qđ p̄parat̄ est
dyabolo et angelis ei. **E**cce nequaquam audiunt. qđ

rapinas uel quelibet alia uolentia commiserunt. et tam
 eternis gehenne ignibus mancipantur. **H**inc ergo colli-
 gendum est. quanta damnatione plectendi sunt qui a-
 liena rapiunt. si tanta animaduersione feriuntur qui sua
 in diserte tenuerunt. Perpendat quos eos obliget reatu-
 res rapta. si tali subient pene non tradita. Perpendat
 quid meretur in iusticia illata. si tanta percussione digna est
 pietas non impena. Cum aliena rapere intendunt. audi-
 ant quod scriptum est. **V**e ei qui multiplicat non sua. usque
 quo et aggrauat contra se densum lutum. Auidus quip-
 pe contra se densum lutum aggrauare est. terrena lucra
 cum pondere peccati cumulare. **C**um cumulare et
 multiplicare large habitacionum spacia cupiunt. audi-
 ant quod scriptum est. **V**e qui coniungitis domum ad domum.
 et agrum agrum copulatis usque ad terminum loci. Num-
 quid habitabitis soli uos in medio terre. **A**c si aper-
 te dixerit. Quo usque uos extendistis. qui non habe-
 re in communi mundo consuetes minime potestis. **C**oniu-
 ctos quidem permittis. sed contra quos uos ualeatis ex-
 tende semper inuenitis. Cum augendis peniis inhiant.
 audiant quod scriptum est. **A**uidus non impletur pecunia.
 et qui amat diuitias fructus non percipit ex eis. **F**ruc-
 tus quippe ex illis capet. si eas bene spargere non
 amando uoluerit. Qui uero eas diligendo retinet.
 hic utique sine fructu relinquit. **C**um repletur cunctis

Cū

simul opibz in ardesat. audiat qd scriptū est. qui festinat ditari non erit innocens. Profecto enim qui augere opes ambit. vitare peccatum negligit. et more auium captis cum estam terrenarum rerum avidus conspiciat. quo stranguletur peccati laqueo non agnoscat.

Cum quelibet presentis mundi lucra desiderant. et que in futuro dampna patiuntur ignorant. audiant qd scriptū est. Hereditas ad quam festinat in principio in nouissimo benedictione carebit. Ex hac quippe uita incitium ducimus ut ad benedictionis sortem in nouissimo ueniamus. Qui itaq; in principio hereditari festinant. sorte sibi in nouissimo benedictionis amputant. quia dum auariciam nequiciam hic multiplicari appetunt. illic ab eterno patrimonio ex heredes sunt.

Cum uel plurima ambunt. uel obtinere cuncta que ambierunt possunt. audiant qd scriptum est. Quid prodest homini si totum mundum habuerit. anime uero sue detrimentum faciat. Ac si aperte ueritas dicat. Quid prodest homini si totum qd extra se est congregat. sed hoc solum qd ipse est dampnat. **P**ierumq; autem citius raptor auaricia corrigitur. si in uerbis ammonentis quam fugitiua sit presens uita monstrat. si eorum ad medium memoria ducatur. qui et ditari in hoc mundo conati sunt. et tamen in ad opus diuiciis diu mane nequie

vunt. quibus festina mors repente et simul abstulit. quic-
quid eorum nequitia nec simul nec repente congregavit. qui non
solum hic rapta reliquerunt. sed secum ad iudicium causas
rapine detulerunt. **H**oc itaque exempla audiant. quod in ver-
bis suis procul dubio et ipsi condemnant. ut cum post ver-
ba ad eos redeant. imitari saltem quos iudicant erubescant.

Aliiter ammonendi sunt qui nec aliena appetunt nec su-
a largiuntur. adque aliter qui et ea que habent tri-
buunt. et tamen aliena rapere non desistunt. Ammonendi sunt

Sed namque qui nec aliena appetunt nec sua largiuntur. ut sol-
licite sciant. quod ea de qua sumpta sunt cunctis hominibus
terra communis est. et idcirco alimenta quoque omnibus com-
munit profert. In cassum ergo se innocentes putant. qui
commune dei munus sibi privatim vendicant. qui cum ac-
cepta non tribuunt proximorum nec cessant. quia tot pe-
nie cotidie pinguunt. quod morientium pauperum apud se subhi-
dia abscondunt. **N**am cum quelibet necessaria indi-
gentibus ministramus? sua illis reddimus. non nostra largimur.
et iusticie potius debemus solvimus. quam misericordie opera im-
plemus. Unde et ipsa veritas cum de misericordia caute
exhibenda loqueretur ait. Attendite ne iustitiam vestram faci-
atis coram hominibus. Cui sentencie psalmista concilians dicit.
Misericordia dedit pauperibus. iusticia eius manet in eternum. **C**um
enim largitatem impensam pauperibus promisit. non hanc
vocare misericordiam sed iustitiam maluit. quia quod a com-

lib. qui fel
i qui au
et more
dus con
agnoscat.
tant. et
ant quod
cipio in
e vita in
nouissimo
festinante
tant. quia
ri appe
es sunt.
ere car
ptum est
ur. anime
e veritas
erna se
pnam
rigitur.
a sic pre
ora du
n sunt.
nequie

qs

muni dno tribuit. iustu profecto est ut quicunq; accipi-
unt. eo comuniter utantur. Hinc etia salomō ait. Qui ius-
tus est. tribuit et non cessauit. Ammonēdi sūt quoq; u-
solicite adtendant. qđ ficulneam que fructū non habu-
it. contra hanc districtus agricola cōquerit qđ etiam ter-
ram occupat. **T**eriam quippe ficulnea sine fructu oc-
cupat. quando mens tenaciu hoc qđ pdesse multis por-
at. in utilitē seruat. Teria quippe ficulnea sine fructu oc-
cupat. quando lonū quem exercere alijs p solem boni o-
peris ualuit. stultus pdesidie umbram premit. Hi autē
dicere non nūquā solent. concessis utimur. aliena nō
querim. et si dignā mē retributionē nō agim. nulla
tamē puerfa ppenam. Quod id cūto sentiunt. quia
uidelicet aurem cordis auerbis celestib; claudunt. :-
Neq; enī diues in ewāglio qui in duebanur purpura
et bysso. et epulabat cotidie splendide aliena rapu-
isse. sed in fructuose propis usus fuisse phibet. eūq;
post hanc uitam ultix gehenna suscepit. nō quia
aliqd illicitū gessit. sed quia in moderato usu totum
se licitū tradidit. **A**mmōnēdi sūt tenaces. ut
nouerint qđ hanc primā deo in iuria faciunt. quia
danti sibi omnia. nullam misericordie hostiā reddūt.
Hinc et enī psalmista ait. Non dabit deo pro-
pitiatiōē suam. nec p cū redemptiōis anime sue.
Pretū namq; redemptiōis dare et opus bonum

pueniente nos grana reddere. **H**inc iohānes ex cla-
 mabat dicens. Jam securis ad radicem arboris posita est. Om-
 nis arbor que non facit fructū bonū. exadet et in ignē mit-
 tetur. **Q**ui ergo se innoxios quia aliena non rapiunt esti-
 mant. ietum securis iucine pvideant. et corpore in pvide
 securitatis ammittant. ne dum ferre fructus boni opis ne-
 gligunt. a presenti uita funditus quasi ariditate radices
 exsecantur. At contra ammonedi sūt qui et ea que habent
 tribuūt. et aliena rape nō desistūt. ne dum ualde munifica
 uideri appetūt. et de boni spene deteriores fiant. Hi et em̄
 ppria indiscrete tribuentes. non solū ut sup̄ iam diximus
 ad impatiencie murmuracione puiunt. s; cogente se in opia
 usq; ad auaritiā deuoluunt. Quid uero eoz mente in felici?
 quib; de largitate auaricia nascit. et peccatorū seges quasi
 ex uirtute seminatur. **P**rius itaq; ammonedi sunt ut te-
 nere sua rationabiliter sciant. et tunc demū ut aliena nō ambi-
 ant. Si enī radix culpe in ip̄a effusione nō exurit. nūquā p-
 ramos ex uberis auaricie spina secantur. **O**ccasio ergo rapi-
 endi subtrahit. si bene prius ius possidendi disponat. Tūc
 uero ammoniti audiant. quom̄ que habet misericorditer
 tribuant. quando nimirū didicerint ut bona misericor-
 die p̄ inter iectam rapine nequitiā non cōfundat. **V**iolen-
 ter enī exquirūt. que misericorditer largiuntur. Sed ali-
 quid ē p̄petans misericordiā face. aliud p̄ misericordiā
 faciēda peccare. **Q**ue iam nec misericordiā nuncupa

ri potest. quia ad dulcem fructū non proficit. qui prius
pestifere radicis amarescit. **H**inc est enī qđ ipā etiam sa-
crificia p̄ propham dñs reprobat dicens. Ego dñs diliges
iudiciū. et odio habens rapinā in holocaustū. Hinc ite-
rum dicit. Holste impiorū ab hominabiles. que offerunt
ex celere. Quia sepe quoq; et indigentib; subtrahūt que
deo largiunt. set quanta eos animaduersione reuuar.
psalomonē dñs de monstrat dicens. Qui offert sacrifici-
um ex substantia paupis. quasi qui uictimat filiū in con-
spectu patris sui. Quid namq; esse in tollerabilius potest.
qm̄ mors filiū ante oculos patris. Hoc itaq; sacrificiū
quanta uia aspiciantur ostendit. qđ orbati patris dolore cō-
paratur. et tamē plerūq; quanta tribuūt pensant. quan-
ta autē rapiūt condare dissimulant. quasi mercedē nu-
merant. et ppendē culpas retusant. **A**udiant qđ scrip-
tum est. qui mercedes cōgregauit. misit eas in sacum
peritum. In saculo quippe peritū uidetur quando pecunia
mittitur. set quando amittitur non uidetur. Qui ergo qua-
ta largiuntur aspiciunt. set quanta rapiunt non ppendūt.
In peritum saculū mercedes mittunt. quia profecto has
in spem sue fiducie inuenies cōgerūt. set nō inuenies p-
dunt. **A**liter ammonendi sunt discordes. adq; aliter
pacti. Discordes namq; ammonendi sunt ut certissime sa-
ant. quia quantū liber uirtutib; polleant. spirituales
fieri nullatenus possunt. si unū p̄ concordia proximis

negligunt. Scriptum quippe est. fructus spiritus est caritas, gau-
 dium, et pax. Qui ergo seruare pacem non curat, fere fructum
 spiritus retulit. Hinc paulus ait. Cum sit inter uos ze-
 lus et contencio, nonne carnales estis, et secundum carnem am-
 bulatis. Hinc iterum dicit. Pacem sequimini cum omnibus
 et sanctimoniam, sine qua nemo uidebit deum. Hinc
 rursum ammones ait. Sollicite seruare unitatem in un-
 tulo pacis, unum corpus et unus spiritus, sicut uocati estis in
 una spe uocationis uere. **A**d unam igitur spem uocationis
 nequaquam pertingit, si non ad eam unita cum proximis
 mente curatur. At sepe non nulli quo quedam spem
 aliter dona percipiunt, superbiendo donum concordie quod ma-
 ius est amittunt, ut si fortasse carnem preteritis gula re-
 frenacione qui se domat, concordare eis quos superat
 abstinendo contempnat. Sed qui abstinencia a concordia
 separatur, quid ad moneat psalmista preponderat. Ait
 enim. Laudate eum in tympano et choro. In tympano namque
 sicca et percussa pellis resonat, in choro autem uocis socie-
 tate concordant. **Q**uisque itaque corpus affligit, sed con-
 cordiam deserit, deum quidem laudat in tympano, sed non
 laudat in choro. Sepe uero dum quosdam maiore scientia
 erigit, a ceterorum societate disiungit, et quasi quo plura
 sapiunt, eo a concordie uirtute desipiunt. Hi itaque
 audiant quod per se metipsum ueritas dicat. Habete sal
 in uobis, et pacem habete inter uos. Sal quippe sine

pace non uirtutis est donū. set dampnatiois argumētū.
Quo enī quisq; melius sapit. eo de terius delinquit. et id
circo in excusabiliter meretur supplicū. quia prudent' si uo
lisset ponit uitare peccatū. Quibz recte quoq; piacobū
dicitur. Quod si zelum amarum habetis. et contenciones
habens in cordibz ur̄is. nolite gloriari et mendaces esse ad
uersus ueritatem. **N**on est ista sapientia de sursum de
scendens. set terrena. animalis. dyabolica. Que aut̄ de sur
sum est sapia. primo quidem pudica est. de inde pacifica.
Pudica uidelicet quia casta intelligit. pacifica aut̄ quia
p̄elacionē se minime a primoz societate disiungit. Ammo
nendi sūt dissidentes. ut nouerint qd̄ tam diu nullū boni
opis deo sacrificiū immolant. quandiu a proximoz ta
ritate discordant. Scriptū namq; est. Si offers munus tu
um ante altare. et ibi recordatus fueris quia frater tuus
habet aliqd̄ aduersū te. relinque ibi munus tuū ante
altare. et uade prius reconciliari fratri tuo. et tūc ueniens
offerēs munus tuū. Ex qua solite p̄ceptiōne pensandum
est. quoz hostia repellitur. qm̄ in tollerabilis culpa mōs
tratur. **N**am cum cuncta mala bonis sequentibz di
luantur. pensemus quanta sint mala discordie. que nisi
extincta fuerint funditus. bonū sequi non p̄mittunt.
Ammoneendi sunt discedes. ut si aures amandans te
lestibz declināt. mentis oculos ad consideranda ea que
in infimis uersantur aperiant. Quod sepe aues unius

eiusdemq; generis sese socialiter uolando non deserunt.
 quod congregant animalia bruta pascuntur quasi
 sollerter aspiciamus. concordando sibi irrationalis natura
 indicat. quantum malum per discordiam rationalis natura com-
 mittat. quando hec rationis intentione perdidit. quod
 illa muta natura custodit. **¶** At contra ammonendi sunt
 patati ne dum plus quam necesse est pacem quam possident
 amant. ad penam peruenire ^{desiderant} non appetant. Plerumque enim
 grauius intentione mentium rerum tranquillitas temptat.
 ut quo non sunt molesta que tenent. eo minus amabilia fi-
 ant que uolant. et quo delectant presentia. eo non inqui-
 rantur eterna. Unde et per semetipsum ueritas loquens. cum
 terrenam pacem a superna distingueret. adque ad uentu-
 ram discipulos ex presentia per uocaret ait. Pacem relin-
 quo uobis. pacem meam do uobis. Relinquo scilicet pa-
 cem transitoriam. do mansuam. Si ergo in eam cor que
 relicta est affigitur. nunquam ad illam que danda est per-
 uenitur. **¶** Pax igitur presens ita tenenda est. ut et
 diligere debeant et contempni. ne si in modum diligunt.
 diligenti animus in culpa capiatur. Unde etiam
 ammonendi sunt patati ne dum nimis humanam pa-
 cem desiderant. prauos hominum mores nequaquam re-
 darguant. et consensiendo peruersis ab auctoris sui se-
 pace disiungant. ne dum humana foras iurgia me-
 tuunt. in termini federis discussione feriant. **¶** Quid est

enim pax transitoria nisi quoddam uestigiū pacis eter-
ne. Quid ergo demencius esse potest. quā uestigia
puluerē impressa diligere. sed ipm̄ a quo impressa sūt
non amare. **H**inc dauid dūm totū se ad federa pa-
tis eterne cōstringere testatur qđ cum malis cōcordiam nō
teneret. dicens. Homine qui te oderant oderam illos.
et super inimicos tuos tabescebam. Perfecto odio
oderam illos. in imici facti sūt m̄. Inimicos et enī dei
perfecto odio odisse est. et qđ facti sunt diligere. et qđ
faciūt in crepare. mores p̄uocōe p̄tēne. et uita pro-
desse. Pensandū est igitur quando ab in crepatione
quiescit. quanta culpa cum pessimis pax tene-
atur. si p̄pha tantus hoc uelud in hostiam deo ob-
tulit. quod contra se pro dño p̄uocōe inimicitias ex-
tauit. **H**inc est qđ leui tribus assumptis gladius per
calce media transiens. quia ferendis noluit pectore
bus parere. deo manus dictus est consecrassē. Hinc
fines pectantium cuium gratiam spernēs. coeuntes
cum madianitis p̄tulit. et iranis iram dñi placauit.
Hinc p̄semenpām ueritas dicit. Nolite arbitari quia
uenerim pacem mittere in terram. non ueni mittere pa-
cem sed gladium. Malo malo namq; cum in caute
amicitiis iungimur. culpis ligamur. Vnde iosaphar
qui tot de ante acta uita p̄conis attollitur. de a-
chab regis amicitis pene p̄cūs increpat. **C**um ad dño

per prophetam dicitur. Impio prebes auxiliū. et his qui
oderunt dñm amicitias iungent. et idcirco uiam
quidem dñi merebaris. sed bona opa inuenta sūt
uite. eo qđ abstuleris lucos deteria iuda. Ab illo e
nim qui sume bonus et rectus est eo ipso iam dis
crepat. quo puerisq; amicitias uita nra concordat.

Ammoneđi sūt pacati ne si ad correctionis uer
ba prosiliant. temporalem pacem sibi perturbare for
midant. Rursumq; amoneđi sūt. ut eandem pa
cem dilectione in regia in transietis teneant. quam
per inuentionē uocis sibi ex transietis turbāt. Qđ utriq;
prouidens dauit se prohibet seruare cū dicit. Cum
his qui oderant pacem etiam pacificus. cū loquebar illis
in pugnabāt me grātis. Ecce et loquēs in pugnabatur.
et tamen in pugnat erat pacificus. quia nec insanientes
cessabat reprehendē. nec reprehensos negligebat amare.

Hinc etiā paulus ait. Si fieri potest qđ ex uobis est. cum
omnib; hominib; pacem habentes. **O**rtatur enī dis
cipulos ut pacē haberent cum omnib;. et p̄misit di
cens. si fieri potest. ad q; sub iunxit. qđ ex uobis est. Dif
ficile quippe erat. ut si mala acta corripere. habere pa
cem cum omnib; possent. Sed cum temporalis pax in pia
uoz cordib; ex nra in crepatione confundit. in uiolata
necesse fuit in nro corde seruetur. Recte itaq; ait. Quod
ex uobis. Ac si nimirū dicat. Quia pax ex duaz par

cum consensu subsistit. si ab eis qui corripuntur ex pel-
litur. integra tamen in uia qui corripitis mente tene-
antur. Vnde isdem rursus discipulos ammonet dicens.
Si quis non obedit uerbo nro p epistolam huc nota-
te. et non comisceamur cum illo ut confundat. Adq; illico ad-
iunxit. Et nolite inimicum existimare illum. sed corripite ut
fratrem. **C**erte si apte diceret. Patem cum eo exteriore
soluite. sed in teriorem cura illum medullitus custodite.
ut peccantis mentem sic discordia uia feriat. quatenus
pax auestris cordib; nec abnegata discedat.

Aliter ammonendi sunt seminantes iurgia. adq; alii
pacifici. Ammonedi naq; sunt qui iurgia seminant.
ut cuius sunt sequaces agnoscant. De apostata quippe
angelo scriptum est. cum bone messi zizania fuisset in ser-
ta. inimicus homo hoc fecit. De cuius etiam me. b'ro
psalomonē dicit. homo apostata uir inutilis graditur
ore puerso. annuit oculis. terit pede. digito loquitur.
prauo corde machinat malū. et in omni tempe iurgia
seminat. Ecce quem seminantē iurgia dicere uoluit. pri-
us apostatam nominauit. Quia nisi more supbiennis
angeli. a conspectu conditoris prius intus auersione
mentis caderet. foras post modum usq; ad seminanda iur-
gia non ueniret. **Q**ui recte describitur quando annu-
it oculis. digito loquitur. terit pede. Interiore naq; custo-
dia est. que ordinata seruat ex terius membra. Qui et

go statum mentis p̄didit. subsequenter foras in incōstan-
 tiam motionis scientia fluit. adq̄ exteriori mobilitate
 inditat. qd̄ nulla in terius radice subsistat. **A**udiant
 uirgior̄ seminatores qd̄ scriptū est. beati pacifici quō filii
 dei uocabunt̄. Adq̄ ediuerso colligāt. quia si dei uocantur
 filii qui pacem faciunt. proculdubio sathane sunt filii qui
 cōfundūt. Omēs aut̄ qui p̄discordiam separant̄. auuidia-
 te dilectionis are fiunt. quia et si boni operis fructus
 in suis actionib; p̄ferūt. profecto nulli sunt. quia nō
 ex unitate caritatis oriuntur. Hinc enī p̄pendant se-
 minantes uirgia. qm̄ multiplicat̄ peccat̄. qui dum unā
 nequitiam p̄petiant. ab humanis cordib; cunctas si-
 mul uirtutes eradicant. In uno enī malo innumera
 pagunt. quia seminando discordiam. caritatem que
 nimirū uirtutū omnium est mater extinguit. **Q**uia
 aut̄ nichil est pretiosius deo uirtute dilectionis. nichil
 desiderabilius ē dyabolo extinctione caritatis. ergo quis-
 quis seminando uirgia. dilectionē proximor̄ p̄imit. hos-
 ti dei familiaris seruit. quia qua ille amissa cecidit.
 hanc iste uulneratis cordib; subtrahens. eis iter ascen-
 sionis absadit. At contra ammonendi sūt pacifici ne
 tante actionis pondus leuigent. si in ter̄ quos funda-
 re pacem debeant ignorent. Nam sicut multū nocet
 si unitas desit bonis. ita ualde noxium ē si non desit
 malis. **S**i ergo puer̄ for̄ nequitia in pace iungitur.

profecto eoz malis atq; robur augetur. qui quo sibi
in malicia congruunt. totos se robustius bonoz afflic
tionib; illidunt. **H**inc namq; est quod contra dāp
nati illius uasis uidelicet antixpi predicatoros. diuina
uoce beato iob dicitur. Membra carnum ei' roheretna
sibi. **H**inc sub squamarū specie. de eius satellitib; p̄hi
betur. Vna uni coniungitur. et ne spūaculū quidē in ce
dit p̄ eas. Sequaces quippe illius quo nulla in ter se dis
cordie aduersitate diuisi sunt. in bonoz grauius nete glome
rant. Qui ergo ini quos pace sonat. iniquitati uires ad
ministrat. quia bonos deterius deprimūt. quos et una
nimis p̄secunt. Vnde p̄dicator egregius. graui phariseoz
et saduceoz p̄secutione dep̄hensos. inter sememetip̄os diui
dere studuit. quos contra unitos graui' uidit. cum clama
uit dicens. Vni facti es ego phariseus sum filius phari
seoz. de spe et de resurrectione mortuoz ego iudicos. Dūq;
saducei spem resurrectionēq; mortuoz esse denegarent qm̄
pharisei iuxta sacri eloqui p̄cepta crederent. factam. in
p̄sentoz unanimitate dissensio facta ē. et diuisa turba
illesus paulus exiit. que hūc unita prius in maniter
pressit. **A**mmoneudi itaq; sūt qui faciende pacis stu
dus occupant. ut p̄uoz mentib; prius amorem debe
ant interne pacis in fundere. quatenus post modum
ualeat exterioz pax prodesse. ut dum eoz cor i illius
cognitione suspenditur. nequaquam ad nequitia ex hui'

preceptione rapiatur. Dumque supna prouident. terrena
 nullom̄ ad usum sue deterioracionis in chinent. **C**um
 uero pueri quique tales sunt ut nocere bonis nequeant.
 etiam si concupiscant. Inter hos nimirum debet terrena
 pax construi. et priusquam ab eis ualeat supna cognosci. ut
 hi scilicet quos contra dilectionem malicia sue impietatis
 exaspant. saltem ex proximi amore mansuescant. et
 quasi euitino ad melius transeant. ut ad illam que a se
 longe est pacem conditoris ascendant.

Alii ammonendi sunt qui sacre legis uerba non recte
 intelligunt. adque aliter qui recte quidem intelli-
 gunt. sed hoc humiliter non loquuntur. Ammonendi enim
 sunt qui sacre legis uerba non recte intelligunt. ut per-
 pendant. quia saluberrimum uini potum inueneni sibi pocu-
 lum sibi uertunt. ac pmedicinale ferrum uulnere mortali se-
 ferunt. dum p hoc in se sana perimunt. p quod salubritas
 absconde sauciata debuerunt. **A**mmoenendi sunt ut per-
 pendant. quod scriptura sacra in nocte uite presentis quasi
 quedam nobis lucerna sit posita. cuius nimirum uerba
 dum non recte intelligunt. de lumine tenebre facti. **¶**
Quos uidelicet ad intellectum prauum intentio pueris
 non rapet. nisi prius supbia inflaret. Dum enim se pre-
 teris sapientes esse arbitrantur. sequi alios ad melius in-
 tellecta despiciunt. **¶** Adque ut apud imperitum uulgus
 sciencie sibi nome ex torqueat. Iude ne sumopere

ab alijs recte intellecta destrueret et sua puerfa roborare
Vnde bene p̄ propham dicit. **S**eruerunt pregnantes galaad.
ad dilatandum terminum suum. **G**alaad a certius testimo
nium interpretatur. et quia cuncta simul congregatio ecclē p̄
confessione seruit testimonio ueritatis. non in congrue p̄ ga
laad ecclā ex primitiuique ore cunctoꝝ fidelium de deo
queque sunt uera testatur. **P**regnantes namq; galaad uo
tantur anime. que in intellectum uerbi ex diuino amore concipi
unt. si ad p̄fectum tempus pueniant. conceptam intelligentiā
boni opis ostensione parituri. **T**erminum uero suum dilatate
est. opinionis sue nomen ostende. **S**eruerunt ergo pregnā
tes galaad ad dilatandum terminum suum. quia nimirum
hereticae mentes fidelium que iam aliquid de ueritatis
in intellectu conceperant. puerfa p̄dicatione perimunt.
et sciencie sibi nomen extendunt. paruulos corda iam
de uerbi conceptione grauida. erroris gladio scindunt. et
quasi doctrine sibi opinionem faciunt. **H**os ergo cum
conamur in struere ne puerfa sentiant. ammonem prius
necesse est ne in anem glam queant. **S**i enim radix elacio
nis ab sciditur. consequenter rami p̄raue assertionis atē
fiunt. **A**mmonendi sunt etiam ne errores discordiasq; ge
nerando. legem dei que id iusto data est ut sacrificia sacha
ne phibeat. eadem ip̄a in sathane sacrificium uertant.
Vnde p̄ propham dñs conquerit dices. **D**edi eis fru
mentum uinum et oleum. et argentum multiplicauit eis et

aurum que fecerunt baal. **F**ruentū quippe a dño accipimus. quando in dictis ob scurioribus sub ducto regmine litte. p medullam spē legis interna sentimus. Vinū suum nobis dñs prestat. cum scripturę sue alta predicatione nos debriat. Oleum quoq; suum nobis tribuit. cum preceptis artioribus aptioribus uitam mām blanda lenitate disponit. Argentum multiplicat. cum nobis luce ueritatis plena. eloquia subministrat. Aurū quoq; nos dicit. quando cor nr̄m in intellectu sūmi fulgoris irradiat. Que cuncta heretici baal offerūt. quia auditorū suorū corda corrupte omnia in telligendo puertūt. et de frumento dei uino adq; oleo argento pariter et auro sathane sacrificium in molant. quia adertēem discordie uerba pacis inclinant. **V**nde ammonendi sunt ut ppendant. quia dum puerſa mente de preceptis pacis discordiam faciūt. iusto dei examine ip̄i de uerbis uite moriunt. At cont̄ ammonendi qui recte quidem uerba legis in telligunt. sed hec humiliter non loquūt. ut in diuinis sermonibus priusq̄ eos aliis profertant. se metip̄os requirant. ne i sequentes aliorū facta se deserant. et cum recte cuncta de sacra scriptura sentiunt. hoc solum qđ pillam contra elatos dicitur non attendant. In probus quippe et imperitus est medicus qui alienum mederi appetit. et ip̄e uulnus qđ patitur nescit. **Q**ui igitur uerba dei humiliter non loquūt. profecto ammonēdi sunt. ut cū medica

mina egris apponunt. prius uirus sue pestis in spiciant.
ne alios medendo ipi moriantur. **A**mmoneari debent
ut considerent ne a uirtute dicti. dicendi qualitate dis-
cordent. ne loquendo aliud et ostendendo aliud pdicent.
Audiant itaq; qd scriptum est. Si quis loquitur quasi ser-
mones dei. Qui ergo uerba que proferunt ex propriis
non habentur quasi de propriis tument. Audiant quod
scriptum est. sicut ex deo coram deo loquimur in xpo. **C**redo
enim coram deo loquimur. qui predicationis uerbum et
quia ex deo accepit intelligit. et placere p illud no ho-
minibus sed deo querit. Audiant qd scriptum est. Ab ho-
minatio dmi est omnis arrogans. quia uidelicet dnm
in uerbo dei glam propriam querit. ius dantis inua-
dit. eumq; laudi sue post ponere non metuit. a quo ip-
sum qd laudatur accepit. **A**udiant qd pdicatori p
salomonem dicitur. Bibe aquam de cisterna tua. et fluen-
ta putei tui. **D**irruentur fontes tui foras. et in plateis
aguas diuide. habeto eas solus. nec sint alieni parti-
pes tui. Aquam quippe pdicator de cisterna sua bi-
bet. cum ad cor suum rediens prius audit ipse qd dicit.
Biber fluenta sui putei. si sui irrigacione in fundi-
tur uerbi. Vbi bene sub iungitur. Dirruentur fon-
tes tui foras. et in plateis aquas diuide. **R**ectum
quippe est ut ipse prius bibat. et tunc predicando
aliis in fluat. fontes namq; foras dirruare est.

exterioris alius uim p̄dicationis in funde. **I**n plateis
 aut̄ aquas diuiderē est. in magna auditorū amplitudi
 ne. iuxta unius cuiq; qualitatem diuina eloquia dis
 pensare. Et quia plerumq; inanis gl̄e appetitus subri
 pit. dum sermo dñi ad multorū noticiā currit. Postqm̄
 dictū est in plateis aquas diuiderē. rēte subiungitur.
Habero eas solus. nec sint alieni participes tui. Ali
 enos quippe malignos sp̄s uocat. de quibus p̄ prophā;
 temptati hominis uoce dicit. **A**lienī insurrexerūt
 in me. et fortes quesierūt animā meā. **A**it ergo. **A**quas
 in plateis diuide. et tamē solus habe. **N**ec si apte
 dicat. **S**ic uetesse est ut p̄dicationi exterius seruias.
 quaten̄ p̄elationē te in mundis sp̄itib; nō cōiun
 gas. ne in diuini uerbi ministerio hostes tuos ad te
 participes admittas. **A**quas ergo in plateis diui
 dimus. et tamē soli possidemus. quando exterius late
 predicationē fundimus. et tamē p̄eam humanas lau
 des assequi minime ambiamus.

Aliter ammonendi sūt qui cū predicare digne
 ualeant. p̄ nimia humilitate formidāt. **A**dq;
 aliter ammonendi sūt quos a predicatione in p̄feto
 uel etas prohibet. et tamē p̄reipitatio in pellit.
Ammoneudi sūt namq; qui cū predicare utilit̄ pos
 sunt. imodata tamē humilitate refugiūt. ut ex mi
 nori cōsideratione colligāt. quantū in maiorib; reb;

[#]
auctores

de linquāt. Si enim indigentibus proximis ipsi quas haberent pecunias abscondent. ad uitores procul dubio calamitatis extitissent. **¶** Quo igitur reatu cōstringantur aspiciant. qui dum peccantibus fratribus uerbum predicationis subtrahunt. morientibus mentibus uite remedia abscondunt. Unde et bene quidam sapiens dicit. Sapientia abscondita et thesaurus in uisus. que utilitas in utroque. **¶** Si populos famis attereret. et occulta ipsi frumenta seruari. auctores procul dubio mortis existerent. Quia itaque peccandi sunt pena considerent. qui cum fame uerbi anime peccant. ipsi panem precepte gratie non ministrant. Unde bene psalomonē dicitur. Qui abscondit frumenta. maledicetur in populis. **¶** Frumenta quippe abscondere est. predicationis sancte apud se uerba retinere. In populis autem talis quisque maledicetur. quia in solius culpa silentii. pro multorum quos corrigere potuit pena dampnat. Si medicinalis artis minime ignari sectandum uuln' cernerent. et tamen secare recusarent. profecto peccatum fraternae mortis ex solo torpore committerent. Quanta ergo culpa in uoluantur aspiciant. qui dum cognoscant uulnera mentium. curare ea negligunt sectione uerborum. Unde et bene per prophetam dicitur. Maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine. **¶** Gladium quippe a sanguine prohibere est. predicationis uerbum a carnalis uite interfessione retinere. De quo rursus

gladio dicitur. Et gladius meus deuorabit carnes.

Hu itaq; cum apud se sermonē predicationis occultant. diuinas contra se sententias terribiliter audiant. quatenus ab eorū cordib; timorē. dñi expellat timor. Audiant qđ talentum qui erogare noluit. cum sententia dāpnationis amisit. Audiant qđ paulus eo se a proximorū mūdum sanguine credidit. quo ferendis eorū uiciis non peperit dicens. Contestor uos hodierna die. quia mundus sum a sanguine omnium. non enī subterfugi. quo min⁹ annūciarem omne cōsiliū dei uobis. Audiant qđ uoce ewāgelica iohannes ammonet. cū dicat. Qui audit dicat ueni. ut nimirū tu se uox in terra in sinuat. illuc etiam clamādo alios quo ip̄e rapit̄ nābat. ne clausas fores etiam uocatus inueniat. si uocanti uacius adpropinquat. **A**udiant qđ ysaias qui a uerbi ministerio tacuit. illustratus supno lumine magna uoce penitencie se ip̄e reprehendit dicens. Ve michi quia taciui. Audiant qđ psalomonē in illam predicationis scienciam multiplicari pmittitur. qui in hoc qđ iam obtinuit torporis uicio non tenetur. ait namq;. Anima que benedicit benedictur et in pinguat. et qui in ebriat ip̄e quoq; in ebriabitur. **Q**ui enī exterius p̄dicando benedicit. in terrioris argumēti pinguedinē recipit. et

de diuino eloquio auditor mentem debriare non
non desinit. ^potum multiplicare muneris debriatus
ex crescit. **A**udiant quod dauid hoc deo in munere ob-
tulit. quod predicationis gratiam quam accepit non abscon-
dit dicens. Ecce labia mea non prohibeo. dñe tu cogno-
uisti. Iusticiam tuam non abscondi in corde meo. uerita-
tem tuam et salutare tuum dixi. Audiant quod sponsi collo-
quio ad sponsam dicitur. Que habitas in ortis amici au-
sculta. fac me audire uocem tuam. Ecclesia quippe in or-
tis habitat. que ad uiriditatem ultimam ex culta. in tima
plantaria uirtutum seruat. Cuius uocem amicos auscul-
tare est. electos quosque uerbum predicationis illius desi-
derare. Quam uidelicet uocem sponsus audire desiderat.
quia ad predicationem eius pro electorum suorum animas anhelat.
Audiant quod moyses cum uascentem deum populo
terneret. et assumi ad ulciscendum gladios iuberet. illos
aperte dei denuntiavit ex ulcere. qui delinquentes cum
scelerata in cunctanter ferirent dicens. Siquis est dñi iun-
gatur michi. et ponat uir gladium sup femur suum.
ite et redite de porta usque ad portam per medium castrorum.
et occidat unusquisque fratrem suum. et amicum et proximum
suum. Gladium quippe sup femur ponere est. predicationis
studium uoluptatibus carnis ante ferre. ut cum sanc-
ta quis studet dicere. tunc necesse est illicitas suggestiones
edomare. **D**e porta uero usque ad portam ire est. au-

no usq; ad uitium p quod ad mentem mors in greditur
 in crepando discurrere. **P**er medium uero castitæ transi
 re est. tanta equalitate in trā scām etclām uiuere. ut qui
 delinquentium culpas redarguit. in nullius se ~~hæ~~ debe
 at fauore declinare. Unde et recte sub iungitur. **O**cidat
 uir fratrem suum et amicum suū et proximū. **F**ratrem salu
 tet et amicum et proximū interficiat. qui cum punienda in
 uenit. ab increpationis gladio nec eis quos p cognationē
 diligit parit. Si ergo ille dei dicitur. qui ad ferienda uicia
 zelo diuini amoris excitatur. profecto esse se dei denegat.
 qui in quantum sufficit increpare uitā carnaliū non retu
 sat. **C**at contra ammonendi sūt quos apud itationis of
 ficio uel in pfectio uel etas prohibet. et tamē precipitatio
 in pellit. ne dum tantū sibi onus officii p̄cipitatione ar
 rogant. uitam sibi subsequētis meliorationis absidant.
 et cum arripuūt in tempestiue qd non ualent. pdant
 etiam qd in plere quandoq; tempestiue potuissent. adq;
 scientiam quia in congrue tonantur ostendere. iuste os
 tendantur amisisse. **A**mmoneūdi sūt ut considerent. q̄a
 pulli auum si ante pennarū perfectionē uolare appe
 tunt. unde uē in alta app̄ cupiūt. inde in ima mergun
 tur. **A**mmoneūdi sūt ut considerēt. qd structuris recent
 bus nec dum solidatis. si lignorū pondus supponitur.
 non habitaculū sed ruina fabricatur. **A**mmoneūdi sūt
 ut cōsiderent. si conceptas soboles femine si priusq;

plene forment^o proferunt. nequaquam tumultos replent. Hic
 est enim quod ipsa ueritas que repente quos uellet ro-
 borare potuisset. ut exemplum se sequentibus daret. ne in-
 pfecti predicare presumere. postquam plene discipulos de uir-
 tute predicationis instruxit. illico ad iunxit. Vos autem
 sedete in ciuitate. quo ad usque in diuini uirtute ex alto
In ciuitate quippe cōsedemus. si in terra mentium uir-
 nos claustra constringim⁹. ne loquendo ex terius euagemus.
 ut cum uirtute diuina pfecte in diuinur. nūc quasi ano-
 bis mensuris foras etiam alios instruere ex eamus. Hic
 p quendam sapientem dicit. Adolestens loquere uix i tau-
 sa tua. et si tibi in terrogatus fueris. habeat incium re-
 sponsio tua. Hinc est qd idem redeptor noster cū in celis
 sit conditor. et ostensionis sue potencia semp doctore ange-
 loz. ante triennale temp⁹ in terra magister fieri noluit ho-
 minū. uidelicet pcipuatis uim saluberrimi timoris in-
 funderet. cū ipse etiam qui labi non posset. pfecte uite
 gram non n̄ pfecta etate pdicaret. **S**criptū namq; est.
 Cum factus esset annoz duodecim. remansit puer ihc in
 ierusalem. De quo apcius requisito paulo post subdit.
In uenerūt illū in templo sedentē in medio doctoz. audi-
 entem illos et in terrogantē. Vigilanti itaq; cōsidatione
 pensandū est. qd cū ihc annoz duodecim dicit in medio doc-
 toz sedens. non docens sed interrogas inuenit. Quo exem-
 plo saluet ostendit. ne in firmis docere quis audeat.

si ille puer doceri in tertogando uoluit. qui p̄ diuinitatis potentia uerbu sciencie ip̄e suis doctoribus ministravit.

Cum uero p̄ paulu discipulo dicit. p̄cepte her et docte. nemo a dolescā tuā stēpnat. Sciendum nobis est. q̄a in sacro eloquio aliquando adolescā iuuentus uocatur. quod cicus ostenditur. si salomonis ad mediu uerba p̄ferant. qui ait. **V**etate iuuenis in adolefcentia tua. Si enim unū esse unaq; non disterneret. quem monebat in adolefcentia iuuenem non uocaret.

Aliter ammonendi sūt qui in hoc quod temporaliter appetunt p̄sperantur. adq; aliter qui ea quidem que mūdi sunt cōcupiscūt. sed tamē ad uersitatis labore fatigantur. Ammonendi sūt namq; qui in hoc qd temporaliter appetūt p̄sperantur. ne cum cuncta ad uotum suppetūt. dantem querere negligant. si in his que dantur animū figant. ne peregrinationē propatā diligant. ne subsidia itineris in obstacula p̄uentionis uertant. ne nocturno lune lumine delectari. claritatem solis uidere fugiant. **A**mmoneudi itaq; sunt ut queq; in hoc mundo consequunt. calamitatis solacia nō aut p̄mia retribucionis credant. sed contra fauores mundi mentem erigant. ne eis ex tota cordis dilectione sub umbat. Quisquis enī prosperitatē qua utitur apud iudiciū cordis melioris uite amore non reprimat. fauorem uite transeuntis ī mortis p̄petue

occasione uerit. **H**inc est enim qd sub idumeoꝝ specie
qui uincendos se prosperitate sua reliquerant. in huius
mundi successione letantes in crepant^{ur} cū dicitur. **De**
derunt terram meā sibi in hereditatē. cum gaudio et co
to crede et ex animo. Quibz uerbis ppendit^{ur} qd nō solū
quia gaudeant. sed qd toto corde et ex animo gaudeat
diligentia reprehensione feriant^{ur}. **H**inc salomon ait.
Auersio paruuloꝝ in terfiet eos. et pspitas stultoꝝ per
det illos. **H**inc paulus ammonet dicens. Qui emunt
tanquā non possidentes. et qui utunt^{ur} hoc mūdo tan
quā non utantur. ut uidelicet sic nobis que sub pe
tunt ex terius seruiant. quaten^{us} delectationis studio
animū non inflectant. ne luctū nobis in terne pe
grinationis tempent. ea que in exilio positis subsidi
um p̄bent. et quasi felices nos in transitorijs gaudea
mus. qui ab eternis nos in terim miseros terminis.
Hinc nāq; est qd electoꝝ uoce dicit ecclā. **D**eua eius
sub capite meo. et dextera eius amplexabitur me.
Sinistram dei prosperitatē uidelicet uite presentis q̄
sub capite posu^{it}. qm̄ intentione summi amoris pre
mit. Dextera uero dei eam amplectitur. quia sub
eterna eius beatitudine tota deuotione continetur.
Hinc rursus psalomone dicitur. Longitudo dierū
ī dextera eius. in sinistra u^{ero} illius diuicie et glā. **Q**
uicie itaq; et glā qualiter sint habenda docuit. que po

sita in sinistra memorauit. Hinc psalmista ait. Saluum
 me fac dextera tua. Neq; enim ait manu dextera. ut ui
 delicer cum dextera diceret. quia eternam salutem quere
 ret in dextera. Hinc rursum scriptum est. Dextera mannis tua
 confregit inimicos. **H**olites enim dei et in sinistra ei' profici
 unt. et dextera franguntur. quia plerumq; prauos uita presens
 eleuat. sed ad uentis eterne beatitudinis dampnat. **A**mmone
 di sunt qui in hoc mundo prosperant. ut sollerter conside
 rent. qd' presentis uite prosperitas aliquando idcirco datur.
 ut ad meliorem uitam prouocet. aliquando uero ut in eter
 num plenius dampnet. Hinc est enim qd' plebi israhelitice cha
 naan terra promittitur. ut quandoq; ad eterna speranda
 prouocetur. Neq; enim rudis ille populus promissionibus dei
 in longinquum crederet. si non a promissore suo etiam
 auicino ~~fra~~ aliquid precepisset. **U**t ergo ad eternorum fide
 certius roboretur. nequaquam solummodo spe ad res. sed rebus
 quoq; ad spem trahitur. **Q**d' liquido psalmista testatur
 dicens. Dedit eis regiones gentium. et labores populorum
 possederunt. ut custodiant iustificationes eius. et legem
 eius requirant. Sed cum largientem dum humana meris
 responsione boni operis non sequitur. unde uirtuta pie
 creditur. iustius inde dampnatur. Hinc enim per psalmista
 rursum dicitur. Perietisti eos dum alleuarentur. **Q**uia ui
 delicer reprobi cum recta opera diuinis muneribus non
 rependunt. cum toto se hic deserunt. et affluentibus prospera

tibus dimittunt. et unde exterius proficiunt. inde ab
 intimis cadunt. **H**inc est quod in inferno cruciatus diui
 ti dicitur. **R**ecepisti bona in uita tua. **I**dcirco enim bona
 hic recepit et malus. ut mala illis recuperet. qui hic
 fuerit nec per bona conuersus. **A**t contra ammonendi sunt
 qui ea quidem que mundi sunt concupiscunt. sed tamen
 ad uersitatis labore fangantur. ut sollicita consideratione
 ppendant. creator dispositoreque cunctorum quanta super eos
 gratia uigilat. quos in sua desideria non relaxat. Ergo
 quippe quem medicus desperat. concedit ut cuncta que
 concupiscit accipiat. nam qui sanari posse creditur.
 amuls que appetit prohibetur. **E**t pueris nummos
 subtrahimus. quibus tota simul patrimonia heredibus re
 seruamus. **H**inc ergo de spe eterne hereditatis gau
 dium sumant. quos ad uersitatis uite temporalis humili
 at. quia nisi saluandos in presentium cerneret. erudiendo
 sub discipline regimine diuina dispensatio non refrena
 ret. **A**mmoneudi sunt itaque qui in his que tempora
 liter concupiscunt. ad uersitatis labore fangantur. ut sol
 lite considerent. quod plerumque etiam iustos cum tempora
 lis potentia substulit. uelud in laqueum culpa comp
 hendit. **N**am sicut in priori huius uoluminis parte
 iam diximus. dauid deo amabilis rectior fuit in serui
 cio. quam cum puenit ad regnum. **S**eruus namque amo
 re iusticie deprehensum ad uersarium ferire timuit.

Rex autē factus. p̄suasione luxurie deuotū militem etiā
 sub studio fraudis extinxit. **Q**uis ergo opes. quis po-
 testatem. quis gl̄am querat innoxie. si et illi extiterit
 noxi. que hec habuerit non quesita. **Q**uis inter hec
 sine magni discriminis labore saluabitur. si ille in his
 culpa in reueniente turbatus est. qui ad hec fuerat do-
 eligente p̄paratus. **A**mmouendi sūt ut considerēt. quod
 salomon qui post tantam sapiām usq; ad ydolatriam
 cecidisse de scribitur. nichil in hoc mundo prius quam
 caderet ad uersitatis habuisse memoratur. Sed conces-
 sa sapiā funditus cor deseruit. quod nulla uel minima
 tribulacionis disciplina custodiuit.

Aliter ammouendi sūt conuugati. adq; aliter con-
 uugu nexib; liberi. **A**mmouendi uāq; sunt con-
 uugis obligati ut cum uassim que sunt alterius co-
 gitant. sic eoz quisq; placeat studeat coniugi ut non dis-
 pliceat conditori. sic ea que hui' mundi sunt agant.
 ut tamen appetere que dei sunt non obmittant. sic de
 bonis presentib; gaudeant. ut tamē intentione sollici-
 ta mala eterna p̄timeant. sic de malis temporalibus
 lugeant ut tamē consolatione in terra. spem in bonis
 p̄sentib; figant. quaten' dum in transitu conuolant
 esse qd' agunt. in mansione sciēt qd' appetunt. nec ma-
 la mūdi cor cōfringāt cum spes bonoz celestium robo-
 rat. **C**auent etiam coniugati ne eos bona p̄sentis ui-

re decipiant. cum suspecta subsequens mala consistant.

Itaque animus christianorum coniugum et in firmis est et fidelis. qui et plene cuncta temporalia despice non ualet. et tamen eternis se coniungere desiderium ualet. et quoniam in delectatione carnis interim iaceat. tamen supne spei refectioe conualestat. et si habet que mundi sunt in usu itineris. speret que dei sunt in fructu peruenitionis. Hec totum se ad hoc quod agit conferat. ne ab eo quod robuste sperare debuit funditus cadat. Quod bene ac breuiter paulus exprimit dicens. Qui habent uxores tanquam non habentes sint. et qui flent tanquam non flentes. et qui gaudent tanquam non gaudentes. Uxorem quippe quasi non habendo habet. qui sic per illam carnali consolatione utitur. ut tamen nunquam ad praua opera melioris intencionis rectitudine eius amor flectatur.

Uxorem quasi non habendo habet. qui transitoria esse cuncta conspiciens. curam carnis ex necessitate tolerat. sed eterna gaudia spiritus ex desiderio expectat. Non flendo autem flere est. sic ex teriora aduersa plangere. ut tamen nouerit eterne spei consolatione gaudere.

Et rursum non gaudento gaudere est. sic de infimis animam attollere. ut tamen nunquam desinat summa formidare. Vbi ^{aperte} paulo post subdidit. Preterit enim figura huius mundi. **N**ec si aperte diceret. Nolite constanter mundum diligere. quando et ipse non po-

test quem diligitis stare. In cassum cor quasi manentes
 fugitis. dum fugit ipse quem amatis. **A**mmone[n]di su[n]t
 coniuges. ut ea in quibus sibi aliquando displicent et pacien-
 tes in vicem tolerant. et exortantes in vicem soluent. Scrip-
 tum namque est. In vicem onera vestra portate. et sic ad imple-
 bitis legem christi. Lex quippe christi caritas est. quia ex illa
 nobis et largiter sua bona contulit. et equanimiter ma-
 la vestra portavit. Tunc ergo legem christi imitando implemus.
 quando et vestra bona benigne conferimus. et vestra mala pie
 sustinemus. Ammonendi quoque sunt ut eorum quisque non
 tam que ab altero tolerat. quam que ab ipso tollerantur
 attendat. Si enim sua que portantur considerat. ea que
 ab altero sustinet leuius portat. **A**mmone[n]di sunt con-
 iuges ut suscipiende proles se meminerint causa conuic-
 tos. et cum in moderata admixtione seruientes. pro-
 pagationis articulum iustum transferunt uoluptatis.
Perpendant quod licet extra non exeunt. in ipso tamen
 coniugio coniugu transcendunt. Vnde necesse est ut ex cre- ^{iura}
 bris orationibus deleant. quod pulchram copule speciem
 admixtis uoluptatibus sedant. Hinc est enim quod peritus
 medicine celestis apostolus. non tam sanis instituit.
 quam in firmis medicamenta monstravit dicens. De qui-
 bus scripsistis in. bonum est homini mulierem non tan-
 gere. propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem
 habeat. et una queque uirum suum. **Q**ui enim fornicationis

metum p̄misit. p̄e p̄o fecto non stantibz p̄ceptū conu-
lit. set ne fortasse in terram ruerent delictū cadentibz of-
tendit. Vnde adhuc in firmantibz subdit. Vrozi uir de-
bitū reddat. similiter aut̄ et uxor uiro. Quibz dū in magna
honestate cōiugale aliquid deuoluntate largiret̄ ad di-
dit. Hoc aut̄ dico sc̄dm indulgentiam. nō sc̄dm imperiū

Culpa quippe esse in nuntur quod in dulgeri phi-
betur. Set que tanto cū relaxatur. quanto non p̄hac
illicitū q̄d agitur. set hoc q̄d est licitū sub moderamine
non tenetur. Quod bene loth in semetip̄o ex p̄mit. qui
ardentē fugit sodomā. set tamē segor in uenies. nequa-
quā mox montana conscendit. Ardentem quippe sodomam
fugere est. illicita carnis incendia declinare. Altitudo ue-
ro montium est mundicia continentū. uel certe quasi imō-
te sunt qui etiā carnali copule in herent. set tamē ex nā
suscipiente prolis ad mixtionē debitam nulla carnis uo-
luptate soluant̄. **I**n monte quippe stare est. fructum
ppagationis in carne non querere. In mōte quippe sta-
re est. carni carnaliter non ad herere. Sed quia multi
sūt qui scelera quidem carnis deserant. nec tamē in cōiu-
gio positi. usu solūmodo debita debita uita conseruent̄.
Exit̄ quidē loth sodomā. sed tamē mox ad mōtana non
p̄uenit. quia iam dāpnabilis uita relinquit̄. sed ad huc
celtudo cōiugalis continentie subtiliter non tenetur.
Est enī in medio segor ciuitas que fugientē saluet

in firmū. quia uidelicet cum sibi p̄ in continentia miscen-
 tur conuuges. et lapsus scelerū fugiunt. et tam uenia sal-
 uantur. **Q**uali paruum quippe ciuitatē inueniunt.
 in qua ab ignibz defendantur. quia cōiugalis hęc uita
 non quidem in uirtutibz mira est. sed tamen a supplicis se-
 cūa. **V**nde aut̄ isdem loth ad angelū dicit. est ciuitas hic
 iuxta ad quā possum fugere parua et saluabor in ea. Num-
 quid non modica est. et uiuet anima mea in ea. **I**uxta igit̄
 dicitur et tamē ad salutem tota phibetur. quia cōiugalis ui-
 ta nec amundo longe diuisa est. nec tamē a gaudio salutis
 aliena. sed tunc in actione hac uitam suam cōiuges quasi in
 parua ciuitate custodiunt. quando pro se assiduis deprecātibz
 int̄cedunt. **V**nde et recte p̄ anḡlū ad eundem loth dicit̄
 tur. Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas. ut non subuertā
 urbem pro qua locutus es. quia uidelicet cum deo de-
 precatio funditur. nequaquā talis cōiugū uita dampna-
 tur. **D**e qua deprecātionē quoq; paulus ad moner dicit̄
Nolite fraudare inuicem. nisi forte ex consensu ad tem-
 pus. ut uacētis orationi. **C**at̄ contra ammonendi sūt
 qui ligati cōiugis non sūt. ut preceptis celestibz eo-
 rectius seruiant. quo eos ad curas mundi nequaquā iu-
 gum copule carnalis inclināt. ut quos onus licitum
 cōiugū non grauat. nequaquā pondus illicitum ter-
 rene sollicitudinis p̄mat. sed tanto eos paratiores
 dies ultimū quanto expeditiores inueniāt. ne quo

meliora agere uacantes possunt. sed tamen negligunt. eo sup-
plicia deteriora mereantur. **A**udiant quod paulus cum
quosdam ad celibatus gratiam institueret. non coniugium spre-
uit. sed curas mundi nascentis ex coniugio repulit dicens.

Hoc ad utilitatem uestram dico. non ut laqueum uobis in-
iciam. sed ad id quod honestum est prouocem. et quod facilita-
tem prebeat sine in pedimento domino obsequiendi. Ex con-
iugis quippe terrene sollicitudines prodeant. et ideo
magister gentium auditores suos ad meliora persuasit.
ne sollicitudine terrena ligarentur. Quem igitur celibem cu-
ratum secularium in pedimentum perpedi. et coniugio se
nequaquam subdidit. et tamen coniugium uicta non euasit.

Ammouendi sunt celibes. ne sine damnationis iudi-
cio mulceri se feminis uacantibus putent. Cum enim paulus
fornicationis uicium tot criminibus exetandis inseruit.
cuius sit reatus inditauit dicens. Neque fornicatores. neque
ydolis seruientes. neque ad uulteri. neque molles. neque masculos
ocubitores. neque fures. neque auari. neque ebrioli. neque maledi-
ci. neque rapaces regnum dei possidebunt. Et rursum. Fornica-
tores autem et ad uulteros iudicabitur. **A**mmouendi sunt
itaque ut si temptationum pro cellas cum difficultate
salutis tolerant. coniugium portam petant. Sic quippe
scriptum est. Melius est nubere quam uri. Sine scilicet culpa
salicet ad coniugium ueniunt. si tamen nec dum melio-
ra deuouerunt. Nam quisquis bonum manus subire

proposuit. bonū minus qđ haurit illicitum fecit. Scriptū
 quippe est. Nemo mittens manū suam sup altarium. et re-
 spiciens retro. aptus est regno celoz. Qui igitur fortiori stu-
 dio intendere. retro respice dicitur. relictis bonis am-
 plioribz ad minima re torquetur.

Aliter ammonendi sūt peccatoz carnis consui. adq;
 aliter ignari. Ammonēdi sūt namq; peccata car-
 nis ex pti. ut mare saltim post naufragia metuant. et
 pdicionis sue discrimina uel cognita p horrestant. ne q-
 pie post ppetiata mala sunt. hec improbe repetendo mo-
 riantur. Vnde peccanti anime numq; a peccato desi-
 nenti dicitur. Fronis mulieris meretricis facta est tibi.
 noluisse erubescere. Ammonēdi itaq; sunt ut studeant. qua-
 tenus si accepta nature bona in regia seruare nolue-
 runt. saltim sassa resartiant. Quibz nimirū necesse ē
 ut ppendant. in tam magno fidelium numero qm mul-
 ti et se illibatos custodiant. et alios ab errore cōuertat

Quid igitur illi dicitur sunt. si aliis in itegritate
 stantibz. ipi nec post dampna respiciunt et resipiscunt.

Quid dicitur sūt si cum multi et alios secum ad reg-
 nū deferunt. hū ex spectante dño nec semetipos redu-
 cunt. Ammonēdi sūt ut preterita admissa consident.
 et in minentia deuitent. **V**nde sub iudee specie
 p propham dñs. corruptis in hoc mundo mentibus
 transfactas culpas ad memoriam reuocat. quatenus

pollui in futuris erubescant dicens. Fornicate sunt in egypto in adolescentia sua. Fornicate sunt. ibi subacta sunt ubera earum. et fracte sunt mamme pubertatis earum.

In egypto quippe ubera subiguntur. cum turpi huius mundi desiderio humane mentis uoluntas subuertitur. In egypto pubertatis mamme franguntur. quando naturales sensus adhuc in semetipsis integri. pulsantis concupiscentie corruptione uiciantur. Ammonendi sunt peccata carnis. Experti ut uigilanti cura conspiciant. post delicta nobis deus ad se redeuntibus quanta beniuolentia sinu sue pietatis expandat. cum per prophetam dicit. Si dimiserit uir uxorem suam. et illa rediens duxerit uirum alium. numquid reuertetur ad eam ultra. Numquid non polluta et contaminata erit mulier illa. Tu autem fornicata es cum amatoribus multis. tamen reuertere ad me dicit dominus. **E**cce de fornicante et relicta muliere argumentum iusticie proponit. et tamen nobis post lapsum redeuntibus non iusticia sed pietas exhibetur. ut hinc utique colligamus. si nobis delinquentibus tanta pietate partitur. a nobis nec post delictum redeuntibus quanta in probitate peccatur. aut que ab illo erit super in probos uenia. qui non cessat uocare post culpam. Que nimirum bene per prophetam post delictum misericordia uocatione exprimitur. cum auerso homini dicitur. Et erunt oculi tui in

dentes p̄ceptorem tuum. et aures tue audient uerbu
 post tergum monentis. **H**umanu quippe genus
 dñs in faciem monuit. quando in paradiso condito homi
 ni adq; in libero arbitrio stanti quid ue non facere debe ^{quid face}
 ret in dixit. sed homo in dei faciem terga dedit. tum supbi
 ens eius ulla contēpsit. Nec tamē supbientē deus deseru
 it. qui ad reuocandū hominē legem dedit. et ex oetantes
 angelos misit. et in carne nr̄e mortalitatis apparuit.
Ergo post tergum stans nos ammonuit. qui ad recupa
 tionē nos gr̄e etiam contēptus uocauit. Quod igitur ge
 neralit̄ simul potuit dici de cunctis. hoc necesse est speci
 aliter sentiri de singulis. Quasi enī coram positus deo
 quisq; uerba uoluntatis ammonicionis eius p̄cipit. n̄
 priusquā peccata p̄petret uoluntatis eius p̄cepta cog
 noscat. **A**d huc enī ante faciem eius stare est. nec dum
 eum peccando contēpnerē. cum uero derelicto bono in
 nocencie iniquitatem eligens appetit. terga iam in ei
 faciem mittit. **S**ed ette ad huc et post tergum deus sub
 sequēs monet. qui etiam post culpam ad se redire per
 suasit. Auersum enī reuocat. cōmissa non respicit. et
 reuertenti sinū misericordie ex p̄audit et pietatis. **V**o
 tem ergo post tergum monentis audim⁹. si ad inuitam
 tem dñm saltim post peccata reuertimur. **D**ebemus
 igitur pietatem uocantē n̄is erubescere. si iustitiam
 nolumus formidare. quā tanto grauiora ī p̄obitate

contempnitur. quanto et contemptus ad huc uocare nō
dedignatur. **¶** At contra amonendi peccata carnis ig
norantes. ut tanto sollicitius precipitem ruinam metu
ant. quanto alacris stant. Ammonendi sūt ut nouerint
quia quo magis loco prominenti consistūt. eo crebri
oribus sagittis insidiatoris impetuntur. quia tanto ar
dentius solet erigi. quanto se robustius conspiciat uinci.
tantoq; in tollerabilius de dignari uinci. quanto con
tra se uidet p̄ integra in firma carnis castia pugnari.
¶ Ammonendi sūt ut incessanter premia suscipiant. et
libenter procul dubio temptationū quas tollerant la
bores calcant. Si enī attendatur felicitas que sine tran
situ attingitur. leue sit qđ transeundo laboratur. **¶** Au
diant qđ p̄ propham dicitur. Hec dicit dñs eunuchis.
qui custodiunt sabbata mea. et elegerint que uolui.
et tenuerint fedus meum. dabo eis in domo mea et in
muris meis locum. et nom̄ melius a filiis et filiabus.
¶ Eunuchi quippe sūt. qui cū pressis montib; carnis. af
fectum in se prauis operis absidunt. Quom̄ autē apud
patrem locū habeant ostenditur. qui in domo patris
uidelicet eterna mansione etiam p̄ferunt filijs. Audi
ant qđ p̄ iobānem dicit. Hi sunt qui cum mulierib;
non sūt conquinati. uirgines enī sunt. hi secuntur
agnū quotūq; ierit. et qđ cantant tantum qđ nemo
possit dicere. nisi illa centū quadraginta quatuor mi

lia **S**ingulariter quippe canticum agno cantare est. cum
 eo in perpetuum precunctis fidelibus etiam de carnis in
 corruptione gaudere. quod tamen electi ceteri canticum au
 dire possunt. licet dicere nequeant. quia per caritatem
 quidem in illorum celsitudine leti sunt. quibus ad eorum pre
 mia non assurgant. Audiant peccatorum carnis ignari quod
 per se metipsum de hac integritate veritas dicat. Non
 omnes capiunt uerbum hoc. quod ideo in notum sum
 mum esse quod de negauit omnibus. et dum predicat quia
 difficile capitur. audientibus in notum ceptum cum qua
 cautela teneatur. **A**mmonebuntur itaque sunt peccata car
 nis ignorantes ut et preminere uirginitatem coniugis
 sciant. et tamen se super coniuges non ex tollant. quare
 nus dum et uirginitatem preferunt et se post ponunt.
 et illud non deserant quod esse melius estimant. et se custo
 diant quos in aniter non exaltent. Ammonendi sunt
 ut considerent. quod plerumque actione secularium. uita con
 funditur secularium continentium. dum et illi uita habi
 tum assumunt opa. et illi iuxta ordinem proprium non
 ex nitant corda. Unde et bene per prophetam dicitur. Cru
 besce & sidon aut mare. **Q**uasi enim puotem maris ad
 ueretundiam sydon ad ducitur. quando per comparationem
 uite secularium adque in hoc mundo fluctuantium. eius qui
 minutus et quasi stabilis cernit uita reprobatum. :.
Sepe enim non nulli ad dum post carnis peccata rede

uirtutes. tanto se ardentius in bonis operibus exhibent.
quanto dampnabiliores se de malis uident. Et sepe
quidam in carnis iniquitate perdurantes. tum minus
se respiciunt habere quod de flectant. plene sibi sufficere
uite sue innocentiam putant. adque ad feruorem spiritus
nullis se ardoris stimulis inflammant. Et fit plerumque
deo gratiore amorem ardens uita post culpam. quam secu-
ritate torpens in innocentia. Unde et uoce iudicis dicitur.
Remittentur ei peccata multa. quia dilexit multum.
Et gaudium erit in celo super unum penitentem. quam
super nonaginta nouem iustos. quibus non est opus pe-
nitentia. Quod citius ex ipso usu colligimus. si mentis
iudicia pensemus. Plus namque terram diligimus. que
post spinas ex arata fructus uberes producat. quam que
nullas spinas habuit. set tamen ex culta sterilem segetem
gignit. Ammonendi sunt peccata carnis ignorant-
es. ne superioribus in ordinis celsitudine se ceteris pre-
ferant. cum ab inferioribus quantum se melius agant.
In examine namque recti iudicis mutantur merita ordi-
num qualitas actionum. Quis enim considerans ipis-
simum ymaginibus nesciat. quod in natura gemma-
rum carunculus prefertur iacincto. set tamen ceru-
lei coloris iacinctibus prefertur pallenti carunculo. quia
et illi quod ordo nature subtrahit. species decoris adiu-
get. et hunc quoniam naturalis ordo preuulerit coloris qualitas

sedat. Sic ergo in humano genere. et quidam in meli-
ori ordine deteriores sunt. et quidam in deteriori meliores.
quia et illi sortem extremi habitus bene uiuendo transce-
dunt. et illi superioris loca meritū moribus n̄ exequendo diminu-

Alter ammonendi sūt qui peccata deplorāt. ut
operum. adq; aliter qui cogitationū. Ammonendi
quippe sunt qui peccata operum deplorant ut cōsumma-
ta mala. pfectā diluant lamentā. ne plus astringant
in debito p peccati operis. et minus soluant in fletibus
satisfactionis. Scriptū quippe est. potū dedit nobis in
lacrimis. et ī mensura. Ut uidelicet unius cuiusq; mēs
tantum penitendo cōpunctionis sue bibat lacrimas.
quantū se adeo meminit uisū p culpas. Ammonendi
sunt ut incessanter admissā ante oculos reducāt. adq;
uidendo agant. ut a districto iudice uideri non debeant.

Vnde dauid tum peteret dicens. Auerte oculos tuos a
peccatis meis. paulo superius in tulit. delictū meum cōtra
me est semp. Ac si diceret. Peccatū meum ne despicias
postulo. quia hoc respice ipse non cesso. Vnde et p ppha;
dñs dicit. Et peccatorū tuorū memor non ero. tu autem
memor esto.

Ammouendi sunt ut singula queq; a-
missā consideret. et dum p unū quodq; erroris sui in qui-
nationē deflent. simul se ac totos lacrimis mundet.
Vnde bene p ieremiam dicitur. cum iudee singula de-
licta pensarentur. Diuisiones aquarū de fluxit ocul⁹

mens. Diuisas quippe ex oculis aquas deducim⁹. quan-
do peccatis singulis dispartitas lacrimas dam⁹. Neque
enim uno edo eodemq; tempe eque mens de omnibus
doler. set dum nunc hui⁹. nunc illius culpe memoria
acrius tangitur. simul de omnibus singulis comota p^o
gatur. **A**mmouendi sunt ut de misericordia quam
postulant psumant. ne in moderate afflictionis in-
tercant. Neque enim pie dñs ante delinquentium oca-
los flenda peccata opponeret. si p se metipm ea distit-
te ferre uoluisset. Constat enim qd a suo iudicio absco-
dere uoluit. quos miserando pueniens sibi metipis
iudices fecit. Hinc enim scriptum est. Preueniam⁹ faciem
eius in confessione. Hinc ppaulu dicit. Si uos metipos
diuiditarem⁹. non unq; iudicarem⁹. **R**ursum amo-
nendi sunt ut sic de spe fiduciam habeant. nec tamen
in cauta securitate copestant. Plerumq; enim hostis
callidus mentem qm peccato subplantat. cum de rui-
na sua afflictam repperit. securitatis pestifere sedu-
it blanditiis. Quod figurate exprimitur. cu fac-
tum dñe memoratur. Scriptum quippe est. Egres-
sa est dina ut uideret mulieres regionis illius. qm
cum uidisset sichei filius emor euei princeps ter-
re illius. ad amauit eam et rapuit ac dormiuit
cum illa. in opprimens uirginem. et coglutinata est
anima eius cum ea. tristemq; blanditiis delinuit.

Dina quippe ut mulieres uideat ex tranee regio-
 nis egreditur. quando unaqueque mens sua studia
 negligens. actiones alienas cuius. extra habitum adque
 extra ordinem proprium uagatur. Quam sithem
 princeps terre opprimit. quia uidelicet in uentam in-
 turis exterioribus dyabolus corrumpit. et ad glutinata
 est anima eius cum ea. quia unitam sibi piniquitatem
 respicit. et quia cum mens a culpa respicit. additur.
 adque admissam flere conatur. Corruptor autem spei ac
 securitatis uacuas ante oculos reuocat. quatenus uti-
 litatem tristitiae subtrahat. recte illic adiungitur. Tris-
 temque blanditiis delinuit. **M**odo enim alioz fac-
 ta grauiora. modo nil esse quod ppetratum est. modo mi-
 sericordem deum loquitur. modo ad huc tempus subse-
 quens ad penitenciam pollicetur. ut dum p het de cep-
 ta mens diuertit. ab intentione penitencie suspenda-
 tur. quatenus tunc bona nulla papiat. quoniam nunc
 mala nulla contristant. et tunc plenius obruantur sup-
 plias. que nunc etiam gaudet in delictis. **C**at contra
 ammonendi sunt qui peccata cogitationum deflent. ut sol-
 licite considerent in ter mentis archana. utrum delecta-
 tione tantummodo. an etiam consensu deliquerint.
 Plerumque enim temptatur cor et ex carnis nequitia de-
 lectatur. et tamen eidem nequitiae ex ratione renitatur.
 ut in secreto cogitationis et contristet quod liber. et libe-

curas

at qd contristat. **N**on nunquam uero ita mens uaria
tuo temptationis absorbitur. ut nullatenus remita-
tur. Sed ex deliberatione sequitur hoc. unde ex delecta-
tione pulsatur. et si facultas exterior subpetat. re-
rum mox effectibus in terroza uota consumat. Quod in-
delicet si iusta animaduersio districti iudicis respicit.
non est iam cogitationis culpa sed operis. Quia et
si rerum tarditas foras peccatum distulit. in tuis hoc
consensibus opere uoluntas impleuit. In primo autem
parente didicimus. quia tribus modis omnis culpe
nequitiam per peccatum. suggestione scilicet. delectatione.
et consensu. Primum itaque per hostem. secundum uero per
carnis. tertium per spiritum peccatur. **I**nsidiator enim
praua suggerit. caro se ad delectationem subicit. atque
ad extremum spiritus uicis delectatione consentit. Unde
et illic serpens praua suggestit. eua autem quasi caro se
delectatione subdidit. adam uero uelud spiritus suggesti-
one ac delectatione superans consentit. Suggestione
itaque peccatum agnoscimus. delectatione uinamur.
consensum etiam ligamus. Ammonendi sunt igitur
qui nequicias cogitationis deflent. ut solliciti con-
siderent qua peccatum mensura cenderant. quatenus
iuxta quam in se metipsis in uorsus sentiunt. etiam
mensura lamentationis erigatur. ne si cogitata ma-
la minus uolunt. usque ad perpetranda opera producant.

rumam

Sed inter hec ita terrendi sunt. ut tamē minime frangan-
 tur. Sepe enim misericors deus eo citius peccata cordis ab-
 luit. quo hec exire ad opa non permittit. Et cogitata nequi-
 tia quanto citius soluitur. quia effectu operis districtius
 non ligatur. Unde recte per psalmistam dicitur. Dixi pro-
 nuntiabo aduersum me in iusticias meas dño. et tu re-
 misisti impietate peccati mei. **Q**ui enim impietatem cor-
 dis subdidit. quia cogitationū in iusticias pronūciare ue-
 lit in timauit; dumq; ait. Dixi pronuntiabo. Adq; illico
 adiunxit. et tu remisisti. Quam sup hec facilis sit uenia
 ostendit. quia dum se adhuc promittit petere. hoc qd
 se petere promittebat obtinuit. quatenus quia usq;
 ad opus non uenerat culpa. usq; ad cruciatū non pue-
 nitur penitencia. sed cogitata afflictio mentē tergeret.
 qm̄ nimirum tantūmodo cogitata iniquitas inquinasset.

Alii ammonendi sunt qui amissa plangunt. n̄
 tamē deserunt. adq; aliter qui deserunt. nec ta-
 men plangunt. Ammonendi enim sunt qui admissa
 plangunt nec tamen deserunt. ut considerare sollici-
 te sciant. quia flendo inamiter mundant. qui uiuen-
 do se nequiter inquinant. cum idcirco se lacrimis
 lauant. ut mundi ad sordes redeant. Hinc enim scrip-
 tum est. Canis reuersus ad uomitū suū. et sus lota
 in uolutabro luti. **C**anis quippe cum uomit. pro-
 fetto abum qui pectus deprimebat prouit. sed cū

fuerat

ad uomitū reuertit. unde leuigat. rursus onatur. et q̄ ad mis-
sa plangūt. profecto nequitiā de qua male satiati fuerant.
et que mentis itima deprimebat asitendo p̄mittit. qm̄ p̄
ofessionē dum reperit resumit. **S**us uero in uolutabris
luti cū lauat sordidior reddit. et q̄ ad missa plangit n̄
tam deserit. pene grauioris culpe se sub ierit. qui et ip-
sam qm̄ flendo impetrare potuit ueniā d̄reperit. et q̄si
in lutosa aqua se metip̄am uoluit. quia cū fletibz suis ui-
te mūditiā subtrahit. ante dei oculos sordidas ip̄as etiam
lacrimas facit. Hinc rursū scriptū est. **H**ec iteratū uer-
bū in oratiōe tua. **V**erbū namq; in oratiōe iterare est. post
fletū committē qd̄ rursū necesse sit flere. Hinc p̄ysaiam
dicit. **L**auamū mūdi estote. **P**ost lauactum mūdus esse ne-
gligit. quisq; p̄ lacrimas uite inotentiā non custodit. Et
lauant̄ ḡ et nequaquā mūdi sūt. q̄ cōmissa flere nō desinūt.
sed rursus flenda amittūt. **H**ic p̄ quendā sapientem
dicit. **Q**uid p̄dest q̄ baptizatur a mortuo & iterū tangit
illū. **Q**uid proficit lauatio ei. **L**auat̄ quippe a mortuo
qui mūdatur mūdatur a peccato fletibz. sed post bap-
tisma mortuū tangit. qui culpam post lacrimas reperit.
Ammouēdi sūt qui ad missa plangūt n̄ tam deserunt.
ut ante districti iudicis oculos eis se esse similes agnos-
cant. qui uenientes ad faciem quorūdam hominum
magna eis submissione blandiunt. recedētes aut̄ iumi-
nias ac dāpna q̄ ualet atrocit̄ i ferūt. **Q**uid ē enim

culpam flere. nisi humilitate sue deuotionis deo osten-
 dere. Et quid est post fletum praua agere. nisi supbas
 in eum quem rogauerat inimicinas exercere. Unde beatus Jaco-
 bus ait. Qui cum uoluerit amicus esse huius seculi. inimicus
 dei constituitur. **A**mmonebuntur qui ad mala plangunt
 non tamen deserunt ut sollicitate confident. quia ita plerumque ma-
 li inuoluntate compunguntur ad iustitiam. sicut plerumque boni
 innoxie temptantur ad culpa. Sic quippe multa exigentibus
 meritis dispositionis in terne mensura. ut et illi dum
 de bono aliquid agunt quod tamen non perficiunt. superbe in ter-
 rapa que etiam plenissime perpetrant mala confidunt. et isti
 dum de malo temptantur cui nequaquam consentiunt. quo per in-
 firmitatem titubant. eo gressus cordis ad iustitiam per hu-
 militatem uerius figant. **B**alaam quippe iustorum taber-
 nacula respiciens ait. **M**oriatur anima mea morte iustorum.
 et fiant nouissima^{mea} horum similia. Sed cum ad uocationis tempus
 accessit. contra eorum uitam quibus se similem fieri etiam mori-
 endo poposcerat consilium prebuit. et cum occasione de auari-
 tia repperit. illo oblitus est quid quod sibi de innocencia op-
 tauit. **P**aulus uero ait. **V**ideo aliam legem in membris me-
 is. repugnantem legi mentis mee. et captiuum me ducentem
 in lege peccati. que est in membris meis. **Q**ui profecto idcirco
 temptatur. ut in bono robustius ex ipsa infirmitatis sue cog-
 nitione solidetur. **Q**uid est ergo quod compungit. et tamen ^{ille}
 iusticie non appropinquat. iste temptatur et tamen eum culpa

non conquinat. nisi hoc quod apte ostenditur: quia nec
malos bona impleta adiuuant. nec bonos mala consum-
mata condepernant. **¶** Ad contra ammonedi qui amissa de-
serunt. nec tamen plangunt. nec iam relaxatas estimant
culpam. quas et si agendo non multiplicat. nullis tamen
fletibus mundat. Neque enim scriptor si ascriptione cessauerit.
quia alia non addidit. etiam illa que scripserat delent. nec
qui contumelias irrogat si solummodo tacuerit satis fecit.
cum profecto necesse sit ut uerba premissa superbie uerbis sub-
iuncte humilitatis impugnet. nec debitor absolutus est
qui alia non multiplicat. nisi et illa que ligauerat absol-
uat. Ita et cum domino delinquimus. nequaquam satisfacimus si ab in-
iquitate cessamus. nisi uoluptates quoque quas dileximus. et con-
trario appositis lacrimis insequamur. **¶** Si enim nulla nos in
hac uita opum culpa maculasset. nequaquam nobis hic ad-
huc degentibus ipsa ad securitatem innocenciam nostra sufficeret. quia
illucita multa animum pulsaret. Quia igitur mente securus est.
qui penetratis iniquitatibus ipse sibi testis est. quia innocens non
est. Neque enim deus nostris cruciatibus pascitur. sed delictorum mor-
bos medicamentis contrariis medetur. ut qui uoluptatibus
delectati discessimus. fletibus amaritati redeamus. et qui pillula
defluendo cecidimus. etiam aliam nos metipos restringendo
surgamus. et cor quod in sua leticia insana in fuderat. salu-
bris tristitia exuat. et quod uulnerauerat elatio superbie. curet ab-
iectio humilitatis uite. **¶** Hinc enim scriptum est. Dixi iniquis

nolite inique agere. et delinquentibus nolite exaltare cor-
 tu. **C**orum quippe delinquentes exaltant. si nequaquam
 se ad penitentiam ex cognitione sue iniquitatis humili-
 ant. Hinc rursus dicitur. Cor contritum et humiliatum
 deus non spernit. Quisquis enim peccata plangit nec tamen
 deserit. cor quidem conterit. sed humiliare contempnit.

Quisquis autem peccata sua iam deserit. nec tamen plangit.
 iam quidem humiliat. sed tamen conterere cor recusat. Hic
 paulus ait. Et quidem aliquando fustis. sed abluti estis.
 sed sanctificati estis. Quia nimirum illos emendatione uita sanctificat.
 quos per penitentiam abluens afflictio fletum mundat. Hinc
 petrus cum quosdam tristes malorum suorum consideratione conspiceret.
 ammonuit dicens. Penitentiam agite. et baptizentur unusquisque
 uerum. Dicitur enim baptisma promissit penitentiae lamenta.
 ut prius se aqua sue afflictionis in fundent. et post mo-
 dum sacramento baptismatis lauarent. **Q**ua igitur me-
 te qui transactas culpas flere negligunt uiuunt securi de-
 uenia. quando ipse summus pastor ecclesie. huic etiam sacra-
 mento ad ^{ten} tandam penitentiam credidit. quod peccata prin-

Aliter ammonedi sunt qui illicita que **C**apalit extinguit.
 faciunt etiam laudant. adque aliter qui accusant pra-
 ua nec tamen deuitant. Ammonedi sunt enim qui illicita que faci-
 unt etiam laudant. ut confident quod plerumque plus ore quam
 opere delinquant. Ope namque per semetipsos solos praua per-
 petrant. ore autem per tot personas iniquitatem exhibent. quod

audientium mentes iniqua laudantes docent. **A**mmone-
di ergo sunt ut si eradicare mala dissimulant. saltem semina-
re p[ro]tineant. Ammonedi sunt ut eis p[ro]dicio p[ro]uata suffi-
at. rursusq[ue] ammonedi sunt ut si mali esse non metunt.
erubescant saltem uideri q[uo]d sunt. Pleru[m]q[ue] eni[m] culpa d[omi]ni ab-
scondit[ur] et fugatur. "quia dum mens erubescit uideri q[uo]d
tam[en] esse non metuit. erubescit quandoq[ue] esse. q[uo]d fugit ui-
deri. Cum uero p[ro]uus quisq[ue] impudenter innotescat. quo
liberius om[n]e facinus p[ro]petat. eo eti[am] licit[um] putat. et q[uo]d
licit[um] suspicatur. in hoc p[ro]cul dubio multiplicans meretur.
Vnde scriptu[m] est. Peccatu[m] eni[m] suu[m] sicut sodoma p[ro]dicaueru[n]t.
nec abscondunt. Peccatu[m] eni[m] suu[m] si sodoma absconderet. ad-
huc sub timore peccaret. sed funditus frena timoris ami-
serat. que ad culpam nec tenebras requirebat. **V**nde et
rursus scriptu[m] est. Clamore sodomice et gomorce multipli-
catus e[st]. Peccatu[m] quippe in uoce ^{est} culpa in actione. Peccatu[m]
u[er]o etiam cum clamore. est culpa cum libertate. **C**ontra
ammonendi sunt qui accusant p[ro]uua nec tam[en] denuntiant.
ut p[ro]uide p[ro]pendant. q[uo]d in districto dei iudicio p[ro]sua excu-
satione dicuntur sunt. qui de reatu suorum criminu[m] etiam se-
metip[s]os iudicib[us] non excusantur. **H**u[ic] itaq[ue] quid aliud
q[uam] p[ro]uones sui sunt. uoces contra culpas proferunt.
et semetip[s]os opib[us] reos trahunt. **A**mmone[n]di sunt ut
uideant quia de occulta iam retributione iudicij est. quod
eor[um] mens malu[m] q[uo]d p[ro]petat illuminat[ur] ut uideat. sed non

conatur ut uincat. ut quo melius uidet eo deterius pereat.
 quia et in telligencie lumē percipit. et actionis prauae tene-
 bras non relinquit. Nam cū acceptam ad adiutorium scien-
 tiam negligūt. hanc contra se in testimonium uertunt. et de
 lumine in telligencie augent supplicia. qđ profecto accepe-
 rēnt ut possent delere peccata. **¶** Quoz nimirū nequicia
 cū malum agit qđ diuidit. uenturū iam iudiciū hic
 degustat. ut cum eternis suppliciis seruantur obnoxia.
 suo hic interim examine non sit absoluta. tantoq; hic
 grauiora illis tormenta papiūt. quanto hic malū non
 deseruit. etiā quod ipā condēpnat. Hinc enī ueritas
 dicit. Seruus qui cognouit uoluntatē dñi sui. et non
 fecit scđm uoluntatē eius. uapulabit multis. Hinc
 psalmista ait. Descendat in fernū uiuentes. Vni quippe
 que circa illos aguntur sciunt et sentiūt. mortui autē
 sentire nichil possūt. **¶** Mortui autē in fernū descen-
 derent. si mala nesciendo ppetarēt. cum ū sciunt mala
 et tamē faciūt iniquitatē. in fernū miseri uiuentes sen-
 tientesq; descendunt. **A** liter ammonendi sunt qui
 repentina cōcupiscentia supantur. adq; aliter qui in cul-
 pa ex consilio ligant. Ammonēdi quippe sūt quos re-
 pentina cōcupiscentia supat. ut ī bello p̄sentis uite se
 cotidie positos intendant. et cor quo providere uil-
 nera nō potest. sauto solliciti timoris regat. ut oc-
 culta in sidiantis hostis iacula p̄orescant. et itam

caligoso certamine. in tentione continua in tra mentis me-
tis talia se muniant. nam si acutūspetionis sollicitudi-
ne cor destituitur uulneribus apitur. quia hostis callidus
tanto liberius pectus percutit. quanto nudum a providen-
tie lorica deprehendit. **A**mmouendi sunt qui repentina
concupiscentia supant. ut curare nimis terrena disvestant.
quia in tentione suam dum rebus transitorius imoderatio
implent. quibus culparum iaculis transfigantur ignorant.
Vnde et psalomonē uox percussit et dormientis exprominat.
qui ait. Verberauerunt me et non dolui. traxerunt me et ego
non sensi. quando euigilabo. et rursum uina reperiam.
Mens quippe a cura sue sollicitudinis dormiens uerbe-
rat et non dolet. quia sicut imminētia mala non prospexit sic
nec que perpetraverit agnoscit. **T**rahitur et nequaquam
sentit. quia per illecebras uiciorum ducitur. nec tamen ad sui cus-
todiam suscitatur. **Q**ui quidem euigilare optat ut ruri-
sum uina reperiat. quia quamuis somno torporis assui-
custodia premitur. uigilare tamen ad curas seculi nititur.
ut semper uoluptatibus debriet. et cum ad illud dormiat
ad quod solerter euigilare debuerat. ad illud euigilare ap-
petit ad quod laudabiliter dormire potuisset. **H**inc superius
scriptum est. Et eris quasi dormiens in medio mari. et
quasi sopitus gubernator amisso clauo. **I**n medio ma-
ri enim dormit. qui in huius mundi temptationibus positus. pro-
uideat motum irruentium uiciorum quasi imminentes undas cu-

milos
do mes
dit. **C**
inter
uum s
dirigit
de tina
mens u
subicia
Hinc r
Vnius
Enlis e
tationi
tem u
uersitat
idcirco
delicet
ne cert
dicitur
namq;
nasum
ecclē.
turi s
punder
prius

mulos negligit. Et quasi gubernator clauū amittit. quan-
 do mēs ad regendā nauem corpis. studiū sollicitudinis per-
 dit. **C**lauem quippe ī mari amittē est. ī tentionē pūda
 in ter pcellas hui' seclī nō tenere. Si enī gubernator cla-
 uum sollicitate stringit. modo ī fluctibz ex aduerso nauē
 dirigit. **o** ī undas supans saltat. modo alia puidens
 de clinat. uentoz impetus p obliquū findit. Ita cum
 mens uigilant animū regit. ut et p̄sencia elaborando
 subiciat. et cont̄ futuriā certamina p̄spiciendo cōualescat.
 Hinc rursū de foetibz supne patrie bellatoribz dicitur.
 Unius cuiusq; ensis sup femur suū. p̄pter timores noctūnos.
 Ensis enī sup femur ponit̄. quando acumine sancte p̄di-
 cationis praua suggestio eia carnis edomatur. **P**er noc-
 tem ū cecitas n̄re ī firmitatis exp̄mitur. quia quidq̄ ad-
 uersitatis ī nocte īminet nō uidetur. Unius cuiusq; ensis
 idcirco sup femur suū p̄pter timores nocturnos. quia ui-
 delicet sc̄i uiri dū ea que nō uident metuunt. ad ī tentionē
 certaminis parati semp assistunt. Hinc rursus sponse
 dicitur. Nasus tuus sicut turris que ē in libano. Rem-
 namq; qm̄ oculis nō cernim? plerūq; odore p̄uidem? per
 nasum quoq; odores fetoresq; discernim? Quid ḡ p̄ nasū
 eccle. nisi sc̄oz prouida discretio designat̄. **Q**ui etiā
 turri similis esse dicit̄ que ē in libano. quia discreta eoz
 puidencia ita in alto sita ē. ut tēptationū certamina et
 prius qm̄ ueniat uideat. et cōtra ea dum ueniūt muni-

ta subsistat. **Q**ue enim futura prudent. cum presencia fuerint
minoris uirtutis fiunt. quia dum contra uitium quisque
paratioe redditur. hostis qui se in opinatum creditur. dicit
eo ipso quo pulsus est enervatur. **¶** At contra ammonendi
sunt qui in culpa ex consilio ligantur. quatenus prouida considera-
tione ppendant. quia dum mala ex iudicio faciunt. distric-
tius contra se iudicium accendunt. et tanto eos durior senten-
tia feriat. quanto illos in culpa artius uincula deliberan-
onis ligant. quia tunc fortasse delicta penitendo ablu-
rent. si in his sola precipitatione cecidissent. Nam tardi-
us peccatum soluitur. quod et per consilium solidatur. Nisi enim mors
omnimodo eterna despiceret. in culpa ex iudicio non periret.
Hoc ergo precipitatione lapsis per consilium pereuntes diffe-
runt. quod cum ab statu iusticie peccando cadunt. plerumque
simul et in laqueum desperationis cadunt. et aradice spei
fundit euellunt. **¶** Hinc est quod per prophetam dominus non tam
precipitationem prauam. quam delictorum studium reprehendit dicens
Ne forte egrediat ut ignis in dignatio mea. et succenda-
tur. et non sit qui exstinguat. propter malitiam studiosorum uirorum.
Hic iterum uatus dicit. Visitabo super uos. iuxta fructum stu-
diosorum uirorum. Quia igitur peccatis aliis differunt. peccata que
per consilium perpetrantur. non tam praua facta dominus. quam studia
prauitatis insequit. In factis enim sepe in firmitate sepe
negligentia. in studiis iterum malitiosa semper in reuentione pec-
catur. **¶** Quo contra recte beati uiri expressione per pro-

phetam dicitur. Et in cathedra pestilencie non sedit. Cathedra quippe iudicis esse uel prudentis solet. In cathedra autem pestilencie sedere est ex iudicio praua committere. In cathedra pestilencie sedere est ex ratione discernere mala. et tamen ex deliberatione perpetrare. Quasi in pueris concilio cathedra sedet. qui tanta iniquitatis elatione ad tollitur. ut implere malum etiam per consilia conetur. et sicut assistentibus turbis prelati sunt qui cathedre honore fulciunt. ita delicta eorum qui per peritiam corrumpunt. ex quibus per studium peccata nascuntur. Ammonendi ergo sunt ut hinc colligant qui in culpa se etiam per consilium ligant. quia quandoque uisione feriendi sunt. qui nunc prauos non solum sed principes fi-

Alii ammonendi sunt qui licet minima crebris tamen illiata faciunt. adque aliter qui se apertius custodiunt. sed aliquando in grauius demerguntur. Ammonendi sunt qui quibus in minimis sed tamen frequenter excedunt. ut considerent nequaquam qualia sed quanta committunt. facta enim sua si timere despiciunt et compensare. debent formidare cum numant. Altos quippe gurgites fluminum. parue sed in numero replent gutte pluuiaz. et hoc agit sentina latenter crescens. quod patenter pro cella seuiens. et minuta sunt que erumpunt membris per scabiem uulnera. sed cum multitudo eorum innumabiliter occupat. sic uitam corporis. sicut unum graue in fluctu pettoei uulnere necat. Hic uidelicet scriptum est. Qui modica spernit paulatim dedit.

Qui enim peccata minima flere ac deuitare negligit. ab
statu iusticie non quidem repente. sed partibus totus cadit.
Ammonendi sunt qui in minimis frequent' excedunt ut solli-
cite considerent. quia non nunquam in parua deterius. quam in ma-
iore culpa peccatur. Maior enim quo citius quia sic culpa
agnoscatur. eo etiam teletius emendatur. et minor dum quasi
nulla creditur. eo perius quod et seuius in usu retinetur.
Vnde fit plerumque ut mens assueta malis leuibus ne graui-
ora phorescat. ad que ad quandam auctoritate nequicie ad cul-
pas nutrit' pueniat. et tanto in maioribus otempnet pmes-
tere. quanto in minimis didicit non timedo peccare. **Q**ui con-
tra ammonendi sunt qui se a paruis custodiunt. sed aliquando
in grauibz demerguntur. ut sollicitate se ipsi reprehendant.
quia dum cor eorum de custoditis minimis excollicuit. ad ppe-
tenda grauiora ipso elationis sue baratio deuorat. et dum
foris sibi parua subiiciunt. sed p inanem glam inuis in tumes-
cunt. languore supbie in trinfecus uictam mentem etiam
foras p mala maiora prosternunt. Ammonendi ergo sunt qui se
a paruis custodiunt. sed aliquando in grauibz demerguntur.
ne ubi se stare ex trinfecus estimant. ubi in trinfecus cadant.
et iuxta districti iudicis retributione. elatio minoris iusti-
cie uia fiat ad foueam grauioris culpe. **Q**ui enim uane
elati minimi boni custodiam suis uiribus tribuunt. iuste
derelicti culpis maioribus obruunt. et cadendo discunt non
fuisse proprium quod steterunt. ut mala in mensa cor de pmar quod

bona minima exaltant. **A**mmoneñdi sunt ut cōsident. qđ et in culpis grauioribus alto reatu se obligant. et tam̄ plerumq; in paruis que custodiūt deterius peccant. quia et in illis iniqua faciunt et p̄usta se hominibus quia iniqui sunt regunt. Vnde plerūq; fit. ut cum maiora mala p̄penant corā deo aperte iniquitatis sūt. et cum parua bona custodiunt corā hominibus simulate sōtatis. Hinc est enī qđ phariseis dicit. **L**iquantes culicem. camelū autē gluentes. Ac si aperte diceret minima mala discernitis. maiora deuoratis. Hinc est enim qđ rursus ore ueritatis inrepanť cū audiūt. decimatis metam et anetū et cūminū. et relinquitis que grauiora sunt legis. iudiciū et miām et fidem. **N**eque enī negligent audiendū est. qđ cū decimare minima diceret. extrema quidem deoleribus maluit. sed tamē bene uolentia memorare. ut p̄fecto ostenderent. quia simulatores cū parua custodiūt. odore de se extendē sancte opinionis querūt. et quāuis implere maxima p̄termittūt. ea tamē minima obseruant. que humano iudicio longe lateq; redoleant.

Liter amoneñdi sūt qui bona nec inchoant. adq; alit qui in choata minime cōsumant. Qui enī bona nec inchoant. non sūt eis prius edificanda que salubriter diligant. sed destruenda ea in quibus se metipos nequiter uersat. Neque enī sequuntur que in expta audiūt. nisi priusq; p̄nitiosa sint. ea q; sibi sunt expta dephendant. quia nec leuari appetit. qui et hoc ipm̄ quia cecidit nescit. et qui dolore

vulneris nō sentit. saluis remedia nō requirit. **P**rius
ergo ostendenda sūt qm̄ sint uana que diligūt. et nūc demum
uigilant in timēda qm̄ sint ualia que pretermittūt. Prius
uideant fugienda que amāt. et sine difficultate post modum
cognoscant amanda esse que fugiunt. Melius enī in experta
retipiunt. si de expertis quid qd̄ disputationis audiunt uera
citer recognoscant. Tunc igitur pleno uoto discant uerba bo
na querere. tum certo iudicio deprehenderint. falsa se uacue
renuisse. Audiant ergo qd̄ bona p̄sencia et. ad delectatione nūc
transitura sint. et tamē eorū causa ad uisionē sine transitu per
mansura. quia et nūc qd̄libet in uitis subnabit. et tunc quod
dolet in uitis in supliciuū reseruat. Itaq; eisdem rebz terrent
salubrit. in quibz noxie delectantur. ut dū p̄ cussa mens al
ta ruine sue dampna cōspiciens. sese ī p̄cipiuū puenisse
deprehendit. gressum post terga reuocat. et p̄timefcens que
amauerat. discat dilige que cōdempnebat. **H**inc ē enī
quod ieremie misso ad p̄dicationē dicit. Ecce constituī te ho
die super gentes et sup̄ regna. ut euellas ut euellas et
destruas. et disperdas et dissipes. et edifices ⁊ plantes
Quia nisi prius p̄uersa destrueret. edificare utili
ter recta non possēt. et nisi ab auditorum suorum
cordibus spinas uani amoris euelleret. nimirum
frustra in eis sancte p̄dicationis uerba plantaret.
Hinc est quod petrus eueitit ut post modū
constituat. tum nequaquam iudeos monebat quid

iam facerent. sed de his que fecerant in crepabat dices.

Ih̄m nazarenum uirum approbatum a deo in uobis uirtutibus et prodigiis et signis. que fecit per illum deus in medio uestri sicut uos scitis. hunc definito consilio et presentia dei traditum. per manus iniquorum affigentes in reuocatis. quem deus suscitauit solutus doloribus in ferni. Ut uidelicet crudelitatis sue cognitione destructione. edificatione sancte predicationis quanto anxie quererent. tanto utiliter audirent. **U**nde et illico respondunt. Quid ergo faciemus uiri fratres. **Q**uibus mox dicitur. Agite penitentiam. et baptizetur unusquisque uestrum. Qui edificationis uerba profecto contempnerent. nisi prius salubriter ruinam sue destructionis inuenissent. Hinc est quod saulus cum super eum celus lux emissa resplenduit. non iam quid recte deberet facere. sed quid prauum fecisset audiuit. Nam cum prostratus requireret dicens. quis es domine. protinus respondetur ei. Ego sum ih̄c nazarenus quem tu persequeris. Et cum repente aduingeret domine quid me iubes facere. illico aduungitur. Surge in gredere ciuitatem. et ibi tibi dicetur quid te oporteat facere. **E**cce detecto dominus loquens. persecutoris sui facta corripuit. nec tamen illico que essent facienda monstrauit. Ecce elationis eius fabrica iam tota corruet.

rat. et post ruinam suam humilis edificati querebat.
et cum superbia destruit. edificationis tamen uerba
retinentur. **¶** ut uidelicet persecutor in manibus diu
destructus iaceret. et tantum post in bonis solidius
surgeret. quanto prius funditus euersus a pristino
errore cecidisset. **¶** Qui ergo nulla ad huc bona a
gere ceperant. a rigiditate antea sue prauitatis. cor
rectionis manu euerendi sunt. ut ad statum post
modum recte operationis erigantur. Quia et idcirco
altum silue lignum succidimus. ut hoc in edificiis teg
mine subleuemus. sed tamen non repente in fabrica
ponitur. ut nimium prius uiciosa eius uiriditas
exsiccentur. cuius quo plus in infimis humor ex quo
quitur. eo ad summa solidius subleuatur. **¶** At con
tra ammonendi sunt. qui in choata bona minime co
sumant. ut cauta circumspectione considerent. quia
dum proposita non perficiunt. etiam que fuerant
cepta conuellant. Si enim quod uidetur gerendum sol
licita intentione non crescat. etiam quod fuerat gestum
bene decreuit. In hoc quippe mundo. humana ani
ma quasi more nauis est contra ictum fluminis
conscendentis. uno in loco nequaquam stare per
mittitur. quia ad ima relabitur. nisi ad summa
conetur. **¶** Si ergo in choata bona. fortis operan
tis manus ad perfectionem non subleuat. ipsa o

perandi remissio. contra hoc quod operatus est pug-
 nat. **H**inc est enim quod psalomonē dicitur. Qui
 mollis et dissolutus fuerit in ope suo. frater est su-
 a opa dissipantis. Quia uidelicet qui cepta bona dis-
 citte non exsequitur. dissolutione negligencie. manū
 destruentis imitatur. Hinc sardis ecclē ab angelo
 dicit. Esto uigilans. et confirma cetera que mortua
 sunt. erant. non enim in uenio opera tua plena co-
 ram deo meo. Quia igitur plena coram deo eius
 opera inuenta non fuerant. mortua reliqua etiā
 que erant gesta predicabat. Si enim quod mortu-
 um in nobis est. ad uitam non attenditur. hoc etiā
 extinguit. quod quasi ad huc uiuum tenet. Ammonē-
 di sunt ut ppendant. quod tollerabilius esse potuisset
 rectam uiam non arripere. quam arripita post ter-
 gum redire. Nisi enim retro respicerent. erga ceptū
 studium. nullo tempore languerent. **A**udiant er-
 go quod scriptum est. Melius erat eis non agnosce-
 re uiam iusticie. quam post agnitionem eius re-
 trosum reuerti. Audiant quod scriptū est. Vtinam
 frigidus esses aut calidus. sed quia tepidus es. i-
 nec frigidus nec calidus. in cipiam te euomere ex-
 ore meo. Calidus quippe est. qui bona studia et ar-
 ripit et consumat. **F**rigidus uero est. qui consu-
 manda nec in choat. et sicut a frigore per tempo-

rem transit ad calorem: ita a calore pro tepore redi-
tur ad frigus. **Q**uisquis ergo amisso in fidelita-
tis frigore uiuit. sed nequaquam tepore superato
crescit ut ferueat. proculdubio calore desperato,
dum noxio in tepore de moreatur. agit ut frigescat.
et sicut ante teporem frigus sub spe est. ita post
frigus tepor in desperatione. Qui enim ad huc in pec-
catis est. conuersionis fiduciam non amittit. Qui er-
go post conuersionem tepuit. et spem que esse potuit
de peccatore subtrahit. Aut calidus ergo quisque esse
aut frigidus queritur. ne tepidus euomat. ut uide-
licet. aut nec dum conuersus. ad huc de se conuersiois
spem prebeat. aut iam conuersus in uirtutibus in ar-
descat. ne euomat tepidus. quia calor quem propo-
suit. tepore ad noxium frigus redit.

Aliiter ammonendi sunt. qui mala occulte
agunt. et bona publice. adque aliter qui
bona que faciunt abscondunt. et tamen quibus-
dam factis publice. mala de se opinari permittunt.
Amonendi enim sunt. qui mala occulte agunt. et
bona publice. ut pensent humana iudicia quan-
ta uelocitate euolant. diuina autem quanta in mo-
bilitate perdurant. **A**monendi sunt. qui in fine
rerum mentis oculos figant. qui et humane
laudis attestationem preterit. et superna senten-

cia que et abscondita penetrat. et ad retribucio-
 nem perpetuam conualescat. **Q**um igitur occulta
 mala sua diuinis iudiciis. recta aut sua humanis
 oculis ante ponunt. et sine teste est bonum quod pub-
 lica faciunt. et non sine eterno teste est. quod latenter
 delinquant. Culpas itaque suas occulto hominibus. uir-
 tutesque pandendo. et unde puniri debeant. abscon-
 dentes detegunt. et unde remunerari poterant. dete-
 gentes abscondunt. Quos recte sepulchra de alba-
 ta speciosa exterius. sed mortuorum ossibus plena ueri-
 tas uocat. quia uitiorum mala intus contegunt. hu-
 manis uero oculis. quorundam demonstratione ope-
 rum. de solo iusticie colore foras blandiuntur. **A**m-
 monendi itaque sunt ne que agant recta despiciant.
 sed ea meriti melioris credant. Valde namque bona
 sua diuidant. qui ad eorum mercedem sufficere fauo-
 res humanos putant. Cum enim perfecto opere. laus
 transitoria queritur. eterna retributione res digna-
 uili pretio uendatur. De quo uidelicet percep-
 to pretio ueritas dicit. Amen dico uobis. recepe-
 runt mercedem suam. Ammonendi sunt ut con-
 siderent. quia dum prauos se in occultis exhibent.
 sed tamen exempla de se publice in bonis operi-
 bus prebent. **O**stendunt sequenda que fugi-
 unt. clamant amanda que oderunt. uiuunt

postremo aliis. et sibi moriuntur. **¶** At contra
ammonendi sunt. qui bona occulte faciunt. et tamen
quibusdam factis. publice de se mala opinari p
mittunt. ne cum se metipos actionis recte uirtu
te uiuificant. in se alios p exemplum praeue estima
tionis occidant. ne minus quam se proximos diligant.
et cum ipsi salubre potum uini sorbeant. intencas in
sui consideratione mentibus. pestiferum ueneri po
culum fundant. Si nimirum. in uno proximo
uitam minus ad uiuant. in altero multum gra
uant. dum student et recta occulte agere. et qui
busdam factis. ad exemplum de se praua seminant

¶ Quisquis enim laudis concupiscenciam. calca
re iam sufficit. edificationis fraudem perpetrat. si
bona que agit occultat. et quasi iactato semine
germinandi radices subtrahit. quia opus quod imi
tandum est. non ostendit. Hinc namque in ewan
gelio ueritas dicit. Ut uideant opera uestra bona.
et glorificent patrem uirum qui in celis est. Vbi il
la quoque sententia permittitur. que longe aliud p
cepisse uidetur dicens. Attendite ne iusticiam ues
triam faciatis coram hominibus. ut uideamini ab
eis. **¶** Quid est ergo. quod opus nostrum. et ita
faciendum est ne uideatur. et tamen ut debeat ui
deri precipitur. nisi quod ea que agimus et de

cultanda sunt ne ipsi laudemur. et tamen ostenden-
da sunt. ut laudem celestis patris augeamus.

¶ Nam cum nos iusticiam nostram coram homi-
nibus facere dominus prohiberet. illico ad iun-
xit. ut uideamini ab eis. Et cum rursus uidenda
ab hominibus bona opera nostra preciperet. proti-
nus subdidit. ut glorificent patrem uestrum qui
in celis est. Qualiter igitur uidenda essent. uel quomodo
non uidenda. ex sententiarum fine monstrauit.
“ quatenus operantis mens opus suum. et propter
se uidere non quereret. et tamen hoc propter celestis
patris gloriam. non celaret. Unde fit plerumque
ut bonum opus in occulto sit. cum fit publice. et rursus
in publico cum agitur occulte. **¶** Qui enim
in publico bono opere. non suam sed superni pa-
tris gloriam querit. quod fecit abscondit. quia
illum solum testem habuit. cui placere curauit.

¶ Et qui in secreto suo bono opere. deprehendi ac
laudari concupiscit. et nullus fortasse uidit quod
exhibuit. et tamen hoc coram hominibus fecit.
tot testes in bono opere secum duxit. quod huma-
nas laudes in corde requisit. **¶** Cum uero p-
ua estimatio. in quantum sine peccato ualet. ab
inuentum mente non tergitur. cunctis mala cre-
dentibus. per exemplum culpa propinatur. Unde

et plerumque contingit, ^{ut} qui negligenter de se ma-
la opinari permittunt. per semetipos quidem
nulla iniqua faciunt. sed tamen per eos qui se imita-
ti fuerint multiplicius delinquant. **H**inc est.
quod paulus in munda quedam sine pollutione
comedentibus. sed in perfectis temptationis scan-
dalum sua h^ac conuersione mouentibus dicit.
Videte ne forte hec licentia uestra offendiculum fi-
at in firmis. Et rursum. Et peribit in firmis
in tua scientia fiat. propter quem x^ps mortu-
us est. Sic autem peccantes in fratres. et pacien-
tes conscientiam eorum in firmam. in x^po pecca-
tis. **H**inc est quod moyses cum diceret non
maledices surdo. protinus ad iunxit. nec coram
toto pones offendiculum. Surdo quippe male dicit
est. ab senti non audienti derogare. Coram toto
uero offendiculum ponere est. discretam quidem
rem agere. sed tamen ei qui lumen discretionis
non habet. scandali occasionem prebere.

H et sunt. que presul animarum in predi-
cationis diuersitate custodiat. ut sollicitus
congrua. singulorum uulneribus medicamenta
opponat. Sed cum magni sit studii ut ex orcan-
dis singulis seruiatur ad singula. cum ualde la-
boriosum sit. unumquemq; de propriis sub dis-

pensatione debite considerationis instruere. **L**on-
 ge tamen est laboriosius. auditores in numeris ac
 diuersis passionibus laborantes. uno eodemq; tem-
 pore. uoce unius et communis ex orationis animo
 nere. Ibi quippe tanta arte uox temperanda est.
 ut cum diuersa sint auditorum uicia. et singulis in-
 ueniantur congrua. et tamen sibi metipsis non
 sint diuersa. ut inter passiones medias uno
 quidem ductu transeat. sed more biapitis gla-
 dii. tumores cogitationum carnalium ex diuer-
 so latere in cadat. quatenus ut sic superbis
 predicetur humilitas. ut tamen timidis non
 augeatur metus. sic timidis in fundatur auc-
 toritas. ut tamen superbis non crescat effre-
 natio. **S**ic etiam otiosis ac torpentibus
 predicetur sollicitudo boni operis. ut tam-
 in quietis in moderate licentia non augeat
 actionis. Sic in quiens ponatur modus. ut
 tamen otiosis non fiat torpor securus. Sic ab
 insipientibus extinguatur ira. ut tamen re-
 missis ac lenibus non crescat negligentia.
 et sic leues attendantur ad zelum. ut tam-
 uacundis non ad elatum incendium. Sic te-
 nacibus in fundatur tribuendi largitas. ut
 tamen prodigis effusionis frena minime

laxentur. et sic prodigijs predicentur paritas.
ut tamen tenacibus p̄tuta res rerum custo-
dia non augeatur. ¶ Sic in continentibus lau-
dentur coniugium. ut tamen iam continentes
non reuocentur ad luxum. et sic continentibus
laudentur uirginitas corporis. ut tamen in con-
iugibus despecta non fiat carnis ferunditas.
Sic p̄ditanda sunt bona. ne ex lateis iubeantur
et mala. et sic laudanda sunt summa bona.
ne desperentur ultima. sic nutrienda sunt ul-
tima. ne dum creduntur sufficere. nequaquam
tendantur ad summa. =

Seruus quidem predicatori labor est. in co-
munis predicationis uoce. ad occultos
singulorum motus causasq; uigilare. et pales-
triarum more in diuersa arche lateis se uerte-
re. multo tamen acriori labore fatigatur. quan-
do uni e. contrarijs uicijs seruienti predicare
compellitur. ¶ Plerumq; enim quis in leta ani-
mi conspersione exultat. sed tamen eum repente
et ob orta tristitia in aniter deprimunt. Cuian-
dum itaq; est predicatori. quatenus sic tergar
tristitia. que uenit ex tempore. ut non auge-
atur letitia. que suppet ex conspersione. et
sic fieneatur letitia que ex conspersione est.

ut tamen non crescat tristitia que uenit ex tem-
 pore. **I**ste grauatur usu in moderate precipi-
 tationis. et aliquando tamen ab eo quod festiue
 agendum est. eum uis preperit subito nate for-
 midinis. ille grauatur usu in moderate formidi-
 nis. et aliquando tamen in eo quod appetit. tene-
 ritate in pellitur precipitationis. Sic itaq; in is-
 to reprimatur satis subito ob orta formido. ut
 tamen non ex crescat enutrita diu precipitatio.
 precipitatio. sic in illo reprimatur repente ob
 orta precipitatio. ut tamen non conualescat. in
 pressa ex consparsione formido. **Q**uid autem
 mirum. si mentium medici ista custodiunt. dum
 tanta discretionis arte se temperant. qui non ce-
 da set corpora medentur. Plerumq; enim debile
 corpus deprimunt languor in manibus. cui languo-
 ri salicet obuiari ad uitorius fortibus debet.
 set tamen corpus debile ad uitorium forte non
 sustinet. studet igitur qui medentur. quatenus
 sic sup existentem morbum subtrahat. ut ne-
 quaquam sub posita corporis debilitas cres-
 cat. ne fortasse languor tum uita deficiat. ∴
 tanta ergo ad uitorium discretionone componit. ut
 uno eodemq; tempore. et languori obuiet et de-
 bilitati. **S**i igitur medicina corporis in di-

in se adhibita seruare diuisibiliter potest. Tunc enim uere medicina est. quando sic per eam uicio super exstenti succurritur. ut etiam sup-
posito sparsioni seruatur. ¶ Quare medicina mentis una eademque predicatione obposita. mox morbis diuerso ordine obuiare non ualeat. que tanto subtilior agitur. quanto de inuisibilibus tractatur. ¶ **S** et quia plerumque dum duorum uiciorum languor uruit. hoc leuius illud fortasse grauius premit. ei nimirum uicio rectius sub celeritate subuenitur. per quod festine ad interitum tenditur. et ad huc auicina morte restringi non potest. nisi illud etiam quod ex-
istit e contraarium crescat. ¶ Cuandum predicatori est. ut per exhortationem suam artificioso moderamine unum paciatur crescere. quatenus possit aliud auicina morte retinere. Quod cum predicator agit. non morbum exaggetat. sed uulnerati cui medicamentum adhibet. uitam seruat. ut exquirende salutis congruum tempus inueniat. ¶ Sepe enim quis a ciborum se in glunie minime temperans. iamque pene superat luxurie stimulis premitur. qui huius pugne metu teritus. dum se per abstinentiam restringere nititur. inanis glorie temptatione

fang
teni
tur
culo
tem
tem
luxu
cum
pian
man
time
dem
ut p
het
in fi
posse
laud
obni
sub r
simu
rium
suo
ne u

frangatur. In quo nimirum unum uicium nulla
 tenus exanguitur. nisi aliud nutriatur. Que igitur
 pestis ardens est in sequenda. nisi que peri-
 culosius premit. Toleraudum namque est. ut per uirtu-
 tem ab incontinentie. in terram arrogancia contra uiuen-
 tem crestat. ne eum per in gluuem. auita funditus
 luxuria extinguat. **H**inc est quod paulus
 cum in firmum auditorem suum perpendere. aut
 praua ad huc uelle agere. aut de actione recta hu-
 mane laudis retributione gaudere. ait. Vis non
 timere potestatem? Bonum fac. et habebis lau-
 dem ex illa. Neque enim ideo bona agenda sunt
 ut potestas huius mundi nulla timeatur. aut per-
 her gloria transitorie laudis sumatur. **E**t cum
 in firmam mentem. ad tantum robur ascendere non
 posse pensaret. ut et prauitatem simul uitaret et
 laudem. predicator egregius. ei ammonendo aliquid
 obnilit. et aliquid nilit. concedendo enim lenia
 sub naxit acriora. ut quia ad deserenda tincta
 simul non assurgeret. dum in quoddam suum ui-
 tium animus familiariter relinquatur. a quodam
 suo sine dolore tolleretur.

Sciendum etiam predicatori est. ut audito-
 ris sui animum uina uires non trahat.
 ne ut ita dicam. dum plus quam ualeat tenditur.

mentis corda rumpantur. Alta et enim queque de-
bent multis audientibus contegi et uix paucis aperi-
ri. **H**inc namque per se metipsum ueritas dicit. Quis
putas est fidelis dispensator et prudens. quem consti-
tuit dominus super familiam suam. ut det illis in tem-
pore tritici mensuram. Per mensuram quippe triti-
ci. et primitiui modus uerbi. ne cum angusto cor-
di in capabile aliquid tribuatur. extra fundatur.

Hinc paulus ait. Non potui uobis loqui quasi
spiritualibus. sed quasi carnalibus. tanquam paruulis
in christo. lac uobis ponum dedi non escam. Hinc mo-
yses a sereno dei exiens. coruscantem coram populo
per faciem uelat. quia nimirum turbis claritatis in-
time archana non indicat. **H**inc per eum diui-
na uoce precipitur. ut is qui cystemam foderit.
si operire negligat. corruente in ea boue uel asino.
pretium reddat. Qui ad alta scientie fluentia per-
ueniens. cum hec apud bruta audientium corda
non contegit. pene reus ad dicitur. si per uerba
eius in scandalum. siue munda seu mens in munda
capiantur. Hinc ad beatum iob dicitur. Quis dedit
gallo intelligentiam. Predicator et enim sanctus.
dum caligoso hoc clamat in tempore. quasi gallus
tantat in nocte cum dicit. hora est iam nos desop-
no surgere. **E**t rursus. Cuigilate iusti. et

nolite peccare. **G**allus enim in profundioribus
 horis noctis. altos edere tantus solet. cum uero
 matutinum tempus iam in proximo est. minutas
 ac tenues uoces format. Quia nimirum qui ret-
 te predicat. obscuris ad huc cordibus aperte cla-
 mat. et nil de occultis misteris indicat. ut ^{tunc} sub-
 tiliora queque de celestibus audiant. cum luce ue-
 ritatis appropinquant. **S**et in ter' hec. que iam
 superius diximus. caritatis studio retorquemur. ut
 predicator quisq. plus actibus quam uocibus inso-
 net. et bene uiuendo uestigia sequacibus in primat.
 quam loquendo quo gradientur ostendat. Quia et
 gallus iste. quem pro exprimenda boni predicatoris
 spene. in locutione sua dominus assumit. cum
 iam edere tantus parat. prius alas excutit. et se-
 metipm feriens. uigilantorem reddit. Quia ne-
 cesse est. ut hi qui uerba sancte predicationis mo-
 uent. prius studio bone actionis euigilent. ne i
 semetipis torpentes opere. alios excitent uoce.
 et prius se psublimis. facta excutiant. et tunc
 ad bene uiuendum alios sollicitos reddant.
 priusq. cogitationum semetipos feriant. ut quid
 quid in se in uulter torpet. sollicita in uestigatio-
 ne deprehendant. districta animaduersione cor-
 rigant. et tunc demum aliorum uitam loquendo

S

* alis

componant. prius punire propria fletibus cu-
rent. et tunc que aliorum sunt punienda de nunci-
ent. et ante quam uerba exortationis in sonent.
omne quod locuturi sunt. operibus clament.

5
Set quia sepe. dum predicationis modis congru-
entibus ubertim funditur. apud se metip-
sum de ostensione sui. occulta letitia loquentis ani-
mus subleuatur. magna cura necesse est. ut ti-
moris laceratione se mordeat. ne qui aliorum uulne-
ra medendo ad salutem reuocat. ipse per negligentiam
sue salutis in timestat. ne proximos uiuando
se deserat. ne alios erigens cadat. Nam quibusdam
sepe magnitudo uirtutis. occasio perditionis fuit.
ut cum de confidentia uirum in ordinate securi
sunt. per negligentiam in opinare morerentur.

Virtus namque cum uicis renititur. quadam de-
lectatione eius sibi metipsum animus blanditur.
fitque ut bene agentis mens. metum sue circum-
spectio abinat. adque in sui confidentia secura
requiescat. Cui iam torpenti seductor callidus om-
ne quod bene gessit enumerat. eamque quasi preteritis.
perpollentem in timore cogitationis exaltat. Unde agi-
tur. ut ante iusti iudicis oculos fouea mentis sit me-
moriam uirtutis. quia reminiscendo quod gessit. dum se apud
se erigit. apud humilitatis auctorem cadit. **H**inc

nāq; supbienti anime dicit. Quo pulcor es de seude.
 Ac si aperte diceret. Quia ex uirtutū decore te eleuas: ipa
 tua pulcritudine impelleris ut cadas. **H**inc sub ierlm spē.
 uirtute supbies aīa reprobā cū dicit. Perfetta eras i decore
 meo. qm̄ posuerā sup te. dicit dñs. Et habēs fiducia i pulcri-
 tudine tua fornicata es in nomine tuo. fiducia quippe sue
 pulcritudis animū attollit. cū de uirtutū mētis. leta apud
 se securitate gloriatur. sed per hanc eandem fiduciam.
 ad fornicationē ducit. q̄a dū inceptā mētē cogitatioēs
 sue detriūt. hāc maligni spē p̄ innuma uicia seducēdo cor-
 rūpūt. Notādū ū ē qd̄ dicit. fornicata es in noīe tuo. Quia dū
 respectū mēs supni rectoris deserit. laudē p̄tinē p̄uata q̄rit.
 et sibi arrogare incipit. omīe bonū. qd̄ ū largitoris p̄conio ser-
 uiret accepit. Opinioīs sue glām dilatare desidās. satagit
 ū mirabili cūctis innotescat. **I**n suo ḡ noīe fornicat. que
 regalis thori conubiū deserēs. corruptori spiritui i laudis
 appetitu s̄b sternit. **H**ic dauid ait. Tradidit i captiuitatē
 uirtutes eoz. et pulcritudines eoz i manū inimici. In captiuitatē
 et enī uirtus. et pulcritudo i manū inimici tradit. cū de cepte mē-
 ti. antiquus hostis et ex boni opis elacōe dñat. Que tam
 uirtus elacō. qm̄uis plene nō supat. ut cūq; tam et electoz
 sepe animū tēptat. s; cū subleuat destruit. destruit ad
 formidinē reuocat. **H**inc eī dauid itū dicit. Ego dixi
 i habūdancia mea n̄ moueboz i etnū. s; q̄a de fiducia
 uirtutis i cūmuit. paulo post qd̄ p̄tulit adiunxit. Quisli

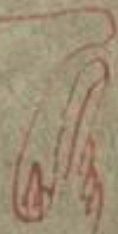

fa tuā a me & fac sū or. Ac si apte dicat. forte me eē iū
tunib; cēlidi. s; quēce i firmitatis sim derelictus agnom. hūc
rursū dic. Iuravi & statui. custodire iu. iusti. rei. **S**er q̄a ei
uirū n̄ erat mane i custodia. qm̄ iurabat. debilitatē suā pu
n̄ r̄bat i uent. Unde et ad p̄as opē. repēte se milite dices. hu
miliat sū usq; q̄q; uiuūta r̄c. Exaltet nō nūqm̄ ū supna moda
tio. p̄nsqm̄ p̄mūna puebat. et i firmitatis memoriā ad mētē
reuoct. ne de acceptis ūnitib; i tumescat. Vn̄ Ieremiel. q̄as
ad orēplāda celestia dicit. p̄ns fili' hoīs uocat. ac si hūc apte
do' amoneat dices. Ne de his q̄ uides. i elaoē tor eleues. cau
t' ppende qd es. ū tū sūma penetras. eē te hominē reōgnoscas.
q̄ten' dū ulna te raperis. ad te metipm̄ solliat i firmitatis tue
freno reuoctis. Vn̄ necesse ē. ut cū ūtutū nobis copia blandit.
ad i firma sua mētis oculus redeat. se seq; salub' deorsū p̄mar.
ne recta q̄ agit. s; q̄ age neglexerit aspiciat. ut dū cor ex^{me} moria
i firmitatis attit. ap̄ humilitatis auctore. rob'rius i uirtute solide
t. Quia & plerūq; ompc d̄s. idēto elēoz m̄tes rectoz q̄muis ex
magna p̄ficiat. i p̄fettas tam̄ ex pua aliq̄ p̄te dereliq̄d. ut dū mi
ris ūnitib; rutilat. i p̄fctōis sue tedio tabescat. et neq̄qm̄ se de mag
nis erigat. c̄ ad huc cōt̄ minima i uirtutes laborat. S; q̄ ex t̄ma n̄
ualet uirtē. dep̄apuis actib; n̄ audeat sup̄bire. **E**cce bone
uir i p̄hēsiois mee necessitate sp̄pulsus. dū mōst̄re q̄us eē debe
at pastor i uigilo. pulc̄m̄ dep̄ixi hominē pictoz fed'. aliosq;
ad p̄fctōis lit' dirigo. q̄ ad huc i delictoz fluctib; ūsoz. Ser
i hui' queso uite naufragio. oratiois tue me tabula susti
ne. ū q̄a p̄od' p̄pū dep̄m̄. tua me m̄ti man' leuet amen.

lun

au

Incipit prologus in uirgine b[e]at[e] uirginis. **A** omnipotentis dei laudē. cū sepe recitānt miracula scōrum que p[er] eos egit diuina potentia. multo magis sancte marie dei genitricis debent referri pretonia. que sunt omni me-
 lle dulciora. Ergo ad roborandas in eius amorē mētes fidelium. et excitanda corda pigritantiū. ea que si-
 deliter narrari auduim[us]. largiente d[omi]no recitare stude-

Incipit miracula. **I**n anno **I**nno-
 letana urbe quidā archiep[iscopu]s qui uocaba-
 tur hildesonus religiosus ualde et in bo-
 nis morib[us] ornatus. et in cetera bono-
 rum operū studia dei genitricē Mariam multū diligebat. et pro ut poterat omni reuerencia eam ho-
 norabat. **I**n cuius laude uolumen insigne de eius
 sanctissima uirginitate stilo eleganti composuit. quod
 et ita eidē scē d[omi]ni genitrici marie cōplacuit. ut illi
 ip[s]um librū manu tenēs appareret. et p[er] tali ope gra-
 tias referret. **I**lle uero cupiens eā alius honorare
 instituit ut celebraret sollempnitas eius. viii. die ante fe-
 stiuitate d[omi]ni natalis. ita uidelicet ut si sollempnitas an-
 nūciacionis d[omi]ni ante circa passionem d[omi]ni uel resurrectio-
 nē euenerit. in predicta die sub eadem sollempnitate ogri-
 e restitui possit. **Q**uod sibi sans uidebat iustū. ut prius
 sancte d[omi]ni genitricis ageret festū. ex qua deus homo nar-

uenit immundū. Que sollempnitas cōcilio confirmata. p
multaz celebratur ecclaz loca. Ergo sancta dei genitrix
ei rursū apparuit. sedēs in cathedra ppe altare posita. et
uestimentum sacerdotale. qđ nos albam uocamus. attu
lit ei dicens illi. Hoc uestimentū de paradýso dī filii mei
attuli tibi quo uestiaris in dei et mea sollempnitate. Sed
sacro certissime qđ pres te nemo in hac cathedra impune se
dere. uel hoc uestimentū ualebit induere. Quod si quis p
sūpserit. deo iudice ultione non carebit. His dictis sanc
ta uirgo maria ab illo recessit. eiqz uestimentū qđ attule
rat reliquit. Quod ille ualde utens in dei seruitio et eius
dē matris cotidie crescebat in boni opis exercitio. Post
hec felicit migravit ad dñm relinques posteris ad honora
dā dī genitricē pulcherrimū exemplū. Post cuius obitū
quidā clericus uocabulo Siagrius. iā prelibate urbis
factus est archiep̄c. qui paruipendens deuotionē pre
decessoris sui. inmo deceptus astutis inimici. imp̄dicta
cathedra contra prohibitionē scē marie consedit. sacrumqz
uestimentū induere uolens dixit. Sicuti ego homo sum
et hominē scō fuisse p̄decessorem meū. Quare ergo non
uestior eo quo induebatur uestimento. cū eodē quo ipse
functus fungar p̄sular' officio. Hec dicens illo sacro uesti
mento se induit. sed statim deo ulciscence presūptionē ei
interitā eodem uestimento acutus constrictus mortuus
cecidit. Quod uidentes qui illic aderant magno timore

perterrita sacrū uestimentū quod ille indignē accepit tu-
lerūt. et in thesauro eccle ubi hacten seruat reposuerūt.
Sic sancta dei beatū hūdefonsūm honorauit. Si agrū
ū psua p̄sūptione morte multauit. ostendēs quia quisq̄s
eam honorauit grām dei suamq; habebit.

genitrix

Miraculū bonū de quodā mōacho secretario

In quodā monastio erat quidā monachus secreta-
rū officio functus. Hic erat ualde lubricus et de-
moniacō instinctu aliquociens urebat libidinis estib;
Tamē scām dī genitricē nō modice diligebat. et crā-
siens ante sanctū eī altare dicendo aue maria! eā cū
reuerētia salutabat. Adiacebat autē ipi cenobio fluuū
quē p̄dictus frat̄ t̄nsiebat! quando ad explendā occupatē
ciā suam p̄gebat. Quadā igit nocte uolens ire ad scelū
assuetū. corā altari ut solitus erat scām mariā saluta-
uit. ac deinde eccle ianuā ap̄iens! ad p̄dictū fluuū p̄-
uenit. Quē dū uellet t̄nsire ad yabolo impulsus ieiunde
cecidit. et mox diuersus ibidē int̄it. Cuius aiām mox ra-
puit multitudo demonū! cupiens eam deferre in bara-
trū. Sed pietate dei affuerūt angli! si forte possēt illi ali-
qd ferre solatiū. Quib; uēientib; dixunt demones ubi quā-
macib; Ut quid huc uenistis? Nichil in hac anima habetis!
quō p̄t mala opa que fecit iure p̄cessa est nobis. Ad hoc
ualde tristes sūt angli dū nō sufficienter haberēt quid p̄-
ferret opis boni. ecce subito aduenit scā dī genitrix? et li

u

vera auctoritate dixit demonibus illis. Cur onerosissimi spiritus hanc animam rapuistis? Qui responderunt. Quia inuenimus eam consummasse in opibus malis. At contra illa. Falsa sunt inquit que peritis. Scio enim quomodo alicubi peregrinans me propter salutem anime licentiam accipiebat. et rediens similiter agebat. Quod si dixeritis quia uos facimus uobis. ecce ponemus in iudicio summi regis. Cumque ex his alterarentur placuit altissimo domino pro merito scissime sue matris. ut anima frater rediret ad corpus quatinus penitentiam ageret de suis reatibus. Intra aduenit tempus quo fratres ad cantandos ymnos matutinales conuocarentur. Et dum hora fieret ad pulsandum signum. surgentes aliqui efratribus. secretarium patris domini quesierunt. Et cum non inuenissent ad flumen prexerunt. et eum iam demersum in aqua reppererunt. Cui corpus abaque exherentes. mirabantur cogitantes qua occasione hoc ei contigisset. Cumque plura opinantes. et inter se sermocinarentur. ecce mirum in modum ille factus exurgens amorce. et inter eos astans uiuus e narrauit fratribus que contigerant sibi. et quomodo euaserat succiente Benigne dei. Post haec non solum illud uicium quo delectari solebat deseruit. sed etiam deo et sancte genitrici dei seruauit. et in bonis actibus uitam consumens in pace animam reddidit.

Virgula stupra Jesse celi nos trasser ad ce.

Quidam clericus in carnolensi ciuitate degebat qui erat leuis moribus et curis seculi deditus. carnalibus etiam desiderius ultra modum sollicitus. Hic tamen sanctam dei genitricem nimis in memoriam habebat et sicut super retulimus eam sepius angli

ca salutatione salutabat. Qui dū ut fertur ab inimicis suis pemp-
tus eēt. scientes eū irreligiosam uitā duxisse. decreuerūt eū ex-
cimitatē sepeliri debere. Quod et ita fecerunt. Nā ex arriū nō ut ra-
lē uirū decebat sepelierūt. Et dū illic p̄ dies .xxx. iacuis; scā
maria illi miserta apparuit cuidā clerico dicens ei. Cur ita in-
iuste egistis erga meū cancellariū ut ponētis eū ex ur̄m ci-
mitiū. Cui interroganti q̄snā eēt ille eius cancellari. ille in-
q̄d scā uirgo qui ante .xxx. dies auobis est tumular̄ ex ar̄ū.
Nā in duotissime seruebat. et corā meo altari me sepissime
salutabat. Tunc igitur p̄gite et eū de indecenti loco afferētes
inatrio reponite. Hec tū dixiss̄ uehement̄ admirati tumulū
ei aperuerūt. florēq; pulcherrimū in ore eius inuenērūt et lin-
guā ei integrā et sanā quasi ad laudādū d̄m paratā. In-
tellererūt itaq; cūcti qui aderāt p̄tea hoc ei accidisse. q̄a
d̄i genit̄ ex suo ore fecisset seruitiū q̄ sibi ualde placuit.
Et relato corpore ei ad cimitiū. tū d̄i laudib; decēt eū
sepelierūt. Quod nō solū p̄ illo. s; etiā p̄ nobis credam̄
hoc fecisse scām d̄i gn̄it̄em. quaten̄ om̄s hoc audiēt̄
actēdant̄ in dei et eius amore. **Aliud miraculum.**

Alt̄ quoq; clericus in q̄dā loco amozabat. qui et ipse
deo et eius alme genit̄i satis erat deuot̄. Qui et in-
terā bonoz actiū studia. quib; eidē genit̄i placē curabat
hanc antiphonā in ei m̄ere duota sepe decantabat. **Gaude**
d̄i genit̄ uirgo imaculata. Gaude q̄ gaudiū ab anglo su-
scepisti. Gaude q̄ genuisti et̄ni lum̄is claritatē. Gaude mar-

Gaude sc̄a di genitrix uirgo tu sola mar' innupta te laudat
omnis creat̄a genitricē lucis. sis p̄ nobis quesum' p̄tūa in
tuenti. **I**n hac autē antiphona sc̄e di genitrici xp̄i ecclia q̄nq̄
es gaudiū p̄dicat. q̄ gladius enormis doloris ei aiām p̄tūit
q̄n unigēit' fili' eius dñs n̄r ih̄c xp̄c in c̄te p̄ salute humani ḡnis
positus. v. uuln̄a in suo corpore sustinuit. ut p̄ eadē toti m̄di
dilueret cr̄im̄ia. Aquūq; sensib; humani ḡnis om̄issa. **N**empe
p̄ hoc benedicta uuln̄a etiā asc̄o sp̄ū in fine psalmoz iā oī
v. illi ūsus sūt edicti. in quib; undecies dñm laudare iubem̄.
quatin' p̄ hanc laudē ueniā t̄nsgressionis. diuine legis mere
am̄. **S**icut ad narrationis ordinē redeam'. p̄dict' clericus ē
languore correptus ad extrema p̄ueniss; cepit anxari et pa
uore nimio p̄turbari. Cui apparuit sc̄a uirgo maria dixit
ei. Cur tanto timore t̄pidas? qui totiens gaudiū in̄ anūciasti.
Ne paueas quō nichil mali patieris. s; gaudiū q̄ in sepe
p̄cinebas am̄ metū particeps eris. Audiēs hoc ille putauit se
sanitati restitūtū. et dū se cū leticia erigē uellet anima ei e
corpore egrediēs paradysi gaudia petiit. ubi sicut ei p̄miserat
sancta di genitrix letabit' p̄tūa sc̄a. Ergo pensandū ē q̄ntū
debeat m̄te retinē. que sibi seruiētib; nō d̄sinūt auxiliari.

v
Vir quidā paup̄ degebat in q̄dā villa. **Aliud miraculū**
Qui cū egeret stipe cotidiana p̄plura loca p̄gebat. et
tā ex largitione bonoz uiroz q̄ ex labore manūū suaz uictū
Aquirebat. Ita autē sc̄am mariā di genitricē p̄ ut potat et
sciebat ex toto corde suo eā honorabat. ut etiā de elemosi

nis que ei dabāt p̄ ei amore alius paupibz sepissime largiret. Hic
 iū cū moret̄ cepit d̄p̄cari scām dī genit̄e. ut ei misereri digna
 ret. et p̄cibz suis ei felicitatē paradisi largiret. Tūc scā maria
 mat̄ nūe ei assistēs dix̄. Veni ut sicut petisti p̄firuaris rege pa
 radisi. Hāc uocē audierūt multi q̄ ulla domo erat. qd̄ z mox
 effect̄ ostēdit. Deniqz statī aīa ei egressa a corpore p̄ducta est
 ab anglis in paradisu. et sicut ei p̄mis̄at scā maria letat̄ cū iū

Sicut exposuit **Aliud miraculum.** his sine fine. vi
 b̄s Gregoriū papa de .vii. stellis pliadibz. q̄ se qd̄e nō otin
 gūt et tam lucis sue radiū parit̄ ostendit. sic plures in mūdo
 religiosi uiri diuisis extitūt tēporibz. qui dō et ei genit̄i simili
 duotione. in una eadēqz uirtute placē studuerūt. Quos aliq̄ imi
 tantes m̄tis multo inferiores. m̄tis eidē scē uigis sepi erepti sūt.
 apenis tā aīe q̄ corpis. **V**n̄ nulli sit onōsū q̄ refimus idūsis n̄
 dissimile miraculū. **F**uit quidā qui uocabat̄ eppo multociēs res
 alienas rapiebat. aliozqz istancū furti ablati tā se q̄ suos a
 lebat. Attam scām dī matrē uenerabat̄ ex corde. et etiā dū ad la
 trocinandū p̄gebat. exorando salutabat̄ deuotissime. Contigit
 aū quadā die. dū qdā furaret̄. ut ab inimicis suis ophēderet̄. Qu
 dū se areatu purgādo nequiret. iudicio arbitriū decretū est. ut
 laqueo appēsus uitā finiret. **D**uct̄ est itaqz ad laqum. et suspē
 sus ē absqz mora. Cūqz eo suspensō iā pedes ei in aere pendēret.
 ecce scā dī gn̄it̄ in auxiliū ei uēiens. p̄biduū eū ut sibi uidebat̄
 suis scās māibz sustērauit. nec aliq̄ lesionē pati p̄misit. Illi ū q̄
 eū suspēderāt. cū ad locū unde paulo ante discesserāt ū p̄debat

redisset. et uidisset eum uiuentem. et uultu hilari quasi nichil mali pa-
ciētem. putauit eum non plene laqueo inextricatum. et primum accedentes gur-
tuus ei dum transire uellet. utrum sancta uirgo manus suas gutti ei apposuit
non transire permisit. **C**ognoscētes uero illi eo referēte quod sancta maria ei
auxiliaret. ualde mirati sunt. et dimiserunt eum pro amore dei. **Q**ui ab
est frater est monachus. et postea quod diu uixit suum deo et sanctissime matri ei.

vii
In monasterio sancti petri quod est apud coloniam urbem. **M**iraculum
erat quidam frater frater cui uita et mores nimis ab habitu monachi
indiscrepabat. Nam leuiter se agens in multis actibus suis. etiam filium gratia pro-
prium monachi habebat. et seclari actui se in multis tradiderat. **H**ic igitur alii
quam pro corporis salute cum fratribus pocione accipiens. irruente languore ni-
mis afflicto. sine confessione et christi corporis sacra communione repente est
defunctus. Cui anima mox ab antiquo hoste arrepta. ducebatur ad inferna-
lia claustra. **Q**uod tunc sanctus petrus cui erat monachus. accessit ad
benignum dominum. et pro anima fratris deprecabatur. Cui dominus. Ignoras petre quod
propheta me inspirante dixit. domine quis habitabit in tabernaculo tuo. aut quis
requiescet in monte sancto tuo. subiciens. Qui ingressus sine macula et opus
iustitiam. **Q**uomodo ergo hic potest saluari. cum nec sine macula sit ingressus
nec iustitiam operatus. **H**ec audies sanctus petrus. ut scilicet sanctos angelos. et dominum
singulos ordines sanctorum precatur est. ut anima pro fratre oraret. Quibus se deprecans
ceteris cum ea que super diximus respondit et dominus. nouissime uenit ad sanctas
dei genitricem. ceterasque sanctas uirgines. scilicet illas carissime exaudiri preces.
Ob quam rem cum surrexisset sancta dei genitrix peccata suum filium cum sanctis uirginibus
statim assurrexit eis christus. et dixit sue sancte matri. ceterisque uirginibus. Quid
ame poscas odulissima mater cum meis carissimis sororibus. Cui cum sancta

uirgo deo respondit q̄ p̄aia fr̄is pulsaret. saluator m̄udi ait illi. Licet p̄
 p̄pham dixim neminē posse ī meo tabnaclo habitare. nisi qui sine ma
 da ingrediū et opat̄ iusticiā. tam̄ q̄a tibi placet ut indulgētiā osequat̄.
 cōcedo ut aīa eī ad corp̄ reūtat̄. ut d̄malis actibz p̄niam agat. 7 sic de
 mū rege p̄struat. **H**ec ut sc̄a d̄i ḡn̄r̄ sc̄o pet̄ ap̄lo īnotuit. o festi sc̄s pe
 trus magna claue q̄ tenebat. diabolu tr̄es infugā eū oūit. et aīam fr̄is
 q̄ tenebat eripuit. Quā duobz speciosis pueris o m̄dauit. et ip̄i nich
 lomū ut reducēt ad corp̄. o m̄daunt eā cuidā fr̄i qui fuit mōach̄ p̄
 fati mōastij. Qui reducēs eā rogauit q̄si p̄cedere. ut singlis diebz p̄co
 dicet misere mei d̄s. et p̄sepe mūdaret scopis sepulcrū. **A**t si d̄le d̄
 morte resurgēs. que sibi otingant ul̄ q̄ uidat narrauit. et quom̄ ad y
 aboli p̄tate fuis̄ erept̄. suffragiū sc̄e d̄i genit̄is ant̄ sc̄i petri apl̄i.
Sane si hoc q̄ narrauim̄ miraculū alicui uider̄ m̄dibile. cogi
 ter. q̄ntū possit sc̄a d̄i ḡn̄r̄ sup̄ om̄s ordines sc̄oz apud filiu suū celi 7
 t̄re regē et d̄nm. et d̄ponat om̄e incredulitatis ambiguū. **S**i ū obi
 cit d̄ claue sc̄i pet̄ qui tr̄uit inimicū. meminit̄ q̄a īcorporalia corpore
 is n̄ p̄corporalia narrari nō possūt. Verūtam̄ t̄o nichil ē īpossibile.
 cui ē gl̄a 7 b̄ndcō īsc̄la sc̄oz am̄. **Aliud miraculū.**

Neqz hoc silere debem̄. q̄ beate memorie d̄ns Hugo abbas clu
 niacensis solebat narrare. d̄ q̄dā fr̄e sui mōastij q̄ dicebat Giral
 dus. Qui dū ad huc laic̄ eēt. desid̄abat ad sc̄i iacobi lim̄a p̄gere. pa
 ratus itaqz ītinis necessariū. s̄ luce die qua it̄ aggredi debebat tū soci
 is tū sua o cubina dormiuit. d̄uctus uoluptate carnis. **C**ūqz paulu
 lū īritine tū sociū suū p̄cessit. eū antiquus hostis d̄ape cupiēs. q̄ ali
 qn̄ īstīgat se ī angl̄m lucis. īsimilitudinem sc̄i iacobi apl̄i se ostēdēs d̄i

viii

107

xix ei. Scias quō p̄malis opib; q̄ gessisti. iā nō potes salutē consequi. n̄ fecis
que dixi tibi. **A**bscide iḡ p̄mū tua genitalia m̄bra. et dñm in fide temp̄p̄.
et ob hoc hēbis ad eo p̄mū sempiternū. At ille putās uacit̄ eū eē sc̄m iaco
bū qui talia iuberet. et arrepto fr̄o m̄bra uirilia abscidit. ac postea p̄
guttur fr̄ū t̄hens semetip̄m ad mortē uulnauit. Quē iā morti primū
audientes socii ei. et ad extremū iā sp̄m uiolentē trahētē. et ut ui
dunt eū sanguine cruentatū timētes eū fugerūt. metuētes ne forte
dicent̄ ul' cupiditate pecunie ul' aliq̄ occasione permisit̄ illū. **M**or
to cū fuisset d̄funct̄. rapuit aiām ei hostis antiquū. qui eū decepat cū
suis sa. cellitib; se ita p̄dā cepisse nō modice gauis̄ est. Autū ū om̄
potētis d̄i dū trāsiret secus eccliam sc̄i petri. uēit eis obuiā s̄c̄s iaco
bus. assumpto sc̄tū sc̄o petro. et dixit demoni acce cohorti. **C**ur tulisti
aiām p̄gnū mei. Illi ū cū p̄ferret̄ q̄d̄d̄ mali potant. et q̄ ad extremū
se permisit̄. dixit eis sc̄s iacob' apl's. sc̄ians p̄c̄o q̄ nō gaudebitis de
illī p̄dicatione. Nā sub mei sp̄e decepistis eū. et hoc q̄ fecit. quasi
m̄ obediēs simplicit̄ fecit. **Q**uod si oī hoc reluctamū. eam̄ adiudici
ū sc̄e d̄i genitricis marie. Igit̄ cū an̄ sc̄am mariā uenisset. et q̄d de
hac re sibi placet inq̄reret. ip̄a sc̄a uirgo plena pietate iudicauit
aiām debere ad corp' reuēti. ut de malis q̄ gesserat posset penitēdo
purgari. **S**ic itaq; iuris sc̄e marie et sc̄i iacobi apli aiā ad corp'
regredit̄. Homo itaq; reuiuiscēs iuēit se sanū. et tantūm cicat̄tem
p̄testimonio remāsisse ubi gutt' fuerat uulnātū. **P**orro uirilia m̄bra
q̄ sibi demerat nō sūt sibi p̄t̄ unū forām parū. p̄ q̄ urina p̄tie
bat exigēte nata. **H**ic deniq; moach' fact' insūptō monastio clunia
cēsi multis dieb; sup̄iuit deuot' in seruitio d̄i. **Miraculū bonū**

x
reddita.

ix

Sacerdos quidam erat parrochie cuiusdam ecclesie duote riuos ac honeste uiuens. et optimis studiis peditus. si litterarum scientiam non plene imbuit. nam unam tantum missam sciebat. quam deuotissime in honore dei et sanctissime genitricis eius omnibus pene diebus detarabat. **E**st autem missam introitus alie sancte patres. Ob hoc a clericis apud episcopum accusatus qui offensa ad eum ad ductus. Quae corripies episcopus interrogabat. si uerum esset quod deo audierat. Qui respondit ei uerum esse. et se aliam missam nescire non dicebat. **A**d hoc episcopus furore commotus. dicens eum seductorem hominum. officio missae priuauit eum. Reuersus uero presbiter ad domum suam habitabat propter missae priuationem. Nocte autem sequenti apparuit sanctae dei genitricis episcopo in uisione. dicens ei aliquantulum seueram uoce. **U**t quod ira meum capellanum tractasti. ut prohiberes seruicium dei et meum ab eo fieri. **P**ropterea igitur nouis quia non citius ut agat diuinum officium sicut solet iusseris. trigesimo die morieris. **H**ac uisione timens episcopus surrexit nocte et mittens ad presbiterum mandauit ut ad se ueniret quam cito. **Q**ui dum uenisset episcopus ad pedes eius prostratus. ut sibi indulgeret poposcit. **D**einde precepit ut nunquam aliam missam cantaret. nisi eam quam de sancta maria cantare solent esse. **E**t tunc uero presbiterum magifice honorabat quod etiam pro dei amore et sancte marie quam diu iuxit et uestiuit et aluit. **S**ic uera dei genitricis sacerdotem qui sibi seruebat ab iniuria protegit quam necessaria erant tribuit. et postea obsequium ad uitam eternam suis meritis in **E**rat duo fratres in urbe roma quorum **Aliud miraculum** introduxit. **U**nus uocabatur petrus admodum potens et strenuus ecclesie sancti petri archidiaconus sed auarus. alter uero stephanus qui iudex in eadem urbe constitutus sepe munera accipiendo iudicium pretebat et alius debita non reddendo. alius sua auferendo. multos in iuste iudicabat. **A**nt

etiā tres domos eccle sancti laurentii et scē agnetis hortū unū iuste ha
buit. **A**ccidit autē ut frat' ei petrus moreret. et in penas purgatorias p
suis culpis duceret. Post paucos ū dies defunct' est et stephan' et ad
iudiciū dī pduct'. Quē enēs scs laurenci cui tres domos abstraxat
quasi cū indignacōne apprimās ei. et tū brachiū ei artū strinxit. et si
minimo dolore cruciavit. **S**cā qz agnes cū suis iugibz porto sibi
stracto faciē suā auertit ab eo. Tūc dñs celi et t're q est iust' iudex
dās iudiciū sup eū dixit. Quō multociēs aliena abstulit. et munia
accipiedo p̄ue iudicās iurātē uēdidit. dignū est ut loco iuste tradi
toris debeat poni. Quid plura. Sine mora implet' iudiciū dñi. **A**c
ū stephā dū adhuc uiuēt. ualde diligebat scm pietū ep̄m et m̄res
et singl' ^{an}cl'icos pascēdo. et multas elemosinas paupibz erogādo ho
neste agebat eius sollempnitatē. Dixit ergo scō pieto. Scē piette
cui nō succris stephano. q tā duor' extitit ituo siuicio. **A**ccede ig' q
fidit' ad misericordē et benignū dñm. ut sua potēti pietate largia
t' sibi aliq' remediū. Tūc scs piet' p̄mo accedēs ad scm laurentiū.
et ad scām agnetē. i quos ille deliquit' p̄cabat. ut ei ueiam darent.
Illi ū p̄ei amore culpā indulerūt ei cū. **D**ein exordiuur dñm p̄eo
et coopante scā dī genitice maria. mox optin. uit ut aīa ei rediret
ad corp' quaten' que rapuerat redder'. et de p̄tis suis p̄nās ageret
uiuēs xxx' diebz. **I**n tēa dū ducer' idē stephan' ad locū iude t̄duo
ris ut iudicariat dñs. audiuit alōge quasi uoces plāgenciū aīaz ī
penis pōitay. mē qz agnouit petrū frēm suū. Adq' adp̄ximās dixit
ei. **Q**uom' fr' in penas istas adduct' es. q' iurū. iustū putabamus.
At ille. Idcirco huc adduct' sum. quō aliquitū fūi auar'. Cui stephā.

Speras aut ultra sequi salutē. Tu ille. Spero inq̄. quō et si suū auarū.
 tam multa bona erga eccl̄as facere studui. Et si dñs ap̄lic⁹ p̄ me missam
 cōtaret cū suis cardinalibz. largiēte dño sequeret ueiam⁹ et solue
 ret ab hīs q̄s patior penis. Post h̄ dū stephā dño iudicāte ut sup̄
 dcm̄ ē. in locū ubi iudas torq̄bat⁹ q̄ erat quasi puteus clauis acu
 tis circūq̄qz p̄fixus fuisset mersus. uēit iussio om̄ptis dī ut aīa
 ei rediret ad corp⁹. Reduct⁹ ergo cū ueniss; an̄ scām dī ḡnūtē
 mariā. iussit ei ip̄a uirgo p̄ssima. ut singlis diebz uite sue.
 cōtaret psalmū beati imaculati. Ergo reuixit stephā et q̄ sibi
 contingant narrauit ap̄lico et hīs q̄ erāt cū eo. et q̄ a fr̄e suo pe
 tro. Ostendit ei etiā brachiū suū q̄ ostrinxat sc̄ Laureti q̄
 mirū in modū ita lūidū erat. ac si uiuēs icorpore hoc fuiss;
 passus. Addidit etiā. In hoc scietis quō uera s̄ ista q̄ refero
 uobis. dū me uideritis ex hac uita miḡre. xxx. diebz t̄is
 actis. Hīs ūbis fidē faciēs audientibz. q̄ iniuste abstulerat
 reddidit. et ex in̄ pacta d̄reatibz p̄ma t̄esima die feliciter
 rat uir quidā **aliud miraculum.** a seculo migrauit.

E secularis rurali op̄e dedit. et alijs mūdanis curis dedit.
 Qui dū multis p̄uis actibz eēt int̄t. etiā dū t̄iā suā exarat.
 q̄ntū potat t̄re uicinis suis s̄ripiebat. et metēs suas t̄asḡ
 dies. iugeribz suis alioz t̄rā furti sociabat. Tam scām dī ḡn
 itē sepi imente habebat. et plerūqz eā sicut de q̄b̄dā sup̄ de
 scripsim⁹. sicut sciebat deuote salutabat. Iste ḡ cū eēt d̄fuc
 t. uenit d̄monef. aīam ei rapere osidit. Affuerūt etiā an
 glī. Qui tū p̄ferret pauca bona ab ip̄o sc̄a. ceperūt ent̄ d̄mo

+
audierat

201

nes innumabilia mala pferre. Cuius ob hoc exultantes putaret se uisite.
inuit un' ex anglis. quia cu' duotione solut' eet salutare scam di gnite.
Hec audientes demones ofesti ab aia recesserit ofusi. Sicut sem' illa
aia erepta ab aduersarioz p'ate. ppetua d'apnacom euasit. largiente
dno psue sc'e genit'is merita. **Aliud miraculu**

Apur ciuitate que uocat' papia. imoastio sci saluatoris fuit q'
da moach' qui erat por ipi moastu' ostic'ur. Hic leuis ieloqo e
rat. et pius moribz. multisq; malis actibz utet'. S; tam q'uis ita uide
ret irreligiosus. scam maria mar'm dnu no paz diliges. singlis horis
laude di ei q; canebat. et du eas canet semp stabat. n' ullaten' se
dere uolebat. **E**xpleto denuq; uite sue t'mio. d'funt' atq; sepult'
est. Post anni u' circulu' apparuit cuida' secretario moastu' q' uoca
bat hunpt'. ut mos est secretariis ^{ante} marcurinos ymnos surrexat q'
da nocte. et lapadu' lumina refouebat stas an' altare. Et ecce p'fa
t' d'funt' fr'. cepit eu uocare apra uoce. frat' hunpt'. frat' hunpt'. Il
le au' no' ausus e' ei responde. s; ad stratu' suu' cum timore redit.
Et cu' obdormiss; astitit ei ille frat' memorat' et dixit ei. **Q**uare
du' te uocare responde' noluisti. **Q**ue ille retognosces req'siuit dices.
Quom' habes frat'. Respondit ille. Usq; n'c male habui. exiliu' pass'
i regione q'da'. Vbi du' degem multis t'bulacioibz opp'ssus. accidit u'
t'nsiret pillu' locu' regina uenanda magni regis potetissima' au'
du' uiuem solut' era' singlis horis fr'e nucia. **Q**ue uidet me ag
nouit. 7 in me educet' secu' adduxit. et ilocu' bonu' misit. **H**oc au
dies ille frat' hunpt' cetis fratrib' inotuit. q' d'funt' frat' sic ipse
refebat. p'scam di geit'ce suppliciu' euasit. Vn' colligit' q'nta' spe'

xij

Is au' hunpt'

Vant hoc. f.

mar

evadendi totū piculi possit pape si qui duote dulcissimas ei horas.
tā clemētissime dñe iugit psonates studuerit seruire. Ipe au hūpt
p q hoc uidit 7 enariavit int paucos dies defunct est. **Aliud.**

xviii

Insup dca ciuitate papia fuit qda die q dicebat Jeronim. mox pbi
tate dcorat ualde. qui geniti ualde studebat place. ul saluta
do. ul ei horas canedo. ul etia multis modis siuciu agno. Accidit au
ut ciuitatis antistes qda die obiret. et ecclia sine rectore remaneret.

dei +

Qua obire collecti dca cu seniorib; urbis. statuerit iduo ieiuniu
celebrare. ut ostender ds q uellet epm fieri. Intra sca maria cuida
uuro apparuit ei q dix. Vade et dic iplo ut accipiat meū cācellariū. 7
statuat eū ciuitatis epm. At ille dū ptonctaret qd eet ei cācellari.
Respondit hūc ee qui uocabat Jeroni. quiq; eet in suo 7 di siucio die
ac nocte strenuus. Eugilas ille narrauit hoc seniorib; urbis. Qui re
quēntes ipm Jeronimū. tū magno honore fecerūt ordinari epm.

Sicut idē Jeroni fauere di genite maria epali honore sblimat
intei seruiuo et ei geniti oib; dieb; uite sue siure studuit. et post h

In tū **Aliud.** felicit obies ad celestia regna migravit. **S**
chahel archāgeli noie oscriata est qda ecclā. q clusa ab icolis
est noiata. ubi degūt multitudo moāchoz sū regla do siuciu. Porro
ū regione illa hēt uinū. q qī sanguis ualde ē rubicūdū. Dequo uino
missā cātari osuetudo ē ipi ecclē. cauet enī dclaro uino missā cātare.
ne forte negligencia origat. q puino aq oblata plerūq; decipit si
multitudis spē. **I**llud ū uinū q est sangnei colous rare ē uturico
ut si effundat sup aliq; lincheamen. ita ei ificiat colore. ut iā abole
ri nō queat ulla ablucione. Habēt quoq; ipfata ecclā capsule imsec

xviii

Vocat hoc. S.

pāno līneo cūsepre. unde corporales post euāgelū accipiūt dū mī
sa canūt. et ea pacta ibidē reponūt. **E**rat enī in ipā ecclia qdā in
uenis noīe anshelmi. scē di genitri. tota mīte dedit. hic tū qdā die
missa celebraret fūctō officio seruitoris. ablata corporali palla d' cap
sula p' eūglm ut mos est. casu effudit uinū de q' missa cārari debuerat
int' capsulā. et statī lintheolū q' int' seē erat ita tinctū ē uino q' ut
dixim' fieret rubei coloris. q' cēt sangne ifectū. **H**oc euentu iuueis
ipe ualde p'bar' ignorabat qd ager. p'sertī mouētū frīm pōit. Neq'
enī superebat hora. ut poss; q'cūq; in abluū. et si ablueret nō posset
cū exsiccari. Itaq; cārato scs ut mos est p' p'fationē missē. toto corde
gūct se ad di genitē. exorās eā ut sicut ei placet de hac re sibi daret
solacōm. **P**ratione ū pacta an q' sacerdos dicit dñicā in missa orōne.
respiciēs iuueis icapsulā. uidit lintheolū q' infusione uini paulo
an colore sangneo fūat tinctū ita effectū cādidiū. ut nulla unq' cā
didat' aliq' ablucione ul' cādidacone posset effice fulgidū. **Q** p'far'
iuueis enens gausus ē gaudio magno. et extūt ardētī scām dei
gnitē dilexit. eiq; toto aīo seruiuit. omīsq; quos potuit iel amore
accendit. **H**oc ū miracūm dū asrib; fuiss; cognitū. cū grādi leticia
dñm 7 ipām scām mariā magnis laudib; ut detet p'tali re glorifica
unt. et ei deinde deuocius seruiēerunt. **Aliud miraculum.**

200
Est et alia qdā ecclia in honore scī michahelis ostituta imōre.
q' dē rūba ipido maris. in hac multitudo mōachoz vreglari
ūstructione famulabat' dño. Contigit aū qdā tēpore ut succēder' ipā
ecclā diuino iudicio. fulgurē de celo iēā cadente. Fuit aū ibidē yma
go qdā decēt' ex ligno fabricata. i scē di genitri marie uenacōne. ha

bēs sup caput suū in modū mīre cādidū uelam. Is cū uēss ignis ad locū ubi erat ymago illa. oīa q̄ circa erāt eam obussit. ipām ū ymaginē q̄ expauescēs oīo iractā reliq̄. ita etiā ut uelam cādidū q̄ capite gestabat. odore fumi nō ualeret aliq̄ten̄ obscurari. **Quasi** etiā uasopa depēnis pauonis q̄ erat in xū ipi ymaginū. Digna p̄sus ostēsis miraculi fuit. qz illi ymaginē ignis tangē nō ualuit. q̄ corpe y mīre uirgo p̄manēs. carnis cūcupiscētiā nullaten̄ sciuit. **Sic** scā di genitrix ymaginē suā ut dixim̄ ab igne d̄fendit. ostēdēs qz sibi sūuētes ab igne i

Iferni liberare facillime possit. **Aliud miraculum.**
 In ritorio ciuitatis q̄ d̄r̄ uisā. erat q̄dā d̄ic̄ ecclē scī Cassiani ca nōic̄. hic sicut d̄ pluribz retulim̄ scē uirginis marie mūdi regine sūuā ū duora mīre reddebat. horasqz diei q̄ tūc t̄p̄s apaucissimis dicebāt̄ iei honore sedule det̄rabat. **Cui** genitores cū morte iruēiente ex hac luce migrāssēt. et qm̄ ualde nobiles z diuites fuānt. dimisē rūt ei magnā hēditatē. qz p̄t̄ illū nullū habebāt hēdē. **Uenit** autē ad eū amici eī insitētes ut rediret ad domū suā q̄ parētes ei reliq̄rant. et uxorē ducēt gub̄naret suā familiā ac hēditatē. **Qui** p̄bēs eis assensū cū illis abūt. ut ueniens ad possessiones pat̄m suoz uxorē ducēt. **Int̄** h̄ ū cepit segnor eē insūcio qz solebat reddē. scē marie. **Quadā** die cū ad celebrādas nuptias oūigis q̄ sibi e legat tendēt. uirine deueit ad q̄ndā eccliam. et recordat̄ seruiciū soluti scē marie. rogauit socios ut se paululū exprarēt. dices se uelle i eccliam orandi grā p̄gerē. **Cūqz** socii eī amonēt eū ut acceleraret. neq̄q̄ inde gressū mouē uoluit. donet om̄s horas expleret. **Ingressus** itaqz eccliam horas scē marie cepit irēta mēte

cārae. Adhuc aū eo iēctia p̄sistēte apparuit ei sc̄a di gn̄it̄ maria dicens
ei seua uoce. **U**niquissime ⁊ stultissime. cur me deliquisti cū tua amica es
se et delinasti in alia amore. Nūq̄ aliam inuenisti me meliore. Nonne te
ne dimittas me. n̄ me ocepta quūq̄ alia ducas. His uerbis ille nimis p̄
r̄it̄ ad socios rediēs. ⁊ simulās se uacit̄ uxore dūce uelle. nuptias eximo
re celebrauit cū grandi gl̄a. **N**octe ū sequenti ingressus cubiculū q̄ cū
uxore pausat̄. et cūctis ignorantibz clā domū egressus cū uxore q̄
cūcta q̄ hēbat reliq̄. et ut credit̄ locū di seruicio et ei sc̄e gn̄it̄ ap
tū q̄res. quo abierit ut q̄m uite cursū p̄egit. hacten̄ null̄ scire po
tuit. Nemo tam ambigē debz. quū ip̄e sc̄e celi regine sit p̄tect̄ munū
mūc usq̄ infine. p̄qua ip̄a hortate totū mūdū studuit relinquere id op̄u

non
Miraculū me **Aliud miraculū** late. cui est gl̄a sine fine amē
ferre nō piget. minūmū q̄ntūq̄de ad gr̄ate sc̄e di gn̄it̄ mūc. s̄
tam et magna et minūma res̄i miracula ad laudē ei cumulādā nulli
debz eē oñosi. q̄ est refugū mīd̄y et retupatio p̄d̄y. **Q**uedā mīr
noie murieldis qūr cūda militis rogerū uocablo. filiū wimūdi. ma
nēs ipe fiscampū. uidit q̄dā nocte i s̄ōpnis se portare q̄dā uexillū. q̄
colore sanguineo erat tictū. **H**oc aū uidit cū eēt gūda pignore filiū
quē p̄ea habuit. **E**uglās aū a s̄ōpno sensū p̄didit q̄tinuo. et cepit
aliena loqui. ualde mirare uīro suo. **P**ost paululū aū uidebat̄ sibi
xp̄ianā fidē q̄ hacten̄ habuerat. int̄ mamillas suas eē. et in de
nuo exire. **S**ic ludificabat eā dyabol̄ cui aiām uenari cupiebat.
Amua itaqz ei ostēnati magno timore. p̄tato i fortunio q̄ uī
debat̄ ei accidisse. assumētes eā duxerunt p̄loca sc̄y. si forte op
tinent ei sanitatis gaudiū. p̄noctauit eā in eccl̄a sc̄e trinitatis

scilicet in corpore personis unius dei. et non dum uoluit ei tribuere sanitatem. quia salutem
 eius donum reseruatum fuerat sancte regine celi. beate uidelicet dei genitrici. Post
 hoc benedicta est a quibus plurimus patris multis exorcismis adiurata. multis
 benedictionibus roborata. **I**nquam dum fuisset in sa. ita est in infirmitate dicitur
 facta. ut multo magis laboraret magna insaniam capitis. **P**acto autem
 anni circulo postquam infirmitatem deciderat. appropinquante sollempni
 tate purificationis beate marie. producta est ad ecclesiam in honore ipsius
 sancte dei genitricis marie oditam. que in medio gradus silue oli ut frui
 obstructa agris. dissimilis est ualde aliis ecclesiis. satis ergo adha
 bitandum hemicis. **A**bi ergo cum pnoctasset tunc dea sollempnitate. miris
 sancte marie ita sana effecta est. ac si nunquam aliquod mali habuisset.
Nam et sensus qui amiserat ei erinthe redit. et sanitas capitis plenis
 sime recuperata est. **V**nde tunc ipsa que uir eius. et ceteri amici eius laudem retu
 lerunt deo. et sancte eius genitrici. **H**uc itaque kmu deprecem piissimam ma
 trinam domini nostri ihesu christi. ut pro nobis peccatoribus tunc preclara eius mira exaio
 ueniantibus. dignetur optine cunctis omnium ueciar. que impeditis miraculis
 multis seruis suis efficaciter ostendit misericordiam. **A**ssist nobis ipsa iomibus
 uite nostre pichis prectrix. omnibusque suum dulcissimum nomen inuocantibus.
 illa que est mater nostre sit in hora exitus festina auxiliatrix. et iudice iudi
 cum contra omnes impetum inimici potentissima defensatrix. prestare domino. **ix.**
Sacrosanta sancte marie dei matris preconia. **Aliud miraculum.** **xxviii**
 que pferre conam. pnis intentionibus. non arrogancie temerari
 bus. sed licetiosis psumptionibus. sposa christi catholica suscipiat ecclesia. pcul
 misericordissima et gloriose parturientia. filius suus dominus ihesu ifirmorum la
 guonibus prestat remedia. **C**um aduersis gentibus et pluribus nationibus inu

merabiliū locor. in urbe in uaria grā sanuatis recupāte. beate
uirgū marie basilica repeteret. et medela sanuatis a xpo ihū p
sue mat̄ scā suffragia q̄ pluribz impetrēt. fortuitu qdā lāgu
d' et ardēs uno pede. ad eccliam p̄dicā aduēit. qui sanuatis
pmerēte grām. toto conatu m̄tis efflagitare cupiebat. **U**iqz
p plurimoz diez artulū dūci ibi moraret. n̄ siu desidū magnū
quid ul modicū impetrāss. pedē ardētē acruce separauit. q̄a ma
lebat ab eē. q̄ uite sue diebz om̄ibz. in ardoris lāguore sit esse.
Post nō mltū ū t̄pis. cū p̄dēt infirmū ecclia b̄te marie semp
uirgū eēt. et p̄rusticia lacrimaret. lacrimāto q̄reret. q̄ren
to piā mat̄m deprecaret. deprecando uoce lacrimabili. ubi s̄ scrip
tis usus est. **O** dñā p̄ssima. pennis uirgo maria. cur ego so
lus homūcio q̄sides in tuo pat̄tino. are mat̄e m̄az diet̄ sū.
Alū grām sanuatis pmeruerit. et ego solus abiect̄ sū. **H**eu
me miserū. q̄ me lasciuia errātē arecto tramite. traxit ad de
uā. **D**oleo doleo q̄ fact̄ sū aduena. abūssima dei grūte ma
ria p̄cetrice misericordissima. et saluatrice pia. **C**ūqz talia z hu
similia fuisset plara. natali dedit̄ sopno regeuit. **H**ic aū dū so
poraret. uisio ei qdā pulcherrima q̄i femūa t̄rens corpū iopari
bilis apparuit. q̄m q̄sident̄ credim̄ ipām saluatoris mat̄m fuisse.
q̄ tenit̄ p̄curis inferiorē p̄rē. et ei iacionē. manū suā tenebat.
Eo n̄pe uigilāte pede q̄ p̄dolore acruis opagine separuit.
sanuati p̄stine p̄m̄e dī mat̄ restauratū iueit. et iūcto grā
tulabundo et cū pedibz icēdnto. saluatore eiusqz mat̄m bene
Gēpore illo quo diuine placuit **Aliud miracūm** dixit.

Incipit institutio de festo Conceptionis scē marie uirginis.

pietati angloꝝ gentē de malis suis corrigē uell. et sue futuris offi
 cūis arti astringē. glossimo normānoꝝ duci Willehelmo eandē pa
 triā dbellando sbegit. et ei uirtute et industria toti ecclā
 stice dignitates statū imeli reformauit. **C**ui pie intēcio
 nis opib; iūdes ille bonoꝝ om̄m iūmic' diabol' tā familiar' frau
 dib; tā certaneoz incurtib; multociēs conat' est ei ob sūte succes
 sib; s; dño p̄gūte et timētē se regē glūficāre. adnichilū dductus
 ē malign'. Audiētes aūdaci angliā sbiectā eē normānis. gūter
 indignati sūt se suo t̄i hēditario puari. arma p̄parāt. classē ap
 tāt. ut eos aduētes adata sibi diuinit' patā expellāt. **H**oc
 p̄to. rex p̄dentissim' hellsinū quēdā religiosū abbatē remsiēsīs
 tenobū actersitū in daciā dirigit. ut inq̄rat hui' rei iūtatē. At il
 le ut uir admodū sagaci ingenū strenuus. negociū regis exeq̄t'.
 Quo fidelit' pacto angliā reuēti cupiēs. mare ingredit'. et iam
 maximā p̄tē maris p̄spo cursū transierat; tūc sbito densis sur
 gētib; undiq; uētib; horrida tēpestas celū cōmouit et undas.
Fatigatis iq; nauris. n̄ ulē obniti ualētib; fractis remis. rup
 tis funib; cadūtib; uelis. spes salutis amittit'. nichil nisi sub
 m̄siois iudiciū misabiliter exptat'. Cūq; dsalute corporū d̄spati.
 aiāx curā solūm creatori suo magnis clamorib; q̄medarēt. et
 brām di gnūte mariā miseroz scilic; refugū. 7 de
 spatoꝝ spē duote iclinarēt. ecce sbito ospiciūt quēdā reuēdi
 hū' uirū pōnsicali insula d̄coratū. q̄i int' undas stantē nauū
 primū. **Q**ui aduocās ad se abbatē hellsinū. hūis ubis cepit cō
 pellare dices. Vis inq̄d piculū maris euadē. 7 ipatā redire.

p̄ate. beate
 arpo ihu p
 u qdā sagu
 sanuati
 var. **C**ui
 esidū magnū
 uir. qā ma
 doer. sic esse
 marie semp
 eret. q̄ren
 ubis sbiāp
 i. cur ego so
 ax dicit' sū.
 et sū. **H**eu
 raxit ad de
 gnūte ma
 y taha 7 hū
 cā dū so
 p̄b' iopati
 arim fuisse.
 nā tenebat
 ce sepauit.
 iūcto grā
 arim bene
 dicit.

ms.

ait

Cūq; ille cū fletu se id toto corde desiderare. id solū exspectare respōd
 et rursū ille **S**cias inq; me ad te adnā nrā genitricē di maria. qm
 tā dulciter reclamasti directū. et dictis meis si obedire vo
 luis. san' cū comitib; euades iminēs piculū maris. **S**pondit
 ille ilico se ei in omib; obrepacūm. si hoc euadet piculū. **P**romit
 te inq; dō ille et in qā diē gceptionis matris x sollempnū amuati
 celebrandū. et celebrandū pdicabis. At ille ut erat uir pdes et qs
 inq; dies in hoc festo erit celebrand'. **S**exto aut die yd decēbris
 hoc festū sollempnizandū tenebis. **E**t quo inq; abbas seruicio
 utem in ecclastico officio. **O**mne inq; seruiciū qd dī in nate ei di
 tet et in gceptione. excepto q' nom natis mutat noie gceptionis.
His dictis ille disparuit. et cit' dictu sedata tēpestare. abbas cū
 suis incolōnis gactu uento applicuit anglis littorib;. et que u
 dat et audierat qb' notificau. statuitq; in remēsī cenobio idē
 festū sollempnū celebrari. et ipē quo aduixit deuotis obsequis illd
 celebrauit. **E**t nos frēs dīcū si portū salutis uolum' apphen
 de. di genitricis gceptionē dignis obsequiis celebrem'. ut ab ei
 filio et ab ipā digna mercede remunem'. **Aliud miraculū.**

oib;

200

In libia ciuitate q' prima est ciuitati q' uocat' dispoli. est
 ymago scē di gūitricis sep' ugis marie q' nō ē scā manu
 hōinū. s; q' picta sup lapidē marmoreū. ifigā q' uua
 icarne sit. uestimta au' ei q' purpurea sūt. **Q**ue ymago ē in ecclā
 q' sū apli p'cio emerit auidis et asynagoga q' iea habitat. et in
 honore scē di gūitricis dedicaunt q' est dom' epī. **A**nuuētes au' iū
 di q' sū apli de synagoga eandē domū emēt. 7 di tēplū inde

fecisset. et xpm̄ in ea p̄dicasset. ueniunt ad cesarē qui tē tēp̄e p̄erat.
 uolētes reddē p̄cū apl̄is et recipē ip̄am domū. ut reedificaret syna-
 goga. Vocatis autē apl̄is acesare ueniūt an̄ eum. et interrogauit eos
 p̄p̄t̄ q̄ causa hoc fecisset. Apl̄i ū respondētes dixūt. **N**os b̄n̄feti
 m̄. edificātes domū qm̄ em̄im̄ in honore saluatoris nr̄i. et sc̄e gēi-
 t̄is marie. Tūc cesar p̄cepit apl̄is et iudeis. ut sigillarēt utq; hāc
 domū. et obseruaret dies q̄dragita. ut d̄s ostēdet cui eē deberet.
 Ascēdentes autē apl̄i im̄orē syon. ubi b̄ta maria adhuc uiuēs semp̄
 morabat̄. rogaunt eā dicētes. **Q**uā b̄ta ūgo obsecra xpm̄ filiū
 d̄i dominū nr̄m. q̄ tu b̄t̄issima mat̄ sc̄dm̄ carnē genuisti. ut se-
 cū dū suā magnā miām hāc domū qm̄ i suo noīe et tuo honore
 dedicare curauim̄. ad p̄dicantū ūbū ip̄i nobis ocedē dignet̄. **R**e-
 spōdēs iḡ b̄ta maria. b̄to apl̄o pet̄ ait. **I**te et nolite turbari. q̄a
 ego uobiscū sū in ip̄a eccl̄a in adiutoriū. Transactis autē dieb; al-
 quenerūt siml̄ apl̄i et iudei ad p̄dicam̄ eccl̄am. et inuenerūt ip̄as
 domū signatā ueluti reliquerāt. Tūc statī cepit b̄s pet̄ a
 p̄ls domū hāc scopis mūdare. Tūc un̄ ex iudis aspiciēs impari-
 etē iudit ymaginē in occidentē positā. respicientē oīē orientē.
Quā autē attēcius aspiciēs ymaginē iudeus dixit. **V**ere mu-
 lier est in hac domo. **H**ec ūba alii iudi audientes. et ip̄as yma-
 ginē respiciētes. dixunt. **V**ere h̄ est ip̄a maria. et audientes et
 apl̄i retrorsū aspicientes. uiderūt ip̄am ymaginē. et dixunt.
Vere h̄ est ip̄a maria. **Q**uā audientes iudi turbati sūt. et p̄ timore
 abiērūt in te dicentes. **I**ā q̄a maria est in hac domo. neq; q̄ intrare au-
 tem. **P**ea ū julianū q̄ p̄secutor eccl̄e fuit. iēteta mala q̄ faciebat̄.

precepit iudis ut uidentes ipsam ymaginem et pueret de ipso marmo
re. atq; sibi offerre studeret. Qui abeuntes uoluerit face sic eis pcep
tu fiat. et accedentes ut figam separaret d marmo. s; aspicientes
facie ipsi ymaginis magno timore pteriti sut et dimissa ea abie
runt. Que usq; in hodiernu die ibi uenabiliter pseuerat. *Miraculum*

ecclia
xxi

Ronsca eni gethsamana q est int ierlm y mote oliueti imedio
pota. ubi monumtu bte marie adest ubi sepulta fuit. sut
colupne. iiii. uirides. Sup una u de his colupnis insinist late
pota e ymago qi xpm filiu di imabz portas. Que tara habz
claritate sicut speculu. q maibz hoium no sta neq; d pcta. s; pnu
apparuit ipso lapide qi pcta. et ualte ibi p amore sce marie uenat.

xxii

Puissime di gnitis miraclo ipso aereis spiribz. *Aliud mira.*
parrato nro posse plibato. qd in aqso etia alimto ipi mia
exercuit. paucis uidet aperiendu. In loco qui tuba di qda ecclia
ihonore sci michahelis archangli honorifice admodu osteta
e. Ille u loc' oceano undiq; cict. ipso estu qui grece reuma di
nimis tribilis. et ppt accessu maris marina nucupat. et ppt re
cessu belua dict' oibz aduenientibz limia sci archagli pete desid
antibz bi s; indie sinu pntes. *Flō* au ut cetā maria g'atū uti ^{reunt}
t. s; p'cipiti cursu cū magno fremitu ac sp'itu. trisicoq; sonitu
acturēs. sepe incipit ut agnēs. et iō loc' iste p'clm mari' apel
lat. Onm itaq; trax ppli huc locū isollepnitate sci michahelis
archagli iugi duocione frequitāt. anglica suffragia p hoc se posse
adipisci sperantes. *Quatā* ig festiuitate ipi archangli t'bis ad eius
limia ppantibz. ecce iā imedio arene maris potis affuit qda mli'

36

paupcula uicina p[er]u. o[mn]imodis i[am] grauida. Ecce subito sonit[us] maris ter-
 ribilis intonat. et cunctis i[n] p[er]petu[um] cursu m[ar]is amicu[m] fugientib[us]. ip[s]a miserim[us]
 m[ul]ier nichil humani auxilii habes sola remansit. usu etia[m] pedu[m] p[er]nicio
 timore. dolore. et labore d[is]tututa. irruerat eni[m]
 team ut alia q[ua]m diuina pagina narra[re]t dolores s[ui]. Quid ager[et] quo
 se uerteret ignorabat. **C**lamabat cu[m] eu[er]satu magno miserabiliter
 auxilium petes. si unq[ui]sq[ue] cupies seip[s]m tueri audire dissimulabat.
 Q[ui] forte no[n] casu si magis diuina gestu[m] o[st]endat uoluntate. quatenus ex
 hoc x[rist]i b[ea]t[is] maxie etia[m] genuit[ur] ei m[un]da omnib[us] claresceret. **A**git
 absente humano auxilio. recurrit ad d[omi]n[u]m. lacrimabili uoce i[n]uocans
 et ei g[er]it[ur]. semp[er] michahel[em] archangl[um]. Popul[us] au[tem] om[n]is illicore
 o[st]ens. man[us] ad syda tendes. di et ei misericordissime mat[ris] auxili
 u[m] flebiliter i[n]uocabat. **V**niuersis g[er]it[ur] x[rist]i adiutoriu[m] implorantib[us]. adue
 nit d[omi]na n[ost]ra di g[er]it[ur] semp[er] uirgo maria. ut om[n]em anglica[m] y hu
 mana[m] natam pia et ueluti ip[s]i mulieri uidebat[ur] manica sup[er] ea pro
 iecta ita intacta a[er]is onio impetu maris reddidit. ut n[on] minima etiam
 butta tot[us] abusi illi uestim[en]ta otinger[et]. Ibi ig[itur] q[ua]si intutissimo habita
 culo po[si]ta peperit filiu[m] sine timore illic p[er]manes don[de] it[er]u[m] mare suos
 fluct[us] in se retrahes. lib[er]u[m] ut eundi mulieri p[ro]beret. **M**ura di uel. s[ed]
 uauit eni[m] olim p[ro]ph[et]am jona[m] trib[us] dieb[us] et trib[us] noctib[us] iuenc[er]e ceti. ista
 au[tem] muliercula in medio aq[ua]e resuauit. p[er] stella[m] maris maria[m] magna[m]
 parere di. **T**erat quoda[m] aque antiq[ua] p[ro]lo di p[er] muro adextris y asinistris.
 huic au[tem] paupcule adinstar dom[us] p[er]gina[m] celi extiteru[n]t inecessitati
 bz suis. Refert au[tem] q[ua]sdam sc[ri]pt[ur]a[m] michahel[em] archangl[um]. quoda[m] p[er]grinu[m]
 p[er] bleuac[om] aq[ua]e libasse ap[er]to maris. si hac m[ul]ierem d[omi]na m[un]di in

ipsis fluctibus libavit apud mortis. Quis tanta dei genitricis pietate e
narrare sufficiat. **Q**uis tantam reginam celi et terre paupercule miri
ra cito inecessitate tanta succurrente non miret. **V**erit utaq; cum pu
ero adlit. que sola in mari relicta erat. miraculi
spectaculum omni populo prebens. Estimabat enim eam in portu necata. hic
revera quibus sapiens illa iudicia sententia preterende potest. ubi dicitur est huma
num auxilium sine dubio adest diuinum. **C**ernes namque super tam mirabi
li factum unum quemque quod dici fas sit gratulari. Omnis in omniue piissima mi
sericordia dei genitricis et semper uigilans marie predicare. **V**enitque pergit miris et
ba comitari ad ecclesiam sancti michaelis archangeli. sunt nota scribis lo
ci sancte dei genitricis marie miracula. pulsantur signa. cum magno impudico
clamabant. quod pia est domina nostra sancta maria. **S**uccurre ergo dei genitricis et
nobis multis peccatoribus famulis tuis. itua misericordiam sperantibus. ut non nos
demergat tempestas aqua neque absorbeat nos profundum. neque urgeat super nos
puteus os suum. si tua misericordissima pietate et sanctissima intercessione
adiuti ac confortati seruamus filio tuo uero regi. **¶ vi. Miraculum**

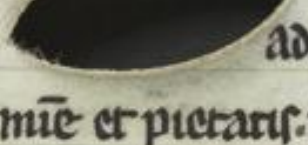
Primus fuit quidam moachus in quidam occasione. que domina nostra suum familia
rissimum esse tali in dignata est ostendere. Contigit aliquando credo isti
gante dyabolo. illum in cellario tantum bibisse. ut putaret omnino sine se
su esse. **C**um autem ad uespascente die ira ebrius de cellario exiret. iustus et
etiam per claustrum tendet. iustus est ei dyabolus in spee cuiusdam mure mag
nitudinis tauri occurre. ipsumque de cornibus transire. **T**unc ecce subito ui
dit quendam puellam decora facie ueniens. ac super humeros diffusa cesarie
et ista manu dextra tenente quendam nuicam uirgam que ipsum transierat dyabo
lum. cur erga suum famulum talia ageret. et iussit ut cito discedet non ei quicquam

xxviii

mali amplius facere presumet. His dictis disparuit tunc demonis. Denique cepit
 tunc ut ageret et ecclesie appropinquaret; demonis qui canis uehementis et nimis
 terribilis eximpulso ortu cum perculit. et tunc predicta puella quam ante ei apparu-
 it presens affuit. ipseque demonem perculit ab illo repellens librum uere fecit.
Sicque discessit diaboli fantasia et puelle uisio pulcherrima. Tan-
 dem ecclesiam quam petebat per demonis expulsionem. et per uirginis
 consolacionem securus inuenit. Quo inuenire adest tunc humani gnis
 inimicus. terribilior quam prius uelut leo immanissimus. aduersus eum rugiens. et im-
 petum faciens qui eadem hora eum cetero duoratus. **U**t uero puella quam primo
 et secundo eum libauit. prius quam ei aliquid mali faceret accurreret. et diuiga-
 quam manu gestabat ipsum dyabolum acriter uerbabat dicens. Quia mihi obe-
 dire nolueris. hec ad presens recipe mercedem. sed si ad eum redire amplius
 ausus fueris. hic et mercedem maiora sustinebis. **I**taque sic dyabolus terribiliter uici-
 bus deuictus imo uerbis affectus. statim ut fumus euanuit non ultra operauit.
Postea quidem puella monachum per manum suscipit et ille ilico qualuit. et
 qui nichil bibisset in suum sensum rediit. et puella sic tenens manum eius
 cum ipso peterent prexit. et usque ad lectum suum eum adduxit. **U**bi abo-
 puerentes puella lectum discoopuit monachum in se collocauit. caput ipsius
 super eius capitale suauiter reclinauit. ac crucis signum in eum fronte impres-
 sit et ait. **C**rastina die illum tali nomine uocatum tibi bene notum. ut
 socium. mihi ante obitum obsequium amicum uacillimum te iubeo requirere.
 atque ei puram confessionem facere. et quicumque ille te iusserit facere. uide ne
 differas adimplere. **T**unc monachus ualde exhilaratus satis humiliter sue-
 ut ita dicam nutu. respondit taliter. **O**dna dulcissima tibi ante toto
 corde obedire desidero. si queso placet ut tuo mihi seruilo prius iudices

qm̄ ame discedas. que nā estū que nū impēdis tanta bñficiā. **A**d hec illa se
marīa marīm dī saluatoris noīat aquo scā est cū nō erat. sicut et tūcta fue
rāt. p̄quē ipā suos suos sic adiūnare potit. Quā illa uoce audita cū magna
cordis leticia. medullit' labūs caritatis illi tot' inferuorē dulcedinis. ipē glo
se mat' dñi succent' manū in altū. cū audire si dī oar' eleuat. eāq; tenē et
ei pedes osculāto. gaude. atq; ut suā saluactē et dñi su
marīm adorare nutrit' et amplecti. **S** mar' dñi casta. marq;
uideh mīe et pietatis. spes humiliū. et osolacō miseroy. q̄ eide magnū
iā p̄se impendat bñficiū. dū ab illo tenu' credit' repete altū euolat. rubi
cūdiōr. rosa. int' celi lucifā lucidior ipā se recipit palacia. **I**lle ū q̄ hec
uidat et audierat. p̄tantis sibi collatis bñficiis dō ei q; mar' gratē red
didit innumias. deinceps modis omib; cepit amare feruenci. et ei
seruire d'uoct'. similis et ille qui ei ofessionē recepit'. cū oib; ad quos
istud miraculū puenire potuit. **Q** et nos frēs km̄ ad q̄s ipm̄ pue
nit miraculū ūa relatione. cū magna hilaritate omī sepōita ex
tusacōne ei debem' ofidē. ut i omib; nr̄is nccitatib; ipi dñe nr̄e p
rectionē meamur hic ⁊ tērnū habē. **Q** nob̄ p̄st. **Aliud miraculū.**

xxiiii
Ingallie p̄tib' est qdā mōastū in honore ⁊ noīe scē marie
p̄petue uigis dedicatū. ad istud ofluunt mlti inecessitatib; sui
glose dñe suffragia postulātes. **I**nt' q̄s uxor cui dā militis p̄dū mo
nastū tūmā frequē terere solebat. ibiq; uigilias ⁊ orōnes celebra
re studebat. misera illa mlti illa merēs et merore ofecta. q̄a stūra erat
tus macula notabat. **I**sta miserie erat causa. ista doloris. **A**d te inq̄
ofugio pia mar' mīe. tuā in hac erūpna demtissimā exoro bōitātē
Nosti dñā qd̄ tepcet cordis nr̄i affect'. qd̄ p̄fundiores singult'. qd̄

lacrimae postulet largiores. Nihil infelix mulier ego sum. quae fructu
 uentis mei puata. ac pro hoc ofusionis et obprobrii plena. inter uicinos et
 natos apparere erubescit. Vita haec tedium inest. lux ipsa quae sustineo fasti-
 dium amica nox. amabiles tenebrae. amaritudini anime mee oge et merori.
Has ergo lacrimabiles uoces benigna mater dei exaudi. obprobrii huius ma-
 culam dele. origo pietatis melle dulcior. diuina pia distilla stillitidum
 gratie tue ianua mea. et ducto ora amaritudines eius. Consolare lugentem
 solacio mestorum. Virgo fecunda pulcherrima atque benignissima. Stiliti-
 tatis mee remoue maculam. **O**ptine precibus tuis apud filium tuum Iesum
 christum dominum nostrum. qui nichil tibi negas te semper honorat. quatenus
 munus fecunditatis in stiliti sua gratia largiat. qui olim annosa et sterilem
 saram inopinato gremio fecundauit. haec et huius similia corde potius
 quam uoce. ante oculos gloriose uigis assistens iugiter et sine intermissione fecit
 illa exorabat. **V**erum matrem matris tantis et tam crebris pulsata precibus. ne-
 que diuini illi distulit dare suis precibus effectum. **C**oecepit ergo mir-
 acula. et iuxta uota filium parit. Ineffabili uero stupore gaudio. tum quia
 stilitatis infamiae nota delecta est. tum quia inuis bene dei genitricis dato
 sibi masculo et uocari et esse inuicem filium matris. **S**ed inopinata et repe-
 te irruens letitia nati primordia tenebrosus finis obscurat. **C**orreptus
 namque acutis febribus infans in cunabulis acta morte defungitur. **C**ui
 morte tamquam letali uulnere sauciata mater. arrepto defuncti corpore predicto
 tum monasterium peruenit. ibique deposito corpore mox emittit has precarias
 et lamitabiles uoces. **A**d te uero ofugio. rursus ante oculos tuos la-
 crimas fundero. iterum pietatis tue ianua inportunis et necessariis pre-
 cibus pulso. meum solum post deum refugium. meum solacium et in fine matrem

omen

et demēcie mar. **H**eu in misere qd accidit. Cur tanti doloris gla
dio matris aiam pforasti? Cur dedisti filiū. q̄ tā celeri morte et
sibi et mat' strah'e decreuisti. **S** quia potes suscitare mortuū fi
liū. que eū cū nō eēt dedisti indubitan' credo. spero. et osido. Oba
te iḡ et misere gñiti redde filiū. fac irūm ut mat' nūcuper. que
leto unice plus pdici felicias nōis om̄m. **I**lla enī talia psequēte.
et noctē illā otinuantē iprece. uitalis calor acie mortis frigus
depelles. gelidis m̄bris pū repēte infusus est. **R**ecepto ḡ spū
defunct' infans. q̄bz ualebat motibz significabat se uiuē. **U** sen
cies mat' et accedēs ppius. quaten' ur̄m uerū eēt q̄ seniebat
pbaret. cernēs filiū suū uiuē. p̄mo nūmū m̄ris stupore arri
pit. deinde lacmas p̄ gaudio. et lamēcabiles uoces. inotes ex
ultacionis omutat. **F**ama itaqz tāti miracū p̄uicā a lo
ta remotasqz uolat p̄ turbas. multos de sedibz suis extitac
ad uīdndā pbādāqz miracū ueritatē. Accurrit ips̄s. hoīem a
morte suscitacū uide festinat. **O**urant om̄s. ogaudēt. aucto
rē uite p̄dicāt et collaudāt. **S**up oīa aū gñitē dī immensis
laudū p̄comis extollūt. q̄ om̄ibz t̄q̄libz necessitatibz ul' p̄su
ris eā iuocantibz partinari nō desinūt. **M**ulier itaqz illa red
dito sibi filio gratulabūda domū reūsa est. **Alind**

Morus erat scō dunstano. loca scā qñ cantuarie moraba
f. uno tantū fideli socio comitat' noctu pagrare. et se i
ibi p̄pūctionē et otionē cordis dō mactare. **Q**uadā iḡ uice
admoastū aploz pet' et pauli. inq̄ b̄s Augustin'. et alū nō
nulli de patribz eccle xpi cantuariensis tumulati sūt. ex

m

xxxv

morte
pstrau
maru
lencu
Ad hec
ferati
daz p
A
ugis e
ipa br
ti uuo
redaba
rib? Ca
ore pio
ne can
ir mag
donec
ugine
O
dā rel
perua
er uere
uis im

more circa medie noctis silentia prexit ac se ibidem diuina in oratione
 prostravit. **E**gressus uero inde ad oratorium beate dei genitricis et semper uirginis
 marie eadem facturis diuitis. **C**um propinquas audiuisset inter uoces psal
 lencium atque dicentium. **G**audet in celis anime sanctorum qui per uestigia et cetera.
 Ad hec stupefactus ascendit ostium ac primas illi inspicies. erat enim ob
 seratum. intuetur oratorium totum in mensa luce splendens. et quidam candi
 daz personarum ipsam antiphona letis uocibus personare. **Aliud.**

xxxv

Alio tempore prefata pastorum ecclesie limina simili hora pari uoto re
 quires. postquam peracta oratione discessit inde memorata sanctissime
 uirginis ecclesiam. preces illic deo et eius genitrici fusurus adire cepit. **E**cce autem
 ipsa beatissima uirgo uirginum conmutata uniuerso uirginum choro. ueniens
 tunc uisus occurrit. et summo cum honore susceptum ad suam ecclesiam quo
 sedebat ducere cepit. presentibus duabus puellis cantantibus atque dicentibus.
Cantemus domino societatem caritatem honorem. **D**ulcis amor christi personet
 ore pio. **Q**uos usus chororum uirginum resumendo precantauit. predicteque bi
 ne cantatrices binos que secum usus se secute sunt. **P**rimus ad ima ru
 it magna dulcedine superbus. **S**i homo cum tumuit primus ad ima ruuit. **S**icutque
 donec uir dei in oratorium perductus esset. uirgineus chororum binos. et
 uirgines bine binos. iuxta que series ymnium sese habet usus modum

2

Quo beate marie dei genitricis **Aliud miraculum** late sunt
 miracula narrare disposui. quorum unum unum. aliud alteri cui
 dam religiosi abbatis relatione agnouimus. horum autem utriusque singularis et per
 petua uirgo maria et uere misericors mater domini patris agnoscit.
 et uere maris stella indicis euidencissimis operatur. **E**rat enim na
 uis in medio maris mediterranei peregrinus onusta. quorum duocio

xxxvi

9

grā orōnū ptes iherosolimitanas adibat. **H**ū ergo cū p̄spo cursū
maris mltā p̄currisset spacia. sensit naua subito nauē inferi descen
de. aquas irūpe. s̄bueire nullaten⁹ posse. p̄sente om̄ibz morte ad eē.
festin⁹ iḡ cū bona q̄ magnax nauū more int⁹ ferebat. nauū expo
nit in mare depōit. et cū ep̄o q̄dā qui int⁹ cecidit aderat. et aliis q̄bz
dā nobilioribz in ea descendit. **U**n̄ aū cū amagna iparuā uellet
ascēde nauē. in mare decidit. pelagiqz statū meri⁹ nusq̄ oparuit.
Naua ū illos quos in manu reliq̄rat allocut⁹. om̄ibz imine discrimi
n̄ nō euitandū innotuit. et ut sua p̄cā ofitētes. suas duote aīas
om̄darēt amonuit. fit ḡ intollerabilis om̄ibz timor. fit inuisus
adsyda clamor. fit pura de p̄cāis malis ofessio. fit pia p̄tinus
bonus p̄cipēdis ad d̄m oratio. **N**aua ḡ admonitione ople
ta cū hīs quos in scaphā cūstulerat recede longi⁹ festinabat.
ne maris hiat⁹ cū magna absorbere possit. et parua p̄ulo nūm̄
uicīnā. et p̄caues ne id fieret expectabat alonge. uidere uolēs
seruoz d̄i exitū ad scā p̄t̄ d̄m iherosolimoz loca duote rēdentiū.
Net lōge int̄siūt mora. et ecce nauis aq̄s s̄bintrātibz maris p̄i
tus est absorpta. Ep̄c̄ ū cū ceteris lacrimosa fundēs suspiria scōz aī
mas d̄no om̄dabat. q̄z corpora tā horredo mortis discrim̄e p̄
re uidebat. Qui cū p̄equoreas undas oclōz acē cūuolueret.
si forte aliq̄ naufragatoz corporū iudicia uide ualeret. ecce ma
rinis effluctibz colūbas spetiosas alibi q̄dē unā. alibi duas ul̄ plu
res uidz em̄gere. celiqz secreta celeri s̄uolatu penetrare. **Q**uas
uidebz colūbas cū scōz aīas aīaduiteret eē. oq̄nt⁹ dolor tūc eū
iuadēs penetrauit. qz cū scōs nō meruerat mergi. **O**q̄ntū fle

uerat p̄mū q̄ socios p̄focari uidat. s̄ n̄c deflebat magis. q̄ cū s̄o
 cū ip̄e p̄focari n̄o erat. **Q** cū tādē cū ba d̄fens̄ terre tū sociis appli
 cūss̄. ecce mirū dictu sociū quē ī mari iū̄ duas naues dirim̄ deci
 disse. d̄ mari s̄bito uiuū et incolomē uidēt exire. **Q** quē stupor cūc
 om̄s īuasit. oq̄nta d̄ socio recepto leticia om̄m corda p̄fudit. Que
 rūt ergo stupētes quid ei accidat. q̄m̄ marinus a fluctibz sic li
 b̄ari potuit. At ille. q̄d sociū inq̄d sic me admiramū saluatū quē
 illa saluare dignata est. p̄quā salus om̄m uerit. **B**eate q̄ppe
 di gēntis nom̄ marie. cū in aq̄ cecidissem īclamaui. et sic ei me
 mouā habūdo. et nom̄ īclamādo pelagi ad īma d̄ueni. At ip̄a
 mat̄ m̄e memoz suoz īmemoz nullaten̄ p̄t eē. hac hora in s̄o
 undis astitit. pallio suo me dēmit̄ oterit. et o tectū s̄o aq̄ usq̄ ad
 ut̄ p̄duxit. **H**ec eo dicente laudes īm̄se d̄ne n̄re refunt. 7 b̄tā
 di ḡnt̄ m̄e mat̄ ab om̄ibz p̄dicat. Cū uerē palliū amplū mū
 do sup̄ extēdit. quo certe gn̄ hūanū otegit. quo frigid̄ obuoluit
 ut caleseat. quo calid̄ opit̄ ut frigescat. quo p̄cōr̄ fouet̄ ne desp̄ati
 one ledat̄. quo reus d̄fendit̄ ne aīad̄iūsiōne diuina feriat̄. **O**palli
 ū miseroz. o om̄m d̄solatoz o fugiū. o securū moīni adūsiūte la
 t̄bulū. ferre te uult p̄culpa fil̄ eī iuder̄ iust̄. fuge s̄o palliū mi
 sericordissime marie mat̄s illi. Cūcūda te undiq̄z illi pallio ne ul
 la ex̄pte feriaris ab illo. **P**artat̄ enī misericordit̄. q̄ m̄e mat̄m
 p̄tege uidit̄ frequē. Led̄e te q̄rit̄ antiq̄ hostis. abs̄cōte te īst̄aū illi.
 q̄ accede n̄o aud̄z hostis ille malign̄. Naufragaris adūsiūte mū
 dana. clama 7 exclama nom̄ m̄icordissime marie. q̄ uultu suo
 repellit̄ oīa adūsa. Ecce etenū naufraḡ iste noīandū oībz nom̄ ī

uocavit in sua aduſitate. ne in maris profundo ea q̄ iuocauit ſuēti-
te potuit deſpere. **D**educit ſiquidē illeſus ad lit̄. et deducēte q̄ in

ppom

Aliud quoq; **Aliud miraculo** naufragio facta eſt portu
ſcē di gēit̄is marie miraculū narro. qđ ab ip̄o didici abbe.
qui hoc idē qđ ſcribo expt̄ eſt in ſemetip̄o. Fuit enī aliquñ in medio
maris britāniā nimia cū aliis multis opp̄ſus tēpeſtate. ac ut
diuita om̄s d̄ſparēt. Aliū enī iſtos. aliū ū iſtos ut liberari mererē
t̄ cū magno iuocabāt ſcōs. **A**liū nāq; b̄tm nicolaū delarū. iſ-
ti ū piū andrea ū quēlib; aliū inclamabāt. ceti ſiquidē quē fa-
miliariorē habuerāt. eū in illa magna neceſſitate familiarī in-
uocabāt. Deniq; aliq̄ offerebāt munuſcla. ut moris eſt d̄phēſis
tēpeſtate marina. Cū ḡ abas uidet om̄s iſtos ū illos min̄ po-
tētes ſcōs iuocare. neminē aū mar̄m m̄ie cetis om̄ib; miſerēdi
potētiorē iſclamāe n̄ noīare. qđ inqđ eſt fr̄es qđ gerit̄is. Quid ce-
tos qđ min̄ poſſūt iuocari. et ip̄am mar̄m m̄ie qđ plus om̄ib; pot̄ ſi
iuocari. **B**onū qđ eſt qđ agitis. ſ; m̄lto melī eēt. ſi om̄s una uo-
te di gēit̄e acclamarētis. **Q**uili audito om̄s una uoce di gēit̄e
noīant. om̄s mar̄m m̄ie iſclamāt. om̄s ut ſiū miſereat p̄lamāt. ſcā
iſclamāt pia 7 p̄petua uirgo maria ſc̄ ſucturre miſeris. ſuēti iā mou-
tiſ. ſenciam om̄s tuū leuam. qđ tuā in n̄ra t̄bulacōne depoſam̄ cō-
ſolacōm. **T**u di mar̄ alma. tu celi potēs regina. tu ſemp̄ im̄ia p̄mp-
ta. tu d̄ſolatorū ſolamē. tu opp̄ſorū iuuam. tu deſtitutorū munimē.
Ip̄e qđ abas qui p̄duos dies et duas noctes ita afflic̄t̄ erat. qđ n̄l p̄-
t̄ unū pomū comedit. illud reſpondit ſorū. felix nāq; eſ. ei qđ iſclamāt
Ora p̄p̄lo d̄uotiffime cū ſuis mōachis cepit d̄t̄are. **M**irū dictū

affca

Et di genitrici nichil impossibile sciam. uix ea utiq; fimerat et ipsa p̄ce tū
 lamitacione. et ecce isumitate mali lux magna adiustar cerei apparu
 it. que noctis tenebras fugas. om̄s qui erāt in aui sua claritate pfudi.
Iā enī se inuicē agnosce potāt. qui se p̄us tenebrarū densitate uide
 nequerāt. Tota q̄dē pelagi tessaurū tēpestas. celiq; regina iūbete
 facta est rep̄nte t̄quillitas magna. Nō multo post aū dies sc̄ten
 illuxit. et t̄re ad q̄ tēdebāt nauis applicuit. Diḡ maris stella cūctis
 lucidior. cūctisq; sbueiendū potentior. **E**cce enī stellas minores ar
 tēdūt et nō illustrāt. syd̄ suspiciūt marinū et saluāt. **V**ocāt sc̄os
 minores n̄ iūuāt. Inuocāt sc̄oz sc̄ssimā et saluāt. **O**fferūt dona sc̄is
 alus et n̄ cessat tēpestas. offerūt p̄ces mat̄ m̄e et redit t̄quillitas. **C**es
 sat p̄ius andas apietatis ope. qz t̄exhibēda pietate piay cedit p̄us
 simā. **C**essat nicolaus sc̄. t̄re mariq; adsbueiendū p̄mptissimū. qz
 cedit ei p̄q; mūd̄ saluāt est p̄dit. **C**essat clarus sc̄s tū alus sc̄is. qz
 cedit ei q̄ cūctis est pot̄nator sc̄is. **Q**uicūq; ḡ hui maris magni et spa
 ciosi aliq; d̄p̄meris tēpestare. eā uoca p̄teris q̄ hoc magnū et spaciōsū
 mare aq̄cūq; uolūt p̄t̄bacione facillime p̄t sedare. **A**liud mira.

Fuit q̄dā religiosus frat̄ q̄ sc̄am di genitricē ualde diligebat. et ei
 seruiciū p̄t̄ opletoriū duote cotidie d̄c̄tabat. **Q**uadā ū
 nocte puisionē ip̄a mat̄ m̄e ei apparēs. q̄d ager sius capellan̄ t̄
 quisuit. **I**lle uō nō paz tremēs ac stupēs satis hūilr̄ respōdit d̄c̄s.
Quis est mea d̄q; dicit d̄nā. **A**t illa inq̄t te ip̄m eē sc̄to. que in de
 seruire nō abnego. **S**; aliquitūlū in negligēs uidiū exiēt. q̄ ope
 toriū meū nō uis c̄tare. **Q**uib; ille auditis. nimio p̄tuss̄ t̄ore se
 culpabilē eē clamat. ac d̄inde supplex uetiām petēs dixit. **O**carissi

p̄p̄ie

ma dñā tuus p̄ceptis lib̄tissime uolo obedire. et q̄ dicit me negle-
xisse deuotissime cupio adimplere. si tantū p̄ tua dulcissima pieta-
te me uelis docere. quo ordine hoc sc̄dm uolūtate tuā possim ople-
re. **A**d hec illa. **I**mpius inq̄d usum ut mos est. **C**onuertere nos d. sa. n.
tebes incipe. **P**ostea ā. **C**ompleti s̄t dies ma. 4c. p̄. **C**ū iuocare. **A**n-
tē sperauī usq; **O**disti. **Q**ui h̄tat. **E**cce n̄c. **C**ap. **E**cce ugo occupet
Sc̄a di ḡm̄t̄ ugo s̄p̄ maria. ym̄n̄. **V**irgo singl̄is. **V**itā p̄rā p̄.
Sit laus. **V**. **A**ue maria. **A**. **E**cce opleta. **N**ūc dimittis. **C**oll' d̄ q̄ d̄bt̄

xxx

Fuit q̄dā q̄ i cenobio q̄dā militabat celoz dño. **A**liud **m**ira-
dūq; mat̄ tāq; filio decreuit seruire sedulo. **C**ū quēdā illa fi-
nierat q̄ nocte cātare osueuat. hic solus an̄ arā uigil̄ gl̄ose ad-
erat soluet̄ q̄ uouat. dies ū p̄singlos post expletas horas canōi-
cas dulcissime dñe p̄p̄as dec̄atabat laudes et gr̄as. **M**ulto q̄dē
et h̄ egit t̄p̄e nō negligit̄ s̄ deuotissime don̄ q̄dā tenē egr̄itudie
n̄ ualebat debitū reddere. **M**orb' q̄ppe n̄m̄iū afflues. ora. gurt̄
ext̄i m̄t̄i ut sic occupauat. ut neq; uocib; neq; cibis pateret
adit̄. s̄ et pars totū corp̄is int̄ breue sp̄aciū. t̄p̄is f̄s est qua-
si exanimus tanta erat uis egr̄itudis. **P**reualūte enī dolore
febrū uir di laborat n̄m̄iū ut dicit̄ q̄dā curūastancū. iste
iā reddet sp̄m̄. **C**ui rei audicione tot' quent' adest orinuo. 7 p̄f̄e
ut morti p̄rimo flent et orāt ungetes eū oleo. **E**xpletis q̄ h̄is
cepūt psalle ut itali discrimie mos ē admirātes tā dū uūle. q̄
n̄ flatū uidebāt trahē. **O**culi d̄fecto lum̄ie d̄sietāt mouū. palpe-
bre pallore ifecta facie. m̄bra mortis rigebāt frigore. **I**ntea q̄
sp̄lo cūne festinabāt fr̄es alicū ex̄thē ubi a corpe fieret aīe

egressio. Dicebat fere ab omnibus heu quod male tardauimus non habentes
 quod opus est istis partibus non uidetis non uidetis quod mortuus est. Interea
 uero cunctis ululantibus et pro boni fratris excessu uoces lugubres emittentibus.
 ecce cum uniuersalis pietatis beata scilicet uirgo maria glossa matris matris
 sui capellani mota suspirius indignis ferens illum tali languore diu
 cum uerari. **D**um hec enim fuerat ascribitur en felix illa puerpa nullo uidentem
 te excepto eo qui mori uidebat se collocat iuxta eius cubilia speciosa
 nimis ueste candida. et ut sibi uidebat sue admota dextere auri
 loquatur ei talia. **M**i dilecte quod facis. nimia attritus es diu molestia
 iniustum est enim ut huius doloribus te paciar diuici quod filii matris et egrata de
 uotum in nostro seruicio asperim. **E**go matris matris capellano meo suc
 curre huc adueni. nunc ad me respice euades optime. **R**es miranda
 et cunctis scilicet partibus iaudita. ut sibi uidebat ipsa matris pia que est misere
 rore uiuam. magna extrahens sinu uerba et que circa es erat egressa scilicet
 capellani sui ut uisum fuerat purdatis sacre lacte suo rigabat ulcera.
Quo fito recessit domina pia instelliga que tumultum firmum frenum susti
 nens ascendit palatia. post tam adiecit ad egrum huius dices. **H**oc nunc ingenium
 habeto obinpensum in seruitium possessurum non post multum penne gau
 dium. **N**am que meo filio et in studuerit seruire sedulo. seturi sunt officium primo.
 uita uiuet que caret timore. **N**am tam admirate rei audito nuntio
 animus pauore procellit. ob stupefecit audit. et huius uim est mentis insidata et
 pidat. eo quod misericordie matris altissimi sui capellani uerba. sacro lac
 te rigasse dixit. quod non tunc dignitatis persona. non tunc philosophie pro
 tum accedit eloquentia. que ab excellentissima diu matris tale quod debeat pro
 mereri. **S**i si ad memoriam deducimus quomodo altissimi eius uirginem descendit

dignat' est in utero et p'ea nasci. circumcidi. temptari a phariseor' iudis
p'sequi. ac d'm'm p'p'torib' c'asigi. d'm' sepeliri. resurgere a mortuis. atq; ad
dext'ra p'ris ascendendo ibi collocare formam n're mortalitatis. omne discedit
abigui. cu' p'p'torib' tanta recolim' fecisse d'm'. **Q**uoniam noie lactis aliqui
m'ia aut aliq' dulcedo sup'ne g'replacois sol' expr'mi. v'n' 7 ap'ls aut. Tam
q' puulis x'po lac uob' potu' ddi no' esca. idest m'ie leuora p'cepta
tolu'si. **Q**uod g' miru' si glosa maria mar' ois pietatis 7 m'ie p'similuru
diem lactis ub'e sue sacre ita m'iam duoto suo famlo ipendit. cu'
sac' lacte tena ip' fontis m'ie ihu x'pi d'ni n'ri nutrit' u'ancia. q' etia
postea dignat' est p'p'torib' m'icordit' c'as' f're sup'plicia. **Miraculu'**

Fert' q' iugestis b'at' dionisiu' mart' athenensiu' ip'de p'm' p'ea u' donat' do
te parisi'or' p'sule. ip'o dionisio i'us epl'is referente. q' d'u' aq'b'
da p'fidis sc'e eccl'e fide u'iolata. b'it' carp' p'br' benignu' d'ni p'carec'.
ut sue potestatis u'icta' in illos u'ibraret. apparuit ei d'ns ihc' sopo
rato in or'oib' cu' m'icordie angloz. et manu' sc'e sue m'ie ip'is m'is
q'i in p'funda cathena iacentib' porriges'. atq; angloz m'ist'io suste
tas eos aut b'ro carp'o. **C**arpe manu' iustos m'icordit' ostitura et u'
p'm'ias retracta'. p'cure adu'su' me. **N**on parat' su' p'hoib' saluadis u'
u' pati et oplac'o sup' h'is magis q' sup' aliis qui no' peccauit. Et
cu' hec ita fu'it. q'd g' dubitat miserim' ho'. glosa maria m'ie m'
sericordia' u'silitudie lactis p'ate suis. q'n' ip'a m'ia benign' sal'
ihc' d'ns n'r. qui sed' ad dext'as p'ris. qui morte' u'icit. n' ia' ap'li' mo
ri posse. mou' uelle se asserit p' p'fidis. **Q**uoniam h' dixisse sufficiat
ad op'bada d'i n'ri et sue sc'e genit'is magnalia. **N**unc ig' redeam'
ad narraco'm n'ram ubi glosa maria dixim' post uisitacione' su'

famuli se recepisse metha. **E**g̃ ū plurimū ofortat' amat' dñi mox
 caput erigit n̄ iā eg̃ alecto philit et medicandū nusq̃ respicit eū
 lā h̄ fr̄ibz retulit dices. **H**ic astut regina gl̄e me seruū suū sana
 re et uos ei nichil reuēcie exhibētēs peccastis utiqz dū uidistis
 qd̄ m̄ facer̄ gr̄e z neglexistis parare ei ubi recūber̄. Et putās qz ip̄i
 sili' sicut ip̄e uidat uisionē uidisset ait. Heu me nusū qz nō suū
 ualēs saluati mee parare aliq̃ sedile pulcherrimū q̄ m̄ inuro
 sospitans impedit solaciū. Si n̄ tumult' ur̄ nō fieret. forsitrā n̄ tā
 cito reced̄et. **T**ūc fr̄es uiso qz sic surrexit t̄ror̄ igēs om̄s poctu
 pat̄ ignorātes qz sc̄m̄ suāt. Verba fr̄is null' p̄pendit. qz om̄s stu
 por̄ tuaserat. psalmodie uox nulla resonat. qui n̄c̄ se b̄āt p̄metu
 trepidāt. Inr̄ea recuperata uirtute eg̃. m̄se redit et qd̄ erga se sc̄m̄
 sic recognoscat. atqz fr̄ibz returat p̄ordinē sicut res onq̄at siqz m̄te
 eoz reuocat. **S**upflūū est enī nobis q̄rere q̄s laudes d̄tāta uigine
 tē studuer̄ exerte hū qui uidebāt dulcē fr̄em q̄ mortuū putauit
 sanus m̄bris uiuē. b̄nd̄cā sit ergo h̄ d̄nā q̄ sic suus f̄t medicamīa
 ip̄a nob̄ fiat p̄p̄ia donās nobis uite remedia. Nati suos sui serui
 los ap̄t̄is faciat lib̄os nosqz p̄cūtoz dierū curricula gaudeam̄
 cū ea m̄scla. Si ope ei antidoto mūdo sal' redit p̄duto p̄finita scla
Contigit quidā res mira itauitate bituricensi. qm̄ **Muracm**
 solebat narrare qdā moach' sc̄i nichahelis d̄clusa noīe pete
 dices se eo tpe illic fuisse. Die ig̃ sollempnitatis pasce. cū xp̄iani p̄u
 iquidā eccliam accedēt ad p̄cipiendū corp' et sangnē dñi nr̄i ih̄u x̄.
 qdā p̄u d̄gēte iudaita. qui cū eis lictis instēbat. m̄t̄ alios ad altare
 accessit. z corp' dñicū ignorāte p̄bro p̄cepit. **E**rat enī sup̄ altare q̄

xxxviii

da ymago scē marie uelam sup caput suū habes. d̄q̄ uidebat ip̄i puo
iudaico. q̄ ip̄a q̄i aliq̄ uenanda h̄itu sc̄ia. atcedn̄tibz ad ḡmūonē uniuersū
cū sacerdotis manu distribue eucharistie p̄te. **R**edius si ad parnā domū
p̄det p̄i. cū interrogaret un̄ uer̄et. se cū sociis suis ad eccl̄am eē. et eis ḡmu
monē p̄cipientibz et se s̄l̄r p̄cepisse. hec aū par̄ ei ḡuit iracūdia atcer̄.
arripies eū cū furore sperit haur̄ loge fornacē ignis ardētē rapidoq̄
tursu p̄ges p̄ietit eū in ignē. **S**tati aū ip̄i puo sc̄a d̄i ḡuit̄ ip̄e yma
gū q̄m sup̄ altare iudar̄ apparuit. eūq̄ ab igne lib̄as. n̄ etiā parū calorē
sentire p̄misit. **M**at̄ ū p̄iū nimio dolore ost̄ta. euulando clamare cep̄.
multosq̄ tā xp̄ianos q̄ iudeos ad lacrimas ḡmouit. **Q**ui uident̄ p̄uez
imedio fornacis uiuētē et nullā lesionē ignis macula in se h̄ntē. ḡse
st̄i eū eduxit. sc̄s̄it̄ates ab illo. q̄m̄ euasiss̄ incedū ignis. **A**t ille re
spōdet̄ ait. **Q**uō uenabil̄ d̄nā q̄ sup̄ altare stabat. et nob̄ ḡmūcātibz
porrigebat p̄t̄ulas. m̄ auxilū p̄buit. et om̄e incedū ame d̄puit.
n̄ etiā odorē fumi sentire p̄misit. **H**oc audiet̄es xp̄iam intellexer̄t sc̄s̄
d̄i ḡuit̄e ei fuisse p̄t̄ricē. iudū p̄im̄ p̄iū qui eū in fornacē mis̄at
teandē fornacē iniecer̄t. qui stat̄i ab igne circūdat̄ imom̄to exult̄ e
tor. **Q**ui uident̄ tā iud̄i q̄ xp̄am d̄m et sc̄am ei ḡuit̄e collaudant̄
Fertur **Miraculū** et ex illa die ibi fide fr̄uctiores extiterūt.
fuisse ap̄ sc̄m cadauuardū cestonie q̄dā sc̄mōialis sc̄ia sup̄ oēs
q̄ ibi h̄itabāt sc̄itate et religione famosissima. **H**ec cui dā mōacho
scē marie beati. ualde religioso sb̄p̄sona alt̄i. d̄ se māfestauit h̄ m̄.
ea q̄ ref̄re aggredior. **S**c̄io m̄ d̄nē par̄ inq̄d̄ in hoc mōastio q̄it̄ā
d̄i famulā habitare. que ut tu illā ita te ip̄a diligit s̄nc̄a dilcōne.
Cui p̄certo sc̄ias absq̄ ulla dubitacōne tale q̄d̄ nup̄ ḡtigisse. **Q**uadā

xxxiii

+

in nocte dum in lecto pro uellis desce. uidit subito aptra uisione an illa scas
 maria regina celi et tre astare. ipamq; se uocare pro noie et alloqntem
 tali affamie. **D**ormus ne inq; eulalia. dormus ofilia. Cui illa di famula
 q; ipa di genuite recognouit. cui nocte ac die duotissime siuebat. uer
 b huim respondit. **N**o dormuo dna mea kmia. s; scire dsido tua hu
 nullima ancilla. cur adme peccate atq; indigna uere dignata es o
 mudi regina. **A**d h aut bssima maria. **N**e timeas inqt pia matm ofi
 lia. cui omi die mte humillima qm plurima reddis seruicia. S; mo
 neo te ut si illa q; m ipendis stucia tibi uis pscie. q; qnto me salutas
 anglica salutate. scas me magnu gaudiu pape. et maxie du m
 dnt tecu plurius dr. hui gaudiu qntu habeo mod. no pt pscie ullis uo
 cab; **N**a tuc uidet m q; sibi ime sit fili m. qm siur cu pctorb; dme
 nasa dignat est ds x ho us. Et sic tuc m nasa cu pctorb; nasa uoluit
 et cu effabile gaudiu in anglica salutate accipi. ita et ne cu dr dnt
 tecu **H**ec audies illa x ancilla repleta est ingnti leticia. atq; ut ita
 dica mat dulcissime q; ea filia uocauit. cu supplicone reddidit
 qtes innumas. pra pia solacone y ta benigna amonicone. q; ei attu
 lar. **S**urq; mat toti mie discedes ab illa. cu magna claritate redit
 ad celestia regna. u sicut credim cu filio man; pscia. **D**enuq; soror
 illa no imemor q; uidat imo audierat. orones q; solebat face. ut nre
 dne magis placet y sibi psciet ilico studuit ad breuiare. hebat naq;
 osuetudiem q; sine ulla intmissione p amore illi omi die. **A**ue maria
 p. p. r. quinquagita uicib; dicebat. y idcirco ut istu numu omi die
 posset plere. uidebat illud anglicu aue ueloci q; debet pnuciare.
 ne mris dm amonicone roborata duas ptes dimisit. tta au cu mag

na diligētia cātare morosius instituit. **E**t nos frēs kmū qui digni
nō sumi ut illi serui nocem. si ei seruiciū post hāc amonitōm. iuxta
lī uolūtate celebrare studuerim. credo q̄ isti scāmōialis feie. frēs nos
eē inerna bñtudinē dignabit face. **U** ille p̄stare dignet. **Miraculū**

xxxviii

Fuit q̄dā religiosus archidiacon' ecclē Laodicesis. q̄ orōis studio
scōzq; locoꝝ uisētoꝝ grā multa pagras loca. bizanccā tā
tē ducit ad urbē. Vbi ū cū ecclām intraret. uota ūbi post ea dno red
ditus. tanto eā spudiantū et exultaciū strepitu. atq; plausū tāgē
cū timpana et citharas. omīsq; gñis musicōꝝ sonitu resultatē iue
nit. ut nō tā studiose oraciū. q̄ domi eē ioculatoꝝ uidet ludenciū.

Mirat' ergo rei nouitate grecōꝝ q̄ndā linguā latinā min' itelli
gntē. latine alloq̄t' nouitatis hui' cam curiose sciscitabat. At ille inq̄t.
Testimōiū aut testimōiū. Archidiacon' ū qd dicit nō itelliges. aliu que
dā celeri' adit. rei hui' cam requirit. Ille aū linguā latinā plene itelli
ges. hāc illi stupēti narratōnē euoluēte cepit. **Aliud miraculum**

xxxix

Fuit enī ciuū qdā qui noīs sui famā uolēs extēde. largas q̄s ha
bebat opes. largos insupr' expēde cepit. Vm p̄remo magni
tudie sup̄tūū. magnitudiēm sup̄as opū. largiendo d̄fecit opibz. cū ei
dandi nō deficiet animus. Sūpro ergo ab amicis mutuo ere alieno. mltū
nom q̄ sibi fetat p̄a largiendo. conat' aliena expēdendo. **S** cū omīo q̄
mutuo accepit iā et ipm̄ deficiet. n̄ etiā amicu aquo mutuar'et ūmo xpi
anū iuēre ualeret. iudeū q̄ndā p̄diuītē adit. et ut ei aliq̄ mutuo da
ret obnixē orabat. At ille faciā inq̄d q̄ petis. si m̄ uadē q̄dignū attu
leris. **V**adē inq̄d cte q̄dignū nō habeo. s̄ qdqd̄ m̄ p̄stis. me t̄ red
ditūm die q̄tinuo iussime spodeo. Sine nichil omīo t̄ p̄rare uolo. q̄

vade ait

alit' falli timeo. Ille aut' Quia inq' uade aliu' inuere nequeo. uelles ne
 dnm meū ihū xp̄m. q' colo puade accipe. Ille g. Eam' i' ad eccliam ihono
 re scē di gēctis ostēta. et q' ipm ihū xp̄m p'sente t' puade trade nequeo
 ipi ymaginē uite illi' imo ipm p'ymaginē suā t' uadē et p'me fideiussō
 rē pono. **Q**uod si diē ate g'stitutū p'riero. seruus tuus cte impostū fiā. ni
 chilo' tam' t' pecuniā tuā postmū reddā. At iudus fiat inq' ut dicit. p'
 cede sequor te quo uadis. Ambo i'q' ambozq' amici p'it' cū eis adhac ue
 niētis eccliam. astitūt scē di gēctis uenāde ymaginē. filiū suū igremiō
 suo tenēti. Manū g' ipi ymagis xp̄ian' tenēs et ipam p'it' ymaginē te
 nēdū iudō illi tradēs. uadē. pecunia dedit. ac dñm genu corā ymagi
 ne hūilr' flecto. cūctis p'it' audientibz ait. **D**ñe ihū xp̄e. cui ymaginē
 pecunia ista dedi. uadē q' huic iudō p'me fideiussōrē tradidi. te sup'plici
 t' exoro. ut si cau' p'edit' suo. pecuniā istā diē g'stituto redde huic ipō
 neq'uo. t'q' illū tradidō. tu eā p'me redde. qm' ul' quo ordine t' placuit
Tanto itaq' uade tātoq' fidiussōrē dato et accepto. iudus cū xp̄iano
 atēplo discessit. domū uadit. pecunie q'ntū postulat xp̄iano t'didit.
 diē reddēdi illi g'stituit. **Q**uid plura. **X**p̄ian' accepta pecunia uari
 a m'cmōia g'parat. nauē nauigatū parat. m'ce mltiplici onat. pa
 rarā ascēdit. uelas uēti g'mittit. uaria p'eq'ia fert' usq' ad barbaras
 naciones. p'spo cursu lōge ab'z ancia effert'. **V**endit' ibi suus m'cmō
 nūf. dicit' mercibz nouis. naues mltiplicat. opibz p'egni onustat. **D**i
 es t'nsēūt plurimū. diēs p'singlō. negocia meditāt. diēs reddēde pe
 tunie amemoria elabit'. **V**m cū iā n' un' diēs sup' eēt. repēte imemo
 riā uenit. q' postea lux diēs eēt t'mini aiudō g'stituti. **N**ec mora stu
 pore p'cussus t're collabit'. exanimūf ferē p'eo q' accidat reddidit. **C**ur

Bend. volo.

revertuntur famulae cuncti causas requirunt doloris. responsu nullu accipiunt. Tandem
ut uelut amorte resurgens sensu recepit. meditat quid agat. sic incipit quod fa-
tiat. **V**idetur die reddendi debita prope instare. uidetur locum eisdem reddendi ualde
longe distare. ad se tam proteruo reuersus ait. Quid meditaris inania. No-
ne dominum tuum ihesum christum et eius gentem pro te fideiussorem dedisti. Ipse ergo pe-
cuniam trade. et ut eam tuo creditori restituat quam uelut committit. Confe-
ssi igitur scribunt operari. pecuniam iudeo debitam iusto prode pensa inclu-
dit. et ei quod mare et ardua fecit gubernanda committit. **M**irum dictu sed do-
mum difficile. nocte enim sub una promissa equorum spacia scribunt in zacee
allabitur urbi. uidetur super mare hitatis mane inter undas astitit domum. qua
iudeus domo mane mancipium fortuito egressum mare. accedit scribunt inter
undas natantem respicit. manu attingit nectit. sed eius manu scribunt seipsum
strahit uidetur. **M**ancipium ergo domum redit. domino narrat quod foris in-
dit. Adest statim et ipse iudeus. littoreis terat fluctibus. Scribunt aspectu
manu extera arripit. delatum secum ad domum apert. uacuatque pecu-
nia lecto suo supponit. Post aliquantum uero tempore christiani pacto negotio bi-
zancea reuertitur ad urbem. eique ab amicis ciuibusque magna cum exultatione
accurrit. **A**udies uero iudeus quod is tuam suam pecuniam prestat regnum fuerit.
et quod deo sibi fauente pignus eam manibus admodum multiplicauerit. ualde
spaciat ad eum accessit. et promissis aliquibus gratulabundis uerbis. hunc ipe-
rado intulit dicens. **Q**uoniam christiani omniacem christiani. At christiani ait. Cur
ista persequeris. Quia inquit ille pecuniam mutuo accepisti. et eam minime
reddidisti. Tunc ille ait. Certe quod in prestas iam die constituto red-
didi. nec quodquam iam debeo tibi. At ille. Habeo inquit ille ego testes mul-
tos prestare pecunie. tu uero nullum. Ille autem. Ipse ait habeo teste quod et si

deiusdē dedit si uis ut ipse testimonio agnosce potis. qz p̄stitū omē iā tibi reddidi. **M**etū q̄ uerū et el̄ testimoniu ip̄e audi. Ambo iḡ parit̄ eccl̄az adē ut ymagini nr̄i saluatoris cū mltis assistit xp̄ianus. Et ait xp̄ian⁹. Dne ih̄u xpe seruū tuū nē exaudi. et sic dī et hōis ūus et fili⁹ testimoniu p̄hibe uirari. utm̄ hinc iudeo reddidim̄ q̄qd̄ m̄ p̄stitat. **H**is ille potatis uoce clara audientibz cūctis mirabile dictu. respōdit ymago. Testimoniu inq̄t p̄hibeo t̄. qz p̄stitū omē illi reddidisti. die q̄stituto. hīs indicūf. qz sermū quo pecuniā suā clausa ip̄i iacet s̄bleto. **A**udiet̄ aū iudeus stupet. signa recognoscit et horret. **Q**uid plura. **J**udaicū errore agnoscat. et fidi xp̄iane cū omī domo sua colla s̄bitur. **P**ropt̄ testimoniu ergo saluatoris xp̄iano attestat̄. martiriū idē testimoniu uocat̄. tā eccl̄ia q̄ hui⁹ diei sollempnitat̄. Et h̄ ē maxīma hī tante leticie causa. **T**anto itaqz miraclo greti illi narracōe archidiacon⁹ agnito laudē prupit. q̄ nullū in se sp̄antē deserit. et omībz suā gn̄itē uē colētibz iōmībz angustis s̄buenet. **Alud**

Quō cogitacō sc̄a mētē q̄t̄ illiata munit̄ humanā. dicēte sc̄p̄ tā. quō cogitacō sc̄a custodiet te et sapiētis eē didicim⁹ sc̄tēciā nō posse fī ut habeat sc̄a mala. q̄ habz cogitacōnes bonas. op̄tet nos studio feruēciōri cogitacōes intēde. et oculū cordis q̄ d̄s in d̄ndus est necessaria puritate exornare. **B**onaz q̄ cogitacionū matiā cū scōz memoria copiose adnūstret. et p̄cipue recordacio salutaris est q̄ sc̄a scōz omī fruct⁹ p̄ducit. **H**ec inq̄ est post d̄m omī celestū uirtū p̄ssimā glōsa et p̄ciōsa dī gn̄itē nūci singlāis ūgo maria. de qua dulcē cogitare. deo salubrit̄ est nūstrare. qz q̄ digne eī laudes q̄celebrat̄ efficacā dō se sociat. **H**ec nāqz ē innocētiū forma. doct̄na

ppvj

iuuitorum refugium peccatorum. **Q**uarta namque peccatores meam fiduciam habere debeant
si seruire ei non negligant. **S**ubscripto potest sciri exemplo. **Q**uidam namque religiosi
studium clericorum ut religiosorum potest relatio. sancta loca orandi gratia paginas. ad cam
aracensis regionis uicina eadem puenit diuocione. ubi quosdam religiosa di
stitione deo seruientes inueniens. se eis hospitali iure sociauit. eorum sancto pro
suro et laudibus ^{ab} caritatis officium delectatur. aliquid humane susceptum. et
magne benignitatis munus recipit. seruatorum de sancta oratoria se inuenisse
gausus est. **C**um autem nocturnis excubiis debitas ceteri laudes cum illis
prole surrexisset. audiuit eos primo synaxi officia thonore beatissime
de genitricis semper uirginis marie. ritu sollempni honorifice implere. deinde
nocturnas iminentis temporis laudis mediocri modulatione perficere. **Q**uod
tunc stupefactus hi si miraretur. presertim cum nulla eodem tempore beate marie festiui
tas fuit. que tam sollempne officium tunc de ea celebrandum iudicaret.
ad presens siluit. opportuno tempore eam sibi eisdem insoliti negotium diligenter in
quisitus. **F**acto igitur mane illum qui principale curam gerbat. uenit. quod usi
tarum aliarum ecclesiarum more curam ab eis solus iste diuini seruicium ordo
teneret suscitatus est. **C**ui ille. Quocumque in inquit alii sua incele
stibus obsequis ordinem ministeria. ego singularem debito ostingor. religiosi di
genitricis perpetue uirginis ministerio. totum uitae mee conatum expedire. **E**t namque
inestimabili clemencia. et ira superni iudicis euasi. et misericordie illius auxilio iam
in fere denegata indulgentiam consecutus sum. **Q**uod ut est plene manifeste.
periculi mei erumpna et remedium gratiam. quod est id gratum esse non dubito
paucas uerba aperio. **C**um enim uitam meam in seculari dilectationis amore
perdita uitioz precipua ducem. et me ipsum cotidie flenda insa
nua collidens. uitam beatam fugiebam. et ad amorem sempiternae misericordie

cursu impigro festinabam. **D**uos habui socios simili mecum perditionis
 vitæ gradietes. Itaque tres etiam asume civitatis gratia. logo exilio quo
 nostra mala nos ostendunt pugnantes. et civitatis dampnose pacte ser-
 vantes. **C**um ergo miseratori omnium deo placuit. mortifera vitæ mee cursu
 pro salutiferæ correctionis obstaculo revocare. tali visione dignatus est
 me dicitur. **V**idebam igitur. et ecce dominus iudicaria sede sublimis. angeli
 et sanctorum choros circumseptus. apparebat velut de iudicia cui-
 libet illate iniurie tractatus. **T**erritus ergo tante presentia maiestatis.
 qui ibi dicebantur trepidus audire cupiebam. **D**ominus itaque domine et socios
 meis simonem sumens. tali presentem alloquitur voce dicens. **D**e isto
 qui presentem nos aspicit et est duobus sociis. quo iudicio digni sit vo-
 lo ut discernatis. quia nullo timoris mei respectu. presentibus si-
 ne imponere. nulloque mei amoris affectu ad aliquid bona se voluit
 gerere. **S**epe illos ut ad me rediret diversis monitis visitavi.
 dum eorum pertinaciam toleravi. et nullum in eis emendationis effectum in-
 veni. **A**d hoc districti iudicis verba. presentium sanctorum responsa sunt red-
 dita. et nostre damnationis est sententia placita. **S**tabant trepidus. et ecce
 gloriosa dei genitrix perpetua virginem mariam. thronum filii sui adu-
 sperari. et huius presentem apud eum verbis incipientem audiui. **P**ro isto in-
 quidam filii pie clementiam tuam exoro. ut hanc erga eum sententiam damp-
 nationis mitiget. quia licet peccaverit. tamen laudibus horas meas
 dicendo studio cotidiano vacavit. lege etenim tua iustissima san-
 xisti. nullum omnino bonum quilibet parvum irremuneratum pro. **H**ic
 autem licet peccator. tamen tanti boni qui in servivit. non dum aliquid mercedis
 recepit. **V**ivat ergo ob gratiam meam. qui ob propria merita addicitur morti.

Statim uero uider benigno anuē uultu. fiat inq̄d dulcissima mar' ut
t' placet. **T**uis enī petitiōibz anuēs. p̄mitto ei salutē p̄petuā lar
gitiū. si uel m̄ ei correctionē n̄ spero. huc dictis mar' salutis ad
me uisa ait. **V**ade et apli noli p̄tare. ne dēi t' aliq̄ otigat. p̄ q̄
ū senat' ille celestis solut' est. et ego tribili uisione sblata in sū
reddit'. p̄teunte uita meā celi uisione mutauī. et residuū uite
mee tēp'. hui' q̄ inob' uides uisacōne dicaui. **P**orro tam socii
mei q̄ metū dāpnacōis snie sūt addicti. ut ip̄e post op̄. detior
ibz studiū sūt inuoluti. et usitatus lucris p̄tinacit' ihantes. ad
p̄diciōis horreda discrimina miserabili cursū rapiūt. **N**ō igitur mi
rū si laudibz hui' p̄ssime dñe. cū oī sollicitudinē curā impendo.
p̄ q̄ me p̄petue morti s̄tractū. et etne uite restitutiū ēē cogno
sco. **S**er autē seruiciū ei q̄ ap̄ nos inuēsti executores sum'. ex q̄b'
un' oī gnālē scē ecclē ritū. nra nos diuine seruitutis officia di
sposuisse n̄ quest' est. et ordinē osuetudis nre cepit uelut inuic'
sequi. **C**ui eadē dñā nra Almit' appares. talit' eū allocuta ē. **S**i
meo inq̄d s̄uicio iuxta moze fr̄m tuoz t' nō placeat intēde. noli
salte m̄ duotos inde reuocare. **H**ac autē idē si' correctione op̄it'
t'ia eadē s̄uicio studiosi' aliis intēdit. et p̄h' eadē dñe grām cō
sequi n̄is om̄ibz ostendit. **H**ec audies memorat'. dicit dño xpo i
mirabili pietate b̄te marie grās egit. et ad ei' laudes frequēda

Huc uēite. **Alud miraculm** deuot' se deinceps attendit.
et audite om̄s serui dñi. uolo nāqz narrare q̄ aq̄dā di
dici. ut maria di spōsa d'inceps ab om̄ibz sit ampli' amāda et lau
dāda. **P**resul quidā erat. q̄ q̄ndā hēbat dicitū q̄ amabat ualde

luc. 11. 27.

sicut natū ppū. qz et ipē sibi sicut p̄ri multū erat s̄bdit. imo xp̄o
 seruebat ut debebat fundit. et marie mat̄ sue diebz ac noctibz
 d̄cantabat horas suas dulcit̄ tū fletibz. **S** antiquus inimic⁹ q̄ uo
 cat̄ sathanas hoc ut iudit mūdū. et mox parat insidias q̄b̄ illū
 poss̄ secū dūte ad cartara. ut cū eo tolleret et̄na supplicia. **H**ic q̄ i
 ei corde mittit ut sp̄sā accipiat. exq̄ more solito libos aq̄rat. Sic
 q̄ dyabolica suasionē d̄cept̄ cepit adamare q̄ndā uigiem q̄ d̄sp̄o
 satā hēbat quidā uir diues satis nobil̄. **S**im qz ille eor̄ erat ig
 nobilis. q̄rit artē p̄q̄ illi fieret amabilis. qz metuebat si eā apte
 req̄reret. ne par̄ puelle eū turpit̄ ōtēp̄net. **Q**uadā ū die tū ar
 deret i amore uigis. fieretqz p̄t̄ illā ferē exanimis. q̄rit locū se
 cretū. et cepit legē ilibello quē t̄ portabat secū abscondite. m̄q̄
 parū erat sc̄ptū arte nigromācie. p̄ q̄ fecit an̄ se ad eē d̄monia. o
 r̄as eos supplicādo ut ei succurrerēt. et ut puellā talē eū sine mo
 ra habē facerēt. **C**ui tale dāt resp̄sū dyaboli. qz libn̄t̄ p̄pet̄aret
 q̄d̄q̄t uell̄ si. si eū au adhereret d̄i filiū et mariā mat̄m ei re
 liqueret suūqz seruiciū. **A**d hec ille. Quāuis inq̄t edelissime
 uroz. tam̄ h̄ p̄ssū neqz uolo ut lo m̄ face. s̄ q̄cūqz p̄t̄ ista iubet̄
 facio. et me seruū ad optūū d̄inceps habebitis. **H**is auditis
 ūmici uū resp̄dūt. qz libn̄t̄ ad implerēt suū d̄sidiū. si qz ore p̄
 m̄t̄tebat nō differret face. et iurare eis hoc. qz noll̄ eos d̄ hoc
 fallere. qz m̄lti xp̄iani sic eos decepant. quoz uota ip̄i sepe i
 pleuerat. **T**ūc illos facit firmos ut an̄ p̄miserat. t̄tū ut il
 iā haberet p̄qua sic arserat. **M**ox iq̄ ūmici eḡsti iuasert̄ puel
 lā. et cor̄ ei accēder̄t i amore d̄ici. ita quidē ut clamaret tūc

nis audientibus. ut daret illi statim alius parentibus sicut mos erat
honore ille talis dicitur. aut ipsa abiret sua sponte in eius amplexus. **H**ec
audientes parentes eius nimium tristantur. quia uolebant eam dare nobili
sposo. sed eius minas timentes ne fieret in eius datus uero tempore petebat per manum
pontificis. **Q**ui uero desponsauit eam illi more solito. quia ipsum diligebat
corde perfectissimo. **P**ost haec autem sicut ordo maritalis postulat. de re
quiescit ubi missas audiat. **Q**uas dum audiret mox marie psalle cepit
horas suas ut solebat deuotissime. sed finit missa postquam nona inci-
peret. unum fuit ualde tristis. si non eam psallet sed nequit. **N**am ilico discessit
cum omnibus qui cum illo adhas missas ueniunt. atque tendunt uisus domum
in qua erant plurima preparata et ornata ut mos erat quiniua. **U**bi si-
mul ueniens cum manu ablueret et dum missa pararet. ante quam discubet
sponsus. marie nemo nona quam non dixit carat. **R**ogat illos ut
expectent se donec redat. sciens quia tota die non habet spacium quod carat
taret illam nisi ante primum. **M**ox itaque capellam quandam intravit. et ibi cepit
psalle nona ante ara prostratus toto corpore. **U**m dum iacet cararet
obdormiuit firmius. et ecce ei in uisione desuper iara marie dei appa-
ruit uelociter quam tristis. et indignas erga illum. et si eam recognoscat in-
par ut indicet. **C**ui ille respondit. quia eam non cognosceret. **A**d hec
illa se maria illam esse indicat. de qua erat hora illa quam in inceperat.
Et adiecit. **U**m inquit quia in facta est iniuria. sum ofensa et tributa per mag-
na iniuria. quia quidam uirgo era desponsata cuidam. qui spem et relin-
ques me. nec accepit alteram. et me tenet ut riuale et sic adultera
Sed qui istam in tanta fecit iniuriam. hinc magna luet penam iure
sibi debitam. et me perdet atque meam simul amicitiam. **T**unc hec cuncta

de se dicta ille iacet nūq̄ intelligēs. un̄ nimis tremescēs dormiēdo
 iēnuūt. se affirmās et clamās plurimū culpabilē. implorat atq; sup
 plicat sibi ueiās dari dicēs. **M**iserere mei inq̄t om̄at altissimi. n̄dū
 feci q̄ pmisi. adiuua dn̄a pia et s̄buei. Nō negare s̄ amare d̄m et te
 cupio. et seruire et laudare semp̄. imo illā nuptā q̄ accepi relinq̄re.
 et te meā p̄mā et bonā dn̄am si placet recipe. Tūc pia uirgo mora
 hūis fletibz et p̄cibz ait illi dormienti. **I**stis p̄te uocibz. et q̄ in pro
 mutis fac ut potes ait. **Q** si agis ituebor te misēd̄r atq; meū fili.
 senesq; ihoc n̄m ad eē auxiliū m̄ t̄ p̄futūm atq; īp̄etūū. Sic lo
 cuta uirgo sc̄a ofesti disparuit. et uir memor q̄ uidat let̄ in se redi
 it. et d̄respon̄sa sibi data. abtā uigie credebat lib̄ū se eē agnūssō
 scelere. **M**ox īḡ surrex̄. p̄rexit ad suū p̄otificē. pandēs ei suspūato to
 tū rei ordinē. q̄m eū inimici sedux̄ant. et q̄ p̄pūssimā mariā si
 bi reuelata fūant. atq; orat ut puellā ab eo disūngēt. et ut pat̄
 el̄ ip̄am uigiem recipe. **N**ā mariā p̄t̄ illā nolebat dimitte. q̄
 ut dn̄am et m̄res solebat dilige. et ut sibi magnā p̄niam daret.
 q̄ tāta p̄cā possit p̄meri ueiām postulat. **P**resul̄ aū ut audiuit il
 lū suū el̄icū. q̄ ut dixi diligebat sicut pat̄ filiū tā p̄f̄tē ofirētē ⁊
 postētē ueiām. gaudēs dedit illi q̄ rogauit p̄nias. monēs illū ut
 deinceps uirilit̄ ager. et ut iuste ac pie n̄m̄ caste uiuet. et q̄ demō
 suaderat om̄ia gr̄ep̄net. q̄ ita p̄m̄ento ueiās recipe. atq; s̄p̄ sine
 fine cū maria uiuet. **P**ost hec ū om̄s qui ad illud s̄t uocati o
 uiuū. iūbz p̄sul̄ ut ad sua redeant hospicia. nā ille suus el̄ic̄ no
 lebat hāc puellā sibi datā rene. **J**ubz ḡ illud parētibz puelle.
 ut hāc daret cū honore ut uolebāt p̄mit̄. qz ille c̄ndā sp̄osā du

dū duxat ad amariat q̄ et illū ampli⁹ dilexat. Nāq; nūmīs ostata
erga illū fuit. q̄ sponsam aliā p̄t eā dilexat. atq; ip̄am ut rina
lē indignat̄ spreuat. et hoc ei inuisione istis reuelauat. **C**ūctis
ū scultatib; q̄ eēt illa. p̄sul ait. Hec est inq̄d maria uigo sacis
sima. q̄ ut luna est decora. et ut sol pulcherrima. de qua p̄no
bis carne sup̄sit. qui est ante sc̄la. Hec audientes parētes puel
le atq; om̄s alū discesserūt laudātes gn̄tē di que quos amat
sic defendit atq; p̄culis. **H**us ergo finitis ad p̄dcm redeam̄
clericū enariates q̄ deuotū d̄nceps seruiciū t̄pendebat sue p̄
me d̄ne sc̄issime marie. p̄q̄ ita libat̄ est ap̄dca puella. Accep̄
ḡ magnā p̄uam. et dū uixit ualde se afflixit ieiunādo. et
orando. iuxta ūba p̄sulis cui erat ofessus modū sc̄elis. ut ue
niā p̄mereri possit. **N**ā et b̄re marie sue d̄ne care nūmīs. dul
te et in̄tēte n̄no deuotissime. q̄q; die et nocte plus q̄ erat soli
t̄ seruiebat. lac̄mādo cū magnis gemitib;. orās ut post finē
aiām d̄fendēt ne ūllā ūmic̄ manū mittēt. **N**ā nūmīs time
bat ne t̄ inimic̄ eā capet. atq; secū ad torm̄ta ducet. **F**erē
enū q̄ ad illū uisibilū uerit sua pia d̄na mat̄ x̄ q̄ amabat
dulc̄. et accepit aiās ei. et duxit eā secū ut credit̄ ad uita e
Fuit in quodā cenobio ut fidei **Miraculū** t̄nam.
relacione refert. q̄dā sc̄imoiālū spiritalis mat̄. q̄ of
ficiū et noīe et actione tenebat. strenue curā sui regim̄s
exequēs. 7 spiritali zelo s̄iectā sibi oggacōm ad sac̄ custo
diā ordinis pio rigore ostrigēs. **S**z cū bonoz p̄fectus p̄uis
aīmīs tabescentes limozis īgerit penas. ceperūt sc̄imoiāles q̄s

ppp̄m̄j

ad discipline salutaris custodia admoneretur. p bonis mala ipen
 de. et p impensa uivifica cura regimur. odioz studia exerce. Iusto
 q psequeretur odio q iuste dilige debuerat et ea que illas etnis ho
 noribz dignas redde laborat. omi honore nudate cupiebant.

Sociavit se eoz luoru antiq usidatoris infesta malignitas.
 et ea p qua sua uasa sibi eripi dolebat. ascitatis arte deice mis
 omibz festinabat. Inuasit q celeste thesauru lacrus iudi usura
 malicia. et occulto iudicio di puales. piosu sigillu castitatis
 ofregit. cuctis mudi opibz pferendu. **T**ui emi suplatata fra
 dibz pfata scimoralium mar. cu dapifero suo itestur eme iaurit.
 Sz cu d occulto pcto dicit exultaret. disponete do qui d malis
 nrif suas laudes opat. ingrato oceptu grauidat. Nec tam disti
 tit reglari rigore. sbdicu sibi soroz obseruacia sci rigoris coap
 tare. et inuitiles uagandi licencias singlis dnegare. **N**n
 scm est ut qd ea acrozi luore murmuraret. et siqd inea q
 accusacone dignu eet tucire possit sollicita exploraret. Iate
 p instabat quo ocepti illi q studiose celauat on deponet. cu
 ecce ta incessu q pctbu. ascimoralium muliebri sagacitate
 ipregnata dephendit. resqz singlaru relatu dispsa. inoticia
 omni pduat. fit spale gaudiu uniuersis. exultates se tea iuste
 tam accusacois inuenisse. q suis uoluntatibz adusam iudicabat.
Scribunt lite dphensi cmis accusantes. cause notabilis ut se
 se res habz odientiu ofertis medacius signat. et epo incui
 loc ille diocesi erat cmuantes eple dferunt. Immunz ille nescit
 illa potifias aduentu et ipo onere suo sibi metipi igrata. qd

ager ignorabat. **E**rat enim ei privata capella. ubi cotidiano studio beatissime marie dei genitricis perpetue uirginis solebat horas dulciori quo potuit affectu decantare. In hac uero ecclesia semet ipsam genitricis promouens. glose dei genitricis semperque uirginis marie laudes solitas persoluebat. **I**nuitis horis immanitatem peccati sui et publice confessionis que instare sentiebat horrore. alci animo infixit. et totam mentem dolore acutens. ita in amaras lacrimas signis et acerbos emisit. et gemitus profundos ingemuit. **A**ffuit ei superno collato munere eorum spes mentis dei deficere nescientis. et eius misericordissime marie. Ad tante uirginis implorandum suffragium. dolentem animum integra deuotione uocit. Toto igitur corde et corpore se in oratione prosternens. ad te inquam delectissima domina mea. sanctissime pietatis ineffabilis mater et inopabilis uirgo maria confugio. singulare post deum et unicum refugium miserorum. ad te testimabile pietatis eterne redinatorium. in angustiis meis lacrimosis suspiriis clamo. desiderans te interueniente. per inexhaustam miserationem filii tui. dei et domini nostri ihesu christi. et reatum mei uicium optine. et horrenda obprobria imminetis confusiois euade. **H**uicemum peccati lacrimosis suspiriis. merencium singulare solam beatissimam mariam flebiliter inuocabat. et ab ea suis calamitatibus leuam instantissime flagrabat. **D**um igitur anxie cum oratione cordis assistendo lacrimis et euularibus. mixtas orationes effundet. subitaneo depressa somno quiescit in silencio. **E**t ecce ei beatissima maria comitantibus angelis deum et apparuit. mestam misericorditer alloquitur. primo de tanta uisione et prope et hesitanti. quod mater mentis esse que apparuit. et optati solacium

genitricis

uerba subiūxit. **A**udiuī inq̄t orōne tuā. uidi lacrimas tuas
 et me t̄ abenignissimo filio meo qui est p̄uicētiū susceptor
 nouis et p̄ti ueiām. et abīfamiā et ofusione q̄ times ple
 nissimā libatōm impetrasse. **D**ixit et duobz anglis q̄ ad
 modū sibi uidebat̄. ut eā plus onere q̄ grauabat exōna
 rēt. p̄cepit et quidā heremite. ut pannos septē ei curā ge
 reret. mandauit d̄ferri. qui fuit septimo miliario iui
 cina p̄uicē heremo. **Q**uo sc̄o. libatā feriām pio amonēs
 sermone ait. Ecce ab obp̄brio quo timebas erepta es. p̄
 cari laq̄um d̄inceps caue. et sc̄is studiū audenciū intēde.
 p̄uicē sc̄is te ab ep̄o plurimis ūbis ip̄perū fatigandā. n̄
 tam expauescas. s̄ fiducialit̄ age q̄ om̄ia facile t̄nsibūnt.
Hus ūbis finitis uisio disparuit. sc̄mōialis euigilās
 om̄i quo p̄us cruciabat̄ onē carē se sentit. et d̄o ac lib
 aiti sue sc̄issime atq̄ semp̄ uirgini marie incessabiles gr̄as
 egit. **I**nt̄im ū a sororibz iuuar̄ antistes uerit. capl̄m int̄
 uit. abbatissam req̄siuit. eāq̄ ad se uocari cepit. **Q**ue diu
 q̄sita. tandē in suo quo b̄te marie familiari seruiēbat ora
 torio reperit. et ad ep̄m uerē iūbet. **S**urgit ū capl̄m iḡdit.
 et in loco sibi solito p̄suli osede festinabat. **A**ccedente iḡ e
 am obp̄bris antistes aggredit̄ et iūrus fatigatā cū ex
 ire opellit. **I**lla ū ad memoriā reducēs ūba b̄te di gn̄tri
 cis marie fiduciā sumit. et foras egressa iūtra māsit. **M**i
 tūt etiā post eā duo cl̄ia p̄tificali iūssu q̄ diuulgatum
 de ea c̄men exploraret. **A**ccedūt diligēt̄ attēdūt. et nullm

iea uti prole fecundi signū dephendūt. **M**ulieris inocētiā
p̄suli renūciānt. s; illos ip̄e ep̄c pecuniā corruptos existimās. p̄
semetip̄m curiosius explorat. Itaq; nullū iea c̄m̄s obiecti uesti
giū c̄nēs ei adpedes corruūt. ueiām de illatis iūriis exposat.
Illa ū expauescēs tantū p̄tūficis hūilitatē. t̄re corā eo p̄tū
bit. indignā se clamās. p̄ qua tā s̄blimis p̄sona tāta se hūi
litate deicēt. **T**ūc demū anc̄stes om̄ib; qui ei c̄m̄e obiēte
rāt uehēm̄t irat. et ut demoastio c̄ci exiret p̄cepit. **A**lbat̄
sa ū eas maluolo licet aīo tam̄ uia dixisse p̄pendēs. ad hono
rē b̄tē d̄i gn̄it̄icis benigne lib̄tatis sue. p̄c̄m q̄ fecat maluūt
ep̄o reuelare. q̄ c̄m̄it̄es suas adūsa pati p̄m̄itē. **I**taq; ad eū
secreto atcedēs. corā eo hūilit̄ se. p̄st̄nēs. eiq; om̄em rei ordinē
pandit. **H**oc ille audito miraclo. d̄m̄ inglose ūgis et b̄tē dei
gn̄it̄icis marie ūnēsā pietate b̄ndictēs. statū duos c̄licos adhe
mitā phac cā sollicitū inq̄renda t̄n̄sm̄it̄it. **V**enūt iq; d̄ p̄uo
scissitant. et ab hoīe edocti puerū ea die natū. et aduob; iūue
nib; ad eū paulo aī de latū. et expte b̄tē marie. sibi q̄m̄da
tū ospiciūt. et reūtētes oīa p̄tūfici referūt. **L**et̄ iq; p̄tūfex.
puerū ut mat̄ d̄i p̄cepat. cū hoīe d̄i nutendū septē aīis
p̄m̄isit. quē post insuā curā susceptū ad lit̄as posuit. religi
one ac sciā clarū successorē sibi idoneū educāuit. **N**ā ip̄e ui
te sue pacto cursū ind̄no req̄escēte. ip̄e ei in ep̄atu succes
sit. et b̄tē d̄i gn̄it̄icis ac semp̄ noīande ūgis marie. uita et
ūbis magnificis p̄ditāuit. **A**ctedāt itaq; ad tā potētē medi
cine d̄nām om̄s egroti. ueiānt et sanēt. sanati b̄tēs mariā

cor
d̄fic
P
legē
peti
plana
plebs
uine
man
lit. p
memo
dū am
melo.
de clau
di nūm
rū s̄bit
scūt̄ se
tur diu
Bono m
diebat.
h̄i rei.
ueste p̄
stabat i
Inced

correctis moribus studiosis laudibus uenient. Nescit quod miseris
 desit pietas sua quae nos omnes matris dulcissimi filii sui commendat. *lv.*

Presul quidam erat in gratia ex francoy genere natus. *Aluid.*
 Bonum erat ei nomen quod designat bonum omen. Ille diu iuxta
 legem custodiuit suum gregem sanctitatis datus exemplum. michahel
 petiit templum. Solus loco in obscuro. erat dominum corde puro.
 plangit agit. petiit tunc dicit. inquit fletus preces fundit. Quo quoniam
 plebs abscedit. et ad sua quisque redit. ille solus ibi iacet. ut di
 uine laudi uacet. Custos loca perscrutat. neque ibi relinquit. hic
 mane solus audet. ne se capi posse gaudet. Dum extoride in psal
 lit. perscrutantes seruos fallit. huius recedunt iste orat. et culpam
 memor plorat. Hora nocte inrepesta. dum reuoluit sua gesta
 dum amarus agit plangit. angloz audit cantus. Oblectat dulci
 melo. descendentem qui ex celo. namque uerba uocum audit. memorumque cor
 de claudit. Admiratur tanto sono. tam suauis gaudet tono. dum precat
 diu numen. uidet late fusu flumem. Et celestis ad est ceterum. unum ui
 rum ibi metus. angloz preter choros. et uexilla sacra uenit. Sub
 secunt sancti dei. quos precant omnes rei. inceditque festiua. uirgo maris si
 cut diua. Que rogata quis cararet. ut quis missam celebraret.
 Bono inquit hoc credo. illum enim dignum credo. Verba presul au
 diebat. seque tremens rethebat ipse lapis cedens ei. seruat signum
 huius rei. Statim sancti Bonum querit. et quos inueniunt. que induit
 ueste preclara. ducebant extra aram. Sicut celesti ueste diues. celi
 stabat inquit tuus. patriarche huius ducebant. et prophete precebanant.
 Incedebat sic deductus. memor tam sui luctus. et accedens aram

ppp

petit? qua cū scās añ stetit. Hic suscepta manu pura. ipse offert
do thura. resonabāt dulces mēli. p̄cinēte turba celi. Vt diuinū
op̄ digne. uir p̄egit et benigne. uirgo mar̄ ei ueste. p̄m̄cede dat
celestē. **A**git grates reddidit uocā. laudat d̄m̄ m̄te totā. et q̄ sibi
uigo dedit. sumit uestē et abcedit. Hīs occulte ita gestis. cre
uit fama date uestis. ille nichil q̄dē celat. s; q̄ uidit h; reuelat.
Alc̄ q̄dā credēs male. p̄m̄eri quidē tale. p̄cessoris ad exēplū. il
lud idē petit tēplū. **I**ntriat solus ualde sero. hēbetat. fessus q̄
ui s̄pno fit d̄p̄sus. hic aurora lucē dedit. et cū s̄pno uox rece
dit. Capiteq; uir erecto. se in suo uid; lecto. signo c̄tis se nūm̄
uit. thalamoq; sic surrexit. Spectat seruos et salutat. et erra
re sese putat. tandē p̄sul̄ in se redit. uocat illos et osēdit. **A**d q̄
setū fuit gestū. suis facit māifestū. oq̄ pia et q̄ benigna. est et
laude ue digna. Mar̄ xpi s; intacta. cui sūt m̄ra sc̄a. q̄ sic par
tēs negligēt. sanū reddidit sue genti. Malēs illū penitē. q̄ p̄cul
pa mox delēre. bene aū uigilātē. n̄ icassū ex̄cubātē. **S**ic di
lexit ut celestē. largiret ei uestē. uolēs eū celebrare. op̄ di sa
lutare. Ne quis putet eē com̄tū. ecce argum̄tū. durat adhuc
uestim̄tū. nullū ferēs det̄m̄tū. Mūnensis urbis est p̄diues. q̄
m̄ltos habet diuītes. oriēti tota patēs. occidēti p̄ti latēs.
Fama sui satis clara. belli q̄dē nō ignāra. clar̄ m̄os h; nū
cupat. apud eā reseruat. Illa boni bona uestis. raro uisa n̄
festis. suauissimū odoris. et nitētis est coloris. Mod̄ q̄q; leni
tatis. s; m̄re lenitatis. mod̄ ū orectūre. et cui sūt creature.
Tam abim̄tū q̄ extorsus. ignorat q̄dē p̄sus. d̄ns q̄dē herēb

tus. norwocēsis est expt. Qui dicebat se uidisse. hanc et manu pal
 pauisse. ergo qui nō credis istā uām. rē ut dico se habē. uade et fac tibi
 fidē. ueste uidēs hanc ibidē. Et cū tibi fiet satis. laudes tūcatis. e
 narrare tūc memto. corde puro et attēto. **Verū** ne obliuiscaris
 maris stelle salutaris. cui donis nō puat. quisq; ei famulat. **Aliud**

Est ope pūū referre qd̄ ds̄ opet̄ inconstantinopolitā **miraculū**
 na urbe. quo signo defendat sabbata scē marie thoc met̄
 poli. ut relatu p̄babilū uīroz didicim. Est qdā basilica agnom̄
 to lucna. famosa et uenabil. in honore b̄te uigis marie osēcrata.

Ibi ut mos est inḡtia hēt̄ ipi regie ymāgo. p̄b̄te uigis reuētia
 uelat̄ sindone olosērica. Nec audet q̄sq; ciuū diuine uiginis re
 spicē uultū. don̄ reuētat̄ ad septā fia. Tūc sole iā ocaſū uigē
 te. qn̄ uesp̄tina scē marie sollepnia iapiūt. t̄t̄ expasū uelāme
 tuisibili machina ostendit ciuib; celestē di thesaurū. q̄ uelā
 m̄ sursū arte di uibratū. sic imobile p̄seuat̄ p̄om̄ illi noctis
 uigiliat. et singlas sabbi horas. q̄ b̄te marie laudes resonāt.
 cū sollepnū officio missē usq; ad t̄minū hore none. **At** ū ue
 spe sabbi que uiciat sollepnia dn̄ice uelū marie itū d̄pōit.
 sine ulli labore. et obnubilat illā s̄magna uenacōne. **Ex**
 qua re p̄bat̄ porbē t̄raz. ut om̄s xp̄iani festiue agāt seruiciū
 b̄te marie in om̄i salbto. q̄ntū possūt ad honore uigis. ut ipa in
 t̄uēt̄ sic p̄nobis apur filiū suū. Qui ē patre. **Aliud miraculū.**

Quidā moachus fuit west. moastū. lauric̄ noie. q̄ abbatia
 certēsie dū eadē abbatia sine rectore eēt. multis modis
 ut illā haberet q̄siuit. s; hoc totū absq; uolūtate sui ab̄is fiebat.

omnīq; mōachoz eiusdē loci. s; q̄uis hū om̄s uoluisset gr̄iū eē
ei uolūtati. tam̄ puirtutē regis qui t̄t ip̄s regnauit ibi p̄t̄ est.
Postq; aū rex cognouit q; albi suo et mōachis oib; eidē loco
displicebat. eū decōdē loco abstulit et misit eū ad aliā abbati
ā que longe ab eodē loco distabat. et ibi aliq̄dū mansit. Post
a ū redit ad locū certēsie. et itū ibi mane cepit. **N**ō multo ū
tpe p̄q; ibi reuisus est. in uasit eū quedā ḡuis ifirmitas q; et
mortuus est. Quāuis aū lauric' ferē incūctis que agebat
ualde eēt rephensibilis. tam̄ scām mariā multū diligebat.
eiq; scdm̄ suā possibilitatē multū seruebat. sepi q; iei' uen
atōne bis uel ter in septimāna missam celebrabat. **C**ū
aū ab eadē ifirmitate que eū cepat uehēm̄t eēt afflictus
moriq; timēret. mandauit suo abbati ut ad eū uenire digna
ret. eūq; sibi anq; moreret reconciliaret. timēs ne sibi anq;
reconciliat' eēt moreret. p̄t̄ p̄cā sua dāpnaret. **D**ū g; eidē
ifirmitatis molestia grauaret. huc illucq; se ūtebat in loco
ubi iacebat. nesciēs quid potissimū face potuiss; q; eū adiu
uaret. rogauit mōachos qui ibi erāt. ut p̄di amore et scā
caritate ei miām facerēt. et euntes in mōastio p̄l angustis
di miām et scām mariā mat̄m m̄ie exorāret. quaten' ei mi
sericordiā facerēt. eiusq; aiām cū de corpore exiret apenēs
t̄s tenebat libāret. **I**ncim ū cū suū abbem cui mandauit
expettaret. et mōachi in mōastio letanias et orōnes p̄co fa
cerēt. loq̄lā amisit et obmūtuit. et similis mortuo fuit. Mo
nachi ū qui in mōastio erāt. p̄co orōnes ibi faciebāt. ut hoc au

dierunt. statim ad eum cucurrerunt istos et dolentes. quod antequam moreretur unctus non fuisset. et omunionem corporis et sanguinis non precepisset.

Cumq; ita ante eum stetit. vidissetq; quod omnino nichil loqui poterat. sicut mortuus iacebat. ignorabant quid ei facere potuissent. quod non sicut uiuus iuxta morem ecclesie facere poterant. non sicut mortuum sepe iure audebant. Dum itaq; circa eum staret. spiritum atq; non modicam dore ei exire aspexerunt. magisq; eum mortuum quam uiuum credent subito respirauit. sequens plange cepit. et manum suam ad se tunc et ita dicit. **D**ona sancta maria. dona sancta maria. dona sancta maria. gratias tibi ago de hoc quod me in hac libertate habes. et quod ego dampna commissa que merueram non incurri. que dampnatio cito aduenisset. in non tua misericordia tuumq; auxilium petenti in succurrisset. **D**ona sancta maria gratias in mensas tibi refero. quod hodie filium tuum dulcissimum dominum meum pro me rogasti. quantum ei corpus et sanguinem hodie dignum fuit accipere et gratiam que christiani debent habere non amittere. Post haec uerba rogauit porre et ceteros fratres qui ibi aderant. ut quod cito posset corpus et sanguinem domini afferret. eumq; omniuocaret. **C**um itaq; sancti omniuo corpus et sanguinis sic rogauit ante eum allata fuisset. cepit cum lacrimis dicere. se uacit corde crede et ore osit. quod hoc corpus uacit est domini que de uirgine supersit. et peccatoribus in carne pepercit. et sanguis qui de ei late fluxit. Deinde omniuocat e sicut rogauit. que pacto rogauit ut cito eum ungeret. **F**ecerunt igitur sic eos rogauit. **H**is itaq; omnibus pactis salutauit omnes fratres qui adant et absoluit. et illi ei similiter fecerunt et benedixerunt ei. Deinde posuerunt eum super calicem. statimq; letus et hilaris reddidit spiritum. Cuius animas

neccie x

ut credim^{us}. et ut illi credidūt qui ibi affuerūt. et ea q̄ dīllo
accidant uidiūt. scā et piūssima maria q̄ semp̄ inelamāuit su
scepit. et adierem ac bonū locū deduxit. Post h̄ ū sepeliert
eū in suo capitulo. b̄ndicētes dñm et suā glōsā gn̄tē scām
in mariam. q̄ ei tātam grām adñi m̄ia impetrauat. **Aliud**

Quidā miles quoddā inuua omniū castrū hebat. et in seū
tes sine miseratione aliq̄ spoliavit. uigine tam dī cot
tidie salutabat. n̄ paliq̄ impedimto emgenti ab ip̄a salutacōe
aliq̄ die cessare uolebat. Accidit aut̄ ut quidā religiosus uir
sc̄s inde transitū faceret. et ip̄m p̄dēs miles otinuo exspoliari
iubet. **H**ū aut̄ sc̄s rogauit p̄dones ut ip̄m ad dñm suū
deducāt. quia ad ip̄m habet secreta que p̄ferat. Ad ductus
aut̄ rogauit milite. ut om̄s de familia sua incast̄ oggari
faceret. ut eis ubū dī p̄dicaret. Cū autē oggari fuisset. ille
ait. Neq̄q̄ hic om̄s estis? sed aliquis adhuc de est. Cui c̄
se om̄s ad eē assereret. idē aiebat. **D**iligēt̄ p̄quirite.
et aliq̄ inuenietis ab eē. Tūc ille exclāmās dixit. quō so
lus camerarius nō uenisset. Ille aut̄ dixit. Vere ip̄e est q̄ sol̄
deest. Pro eo ergo cito mittit̄ et imediū deducit. Cū aut̄ ui
rū dī uidisset. reuolutis tribilit̄ oculis caput istar̄ isāni a
gitabat. n̄ p̄pius accede audēbat. **H**ū aut̄ sc̄s dixit et. Ad
iuro te p̄nom̄ dñi nr̄i ih̄u xp̄i. ut quis sis nobis edisseras.
et q̄ obcam̄ huc uenīs palā pandas. Cui ille respondit.
Heu adiuuat̄ p̄dere cogor inuit̄. Ego enī nō sū homo s̄ de
mon. qui formā hoīs accepi. et xiiii. ānis cū hoc milite

plm

+

sic p̄
sue m̄
testat
pibz
tacio
ū de
eā sal
puit
ūmel
Pr
stari
li gl
iusta
Exp

sic p̄mansit inā p̄nceps n̄r me huc misit ut die qua hic
 sue marie saluacione nō diligēci obseruare ut ieu po ^{dicet}
 testate accepta ip̄m otinuo strangulare? et sic imalis o
 pibz uitā finiēns nost̄ eēt. **Q**uacūqz enī die illā salu
 tacione dicebat in ip̄m h̄re potestatem nō potam. Ecce
 aū de die indie diligēci obseruauit? et nullū die quā
 eā saluaret p̄misiit. **H**ec miles audies uehēnt̄ obstu
 piuit et ad pedes uiri dī se p̄ciēs ueiām postulauit. et
 imeliū uitā deinceps mutauit. **L**ux aū sc̄s d̄r̄ demoni.
Precipio tibi demon in noīe d̄n̄i n̄ri ih̄u xp̄i. ut hinc
 statim abcedas. et talē locū actenus possideas. ubi ul
 la glōsā dī genit̄e inuocanti noce p̄sumas. **H**ec ubi
 iussa dedit demon abcedens euauit.

Explicit miracula b̄te virginis

Qua

Poeta

Dum zephyrus flabat mille comitaz omni
est omnis aquilo turbine flante fugat **Ins**

D.

M

278.

N
5.

